

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2024-2-057 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 26-10/325-125
Karar Tarihi : 16.03.2026

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN, Rıdvan DURAN

B. RAPORTÖRLER : Ömer Volkan YAZAR, Bilge EMİNOĞLU, Şüheda CENGİZ,
Muhammed Salih TÜRK, Muhammed Enes DOĞAN, Burcu
SÖNMEZ, Buse Ceren YAŞAR

C. BAŞVURUDA

BULUNAN :- Nunhems Tohumculuk AŞ
Şatırlı Mah. Merkez Sok. No:101/1 Serik/ANTALYA

D. HAKKINDA SORUŞTURMA

YAPILAN : -Antalya Tarım Üretim Danışmanlık ve Pazarlama AŞ
Kızıltoprak Mah. Aspendos Bulv. No:37 Muratpaşa/ANTALYA
- Gautier Tohum Üretim Dağıtım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
Fener Mah. 1979. Sok. Sefa Apt. No:45/4 Muratpaşa/ANTALYA
- Metgen Tohumculuk Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Atatürk Mah. Ekincioğlu Sok. No:2 Ataşehir/İSTANBUL
- Nunhems Tohumculuk AŞ
Vekilleri: Av. Melih ÜYER, Av. Barlas BALCIOĞLU, Av. Galip Murat
SELÇUK, Av. Reşit Selim KEKİ, Av. Şahin ARDIYOK, Av. Reşit
GÜRPINAR
Büyükdere Cad. Bahar Sok. No:13 River Plaza Kat 11-12
Şişli/İSTANBUL
- Tasfiye Halinde AD Rossen Tarım Sanayi ve Ticaret AŞ
Vekili: Av. Oğuzkan GÜZEL
Mutlukent Mah. 2028. Sok. No:8 Beysukent Çankaya/ANKARA

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Hibrit endüstriyel kornişon tohumu pazarı ve hibrit sebze ve meyve tohumları pazarında faaliyet gösteren bazı teşebbüslerin fiyat anlaşması ve rekabete hassas bilgi değişimi yoluyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 10.05.2024 tarihinde Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik (Aktif İşbirliği Yönetmeliği) çerçevesinde intikal eden başvuru ile 05.07.2024 tarihli ve 53351 sayılı ek yazılı beyanda özetle;
- Nunhems Tohumculuk AŞ (NUNHEMS)'de gerçekleştirilen şirket içi denetim sırasında teşebbüsün 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun)'un 4. maddesini ihlal ettiğine işaret eden birtakım delillerin bulunduğu,

- Bahse konu iç denetimin bir hukuk bürosunun avukatları tarafından 19.03.2024 ve 29.04.2024 tarihlerinde NUNHEMS çalışanlarının bilgisayarlarının ve cep telefonlarının incelenmesi suretiyle gerçekleştirildiği,
- Söz konusu incelemelerde NUNHEMS'in 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eden iki farklı yatay anlaşmaya taraf olduğunu gösterir bulgular elde edildiği,
- İlk ihlal türünün fiyat tespitine yönelik anlaşma, ikinci ihlal türünün ise rekabete aykırı bilgi değişimi olduğu,
- Söz konusu hukuk bürosunun avukatlarının bu delillere ilişkin daha fazla bilgi edinmek adına NUNHEMS çalışanları ile görüşmeler gerçekleştirdiği,
- Elde edilen deliller ve NUNHEMS çalışanları ile gerçekleştirilen görüşmeler ışığında her iki ihlal türünün de kartel niteliğinde olduğu sonucuna ulaşıldığı,
- İlk ihlalin, NUNHEMS ile (.....) Tarım Tic. Ltd. Şti. ((.....)) arasında gerçekleştiği, ihlalin 06.03.2019 ile 18.04.2024 tarihleri arasında devam ettiği ve fiyat tespiti yoluyla kartel niteliğinde olduğu,
- İlk ihlalde NUNHEMS Bölge Satış Müdürü (.....) ile (.....) Global Ürün Koordinatörü (.....) arasında kornişon tohumu için ortak satış stratejileri belirlemek adına doğrudan iletişim kurulduğu ve adı geçen çalışanlar tarafından yeniden satıcıların düşük fiyatlı satışlarla pazarı bozmalarını engellemek amacıyla çeşitli stratejiler geliştirildiği,
- İkinci ihlal bakımından ise, NUNHEMS çalışanlarının rekabete aykırı bilgi değişimi ile ilgili olarak sebze ve meyve tohumu pazarında faaliyet gösteren bazı teşebbüslerin çalışanları ile iletişim içerisinde oldukları,
- Söz konusu ihlalde tüm deliller toplu olarak değerlendirildiğinde rekabete aykırı bilgi değişiminin taraflarının Antalya Tarım AŞ (ANTALYA TARIM), Bayer Tohumculuk ve Tarım Ltd. Şti. (BAYER), Enza Zaden Tarım Ar-Ge Taş. ve Tic. AŞ (ENZA ZADEN), Genta Genel Tarım Ürünleri Pazarlama AŞ (GENTA), Hazera Tohumculuk ve Tic. AŞ (HAZERA), Hmclause Tohumculuk Tarım San. ve Tic. AŞ (HM CLAUSE), Multi Tohum Tarım San. Tic. AŞ (MULTİ TOHUM), NUNHEMS, Proto Tohum Ltd. Şti. (PROTO), Remitto Tohum Ltd. Şti. (REMITTO), (.....), Semillas Fito Tarım San. ve Tic. AŞ (SEMILLAS FITO), Syngenta Tarım San. ve Tic. AŞ (SYNGENTA), Vilmorin Mikado Tohumculuk AŞ (VILMORIN MIKADO) ve Yüksel Tohum Tarım San. ve Tic. AŞ (YÜKSEL TOHUM) olduğu,
- Eldeki deliller bir bütün olarak değerlendirildiğinde rekabete aykırı bilgi değişiminin en geç 25.10.2020 tarihinde başladığının ve yine en erken 12.01.2024 tarihinde sona erdiğinin anlaşıldığı ve
- NUNHEMS çalışanları ile yapılan görüşmelerde sebze ve meyve tohumları pazarında özellikle satış hacmine ilişkin olan rekabete hassas bilgi değişiminin uzun süren bir uygulama olduğu ve söz konusu bilgi değişiminin başlangıç tarihinin tam olarak belirlenemeyeceği

iddia edilmektedir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Anılan başvuruya istinaden hazırlanan 30.07.2024 tarihli ve 2024-2-057/BN-01 sayılı Bilgi Notu ve 30.07.2024 tarihli ve 2024-2-057/BN-02 sayılı Bilgi Notu Rekabet Kurulu (Kurul)'nun 01.08.2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 6. maddesi kapsamındaki koşulları yerine getirmesi ve aynı Yönetmelik'in

6. maddesinin altıncı fıkrasında yer alan başvuru konusu kartele taraf olan diğer teşebbüsler ile kartel kolaylaştırıcılarını ihlale zorlamamış olması şartıyla, aynı Yönetmelik'in 4. maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde NUNHEMS'e idari para cezası verilmemesine ve hibrit endüstriyel kornişon tohum pazarında ve hibrit sebze ve meyve tohumları pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiası ile ilgili olarak aynı Kanun'un 40. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

- (4) 30.09.2024 tarihinde başlatılan önaraştırma kapsamında, 01.10.2024 tarihinde (.....)'da, SEMILLAS FITO'da, BAYER'de, HM CLAUSE'da, Ag Tohum San. ve Tic. AŞ (AG TOHUM)'de¹, HAZERA'da, Metgen Tohumculuk San. Tic. Ltd. Şti. (METGEN)'de, SYNGENTA'da ve 02.10.2024 tarihinde Tasfiye Halinde AD Rossen Tarım San. ve Tic. AŞ² (TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN)'de, YÜKSEL TOHUM'da, REMITTO'da, ANTALYA TARIM'da, MULTİ TOHUM'da, PROTO'da, VILMORIN MIKADO'da ve GENTA'da yerinde incelemeler yapılmış, yerinde inceleme ve bilgi isteme tutanağı ile teşebbüslerden bilgi talep edilmiştir. Ayrıca 03.10.2024 tarihinde NUNHEMS'te teşebbüs yetkilileri ile görüşme gerçekleştirilmiştir.
- (5) Söz konusu bilgi taleplerine ilişkin cevabi yazılar; TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN'den 09.10.2024 tarih ve 57408 sayı ile, METGEN'den 09.10.2024 tarih ve 57416 sayı ile, PROTO'dan 09.10.2024 tarih ve 57446 sayı ile, TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN'den 10.10.2024 tarih ve 57474 sayı ile, MULTİ TOHUM'dan 10.10.2024 tarih ve 57486 sayı ile, AG TOHUM'dan 10.10.2024 tarih ve 57488 sayı ile, REMITTO'dan 10.10.2024 tarih ve 57504 sayı ile, SEMILLAS FITO'dan 11.10.2024 tarih ve 57535 sayı ile, YÜKSEL TOHUM'dan 11.10.2024 tarih ve 57553 sayı ile, ANTALYA TARIM'dan 11.10.2024 tarih ve 57562 sayı ile, SYNGENTA'dan 11.10.2024 tarih ve 57574 sayı ile, NUNHEMS'ten 11.10.2024 tarih ve 57591 sayı ile, GENTA'dan 14.10.2024 tarih ve 57660 sayı ile, HM CLAUSE'dan 14.10.2024 tarih ve 57663 sayı ile, VILMORIN MIKADO'dan 14.10.2024 tarih ve 57664 sayı ile, HAZERA'dan 14.10.2024 tarih ve 57665 sayı ile, BAYER'den 14.10.2024 tarih ve 57670 sayı ile ve (.....)'dan 15.10.2024 tarih ve 57688 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (6) Önaraştırma süreci devam ederken BAYER vekili tarafından Aktif İşbirliği Yönetmeliği çerçevesinde yapılan yeni bir başvuru Kurum kayıtlarına 04.10.2024 tarih ve 57167 sayı ile intikal etmiş ve Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 6. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen koşulları karşılayacak bilgilerin ve belgelerin sunulabilmesi için aynı Yönetmelik'in 6. maddesi kapsamında bir ay süre tanınması talep edilmiştir.
- (7) Akabinde 08.10.2024 tarihli ve 98115 sayılı yazı ile BAYER'e başvurusunun Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi çerçevesinde ilk başvuru olduğu,

¹ 01.10.2024 tarihinde yerinde inceleme gerçekleştirmek amacıyla ENZA ZADEN'e gidilmiş, ancak teşebbüs yetkilileri tarafından teşebbüste yalnızca AR-GE faaliyetlerinin yürütüldüğünün, satış faaliyetlerinin ise Enza Grubu'nun Türkiye distribütörü olan AG TOHUM tarafından gerçekleştirildiğinin belirtilmesi üzerine AG TOHUM'da yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir.

² TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN tarafından 18.08.2025 tarih ve 72243 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden yazıda "AD Rossen Tarım Sanayi ve Ticaret AŞ" şeklindeki ticaret ünvanının Tasfiye Halinde AD Rossen Tarım Sanayi ve Ticaret AŞ olarak değiştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Söz konusu talebe ilişkin olarak hazırlanan 2024-2-057/BN-39 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 28.08.2025 tarihli toplantısında görüşülmüş ve AD Rossen Tarım Sanayi ve Ticaret AŞ'nin ticaret ünvanının Tasfiye Halinde AD Rossen Tarım Sanayi ve Ticaret AŞ olarak değiştirilmesine ve bundan sonraki her türlü tebligatın ünvanı bu olan muhataba yapılmasına 25-32/753-M sayı ile karar verilmiştir. Bahsedilen Kurul kararı doğrultusunda, söz konusu teşebbüs, yeni ticaret ünvanı ile anılmaktadır.

09.10.2024 tarihli ve 98190 sayılı yazı ile de BAYER'e bir aylık ek süre verilerek 04.11.2024 tarihine kadar başvurusunun tamamlanması gerektiği bildirilmiştir.

- (8) Kurum kayıtlarına 10.10.2024 tarih ve 57493 sayı ile intikal eden yazıda BAYER tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusu kapsamında; Sakata Tarım Ürünleri ve Tohumculuk San. ve Tic. Ltd. Şti. (SAKATA)'nin, Namdhari Seeds Tohumculuk Tic. Ltd. Şti. (NAMDHARI)'nin ve Simge Tarım San. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti. (SİMGE TARIM)'nin rekabete aykırı bilgi değişiminin tarafı olduğu öne sürülerek rekabete aykırı iletişimlere taraf olduğu düşünülen teşebbüs çalışanları hakkında ek beyanda bulunulmuştur. BAYER'in ek beyanı kapsamında belirttiği teşebbüslerden olan SAKATA'da 16.10.2024 tarihinde, NAMDHARI'de ve SİMGE TARIM'da 17.10.2024 tarihinde yerinde incelemeler yapılmış, yerinde inceleme ve bilgi isteme tutanakları ile teşebbüslerden bilgi talep edilmiştir. Söz konusu bilgi taleplerine ilişkin cevabi yazılar NAMDHARI'den 25.10.2024 tarih ve 58150 sayı ile, SİMGE TARIM'dan 25.10.2024 tarih ve 58180 sayı ile ve SAKATA'dan 30.10.2024 tarih ve 58337 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (9) Öneraştırma kapsamında teşebbüslerden telefon ile talep edilen bilgiler ve belgeler HAZERA'dan 11.10.2024 tarih ve 57561 sayı ile, ANTALYA TARIM'dan 24.10.2024 tarih ve 58127 sayı ve 25.10.2024 tarih ve 58148 sayı ile, AG TOHUM'dan 24.10.2024 tarih ve 58145 sayı ile, METGEN'den 25.10.2024 tarih ve 58151 sayı ile, GENTA'dan 25.10.2024 tarih ve 58152 sayı ile ve MULTİ TOHUM'dan 25.10.2024 tarih ve 58179 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (10) Akabinde teşebbüslerden e-posta vasıtasıyla ilave bilgi ve belge talep edilmiş, söz konusu bilgiler ve belgeler MULTİ TOHUM'dan 30.10.2024 tarih ve 58311 sayı ile, SİMGE TARIM'dan 30.10.2024 tarih ve 58312 sayı ile, AG TOHUM'dan 30.10.2024 tarih ve 58323 sayı ile, METGEN'den 30.10.2024 tarih ve 58325 sayı ile, SAKATA'dan 30.10.2024 tarih ve 58337 sayı ile GENTA'dan 30.10.2024 tarih ve 58341 sayı ile, MULTİ TOHUM'dan 30.10.2024 tarih ve 58343 sayı ile, NAMDHARI'den 30.10.2024 tarih ve 58344 sayı ile, TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN'den 30.10.2024 tarih ve 58345 sayı ile, HAZERA'dan 30.10.2024 tarih ve 58347 sayı ile, HM CLAUSE'dan 30.10.2024 tarih ve 58348 sayı ile, VILMORIN MIKADO'dan 30.10.2024 tarih ve 58349 sayı ile, NUNHEMS'ten 30.10.2024 tarih ve 58350 sayı ile, HAZERA'dan 30.10.2024 tarih ve 58351 sayı ile, (.....)'dan 30.10.2024 tarih ve 58358 sayı ile, SEMILLAS FITO'dan 30.10.2024 tarih ve 58361 sayı ile, (.....)'dan 30.10.2024 tarih ve 58359 sayı ile, YÜKSEL TOHUM'dan 30.10.2024 tarih ve 58374 sayı ile, PROTO'dan 30.10.2024 tarih ve 58381 sayı ile, BAYER'den 30.10.2024 tarih ve 58380 sayı ile, (.....)'dan 30.10.2024 tarih ve 58379 sayı ile ve NUNHEMS'ten 30.10.2024 tarih ve 58378 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (11) Söz konusu başvuru kapsamında BAYER vekili tarafından BAYER çalışanlarının bilgisayarlarında ve mobil cihazlarında gerçekleştirilen iç inceleme sonucunda rakiplerle doğrudan iletişim içerdiği düşünülen belgeler 22.10.2024 tarih ve 58015 sayı ile, ardından aynı başvuru kapsamında sunulan ilave bilgiler ve belgeler 04.11.2024 tarih ve 58553 sayı ile teşebbüse verilen süre içerisinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (12) Öneraştırma süreci sonunda hazırlanan 30.10.2024 tarihli ve 2024-2-057/ÖA sayılı Öneraştırma Raporu, Kurulun 07.11.2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve ANTALYA TARIM, BAYER, HAZERA, HM CLAUSE, METGEN, MULTİ TOHUM, NUNHEMS, (.....), SAKATA, SEMILLAS FITO, SYNGENTA, TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN, VILMORIN MIKADO ve YÜKSEL TOHUM hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına ve söz konusu soruşturma kapsamında anılan pazarlarda faaliyet gösteren tüm teşebbüsler bakımından 4054 sayılı Kanun'un 14. ve 15. maddelerinde düzenlenen yetkilerin kullanılmasına 24-45/1055-M sayı ile karar verilmiştir.

- (13) Akabinde 12.11.2024 tarihli ve 100338 sayılı yazı ile BAYER'den aktif işbirliği kapsamında bilgi talep edilmiş ve BAYER'in cevabi yazısı 14.11.2024 tarih ve 58985 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (14) Soruşturma bildirimleri TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN'e 21.11.2024 tarihli ve 100604 sayılı yazı ile, ANTALYA TARIM'a 21.11.2024 tarihli ve 100836 sayılı yazı ile, BAYER'e 21.11.2024 tarihli ve 100837 sayılı yazı ile, HAZERA'ya 21.11.2024 tarihli ve 100840 sayılı yazı ile, HM CLAUSE'a 21.11.2024 tarihli ve 100832 sayılı yazı ile, METGEN'e 21.11.2024 tarihli ve 100838 sayılı yazı ile, MULTİ TOHUM'a 21.11.2024 tarihli ve 100841 sayılı yazı ile, NUNHEMS'e 21.11.2024 tarihli ve 100843 sayılı yazı ile, (.....)'a 21.11.2024 tarihli ve 100842 sayılı yazı ile, SAKATA'ya 21.11.2024 tarihli ve 100844 sayılı yazı ile, SEMILLAS FITO'ya 21.11.2024 tarihli ve 100835 sayılı yazı ile, SYNGENTA'ya 21.11.2024 tarihli ve 100834 sayılı yazı ile, VILMORIN MIKADO'ya 21.11.2024 tarihli ve 100839 sayılı yazı ile, YÜKSEL TOHUM'a 21.11.2024 tarihli ve 100833 sayılı yazı ile ve BAYER'e 21.11.2024 tarihli ve 100837 sayılı yazı ile tebliğ edilmiştir.
- (15) Mezkûr soruşturma kapsamında, 19.11.2024 tarihinde önaraştırma döneminde elde edilen belgelerde adı geçen BAYER'de, MULTİ TOHUM'da ve Rito Tohumculuk AŞ (RITO)'de, 20.11.2024 tarihinde HM CLAUSE'da, NUNHEMS'te ve (.....)'da, 21.11.2024 tarihinde HM CLAUSE'da, SYNGENTA'da, Gautier Tohum Üretim Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti. (GAUTIER)'de ve ANTALYA TARIM'da yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir. Söz konusu yerinde incelemelerde ayrıca RITO'dan ve GAUTIER'den yerinde inceleme ve bilgi isteme tutanakları ile bilgi talep edilmiştir. Bilgi taleplerine ilişkin cevabi yazılar; RITO'dan 29.11.2024 tarih ve 59575 sayı ile ve GAUTIER'den 03.12.2024 tarih ve 59701 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (16) Soruşturma süreci devam ederken Kurum kayıtlarına 02.12.2024 tarih ve 59671 sayı ile intikal eden yazı ile MULTİ TOHUM, 05.12.2024 tarih ve 59772 sayı ile intikal eden yazı ile YÜKSEL TOHUM, 12.12.2024 tarih ve 60087 sayı ile intikal eden yazı ile (.....), 08.01.2025 tarih ve 61174 sayı ile intikal eden yazı ile BAYER, 03.03.2025 tarih ve 64203 sayı ile intikal eden yazı ile SYNGENTA ve 12.03.2025 tarih ve 64655 sayı ile intikal eden yazı ile ise SEMILLAS FITO tarafından 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca uzlaşma usulünün başlatılmasına dair başvurularda bulunulmuştur.
- (17) Öte yandan BAYER'in aktif işbirliği başvurusuna ilişkin hazırlanan 03.12.2024 tarihli ve 2024-2-057/BN-03 sayılı Bilgi Notu Kurulun 05.12.2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 24-52/1148-MP sayılı karar ile Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 6. maddesi kapsamındaki koşulları yerine getirmesi ve aynı Yönetmelik'in 6. maddesinin altıncı fıkrası çerçevesinde başvuru kapsamında sunulan bilgilerin ve belgelerin katma değer yaratan belge niteliğinde olması nedeniyle aynı Yönetmelik'in 5. maddesinin birinci fıkrası kapsamında başvurunun kabul edilmesine, bu çerçevede BAYER'e verilecek cezada %(.....) indirim uygulanmasına karar verilmiştir. Anılan karara ilişkin bildirim, BAYER'e 05.12.2024 tarihli ve 101824 sayılı yazı ile elektronik ortamda iletilmiştir.
- (18) Soruşturma sürecinde GAUTIER ve RITO'nun soruşturmaya dâhil edilmesine ilişkin hazırlanan 09.12.2024 tarihli ve 2024-2-057/BN-04 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 12.12.2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 24-53/1169-M sayı ile GAUTIER ve RITO hakkında 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına ve açılan soruşturmanın Kurulun 07.11.2024 tarihli ve 24-45/1055-M sayılı kararı uyarınca başlatılan soruşturma ile birleştirilmesine karar verilmiştir.
- (19) Soruşturma bildirimleri RITO'ya 24.12.2024 tarihli ve 103324 sayılı yazı ile ve GAUTIER'e 24.12.2024 tarihli ve 103323 sayılı yazı ile tebliğ edilmiştir.

- (20) Mezkûr soruşturma kapsamında, 17.12.2024 tarihinde, önaraştırma döneminde elde edilen belgelerde adı geçen Anamas Tarım Üretim Pazarlama San. ve Tic. Ltd. Şti. (ANAMAS)'de, United Genetics Turkey Tohum Fide AŞ (UNITED GENETICS)'de, KWS Türk Tarım Ticaret AŞ (KWS)'de, Graines Voltz Turkey Tohumculuk Ltd. Şti. (GRAINES)'de ve METGEN'de, 18.12.2024 tarihinde SEMILLAS FITO'da, TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN'de, VILMORIN MIKADO'da ve HAZERA'da yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir. ANAMAS'tan, UNITED GENETICS'ten, KWS'den ve GRAINES'ten yerinde inceleme ve bilgi isteme tutanakları ile bilgi talep edilmiştir. Söz konusu bilgi taleplerine ilişkin GRAINES'ten gelen cevabi yazı 26.12.2024 tarih ve 60697 sayı ile, UNITED GENETICS'ten gelen cevabi yazı 27.12.2024 tarih ve 60792 sayı ile ve 27.12.2024 tarih ve 60792 sayı ile, KWS'den gelen cevabi yazı 08.01.2025 tarih ve 61171 sayı ile ve ANAMAS'tan gelen cevabi yazı 05.02.2025 tarih ve 62437 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (21) Soruşturma süreci devam ederken TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN tarafından Kurum kayıtlarına 02.12.2024 tarih ve 59671 sayı ile intikal eden yazı ile, 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin üçüncü fıkrası ile 2021/2 sayılı Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılmasına Yönelik Önaraştırmalarda ve Soruşturmalarda Sunulacak Taahhütlere İlişkin Tebliğ uyarınca soruşturma konusu iddialar bakımından rekabet sorunlarının bertaraf edilmesi amacıyla taahhüt sunma talebinde bulunulmuştur. TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN'in taahhüt sunma talebine ilişkin hazırlanan 28.02.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-05 sayılı Bilgi Notu 06.03.2025 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve ihlalin açık ve ağır ihlal şüphesi barındırması sebebiyle 25-09/213-M sayı ile TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN hakkında yürütülen soruşturmanın 2021/3 sayılı Rekabeti Kayda Değer Ölçüde Kısıtlamayan Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Teşebbüs Birliği Karar ve Eylemlerine İlişkin Tebliğ (2021/3 sayılı Tebliğ) kapsamında sonlandırılmayacağına ve teşebbüsün taahhüt sunma talebinin reddine karar verilmiştir.
- (22) İlaveten dosya kapsamında 20.03.2025 tarih ve 110549 sayı ile (.....)'dan, 20.03.2025 tarih ve 110551 sayı ile MULTİ TOHUM'dan ve 20.03.2025 tarih ve 110550 sayı ile NUNHEMS'ten bilgi ve belge taleplerinde bulunulmuştur. MULTİ TOHUM'dan gelen cevabi yazı 20.03.2025 tarih ve 65130 sayı ile, NUNHEMS'ten gelen cevabi yazı 20.03.2025 tarih ve 65141 sayı ile ve (.....)'dan gelen cevabi yazı 21.03.2025 tarih ve 65172 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (23) Soruşturma süreci devam ederken Kurum kayıtlarına 21.03.2025 tarih ve 65216 sayı ile VILMORIN MIKADO, 21.03.2025 tarih ve 65217 sayı ile HAZERA ve 21.03.2025 tarih ve 65220 sayı ile HM CLAUSE tarafından 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca uzlaşma usulünün başlatılmasına dair başvurularda bulunulmuştur.
- (24) BAYER tarafından yapılan uzlaşma başvurusuna ilişkin hazırlanan 21.03.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-06 sayılı Bilgi Notu, MULTİ TOHUM tarafından yapılan uzlaşma başvurusuna ilişkin hazırlanan 24.03.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-07 sayılı Bilgi Notu, (.....) tarafından yapılan uzlaşma başvurusuna ilişkin hazırlanan 26.03.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-08 sayılı Bilgi Notu, SEMILLAS FITO tarafından yapılan uzlaşma başvurusuna ilişkin hazırlanan 24.03.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-09 sayılı Bilgi Notu, SYNGENTA tarafından yapılan uzlaşma başvurusuna ilişkin hazırlanan 25.03.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-10 sayılı Bilgi Notu ve YÜKSEL TOHUM tarafından yapılan uzlaşma başvurusuna ilişkin hazırlanan 24.03.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-11 sayılı Bilgi Notu Kurulun 27.03.2025 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 25-13/275-M, 25-13/276-M, 25-

13/277-M, 25-13/278-M, 25-13/279-M ve 25-13/280-M sayılı kararlarla ilgili teşebbüsler ile uzlaşma görüşmelerine başlanmasına karar verilmiştir.

- (25) Akabinde 08.04.2025 tarihinde SYNGENTA, YÜKSEL TOHUM ve MULTİ TOHUM ile; 09.04.2025 tarihinde BAYER, (.....) ve SEMILLAS FITO ile Kurum merkez binasında uzlaşma görüşmeleri gerçekleştirilmiştir.
- (26) Soruşturma süresinin altı ay uzatılması talepli 09.04.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-12 sayılı Bilgi Notu Kurulun 10.04.2025 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 25-14/325-M sayı ile soruşturma süresinin 07.05.2025 tarihinden itibaren altı ay uzatılmasına karar verilmiştir.
- (27) Ayrıca dosya kapsamında 11.04.2025 tarih ve 112001 sayı ile HAZERA'dan, 11.04.2025 tarih ve 112002 sayı ile HM CLAUSE'dan ve 11.04.2025 tarih ve 112003 sayı ile VILMORIN MIKADO'dan bilgi ve belge taleplerinde bulunulmuştur. Söz konusu bilgi taleplerine ilişkin cevabi yazılar; HAZERA'dan 02.05.2025 tarih ve 67300 sayı ile, HM CLAUSE'dan 02.05.2025 tarih ve 67303 sayı ile ve VILMORIN MIKADO'dan 02.05.2025 tarih ve 67304 sayı ve 07.05.2025 tarih ve 67541 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (28) Soruşturma süreci devam ederken 11.04.2025 tarih ve 66200 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden yazıyla SAKATA tarafından, 16.04.2025 tarih ve 66454 sayılı yazıyla RITO tarafından 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca uzlaşma usulünün başlatılmasına dair başvuruda bulunulmuştur. Kurulun 24.04.2025 tarihli ve 25-16/369-M sayılı kararıyla SAKATA ile, 30.04.2025 tarihli ve 25-17/397-M sayılı kararıyla RITO ile uzlaşma görüşmelerine başlanmasına karar verilmiştir. Akabinde 29.04.2025 tarihinde SAKATA ile ve 06.05.2025 tarihinde ise RITO ile Kurum merkez binasında uzlaşma görüşmeleri gerçekleştirilmiştir.
- (29) Akabinde, TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN tarafından Kurum kayıtlarına 25.04.2025 tarih ve 67032 sayı ile intikal eden yazıda; Kurulun 06.03.2025 tarihli ve 25-09/213-M sayılı kararının 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu (İYUK)'nun 11. maddesi çerçevesinde Kurul tarafından yeniden değerlendirilmesi talep edilmiştir. Söz konusu başvuruya ilişkin hazırlanan 05.05.2025 tarihli ve 2025-2-057/BN-21 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 09.05.2025 tarihli toplantısında görüşülmüş ve yapılan yeni değerlendirme sonucunda ve 25-18/415-191 sayı ile İYUK'un 11. maddesi kapsamında, 06.03.2025 tarihli ve 25-09/213-M sayılı Kurul kararının kaldırılmasına, geri alınmasına, değiştirilmesine veya yeni bir işlem yapılmasına yer olmadığına karar verilmiştir.
- (30) BAYER'in uzlaşma talebi çerçevesinde hazırlanan 21.04.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-13 sayılı Bilgi Notu, MULTİ TOHUM'un uzlaşma talebi çerçevesinde hazırlanan 21.04.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-14 sayılı Bilgi Notu, YÜKSEL TOHUM'un uzlaşma talebi çerçevesinde hazırlanan 21.04.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-15 sayılı Bilgi Notu, SEMILLAS FITO'nun uzlaşma talebi çerçevesinde hazırlanan 21.04.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-16 sayılı Bilgi Notu, SYNGENTA'nın uzlaşma talebi çerçevesinde hazırlanan 21.04.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-17 sayılı Bilgi Notu ve (.....)'ın uzlaşma talebi çerçevesinde hazırlanan 22.04.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-18 sayılı Bilgi Notu Kurulun 24.04.2025 tarihli toplantısında görüşülmüş ve sırasıyla 25-16/363-MUA sayı ile, 25-16/364-MUA sayı ile, 25-16/365-MUA sayı ile, 25-16/366-MUA sayı ile, 25-16/367-MUA sayı ile ve 25-16/368-MUA sayı ile bahsi geçen teşebbüsler bakımından uzlaşma ara kararları alınmıştır³.

³ Teşebbüslerin 2023 yılı gayrisafi geliri üzerinden; BAYER'e ilk olarak %(.....) oranında 9.963.912,71 TL idari para cezası uygulanmasına daha sonra ise (.....) oranında pişmanlık indirimi ve %(.....) oranında uzlaşma indirimi uygulanarak nihai olarak %(.....) oranında 3.985.565,08 TL, MULTİ TOHUM'a ilk olarak %(.....)

- (31) Akabinde YÜKSEL TOHUM tarafından sunulan uzlaşma metni 25.04.2025 tarih ve 67061 sayı ile, MULTİ TOHUM tarafından sunulan uzlaşma metni 28.04.2025 tarih ve 67128 sayı ile, SEMILLAS FITO tarafından sunulan uzlaşma metni 30.04.2025 tarih ve 67269 sayı ile, BAYER tarafından sunulan uzlaşma metni 07.05.2025 tarih ve 67506 sayı ile ve (.....) tarafından sunulan uzlaşma metni 09.05.2025 tarih ve 67681 sayı ile süresi içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (32) MULTİ TOHUM'un uzlaşma metni çerçevesinde hazırlanan 06.05.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-22 sayılı Bilgi Notu, YÜKSEL TOHUM'un uzlaşma metni çerçevesinde hazırlanan 06.05.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-23 sayılı Bilgi Notu ve SEMILLAS FITO'nun uzlaşma metni çerçevesinde hazırlanan 06.05.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-24 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 09.05.2025 tarihli toplantısında görüşülmüş ve MULTİ TOHUM hakkında 25-18/416-192 sayı ile, SEMILLAS FITO hakkında 25-18/418-194 sayı ile ve YÜKSEL TOHUM hakkında 25-18/417-193 sayı ile uzlaşma nihai kararı verilerek soruşturma süreci adı geçen teşebbüsler bakımından sonlandırılmıştır.
- (33) İlaveten BAYER'in uzlaşma metni çerçevesinde hazırlanan 09.05.2025 tarihli Bilgi Notu ile (.....)'ın uzlaşma metni çerçevesinde hazırlanan 12.05.2025 tarihli ve 2024-2-057-BN/29 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 15.05.2025 tarihli toplantısında görüşülmüş ve BAYER hakkında 25-19/452-214 sayı ile ve (.....) hakkında 25-19/458-216 sayı ile uzlaşma nihai kararı verilerek soruşturma süreci adı geçen teşebbüsler bakımından sonlandırılmıştır.
- (34) Akabinde SYNGENTA'nın uzlaşma metni çerçevesinde hazırlanan 20.05.2025 tarihli ve 2024-2-057-BN/31 sayılı Bilgi Notu, SAKATA'nın uzlaşma metni çerçevesinde hazırlanan 20.05.2025 tarihli ve 2024-2-057-BN/32 sayılı Bilgi Notu ile RİTO'nun uzlaşma metni çerçevesinde hazırlanan 20.05.2025 tarihli ve 2024-2-057-BN/33 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 22.05.2025 tarihli toplantısında görüşülmüş ve SYNGENTA hakkında 25-20/492-330 sayı ile, SAKATA hakkında 25-20/481-226 sayı ile ve RİTO hakkında 25-20/480-225 sayı ile uzlaşma nihai kararı verilerek soruşturma süreci adı geçen teşebbüsler bakımından sonlandırılmıştır.
- (35) Bunlara ek olarak, Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 4. maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde NUNHEMS'e tanınan tam bağımsızlığın geri alınmasına yönelik hazırlanan 01.07.2025 tarihli ve 2024-2-057-BN/34 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 03.07.2025 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 25-24/601-M sayılı kararı ile NUNHEMS'e tanınan tam bağımsızlığın hibrit sebze ve meyve tohumu pazarında gerçekleştirilen bilgi değişimi ihlali bakımından geri alınmasına

oranında 3.499.142,60 TL idari para cezası uygulanmasına daha sonra ise %(.....) oranında uzlaşma indirimi uygulanarak nihai olarak %(.....) oranında 2.624.356,95 TL, YÜKSEL TOHUM'a ilk olarak %(.....) oranında 10.716.236,57 TL idari para cezası uygulanmasına daha sonra ise %(.....) oranında uzlaşma indirimi uygulanarak nihai olarak %(.....) oranında 8.037.177,43 TL, SEMILLAS FITO'ya ilk olarak %(.....) oranında 8.303.387,66 TL idari para cezası uygulanmasına daha sonra ise %(.....) oranında uzlaşma indirimi uygulanarak nihai olarak %(.....) oranında 6.227.540,75 TL, SYNGENTA'ya ilk olarak %(.....) oranında 89.483.231,39 TL idari para cezası uygulanmasına daha sonra ise %(.....) oranında uzlaşma indirimi uygulanarak nihai olarak %(.....) oranında 67.112.423,54 TL, (.....)'a fiyat tespiti eylemlerine yönelik ilk olarak %(.....) oranında 20.537.393,72 TL idari para cezası uygulanmasına daha sonra ise %(.....) oranında uzlaşma indirimi uygulanarak nihai olarak %(.....) oranında 15.403.045,29 TL ve rekabete hassas bilgi değişimi eylemlerine yönelik ilk olarak %(.....) oranında 18.255.461,08 TL idari para cezası uygulanmasına daha sonra ise %(.....) oranında uzlaşma indirimi uygulanarak nihai olarak %(.....) oranında 13.691.595,81 TL, SAKATA'ya ilk olarak %(.....) oranında 2.352.121,52 TL idari para cezası uygulanmasına daha sonra ise %(.....) oranında uzlaşma indirimi uygulanarak nihai olarak %(.....) oranında 1.764.091,14 TL ve ve RİTO'ya ilk olarak %(.....) oranında 757.595,18 TL idari para cezası uygulanmasına daha sonra ise %(.....) oranında uzlaşma indirimi uygulanarak nihai olarak %(.....) oranında 568.196,38 TL idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

ve hibrit endüstriyel kornişon tohumu pazarında gerçekleştirilen fiyat tespiti ihlali bakımından ise devam etmesine karar verilmiştir.

- (36) HAZERA, HM CLAUSE ve VILMORIN MIKADO tarafından yapılan uzlaşma başvurularına ilişkin hazırlanan 20.05.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-30 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 22.05.2025 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 25-20/479-M sayılı kararla ilgili teşebbüsler ile uzlaşma görüşmelerine başlanmasına karar verilmiştir.
- (37) Uzlaşma görüşmelerine başlanmasına ilişkin kararı takiben, 18.06.2025 tarihinde Kurum merkez binasında HAZERA, HM CLAUSE ve VILMORIN MIKADO ile her teşebbüsle ayrı ayrı olacak şekilde uzlaşma görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. Ardından Kurum kayıtlarına 04.07.2025 tarih ve 70127 sayı ve 09.07.2025 tarih ve 70353 sayı ile intikal eden yazılarla HAZERA, 04.07.2025 tarih ve 70128 sayı ve 09.07.2025 tarih ve 70350 sayı ile intikal eden yazılarla VILMORIN MIKADO ve 04.07.2025 tarih ve 70131 sayı ve 09.07.2025 tarih ve 70354 sayı ile intikal eden yazılarla HM CLAUSE tarafından ek beyanda bulunulmuştur.
- (38) Akabinde HAZERA'nın uzlaşma metni çerçevesinde hazırlanan 01.08.2025 tarihli ve 2024-2-057-BN/36 sayılı Bilgi Notu, HM CLAUSE'un uzlaşma metni çerçevesinde hazırlanan 01.08.2025 tarihli ve 2024-2-057-BN/37 sayılı Bilgi Notu ile VILMORIN MIKADO'nun uzlaşma metni çerçevesinde hazırlanan 01.08.2025 tarihli ve 2024-2-057-BN/38 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 07.08.2025 tarihli toplantısında görüşülmüş ve HAZERA hakkında 25-29/684-413 sayı ile, HM CLAUSE hakkında 25-29/685-414 sayı ile ve VILMORIN MIKADO hakkında 25-29/686-415 sayı ile uzlaşma nihai kararı verilerek soruşturma süreci adı geçen teşebbüsler bakımından sonlandırılmıştır⁴.
- (39) Bunlara ek olarak, TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN tarafından gönderilen ünvan değişiklik talebine ilişkin dilekçe 18.08.2025 tarih ve 72243 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Söz konusu talebe ilişkin olarak hazırlanan 2024-2-057/BN-39 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 28.08.2025 tarihli toplantısında görüşülmüş ve AD Rossen Tarım Sanayi ve Ticaret AŞ'nin ticaret ünvanının Tasfiye Halinde AD Rossen Tarım Sanayi ve Ticaret AŞ olarak değiştirilmesine ve bundan sonraki her türlü tebligatın ünvanı bu olan muhataba yapılmasına 25-32/753-M sayı ile karar verilmiştir.
- (40) Soruşturma süreci devam ederken, NUNHEMS tarafından gerçekleştirilen 21.08.2025 tarih ve 72393 sayılı uzlaşma başvurusu Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. NUNHEMS'in uzlaşma talebi çerçevesinde hazırlanan 01.09.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-40 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 04.09.2025 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 25-33/773-M sayı ile NUNHEMS bakımından uzlaşma görüşmelerine başlanmasına karar verilmiştir.
- (41) Diğer yandan dosya kapsamında teşebbüslerden bilgi ve belge talep edilmiş, söz konusu bilgiler ve belgeler RITO'dan 05.09.2025 tarih ve 73132 sayı ile, METGEN'den 08.09.2025 tarih ve 73187 sayı, 09.09.2025 tarih ve 73249 sayı, 19.09.2025 tarih ve 73663 sayı ile, BAYER'den 08.09.2025 tarih ve 73218 sayı ile, SAKATA'dan 09.09.2025 tarih ve 73248 sayı ile, SEMILLAS FITO'dan 10.09.2025 tarih ve 73288 sayı, 16.09.2025 tarih ve 73530 sayı ile, YÜKSEL TOHUM'dan 10.09.2025 tarih ve 73304 sayı ile, (.....)'dan 10.09.2025 tarih ve 73318 sayı ile, TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN'den 10.09.2025 tarih ve 73319

⁴ Teşebbüslerin 2023 yılı gayrisafi geliri üzerinden; HAZERA'ya ilk olarak %(.....) oranında 3.630.477,64 TL idari para cezası uygulanmasına daha sonra ise %(.....) oranında uzlaşma indirimi uygulanarak nihai olarak %(.....) oranında 2.722.858,23 TL, HM CLAUSE'a ilk olarak %(.....) oranında 3.449.311,84 TL idari para cezası uygulanmasına daha sonra ise %(.....) oranında uzlaşma indirimi uygulanarak nihai olarak %(.....) oranında 2.586.983,88 TL ve VILMORIN MIKADO'ya ilk olarak %(.....) oranında 6.440.585,10 TL idari para cezası uygulanmasına daha sonra ise %(.....) oranında uzlaşma indirimi uygulanarak nihai olarak %(.....) oranında 4.830.438,82 TL idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

sayı, 19.09.2025 tarih ve 73651 sayı ile, ANTALYA TARIM'dan 11.09.2025 tarih ve 73349 sayı ile, MULTİ TOHUM'dan 11.09.2025 tarih ve 73355 sayı ile, GAUTIER'den 12.09.2025 tarih ve 73420 sayı ile, SYNGENTA'dan 15.09.2025 tarih ve 73482 sayı ile, NUNHEMS'ten 15.09.2025 tarih ve 73491 sayı ile, HM CLAUSE'dan 15.09.2025 tarih ve 73493 sayı ile, VILMORIN MIKADO'dan 16.09.2025 tarih ve 73499 sayı ile ve HAZERA'dan 16.09.2025 tarih ve 73501 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

- (42) Bunlara ek olarak, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığında 02.09.2025 tarih ve 122968 sayı ile bilgi talep edilmiş olup söz konusu bilgiler 24.09.2025 tarih ve 73815 sayı, 03.11.2025 tarih ve 75938 sayı ve 03.11.2025 tarih ve 75937 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (43) NUNHEMS ile uzlaşma görüşmelerine başlanmasına ilişkin kararı takiben, 10.09.2025 tarihinde Kurum merkez binasında NUNHEMS ile uzlaşma görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Ardından Kurum kayıtlarına 19.09.2025 tarih ve 73678 sayı ile intikal eden yazı ile NUNHEMS tarafından ek beyanda bulunulmuştur.
- (44) Akabinde, NUNHEMS'in uzlaşma talebi çerçevesinde hazırlanan 06.10.2025 tarihli ve 2024-2-057/BN-41 sayılı Bilgi Notu Kurulun 09.10.2025 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 25-38/903-MUA sayı ile NUNHEMS bakımından uzlaşma ara kararı alınmıştır.
- (45) Bunlara ek olarak, teşebbüslerden bilgi ve belge talep edilmiş, söz konusu bilgiler ve belgeler (.....)'dan 15.10.2025 tarih ve 74867 sayı ile, YÜKSEL TOHUM'dan 16.10.2025 tarih ve 74898 sayı ile, BAYER'den 17.10.2025 tarih ve 74926 sayı ile, SAKATA'dan 20.10.2025 tarih ve 75046 sayı ile, SYNGENTA'dan 20.10.2025 tarih ve 75086 sayı ile, NUNHEMS'ten 20.10.2025 tarih ve 75109 sayı ile, HAZERA'dan 20.10.2025 tarih ve 75131 sayı ile, VILMORIN MIKADO'dan 20.10.2025 tarih ve 75132 sayı ile ve HM CLAUSE'dan 20.10.2025 tarih ve 75133 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (46) İlaveten, NUNHEMS'in uzlaşma metni çerçevesinde hazırlanan 03.11.2025 tarihli ve 2024-2-057-BN/42 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 06.11.2025 tarihli toplantısında görüşülmüş ve NUNHEMS hakkında 25-33/988-572 sayı ile uzlaşma nihai kararı verilerek soruşturma tarafı bazı teşebbüsler ile rekabete duyarlı bilgi değişimi gerçekleştirme iddiasına ilişkin olarak soruşturma süreci adı geçen teşebbüs bakımından sonlandırılmıştır⁵.
- (47) Nihayetinde ANTALYA TARIM, BAYER, GAUTIER, HAZERA, HM CLAUSE, METGEN, MULTİ TOHUM, NUNHEMS, RITO, (.....), SAKATA, SEMILLAS FITO, SYNGENTA, TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN, VILMORIN MIKADO ve YÜKSEL TOHUM olmak üzere 16 teşebbüs bakımından yürütülen soruşturma sürecinde rekabete hassas bilgi değişimi gerçekleştirme iddiası bakımından BAYER, HAZERA, HM CLAUSE, MULTİ TOHUM, NUNHEMS, RITO, (.....), SAKATA, SEMILLAS FITO, SYNGENTA, TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN, VILMORIN MIKADO ve YÜKSEL TOHUM ile, fiyat tespiti iddiası bakımından ise (.....) ile uzlaşılmış ve ayrıca fiyat tespiti iddiası bakımından NUNHEMS tam bağışıklıktan yararlanmıştır. ANTALYA TARIM, GAUTIER, METGEN, NUNHEMS ve TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN hakkında ise 07.11.2025 tarihli ve 2024-2-057/SR sayılı Soruşturma Raporu hazırlanmış ve Soruşturma Raporu bildirimleri 10.11.2025 tarihinde taraflara elektronik ortamda iletilmiştir.
- (48) TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN tarafından Kurum kayıtlarına 24.11.2025 tarih ve 76981 sayı ile intikal eden yazıda ise 4054 sayılı Kanun'un 44. maddesinin ikinci fıkrası ve 2010/3 sayılı Dosyaya Giriş Hakkının Düzenlenmesine ve Ticari Sırların Korunmasına İlişkin Tebliğ (2010/3 sayılı Tebliğ) kapsamında başvuruda bulunulmuştur. TASFİYE HALİNDE

⁵ NUNHEMS'in 2024 yılı gayrisafi geliri üzerinden ilk olarak %(.....) oranında 29.481.399,78 TL idari para cezası uygulanmasına daha sonra ise %(.....) oranında uzlaşma indirimi uygulanarak nihai olarak %(.....) oranında 10.318.489,92 TL idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

AD ROSSEN tarafından Kurum kayıtlarına 24.11.2025 tarih ve 76982 sayı ile intikal eden yazıda ise 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesi uyarınca yazılı savunmanın sunulması bakımından 30 günlük ek süre tanınması talep edilmiştir.

- (49) TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN'in 2010/3 sayılı Tebliğ kapsamındaki dosyaya giriş talebi 28.11.2025 tarihli ve 129809 sayılı yazı ile kabul edilerek talep edilen veriler ticari sırlardan arındırılmış şekilde teşebbüse iletilmiştir.
- (50) TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN'in yazılı savunmasının sunulması süresinin uzatılması talebi 04.12.2025 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek 25-45/1111-M sayı ile TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN'in Soruşturma Raporu'na karşı yazılı savunma süresinin 30 gün uzatılmasına karar verilmiş ve söz konusu karar 04.12.2025 tarihli ve 130271 sayılı yazı ile elektronik ortamda TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN'e iletilmiştir.
- (51) Devam eden süreçte Soruşturma Raporu'na yönelik yazılı savunmalar METGEN tarafından 05.12.2025 tarih ve 77597 sayı ile, ANTALYA TARIM tarafından 08.12.2025 tarih ve 77711 sayı ile, NUNHEMS tarafından 09.12.2025 tarih ve 77755 sayı ile ve TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN tarafından 09.01.2026 tarih ve 79097 sayı ile süreleri içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Bu çerçevede soruşturma safhası 09.01.2026 tarihinde tamamlanmıştır.
- (52) 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesinde

"Soruşturma safhası sonunda hazırlanan rapor, tüm Kurul üyeleri ile ilgili taraflara tebliğ olunur.

Taraflara, yazılı savunmalarını soruşturma raporunun tebliğinden itibaren 30 gün içinde Kurula göndermeleri tebliğ edilir. Haklı gerekçeler sunulması halinde bu süre bir kereye mahsus olmak üzere ve en çok bir katına kadar uzatılabilir. Soruşturmayı yürütmekle görevlendirilenler, gelen yazılı savunmalar sonucunda soruşturma raporundaki görüşlerinde bir değişiklik olması halinde 15 gün içinde yazılı görüşlerini tüm Kurul üyeleri ile ilgili taraflara bildirir. Taraflar 30 gün içinde bu görüşe cevap verebilirler.

Tarafların süresi içinde verilmeyen savunmaları dikkate alınmaz."

hükmü yer almaktadır.

- (53) Yukarıda yer verilen 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesinin ikinci fıkrası gereğince Soruşturma Raporu'na yönelik sunulan yazılı savunmalar dosya kapsamında değerlendirilmiş ve soruşturma raporundaki görüşlerde bir değişiklik bulunmaması nedeniyle Kanun'un ilgili maddesi gereğince Ek Görüş yazılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.
- (54) Ayrıca ANTALYA TARIM, METGEN, NUNHEMS ve TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN tarafından sunulan yazılı savunmalarda sözlü savunma toplantısının yapılması talep edilmiştir. Soruşturma taraflarının sözlü savunma hakkı 4054 sayılı Kanun'un 46. maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir:

"Sözlü savunma toplantısı, tarafların cevap dilekçesi ya da savunma dilekçelerinde sözlü savunma hakkını kullanmak istediklerini bildirmeleri üzerine yapılır. Ayrıca Kurul, kendiliğinden sözlü savunma yapılmasına karar verebilir.

Sözlü savunma toplantısı, soruşturma safhasının bitiminden en az 30 gün en çok 60 gün içinde yapılır. Sözlü savunma toplantısı davetiyeleri sözlü savunma toplantısı gününden en az 30 gün önce taraflara gönderilir."

- (55) Yukarıda yer verilen mevzuat hükmü uyarınca sözlü savunma toplantı tarihinin belirlenmesine ilişkin hazırlanan 22.01.2026 tarih, 2024-2-057/BN-45 sayılı Bilgi Notu, 26-03 sayılı Kurul

toplantısında ele alınmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda; 4054 sayılı Kanun'un 46. maddesi ve 2010/2 sayılı "Rekabet Kurulu Nezdinde Yapılan Sözlü Savunma Toplantıları Hakkında Tebliğ" uyarınca; sözlü savunma toplantısının **10 Mart 2026** tarihinde, saat **12.00'de** yapılmasına ve sözlü savunma toplantısına katılmak isteyen şikayetçi ve üçüncü kişilerin toplantı konusu ile ilgili menfaat ilişkilerini ortaya koyan bilgi ve belgeleri içeren bir dilekçe ile **03 Mart 2026 günü mesai saati sonuna kadar** Kuruma başvurularına oybirliği ile karar verilmiştir.

- (56) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;
- (57) Soruşturma kapsamında yapılan incelemeler ve tespitler ile bunlara ilişkin değerlendirmeler ışığında,
- Soruşturma taraflarından;
 1. Antalya Tarım Üretim Danışmanlık ve Pazarlama AŞ,
 2. Gautier Tohum Üretim Dağıtım Sanayi Ticaret Ltf. Şti.,
 3. Metgen Tohumculuk Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. ve
 4. Tasfiye Halinde AD Rossen Tarım Sanayi ve Ticaret AŞ
 - ünvanlı teşebbüslerin hibrit sebze ve meyve tohumları pazarında rekabete duyarlı bilgi değişimi gerçekleştirmek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri,
 - Soruşturma konusu rekabeti kısıtlayıcı bilgi değişiminin, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulamayacağı,
 - Yukarıda adı geçen soruşturma tarafı teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği,
 - Nunhems Tohumculuk AŞ'nin hibrit endüstriyel kornişon tohumu pazarında faaliyet gösteren (.....) Tarım Tic. Ltd. Şti. ile birlikte fiyat tespiti yapmak suretiyle kartel oluşturarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Nunhems Tohumculuk AŞ hakkında idari para cezası uygulanması gerektiği, bununla birlikte Nunhems Tohumculuk AŞ tarafından gerçekleştirilmiş olan aktif işbirliği başvurusu kapsamında 01.08.2024 tarihli ve 24-32/753-MP sayılı karar ile Nunhems Tohumculuk AŞ'ye para cezası verilmemesine karar verilmiş olması nedeniyle Nunhems Tohumculuk AŞ hakkında idari para cezası uygulanmaması gerektiği ve
 - Sebze tohumu üreticilerinin üretim, ithalat ve ihracat verilerinin T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı marifetiyle toplulaştırılıp anonim hale getirilerek düzenli olarak teşebbüslerin erişimine sunulması amacıyla T.C. Tarım ve Orman Bakanlığına görüş bildirilmesinin uygun olacağı

ifade edilmektedir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Soruşturma Yürütülen Teşebbüsler

I.1.1. ANTALYA TARIM

- (59) 20.01.1983 tarihinde faaliyete başlayan ve merkezi Antalya'da bulunan ANTALYA TARIM sebze tohumları üretimi, ıslahı ve ithalatı ile kesme çiçek ve sebze fidesi üretimi alanlarında faaliyet göstermektedir. ANTALYA TARIM'ın kontrolü nihai olarak Titiz Agrogrup Tarım Gıda

Üretim ve Tic. AŞ (TİTİZ AGRO)'de bulunmaktadır. TİTİZ AGRO ise BAYER'in Türkiye distribütörlüğünü yapmaktadır. ANTALYA TARIM'ın Agromar Marmara Tarım Ürün. San. ve Tic. AŞ ünvanlı bağlı ortaklığı ve Fleurantalya Süs Bitkisi Üretim ve Paz. AŞ, Medi Özel Gıda San. ve Tic. AŞ, Antalya Teknokent AŞ, Çiçekçiler Birliği AŞ ve Antalya Güçbirliği Holding AŞ ünvanlı şirketlerde iştiraki bulunmaktadır.

- (60) ANTALYA TARIM tarafından domates, biber, brokoli, hıyar, lahana, kabak, karnabahar, karpuz, kavun ve patlıcan tohumlarına yönelik ıslah çalışmaları gerçekleştirilmekte ve bu tohumların satışı yapılmaktadır. ANTALYA TARIM tarafından tohum satışlarının %(.....)'i fideliklere, %(.....)'i bayilere, %(.....)'i distribütörlere gerçekleştirilmekte olup %(.....)'sinin ise doğrudan satışı yapılmaktadır.

I.1.2. GAUTIER

- (61) 06.05.2009 tarihinde faaliyete başlayan ve merkezi Fransa'da bulunan GAUTIER, sebze tohumlarının ithalatı ve toptan satışı, bitkisel kaynaklı ürünlerin ve zirai ürünlerin elde edilmesi, seçilmesi, üretimi, ithali ve dağıtımı alanlarında faaliyet göstermektedir. Herhangi bir bağlı ortaklığı veya iştiraki bulunmayan GAUTIER'in hisselerinin %(.....)'u Jaques Marc Louis Gautier sahipliğindedir. GAUTIER tarafından Türkiye'de tohum üretimi gerçekleştirilmemekte olup GAUTIER'in tüm sebze tohumu çeşitleri ithal edilerek Türkiye'de satışa sunulmaktadır.
- (62) GAUTIER tarafından domates, marul ve kavun tohumlarının satışı gerçekleştirilmekte olup satışlarının büyük bir çoğunluğu bölgesel distribütörler aracılığı ile yapılmaktadır.

I.1.3. METGEN

- (63) 15.07.2003 tarihinde faaliyete başlayan ve merkezi Antalya'da bulunan METGEN, sebze tohumu satışı alanında faaliyet göstermekte olup Hollanda menşeli Bejo Zaden B.V. firmasının Türkiye distribütörü olarak ithal ettiği tohumların Türkiye genelinde satışını gerçekleştirmektedir. Fide sektöründe faaliyet gösteren Pak Tohumculuk ve Tic. Ltd. Şti. ünvanlı bir iştiraki bulunan METGEN'in hisselerinin %(.....)'ı Seçkin METİN'in kontrolündedir. METGEN tarafından ıslah çalışması yapılmamakta olup satışı yapılan tohumlar ithal edilmekte ve tohum satışlarının %(.....)'i bayilere ve %(.....)'i ise METGEN'in ana bayisi olan El-San Tarım Turizm Tic. Ltd. Şti.⁶ (ELSAN)'ye gerçekleştirilmektedir. METGEN tarafından alabaş, baracole (kale) ve beyaz lahana, biber, brokoli, brüksel lahanası, çin lahanası, domates, endivyen, havuç, kırmızı pancar, kök kereviz, maydanoz ve pancar tohumlarının satışı gerçekleştirilmektedir.

I.1.4. NUNHEMS

- (64) 20.11.2000 tarihinde faaliyete başlayan ve merkezi Antalya'da bulunan Almanya menşeli NUNHEMS, sebze tohumlarının ithalatı, toptan ticareti alanlarında ve sebze tohumlarına ilişkin ıslah, araştırma-geliştirme ve deneme faaliyetleri göstermektedir.
- (65) Herhangi bir bağlı ortaklığı veya iştiraki bulunmayan NUNHEMS'in hisselerinin tamamı Basf Türk Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti. sahipliğindedir.
- (66) NUNHEMS tarafından tohum üretimi faaliyetinde bulunulmamakta, satışı gerçekleştirilen tohumların tamamı ithal edilmektedir. Bu tohumların %(.....)'si distribütörlere, %(.....)'i fideliklere, %(.....)'u bayilere ve %(.....)'u sanayicilere satılmaktadır.

⁶ ELSAN, tüm Türkiye'deki son kullanıcılara METGEN adına kornişon tohumu satışı gerçekleştirmektedir. ELSAN, METGEN'in portföyündeki diğer ürünler bakımından ise yalnızca Antalya ve Afyon bölgelerinde yetkili satıcı olarak faaliyet göstermektedir.

- (67) NUNHEMS tarafından biber (hibrit), enginar (hibrit), hıyar(hibrit), kabak(hibrit), karpuz (hibrit), kereviz (hibrit), pırasa(hibrit) ve bezelye tohumlarının satışı gerçekleştirilmektedir.

I.1.5. TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN

- (68) 01.08.2008 tarihinde faaliyete başlayan ve merkezi Antalya’da bulunan TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN⁷ üretim amaçlı tohum işleme hizmetleri alanlarında faaliyet göstermektedir. TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN, 10.02.2025 tarihli yönetim kurulu kararı ile 2025 yılının Şubat ayı itibarıyla faaliyetlerini durdurma kararı alarak tasfiye sürecine girmiş ve ticaret ünvanı değiştirilerek “Tasfiye Halinde Ad-Rossen Tarım Sanayi ve Ticaret AŞ” olarak yeni ticaret ünvanı edinmiştir. Herhangi bir bağlı ortaklığı veya iştiraki bulunmayan TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN’in hisselerinin %(.....)’ı Faruk EROĞLU’nun kontrolündedir.
- (69) TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN tarafından domates, biber, hıyar, kabak, karpuz ve patlıcan başta olmak üzere sebze tohumlarına yönelik ıslah çalışmaları gerçekleştirilmektedir. TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN tarafından, biber, domates, hıyar, kabak, patlıcan ve karpuz tohumlarının satışı yapılmaktadır. TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN tarafından satılan tohumların tamamı ithal edilmekte olup tohum satışlarının %(.....)’i distribütörlere, %(.....)’ü bayilere ve %(.....)’si fideliklere gerçekleştirilmektedir.

I.2. Sektör Hakkında Bilgi

- (70) Gıda zincirinin ilk halkasını ve biyolojik çeşitliliğin temelini oluşturan tohum, günümüzde sadece tarımsal bir girdi değil, aynı zamanda ileri teknoloji kullanılarak elde edilen, ekonomik değere ve stratejik öneme sahip bir üründür. Tohum; bitki çiçeklerinin dışı organlarının tozlanmasından ve döllenmesinden meydana gelen, embriyo ve yedek besin maddesi⁸ bulunduran ve yeni bir bitki oluşumunu sağlayan tanedir. Tohumluk ise bitkilerin üretilmesinde kullanılan “tohum” adı verilen organlar ile tane, çekirdek, kök, sap, fidan, fide, yumru ve soğan gibi organların tümü veya bitkilerin çoğaltımı için kullanılan bitki kısımları olarak tanımlanır⁹. Tohumluklar, tarımsal üretimin temel girdilerinin başında gelmekte olup, kaliteli tohumluk kullanımı, verimi ve üretimi artırmasının yanı sıra daha dayanıklı, daha az maliyetli ve rekabet gücü yüksek ürünlerin elde edilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır¹⁰. Tohumun önemi şu alt başlıklarla özetlenebilecektir¹¹:

- Bunlardan ilki genetik çeşitliliktir. Tohum, bitkinin genetik materyali olup bu materyal, bitkinin tüm özelliklerini belirlemektedir. Bir türe ait farklı genetik yapıdaki bitki çeşitleri, değişik çevresel koşullara uyum sağlayabilme, hastalıklara ve zararlılara karşı tolerans gösterme ve farklı besin değerlerine sahip olma gibi çeşitli avantajlar sunmaktadır.
- İkincisi verim ve kalitedir. Sertifikalı tohum kullanımı, tarımsal üretimde verimi ve kaliteyi önemli ölçüde artırmaktadır. İyi seçilmiş tohumlar, daha sağlıklı ve güçlü bitkiler yetişmesini sağlayarak, daha yüksek verimde ve kalitede ürün elde edilmesine katkıda bulunmaktadır. Bu aynı zamanda gıda güvenliğinin sağlanması için de büyük önem taşımaktadır. Zira tohum, gıda üretiminin başlangıç noktasıdır.

⁷ Hollanda merkezli Rossen Seeds B.V. iştiraki olarak kurulan TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN 2016 yılında Agrobrest Grup tarafından satın alınmıştır. Bkz. <https://adrossen.com/kurumsal> (Erişim tarihi: 22.09.2025)

⁸ Tohumlardaki yedek besin maddeleri nişasta, protein, yağ ve hücre çeperinde birikmiş olan selülozdan oluşmaktadır. <https://ecodiurnal.com/tohum-nedir/>, Erişim Tarihi: 23.09.2025

⁹ Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü (TÜSSİDE) Tohum Dağıtıcıları Alt Birliği, Tohum Dağıtım Sektörü Ulusal Strateji Raporu (2017), s.8

¹⁰ T.C. Ekonomi Bakanlığı, Tohumculuk Sektör Raporu (2016), s.2

¹¹ <http://www.turktarim.gov.tr/Haber/1060/tohum-gida-guvenliginin-anahtaridir>, Erişim Tarihi: 23.09.2025

- Üçüncüsü sürdürülebilir tarımdır. Tohum, sürdürülebilir tarım uygulamalarının temel unsurlarından biridir. Yerel genotiplere¹² ait tohumların kullanımı, biyolojik çeşitliliğin korunmasını sağlamaktadır. Ayrıca doğal dirençlilik ve adaptasyon özelliklerine sahip bitkilerin yetiştirilmesi kimyasal gübre ve pestisit¹³ kullanımını azaltarak çevresel etkileri en aza indirmektedir.
- Dördüncüsü de ekonomik değerdir. Tohumculuk sektörü, tarım ekonomisinde önemli bir yere sahip bulunmaktadır Tohum üretimi, satışı ve dağıtımı birçok insan için geçim kaynağıdır.

- (71) Sonuç olarak tohumun, tarımsal üretimin temel taşı ve gıda güvenliğinin anahtarı olduğu söylenebilecektir. Tohum çeşitliliğinin korunması, kaliteli tohum üretiminin teşvik edilmesi ve sürdürülebilir tohum kullanımının yaygınlaştırılması, tarımsal kalkınma ve gıda güvenliğinin sağlanması için büyük önem taşımaktadır. Ancak tohumculuk endüstrisinin tarımdaki teknolojik değişim ve verimlilik artışı sürecinde yerine getirdiği önemli bir işlevden de söz etmek gerekir. Tohumculuk endüstrisi, ıslah ve çoğalttığı üstün nitelikli ve kaliteli tohumları çiftçilere aktarmak ve bu tohumların üretim süreçlerine dâhil olmalarını sağlamak suretiyle tarımda teknolojik değişimin öncülüğünü yapmaktadır¹⁴.
- (72) Dünya nüfusunun hızla artması, buna karşın tarım arazilerinin azalıyor olması beslenme ihtiyacı bakımından, tarımsal üretimde verimliliğin kritik önemini ortaya çıkarmaktadır¹⁵. Söz konusu durum tarımsal girdi piyasalarında sürdürülebilirliğin sağlanmasını teminen bu alandaki şirketleri teknolojik nitelikte araştırma ve geliştirme faaliyetlerine yönlendirmekte, zaman içerisinde tarımsal girdi piyasalarının biyolojik tohum ve kimyasal tarım ürünlerine bağlı gelişmesine neden olmaktadır. Bu çerçevede ülkelerin ve şirketlerin gündeminde verimi, kalitesi ve ekonomik değeri yüksek, hastalık ve zararlılara dayanıklı, iç ve dış pazar taleplerine uygun, ihracata yönelik tohum çeşitlerinin üretiminin artırılabilmesi ve ithalat olanaklarının genişletilmesi gün geçtikçe daha fazla yer tutmaktadır.
- (73) Dosya konusunu hibrit ve hibrit endüstriyel sebze ve meyve tohumları pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespiti oluşturmaktadır. Gerekçeli kararın bu bölümünde dosya kapsamında yapılacak değerlendirmelere ışık tutmak üzere sektöre ilişkin bilgilere yer verilecektir.

I.2.1. Tohumculuğun Tarihsel Gelişimi

I.2.1.1. Dünyada Tohumculuğun Gelişimi

- (74) Mahsulden ayrılan ürün 19. yüzyıla kadar tohum olarak kullanılmaktayken 19. yüzyıldan itibaren ABD ve bazı Avrupa ülkelerinde tohum bilimi ve tohumda kalite standartlarına yönelik yapılan çalışmalar sonucunda nitelikli tohum üretimine başlanılmış ve tohum ticari bir değer kazanmıştır¹⁶. Tarımsal üretimin bir girdisi olarak tohum ticareti 1970'li yıllara kadar dünya ticaretinde küçük bir pay almıştır. Bu dönemde bir yandan ülkelerin çoğunun tohum konusunu stratejik ve milli bir konu olarak değerlendirmesi, diğer yandan tohumculuk endüstrisinin uluslararası organizasyon yapısının görece zayıf kalması, AR-GE imkânlarının kısıtlı olması, deniz aşırı üretim kapasitesi ile uluslararası dağıtımın getirdiği zorluklar, pazarlama vasıtalarının yetersizliği ve ülkesel tohumculuk düzenlemelerinin farklılık arz etmesi tohum dış ticaretini kısıtlayıcı unsurlar olarak öne

¹² Soy yapısı. <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 08.10.2025

¹³ Bitki ve hayvanlara zarar veren canlı organizmalara karşı kullanılan maddelerin tümüne pestisit adı verilmektedir. <https://gidalab.tarimorman.gov.tr/gidareferans/Menu/76/Pestisit>, Erişim Tarihi: 23.09.2025

¹⁴ Ankara Ticaret Borsası, Tohumculuk Raporu (2006), s.4

¹⁵ Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM), Tohumculuk Sektör Raporu (2023), s.6

¹⁶ Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM), Tohumculuk Sektör Raporu (2023), s.7

çıkmiştir. Dünya tohumculuğu 1970'lerden sonra pek çok bakımdan değişim göstermiştir. Avrupa ülkelerindeki tohumculuk firmaları araştırma, üretim ve pazarlama faaliyetlerini diğer ülkelere doğru genişletmişler ve özellikle küreselleşme olgusu sonucu birçok ülke tohumculuk sektörünü geliştirme ve güçlendirme yönünde politikalar uygulamaya başlamıştır¹⁷.

- (75) Tohumluk ticaretinin yaygınlaşmasına ve verimlilik ve kalite arayışlarının önem kazanmaya başlamasına paralel olarak tohum ticaretinin denetim altında tutulmasına yönelik ortaya çıkan ihtiyaç nedeniyle 19. yüzyılın sonuna doğru ilk ulusal tohum kalite laboratuvarları kurulmuş ve beraberinde tohumluk standartları belirlenmiştir¹⁸. Zaman içerisinde başta ıslahçı hakları ve uluslararası tohum üretim ve sertifikalandırma sistemleri gibi bir dizi yeni düzenlemelerle ve organizasyonlarla uluslararası tohum çeşitleriyle birlikte tohum ticareti hızlanmıştır.
- (76) Dünya tohumculuğunun ilerlemesinde bilimsel ve teknolojik gelişmeler önemli ve belirleyici olmuştur. Temelleri 19. yüzyılda atılan genetik bilimi, sistematik bitki ıslahı ve çeşit geliştirme faaliyetlerine giden yolu açmıştır. Gelişmiş ülkelerde tohumculuk kuruluşları 20. yüzyılın ilk çeyreğinden sonra yaygınlaşmış ve kamu, tohumluk üretim ve dağıtım sistemlerinden zaman içerisinde çekilerek yerini özel sektöre bırakmıştır¹⁹.
- (77) 20. yüzyılın başında uygulamaya konulan hibrit (melez) teknolojisi ise özel sektör girişimciliği ile ticari tohumculuk arasında güçlü ve etkili bir bağ kurmuştur. Modern biyoteknoloji ve rekombinant DNA teknolojileri²⁰ ile tohumculuk 20. yüzyılın sonunda yeni bir ivme kazanmıştır²¹.
- (78) 2025 itibarıyla dünya toplam tohumluk üretim değeri, yaklaşık 70 milyar ABD doları olarak tahmin edilmektedir. Bu değerlendirmede ilk sıralarda ABD (12 milyar ABD doları), Çin (10 milyar ABD doları), Fransa (2,8 milyar ABD doları), Brezilya (2,1 milyar ABD doları) ve Kanada (2 milyar ABD doları) yer almaktadır. Ülkemiz ise 0,75 milyar ABD doları ile 10. sırada konumlanmaktadır²².
- (79) Uluslararası tohumluk ticareti, tohumculuk sektöründe sağlanan gelişmelere paralel olarak son çeyrek yüzyılda önemli artışlar göstermiştir. Bu artışta, farklı ekolojilere uygun yeni çeşitler, tohumluk üretiminde ihtisaslaşma ve tohumculuk teknolojisinde sağlanan gelişmeler etkili olmuştur. Uluslararası tohum ticareti 1970–2020 yılları arasında 31 kat artmıştır. Uluslararası Tohum Federasyonu (*International Seed Federation- ISF*) verilerine göre, 1970'li yılların sonunda yaklaşık bir milyar ABD doları civarında olan uluslararası tohum ticareti, 1980'li yılların ortasından itibaren hızla artmaya başlamıştır. Uluslararası toplam tohum ticareti 2022 yılı itibarıyla yaklaşık 31 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Bu artış seyri günümüzde hâlen aynı hızda devam etmekte olup, uluslararası tohumluk ticaretinin en önemli iki ayağını AB ülkeleri ve ABD oluşturmaktadır.
- (80) Son yıllarda yüksek verim ve homojenite, hastalıklara ve farklı çevresel stres şartlarına dayanıklılık gibi özelliklere sahip olmaları nedeniyle hibrit (melez)²³ çeşitlere ait tohum kullanımı artmaktadır. Hibrit (melez) çeşitler toplam sebze tohum pazarında %75 paya

¹⁷ TİGEM Tohumculuk Sektör Raporu (2023), s.8-9

¹⁸ Türkiye Tohumcular Birliği (TURKTOB), Tohumculuk Sektör Raporu (2024), s.11

¹⁹ TURKTOB, Tohumculuk Sektör Raporu (2024), s.11

²⁰ İki farklı türün DNA'larının birleştirilmesi ile ortaya çıkan DNA molekülüne verilen isimdir. <https://guncel.tgv.org.tr/journal/69/pdf/100515.pdf>, Erişim Tarihi: 08.10.2025

²¹ TİGEM, Tohumculuk Sektör Raporu (2023), s.7

²² TURKTOB, Tohumculuk Sektör Raporu (2025), s.12

²³ Temelde doğada her an gerçekleşmekte olan tozlaşmanın, insan eliyle iki saf hat arasında yapılmasına melezleme işlemi, bu işlemde elde edilen tohumlara ise hibrit tohum denir.

sahiptir. Global tohum üretimi pazarının %45'lik payı Asya-Pasifik ülkelerine aittir. Bu dilimin içinde Çin ve Hindistan, toplam yaklaşık %56'lık payları ile Asya'da lider konumundaki ülkelerdir. Sebze tohumu dış ticareti fazlası en fazla olan ülkelerin başında ise Hollanda, Fransa, ABD, Şili, İsrail ve Tayland gelmektedir²⁴.

- (81) 2025 yılında 76,86 milyar ABD doları değerinde olan küresel tohum pazarı büyüklüğünün 2030 yılına kadar 99,94 milyar ABD dolarına ulaşması beklenmektedir. Tohum pazarında küresel ölçekte faaliyet gösteren önemli oyuncular; Almanya menşeli BAYER Global, ABD menşeli Corteva Agriscience Inc. (CORTEVA Inc.), Çin menşeli Syngenta Crop Protection AG (SYNGENTA Crop), Hollanda menşeli BASF SE (BASF), Fransa menşeli Limagrain Seeds (LIMAGRAIN), Almanya menşeli KWS Saat SE & Co. (KWS), Japonya menşeli Sakata Seed Corporation (SAKATA SEED), ABD menşeli AgReliant Genetics LLC, Danimarka menşeli DLF Seeds A/S ve Çin menşeli Yuan Longping High-tech Agriculture Co. Ltd.'dir²⁵. 2022 yılı itibarıyla küresel tohum pazarının lider oyuncusu %17,05 pazar payı ile BAYER Global olmakla birlikte BASF, BAYER Global, CORTEVA Inc., LIMAGRAIN ve SYNGENTA Crop küresel tohum pazarında toplam %41,86'lık paya sahiptir²⁶.
- (82) Modern tohum üretimi yüksek bir maddi yatırım gerektirmektedir. Uluslararası büyük tohum şirketleri de araştırma geliştirmeye ayırdıkları kaynağın %40'ını kârlılığı yüksek olduğu bilinen sebze tohumu üretimine ayırmaktadır²⁷. Dünyada tüketilen sebze türlerinde önemli düzeyde çeşitlilik varken ticari sebze üretimi birkaç familyaya giren türde yoğunlaşmaktadır. *Cucurbitaceae* (kabakgiller²⁸), *Solanaceae* (patlıcangiller²⁹), *Brassicaceae* (turpgiller³⁰), *Allioideae* (soğangiller³¹) ve *Apiaceae* (maydanozgiller³²) familyası türleri en çok üretilen türlerdir³³. Benzer durum, sebze tohumu üretiminde de görülmektedir. *Solanaceae* grubu sebzeler ve bu grup içerisinde de domates, tohum üretiminin en fazla olduğu ve sürekli yeni çeşitlerin pazara sunulduğu başat türdür³⁴.
- (83) Küresel sebze tohum pazarının büyüklüğü 2023 yılında 8,14 milyar ve 2024 yılında 8,69 milyar ABD doları iken, söz konusu pazar büyüklüğünün 2032 senesine kadar 15,03 milyar ABD dolarına yükselmesi beklenmektedir³⁵. Sebze tohumları yüksek değerlilikte ve düşük hacimli olup bu tohumların küresel tohum satışlarındaki payı yaklaşık %17 olup mısır ve soya satışlarının ardından üçüncü sırada yer almaktadır. Bu veriye, bazı gelişmekte olan ülkelerdeki sebze tohumu talebinin %80'ine kadarının karşılandığı, bağımsız üreticileri ve üretici organizasyonları tarafından üretilen ve muhafaza edilen yerel nitelikteki tohum ticareti dâhil değildir. Gelişmiş ülkelerde tohumu koruyan (muhafaza eden)

²⁴ ISF, <https://worldseed.org/>, Erişim Tarihi: 23.09.2025

²⁵ <https://www.kingsresearch.com/tr/seed-market-569>, Erişim Tarihi: 23.09.2025

²⁶ <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/seeds-industry>, Erişim Tarihi: 23.09.2025

²⁷ BALKAYA, A., ARIN, L. ve ark., (2024), Sebze Tohumu Üretimi ve Teknolojisinde Güncel ve Yenilikçi Uygulamalar, s.14

²⁸ İki çeneklilerden, kabak, kavun, hıyar ve benzerlerini içine alan, geniş yapraklı, sürüngen ve sarılgan bir bitki familyası.

²⁹ İki çeneklilerden, örnek bitkisi patlıcan olan, içine domates, biber, patates, tütün vb. bitkileri alan familya.

³⁰ İki çeneklilerden, turp, hardal, lahana, karnabahar, kaşık otu vb. bitkileri içine alan geniş bir familya.

³¹ Soğan, pırasa, sarımsak vb. yumrulu bitkileri içine alan geniş bir familya.

³² Ayrı çanak yapraklı iki çeneklilerden, çiçekleri şemsiye biçiminde olan, anason, kereviz, maydanoz, kimyon vb. bitkileri içine alan bir familya.

³³ Gıda ve Tarım Örgütü (Food and Agriculture Organization-FAO), 2024

³⁴ BALKAYA, A., ARIN, L. ve ark., (2024), Sebze Tohumu Üretimi ve Teknolojisinde Güncel ve Yenilikçi Uygulamalar, s.16

³⁵ Vegetable Seed Market Reports (2024)

organizasyonlar, büyük tohum şirketlerinde olmayan genetik materyallerin ve atalık sebze tohumlarının temini ve korunmasında önemli rol oynamaktadır³⁶.

1.2.1.2. Türkiye’de Tohumculuğun Gelişimi

- (84) Türkiye, coğrafi konumu ve iklim çeşitliliği açısından tarıma ve özellikle tohum üretimine uygun alanlara sahiptir. Yıllar içerisinde Türkiye, bu avantajını kullanarak hem tarımsal üretimini hem de tohumculuk sektörünü geliştirmek için faaliyetlerde bulunmuştur. 1960’lı yıllara kadar daha ziyade geleneksel tedarik denilen sistem ağırlıklı olmuştur. Bu dönemde devlet, tohumculuğun geliştirilebilmesi için birtakım adımlar atmaya başlamıştır³⁷. Türkiye’de ilk bitki ıslah³⁸ çalışmaları ve kaliteli tohum üretimleri 13.12.1925 tarihinde Islah-ı Buzr adı ile Eskişehir Tohum İstasyonu’nun kurulması ile başlamıştır. Ülkemizde tohum üretimi 1950’lere gelinceye kadar yalnızca serin iklim tahıllarına³⁹ odaklanan çeşitlendirme ve tohum üretim çalışmaları ile sınırlı kalmıştır. İzleyen yıllarda kamu araştırma programlarına hem daha çok sayıda tohum türü ve çeşidi dâhil edilmiş hem de üretilen tohumların miktarı artırılmıştır⁴⁰.
- (85) Devlet Üretim Çiftlikleri 1950 yılında tohumluk üretimi ile görevlendirilmiş, 1961 yılında ise ilk özel tohumculuk şirketi kurulmuştur. 308 sayılı Tohumculuk Kanunu’nun 1963 yılında yürürlüğe girmesiyle üretimde ve tedarıkte kamu ağırlıklı bir sisteme geçilmiş ve 1980 yılına kadar bu sistem devam etmiştir. Dünya ile paralel şekilde 1980’li yılların başlarında tohumculuk sektörü ile ilgili temel politikalarda önemli değişiklikler yapılarak kamu esaslı bir tohum tedarik sisteminden özel girişimi esas alan bir tohum endüstrisi modeline geçilmiştir. Ekonominin serbestleştirilmesi ve dış ticarete tohuma yönelik kısıtlamalarının kaldırılması sonucunda özel sektör yatırımlarının önü açılmış, yerli veya yabancı pek çok tohumculuk firması ya doğrudan ya da ortaklıklar yoluyla sektöre giriş yapmıştır. Bu çerçevede 1980’li yıllardan itibaren özel şirketlerin kendi tohumluklarının fiyatlarını belirlemesine izin verilmiştir. 1984 yılında ise özel şirketlerin tohumluk ithalatını ve ihracatını kolaylaştırıcı düzenlemeler yapılmıştır. Bu yıllardan itibaren tohumluk üretim ve tedarik sisteminde özel sektörün ağırlığı artmaya başlamıştır.
- (86) Türkiye’deki tohumculuk sektörünün yapısı incelendiğinde sebze ve tarla bitkileri⁴¹ tohumları üretiminde ve ıslahında çalışan kuruluşların dört gruba ayrıldığı görülmektedir. Bunlar; kamu tarımsal araştırma enstitüleri ve üniversiteler, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM), birlikler ve kooperatifler, özel tohumculuk firmalarıdır. Türkiye’de 1963 yılında tohumculuk alanında beş adet firma mevcut iken ve tohumculuk daha çok devlet kuruluşu olan TİGEM tarafından yürütülürken bugün çiftçi birlikleri ve kooperatifler ile birlikte farklı büyüklükteki 1.000’e yakın yerli ve yabancı sermayeli özel tohumculuk firması tohumluk üretim alanında çalışmaktadır.
- (87) Türkiye tohum tedarik sistemi içerisinde kamu tohumculuk kuruluşları hâlihazırda buğday, arpa ve bazı yem bitkileri gibi kendine döllen⁴² bitkilere odaklanan sınırlı bir üretim ve

³⁶ BALKAYA, A., ARIN, L. ve ark., (2024), Sebze Tohumu Üretimi ve Teknolojisinde Güncel ve Yenilikçi Uygulamalar, s.18

³⁷ TURKTOB, Tohumculuk Sektör Raporu (2024), s.13

³⁸ Bir hayvan veya bitki türünden daha iyi verim alabilmek amacıyla yapılan işlemler. <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 23.09.2025

³⁹ Buğday, arpa, yulaf, çavdar vb.

⁴⁰ TİGEM Tohumculuk Sektör Raporu (2023), s.9

⁴¹ Tarla bitkileri, sıcak iklim tahılları (mısır, çeltik), serin iklim tahılları (buğday, arpa), endüstri bitkileri (soya, kolza, ayçiçeği, kenevir, ısırgan, keten), çayır-mera ve yem bitkileri, yemelik tane baklagiller (kuru fasulye, nohut) olarak dört kategoriye ayrılmaktadır.

<https://arastirma.tarimorman.gov.tr/ktae/Sayfalar/Detay.aspx?SayfaId=1>, Erişim Tarihi: 23.09.2025

⁴² Bir çeşidin kendi çiçek tozları ile döllenmesi, *autogammy*.

dağıtım faaliyeti içerisinde. Son yıllar itibarıyla, özel tohumculuk şirketleri bu türlerde de pazar paylarını önemli ölçüde artırmaya başlamışlardır. Yukarıda yer alan Grafik 3'ten de görüldüğü üzere Türkiye'de T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından 2024 yılı itibarıyla yetkilendirilmiş 826 adet tohumculuk kuruluşu bulunmaktadır⁴³. Büyük bir kısmını özel sektör firmalarının oluşturduğu bu kuruluşlar arasında sermaye yapısı, istihdam durumu, üretim ve işleme kapasitesi, çeşit geliştirme ve temini, ürün yelpazesi ve endüstriyel entegrasyon derecesi bakımından önemli farklılıklar bulunmaktadır⁴⁴.

- (88) Türkiye'de tohumculuk endüstrisinde yaşanan bu gelişmelerin bir sonucu olarak 1996 üretim sezonunda 110.000 ton olan üretim miktarı, 2002 üretim sezonunda 145.000 ton, 2006 üretim sezonunda 371.000 ton olarak gerçekleşmiştir. Sertifikalı tohumluk üretim miktarı ve dağıtımı 2020 üretim sezonunda 1.242.000 ton, 2024 üretim sezonunda ise 1.303.038 ton miktarına ulaşmıştır⁴⁵
- (89) Tohum üretim miktarında yıllar itibarıyla yaşanan artış ve yukarıda detaylarına yer verilen bütün bu gelişmeler neticesinde tohumculuk sektöründe Türkiye'nin uluslararası pazarda rekabet gücü giderek artmış ve ülkemizde 2002 yılında 17,3 milyon ABD doları olan tohum ihracatı, 2024 yılında 337,6 milyon ABD dolarına yükselerek yaklaşık 19 kat artış göstermiştir. 2023 yılı tohum ihracatının %34'ünü hibrit mısır tohumu, %27'sini ayçiçeği tohumu, %16'sını buğday tohumu, kalan %23'ü ise diğer çeşit tohumlar oluşturmaktadır
- (90) Türkiye'nin son 10 yılda tohum ithalatı ile ihracatı arasındaki makas ihracat lehine daralma seyrine girmiş, tohum ticaretinde ilk defa 2022 yılında ithalattan çok ihracat gerçekleştirilmiştir⁴⁶. Dünya Ticaret Örgütü kuralları gereği Türkiye, her ülkeye tohum satabilmekte ve ihracat yaptığı pazarlardaki talep çeşitliliği ve serbest ticaret gerekleri doğrultusunda nihai ihraç ürününe dönüştürmek amacıyla tohumluk ithalatı da gerçekleştirebilmektedir⁴⁷. Bu bağlamda Türkiye, tohum ticaretinde dışa bağımlılığı olmayan ve tohumculuk sektöründe küresel ekonomiyi yönlendirme yeteneğine sahip bir ülkedir. Nitekim üretim miktarı bazında 2018 yılında Türkiye'de gerçekleştirilen tohum ihracatının ithalatı karşılama oranı %108 iken 2024 yılına gelindiğinde bu oran %134'e yükselmiştir⁴⁸.

1.2.2. Türkiye'de Tohumculuk Sektörünün İşleyişine İlişkin Bilgiler⁴⁹

- (91) Türkiye'de tohumculuk sektörü; çiftçinin, sanayicinin, tüketicinin taleplerini karşılayacak tohum üretim potansiyeli, tohum işleme kapasitesi ve pazarlama imkânına sahiptir. Türkiye'de tohumculuk sektörünün işleyişi bakımından önem arz eden üretim, satış, ıslah ve AR-GE faaliyetleri, tescil ve sertifikasyon süreci, tohum sektörünün yapısal durumu ve kurumsal örgütlenmesi bu başlık altında ayrı ayrı ele alınacaktır.

1.2.2.1. Türkiye'de Tohum Üretim Süreci

- (92) Tohum üretimi ilk olarak anne ve baba hatların dikilmesiyle başlamaktadır. Daha sonra baba bitkiden alınan polenler anne bitkinin çiçeklerindeki dişi tepesine koyularak döllenme sağlanmakta ve buradan çıkan meyvelerin çekirdekleri yıkama ve kurutma işleminden geçirildikten sonra tohum paketine koyulmaktadır. Bu süreç dikimden itibaren

⁴³ TİGEM, Tohumculuk Sektör Raporu (2024), s.7

⁴⁴ TİGEM, Tohumculuk Sektör Raporu (2023), s.9

⁴⁵ <https://www.tarimorman.gov.tr/Konular/Bitkisel-Uretim/Tohumculuk/Tohumculuk-Istatistikleri>, Erişim Tarihi: 23.09.2025

⁴⁶ T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, Tohumda Doğru Bilinen Yanlışlar, s.2

⁴⁷ TURKTOB, Kavramlar ve Verilerle Tohumculuk (2023), s.16

⁴⁸ TURKTOB, Tohumculuk Sektör Raporu (2025), s.5

⁴⁹ Söz konusu bölüm hazırlanırken dosya kapsamında teşebbüslerden elde edilen bilgilerden faydalanılmıştır.

yaklaşık dört-beş ay sürmekte ve bu süreç içerisinde ilaçlama ve gübreleme faaliyetlerine devam edilmektedir. Türkiye’de genel itibarıyla üç kategoride tohum üretimi gerçekleştirilmektedir. Bunlar standart tohum, hibrit tohum ve sertifikalı tohumdur.

- **Standart tohum:** Ata tohumu veya diğer adıyla yerel tohum, halkın elinde bulunan, nesilden nesle aktararak bugüne kadar korunmuş kayıt dışı tohumlardır. Genotipi (soy yapısı) bilinmez, fenotip (dış yapı) özellikleri de sabit değildir. Her sene ekilebilmektedir.
 - **Hibrit Tohum (Melez/F1):** Temelde doğada her an gerçekleşmekte olan tozlaşmanın, insan eliyle iki saf hat arasında yapılmasına melezleme işlemi, bu işlemde elde edilen tohumlara ise hibrit tohum denir. Burada amaç, her iki hattın da belirli istenen özelliklerine sahip yeni bir genotip (soy yapısı) oluşturmaktır. Hibrit tohumların üreticiler bakımından temel avantajları, birim alanda önemli ölçüde daha yüksek verim sağlamaları, farklı hava koşullarına uyum sağlayabilmeleri bakımından daha pazarlanabilir olması, kaliteli ürün elde edilmesi, hastalık ve zararlılara dayanıklı olmaları yönüyle daha düşük sayıda kayıp vermesi olarak sıralanabilecektir⁵⁰. Bu tohumlarda tohum üreticileri bakımından öne çıkan avantajlar ise ebeveynlerin (anne baba hatlar) yalnızca firma tarafından bilinmesi ve her yıl yenilenmesinin gerekmesi/tek kullanımlık olması, üretici firmaya ait olmaları nedeniyle firmanın izni olmadıkça üreticiler tarafından üretilmemesi, üretimi, teknoloji ve el işçiliğinin yoğun olması sebebiyle maliyetli olmakla birlikte daha yüksek fiyattan pazarlanabilmesi olarak ifade edilebilmektedir⁵¹.
 - **Sertifikalı Tohum:** Adı ve üreticisi belirli, gen saflığı sağlanmış, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlarca yapılan gerek saha gerek laboratuvar çalışmalarıyla güvence altına alınmış, fiziksel, biyolojik ve sağlıkla ilgili parametreleri karşılayan tohumlardır. Sertifikalı tohumlar, çeşit saflığının yüksek olması için birçok kontrole tabidir ve çeşitli teknolojiler kullanılarak tohumun saflığı sağlanır. Diğer mahsul, diğer tür ve çeşit, cansız yabancı madde, ot ve zararlı ot tohumlarından arı olduğu ve yaygın bazı hastalık ve zararlılara karşı koruyucu olarak ilaçlandığından çıkış ve üretim kayıplarından daha az etkilenmektedirler⁵².
- (93) Genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO) bulunan tohum ise bitki dışından bir genetik materyalin doğrudan veya aracılı olarak bitkiye aktarılıp bitkinin bu işlem sonucunda hedeflenen geni yani istenen özelliği gösterdiği tohumdur. Türkiye’de 5977 sayılı Biyogüvenlik Kanunu uyarınca genetiği değiştirilmiş bitkilerin üretimi yasaklanmıştır. Bu nedenle Türkiye’de GDO’lu tohum üretimi yapılmamaktadır.
- (94) Küresel tohum pazarında tohum üretimi ve satışı ile iştigal eden en önemli oyunculardan;
- BASF, NUNHEMS şirketi ile,
 - BAYER Global, BAYER ve MONSANTO şirketleri ile,
 - SYNGENTA Crop, SYNGENTA şirketi ile,
 - LIMAGRAIN, HAZERA, HM CLAUSE ve VILMORIN MIKADO şirketleri ile ve
 - SAKATA SEED ise SAKATA şirketi ile

⁵⁰ 08.05.2018 tarihli ve 18-14/261-126 sayılı Kurul kararı.

⁵¹ YANMAZ, R. (2008), Sebze Yetiştiriciliğinde Hibrit Çeşit Kullanımı ve Çeşit Önerileri, Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü Dergisi, s.11-28

⁵² <https://www.tsuab.org.tr/tr/makale/10/sertifikali-tohumluk-kullaniminin-avantajlari>, Erişim Tarihi:23.09.2025

Türkiye’de faaliyet göstermektedir. VILMORİN haricinde anılan teşebbüslerin hiçbirinin Türkiye’de tohum üretim faaliyeti bulunmamakta, yalnızca yurt dışından ithal ettikleri tohumların satışlarını gerçekleştirmektedirler.

- (95) Benzer şekilde Türkiye’de tohum satış faaliyeti gösteren Hindistan menşeli NAMDHARI, Hollanda menşeli (.....) ve İspanya menşeli SEMILLAS FITO’nun da satışını gerçekleştirdikleri tohumların tamamı ithal edilmektedir. Bahsi geçen teşebbüslerden yalnızca BAYER’in, HM CLAUSE’un, NUNHEMS’in ve (.....)’ın Türkiye’de ıslah ve AR-GE faaliyetleri bulunmaktadır. Türkiye’de hâlihazırda sebze tohumları pazarında faaliyet gösteren ve T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş olan 250 adet teşebbüs bulunmaktadır.
- (96) Bu noktada dosya konusunu oluşturan sebze tohumlarından bazılarında söz konusu pazarlarda faaliyet gösteren ve soruşturma tarafı olan teşebbüslerin miktar bazında pazar paylarına ilişkin hazırlanan tabloların paylaşılmasında yarar görülmektedir. Bu bağlamda aşağıda domates tohumu, biber tohumu, hıyar tohumu, havuç tohumu, marul tohumu, patlıcan tohumu, ıspanak tohumu, kabak tohumu ve lahana tohumu pazarlarında soruşturma tarafı teşebbüslerin⁵³ miktar bazında pazar paylarını içeren tablolara⁵⁴ yer verilmektedir.

Tablo 1- Teşebbüslerin 2022-2024 Yılları Arasında Domates Tohumu Pazarında Miktar Bazında Pazar Payları (%)

Teşebbüsler	2022		2023		2024	
	Miktar (Adet)	Oran (%)	Miktar (Adet)	Oran (%)	Miktar (Adet)	Oran (%)
NUNHEMS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
YÜKSEL TOHUM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SYNGENTA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BAYER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
VILMORIN MIKADO	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HM CLAUSE	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HAZERA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SAKATA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SEMILLAS FITO	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MULTİ TOHUM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ANTALYA TARIM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
METGEN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
GAUTIER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer ⁵⁵	(.....)	66,18	(.....)	62,64	(.....)	71,18
Toplam	4.226.475.000	100,00	86.575.000	100,00	5.069.625.000	100,00
Kaynak: Dosya Kapsamında Yapılan Hesaplamalar						

⁵³ Hâlihazırda anılan tohum pazarları bakımından ANTALYA TARIM, GAUTIER, METGEN ve TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN haricindeki tüm teşebbüsler için soruşturma uzlaşma usulü ile sona ermiştir.

⁵⁴ Söz konusu tablolar için teşebbüslerden ve T.C. Tarım ve Orman Bakanlığından bilgi taleplerinde bulunulmuş ve gelen cevabi yazılar ışığında tablolar raportörlerce hazırlanmıştır.

⁵⁵ Soruşturma sürecinde soruşturmaya taraf olmayan diğer tüm sebze tohumu üreticilerini de kapsamaktadır.

Tablo 2- Teşebbüslerin 2022-2024 Yılları Arasında Biber Tohumu Pazarında Miktar Bazında Pazar Payları (%)

Teşebbüsler	2022		2023		2024	
	Miktar (Adet)	Oran (%)	Miktar (Adet)	Oran (%)	Miktar (Adet)	Oran (%)
YÜKSEL TOHUM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
NUNHEMS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HM CLAUSE	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BAYER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MULTİ TOHUM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SEMILLAS FITO	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ANTALYA TARIM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SYNGENTA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
METGEN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SAKATA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
RITO	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
VILMORIN MIKADO	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HAZERA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer ⁵⁶	(.....)	92,11	(.....)	94,14	(.....)	91,99
Toplam	5.819.970.000	100,00	7.239.050.000	100,00	8.037.250.000	100,00

Kaynak: Dosya Kapsamında Yapılan Hesaplamalar

Tablo 2- Teşebbüslerin 2022-2024 Yılları Arasında Hıyar Tohumu Pazarında Miktar Bazında Pazar Payları (%)

Teşebbüsler	2022		2023		2024	
	Miktar (Adet)	Oran (%)	Miktar (Adet)	Oran (%)	Miktar (Adet)	Oran (%)
YÜKSEL TOHUM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BAYER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
VILMORIN MIKADO	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
NUNHEMS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SEMILLAS FITO	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
METGEN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MULTİ TOHUM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SYNGENTA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
RITO	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SAKATA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HM CLAUSE	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HAZERA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer ⁵⁷	(.....)	61,81	(.....)	55,12	(.....)	54,45
Toplam	1.493.970.000	100,00	1.819.890.000	100,00	1.449.150.000	100,00

Kaynak: Dosya Kapsamında Yapılan Hesaplamalar

⁵⁶ Soruşturma sürecinde soruşturmaya taraf olmayan diğer tüm sebze tohumu üreticilerini de kapsamaktadır.⁵⁷ Soruşturma sürecinde soruşturmaya taraf olmayan diğer tüm sebze tohumu üreticilerini de kapsamaktadır.

Tablo 3- Teşebbüslerin 2022-2024 Yılları Arasında Havuç Tohumu Pazarında Miktar Bazında Pazar Payları (%)

Teşebbüsler	2022		2023		2024	
	Miktar (Adet)	Oran (%)	Miktar (Adet)	Oran (%)	Miktar (Adet)	Oran (%)
VILMORIN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MIKADO	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
METGEN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
NUNHEMS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BAYER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HM CLAUSE	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer ⁵⁸	(.....)	15,61	(.....)	19,80	(.....)	30,46
Toplam	31.033.200.000	100,00	25.180.338.000	100,00	30.013.800.000	100,00
Kaynak: Dosya Kapsamında Yapılan Hesaplamalar						

Tablo 5- Teşebbüslerin 2022-2024 Yılları Arasında Marul Tohumu Pazarında Miktar Bazında Pazar Payları (%)

Teşebbüsler	2022		2023		2024	
	Miktar (Adet)	Oran (%)	Miktar (Adet)	Oran (%)	Miktar (Adet)	Oran (%)
SYNGENTA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
VILMORIN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MIKADO	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
YÜKSEL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
NUNHEMS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
METGEN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BAYER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HAZERA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SAKATA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
GAUTIER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HM CLAUSE	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer ⁵⁹	(.....)	97,97	(.....)	97,13	(.....)	97,78
Toplam	54.995.000.000	100,00	48.078.550.000	100,00	47.694.350.000	100,00
Kaynak: Dosya Kapsamında Yapılan Hesaplamalar						

⁵⁸ Soruşturma sürecinde soruşturmaya taraf olmayan diğer tüm sebze tohumu üreticilerini de kapsamaktadır.⁵⁹ Soruşturma sürecinde soruşturmaya taraf olmayan diğer tüm sebze tohumu üreticilerini de kapsamaktadır.

Tablo 6- Teşebbüslerin 2022-2024 Yılları Arasında Patlıcan Tohumu Pazarında Miktar Bazında Pazar Payları (%)

Teşebbüsler	2022		2023		2024	
	Miktar (Adet)	Oran (%)	Miktar (Adet)	Oran (%)	Miktar (Adet)	Oran (%)
VILMORIN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MIKADO	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
YÜKSEL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
RITO	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SEMILLAS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
FITO	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MULTİ TOHUM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TASFİYE	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HALİNDE AD	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ROSSEN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ANTALYA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TARIM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
METGEN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer ⁶⁰	(.....)	87,63	(.....)	91,42	(.....)	81,59
Toplam	1.187.750.000	100,00	1.793.386.920	100,00	957.750.000	100,00
Kaynak: Dosya Kapsamında Yapılan Hesaplamalar						

Tablo 7- Teşebbüslerin 2022-2024 Yılları Arasında Ispanak Tohumu Pazarında Miktar Bazında Pazar Payları (%)

Teşebbüsler	2022		2023		2024	
	Miktar (Adet)	Oran (%)	Miktar (Adet)	Oran (%)	Miktar (Adet)	Oran (%)
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SAKATA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
NUNHEMS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
RITO	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SYNGENTA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
METGEN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer ⁶¹	(.....)	65,21	(.....)	66,40	(.....)	73,41
Toplam	40.026.700.000	100,00	40.973.700.000	100,00	43.276.700.000	100,00
Kaynak: Dosya Kapsamında Yapılan Hesaplamalar						

⁶⁰ Soruşturma sürecinde soruşturmaya taraf olmayan diğer tüm sebze tohumu üreticilerini de kapsamaktadır.⁶¹ Soruşturma sürecinde soruşturmaya taraf olmayan diğer tüm sebze tohumu üreticilerini de kapsamaktadır.

Tablo 8- Teşebbüslerin 2022-2024 Yılları Arasında Kabak Tohumu Pazarında Miktar Bazında Pazar Payları (%)

Teşebbüsler	2022		2023		2024	
	Miktar (Adet)	Oran (%)	Miktar (Adet)	Oran (%)	Miktar (Adet)	Oran (%)
BAYER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SAKATA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HM CLAUSE	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
NUNHEMS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
GAUTIER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
RITO	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SYNGENTA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SEMILLAS FITO	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
YÜKSEL TOHUM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MULTİ TOHUM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
VILMORIN MIKADO	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer ⁶²	(.....)	65,39	(.....)	74,30	(.....)	41,54
Toplam	457.051.000	100,00	466.588.570	100,00	227.927.000	100,00

Kaynak: Dosya Kapsamında Yapılan Hesaplamalar

Tablo 9- Teşebbüslerin 2022-2024 Yılları Arasında Lahana Tohumu Pazarında Miktar Bazında Pazar Payları (%)

Teşebbüsler	2022		2023		2024	
	Miktar (Adet)	Oran (%)	Miktar (Adet)	Oran (%)	Miktar (Adet)	Oran (%)
METGEN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HM CLAUSE	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SYNGNETA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SAKATA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HAZERA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
RITO	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BAYER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MULTİ TOHUM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
YÜKSEL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer ⁶³	(.....)	75,41	(.....)	48,94	(.....)	69,58
Toplam	1.645.750.000	100,00	1.480.450.000	100,00	1.151.300.000	100,00

Kaynak: Dosya Kapsamında Yapılan Hesaplamalar

(97) Yukarıda yer verilen tablolardan görülebileceği üzere 2022–2024 döneminde sebze tohumu pazarı, çok sayıda teşebbüsün faaliyet gösterdiği parçalı bir yapı sergilemektedir. Bu kapsamda çoğu ürün grubunda miktar bazında pazar paylarının büyük ölçüde “Diğer” kategorisinde toplandığı görülmektedir. Bununla birlikte, bazı ürün gruplarında belirli teşebbüslerin pazar paylarının görece yüksek olduğu ve kısmi yoğunlaşma eğiliminin ortaya çıktığı görülmektedir.

(98) Teşebbüslerin ürün bazında pazar paylarına bakıldığında;

- Domates tohumu pazarında NUNHEMS, YÜKSEL TOHUM, SYNGENTA ve BAYER’in öne çıkan teşebbüsler olduğu, ancak bu dört oyuncunun toplam pazar

⁶² Soruşturma sürecinde soruşturmaya taraf olmayan diğer tüm sebze tohumu üreticilerini de kapsamaktadır.

⁶³ Soruşturma sürecinde soruşturmaya taraf olmayan diğer tüm sebze tohumu üreticilerini de kapsamaktadır.

payının 2024 itibarıyla %(.....)'in altında kaldığı, pazarın yaklaşık %70'inden fazlasının ise “Diğer” kategorisindeki firmalardan oluştuğu anlaşılmaktadır.

- Biber tohumu pazarında “Diğer” kategorisinin %90'ın üzerinde paya sahip olduğu ve bu pazarda belirgin bir lider teşebbüsün bulunmadığı saptanmaktadır. YÜKSEL TOHUM en yüksek pazar payına sahip olsa da teşebbüsün pazar payı %(.....) civarındadır. Bu durum, pazarın parçalı bir yapıda olduğunu göstermektedir.
- Hıyar tohumu pazarında YÜKSEL TOHUM'un pazar payının yaklaşık %(.....), (.....)'in pazar payının ise yaklaşık %(.....) civarında olduğu ve diğerlerine nazaran daha büyük denebilecek ölçeğe sahip oldukları gözlemlenmektedir. “Diğer” kategorisinin payı ise incelenen üç yıllık dönemde azalma eğilimindedir.
- Havuç tohumu pazarında VILMORIN MIKADO %(.....) pazar payı ile lider konumda olup teşebbüsü METGEN ve NUNHEMS takip etmektedir. Bu durum, havuç tohumu pazarında yoğunlaşma eğiliminin diğer ürünlere kıyasla daha belirgin olduğunu göstermektedir.
- Marul tohumu pazarında tüm teşebbüslerin pazar payları %(.....)'in altında kalmakta olup, “Diğer” kategorisinin payı %97 seviyesindedir. Bu yönüyle pazarın çok sayıda küçük oyuncudan oluştuğu tespit edilmektedir.
- Patlıcan tohumu pazarında VILMORIN MIKADO 2024 yılında %(.....) civarına artırdığı pazar payıyla lider konumda bulunmaktadır. Bununla birlikte “Diğer” kategorisinin payı dönem içinde azalmış olsa da pazar hâlen büyük ölçüde dağınık durumdadır.
- Ispanak tohumu pazarında (.....) %(.....) pazar payı ile lider konumda bulunmakta olup teşebbüsü SAKATA ve NUNHEMS takip etmektedir. “Diğer” payında ise zaman içerisinde artış olduğu gözlemlenmiştir.
- Kabak tohumu pazarında 2022- 2024 döneminde BAYER'in payı %(.....)'ten %(.....)'ye yükselirken, özellikle SAKATA'nın payında gözlemlenen artışla da birlikte, “Diğer” kategorisinin payı aynı dönemde %65'ten %41'e düşmüştür.
- Lahana tohumu pazarında METGEN ve (.....) başlıca oyuncular olup toplam pazar payları yaklaşık %(.....) düzeyindedir. “Diğer” kategorisinin payı ise zamanla azalmıştır.

- (99) Tüm bu anlatılanlar çerçevesinde sebze tohumu pazarı genelinde yoğunlaşmanın düşük düzeyde seyrettiği bir yapı mevcut olmakla birlikte ürün bazında farklılaşmalar göze çarpmaktadır. Bu kapsamda havuç ve kabak tohumlarında yoğunlaşma düzeyi yüksek; marul, biber ve domates tohumlarında ise yoğunlaşma düzeyinin düşük seyrettiği söylenebilecektir. Ayrıca, sektöre yer alan teşebbüslerin pazar paylarının sabit bir seyir izlemediği, yıllar itibarıyla teşebbüslerin pazar paylarında aşağı veya yukarı yönlü dalgalanmaların sıkça yaşandığı görülmektedir.

1.2.2.2. Tohum Pazarında Islah ve AR-GE Faaliyetleri

- (100) Tohum ıslahı, herhangi bir bitki türünde istenilen özellikleri elde etmek ve verimli ve kaliteli üretimi sağlamak için insan eliyle uygulanan melezleme⁶⁴ yöntemi ile tohumun genetik yapısını değiştirme çalışmalarıdır. Islah çalışmalarının hedefi; adaptasyonun sağlanması, verimin artırılması, kalitenin iyileştirilmesi, hastalıklara, zararlılara ve olumsuz çevre

⁶⁴ Soy yapısı farklı iki bireyin doğal veya yapay olarak tozlanması veya döllenmesi olayına verilen isimdir. https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/3772/mod_resource/content/0/Konu%207.pdf, Erişim Tarihi: 29.09.2025

şartlarına karşı dayanıklılığın sağlanmasıdır. Aynı türden iki bitkinin kendi içinde çaprazlanması sonucu ortaya çıkan hibrit tohum, iklim ve çevre koşullarına karşı daha dayanıklı olurken verimli ve kaliteli üretimin de ilk adımını oluşturmaktadır.

- (101) Tohum ıslah çalışmalarına başlanmadan önce pazar büyüklüğü, pazar talepleri ve gelecekte ortaya çıkabilecek eğilimler hakkında firma bünyelerinde yer alan pazarlama ve ürün geliştirme ekiplerinden bilgi alınmaktadır. Islah faaliyetlerine başlamadan önce pazarda faaliyet gösteren firmaların stok miktarları ve dikim rakamları, benzer şekilde gelecek yıl rağbet görecektir tohumun anlaşılması bakımından bir tohumun yıl içindeki ortalama fiyatı önem teşkil etmektedir. Zira stoktaki ürün miktarının bol olduğu yıllar ürün fiyatlarında düşüş bekleneneğinden stoku bol olan ürünün üretim kararının alınması istenmeyebilecek veya dikimi gerçekleşmiş ürünlerin bol olduğu yıllarda firmalar başka bir ürünün geliştirilmesine yönelebilecektir.
- (102) Başka bir deyişle tohum ıslah sürecinin başlaması için öncelikle hangi üründe ıslah faaliyeti yapılacak ise hem üreticilerin hem tüketicilerin hem de satışı yapacak kişilerin beklentilerini öğrenmek; yani iyi bir pazar araştırması yapmak gerekmektedir. Hastalık dayanımı, meyve/sebze kalitesi, bitki yapısı, hangi bölgeler/iklim koşulları için ıslah yapılacak ise uygun koşullarda çeşit geliştirilmeye başlanmaktadır. Bu noktada ıslahçının sahada olan kişiler ile iyi bir iletişim içerisinde olması, ürün geliştirme ve satış birimlerinin isteklerine paralel şekilde ıslah çalışmalarına devam edip çeşit adaylarının performanslarını, satış için piyasada bulunan çeşitlerden farklarını, olumlu ve olumsuz yönlerini birlikte değerlendirmesi gerekmektedir.
- (103) Bu bağlamda amaçlanan hedefler doğrultusunda tohumculuk sektöründe AR-GE faaliyetlerinin odaklandığı ana hususlar şunlardır:
- **Hastalık dayanıklılığı:** Bitkilerin çeşitli hastalıklara karşı dayanıklılığını artırmak için araştırmalar yapılır, çiftçilerin hastalık mukavemeti yüksek ve sağlıklı ürünler yetiştirmelerine yardımcı olunur.
 - **Ürün geliştirme:** Yeni sebze çeşitlerinin geliştirilmesi, tat, besin değeri ve dayanıklılık gibi özelliklerin iyileştirilmesi üzerine çalışmalar yapılır. Bu süreç, tüketicilerin taleplerini karşılamak bakımından son derece önemlidir.
 - **Saha denemeleri:** Geliştirilen tohumların performansları, farklı iklim koşullarında ve tarım uygulamalarında saha denemeleri ile test edilir. Bu işlem, tohumların gerçek üretim koşullarında nasıl performans gösterdiğini anlamak için kritiktir.
 - **Sürdürülebilirlik:** Sürdürülebilir tarım uygulamalarına odaklanılır. Su tasarrufu, toprak sağlığı ve çevre dostu tarım yöntemleri geliştirmek amacıyla çalışmalar yürütülür.
 - **Genetik Materyal Toplama:** Farklı çeşitlerden, yerel popülasyonlardan veya yabani türlerden genetik materyal toplanır.
 - **Saflaştırma ve Melezleme:** Kendileme⁶⁵ yoluyla hatlar saflaştırılır. Bu sayede genetik açılım azalır ve saf hatlar elde edilir. Elde edilen saf hatlarda bitki gücü, bitki sağlığı, meyve rengi ve sertliği gibi kriterler açısından en iyi bitkiler seçilir. Seçilen bitkilerin melezlenmesi ile hibrit çeşitler elde edilir.
 - **Saha Denemeleri:** Elde edilen hibrit çeşitler belirlenmiş olan bölgelerde adaptasyon denemesine tabi tutulurlar.

⁶⁵ Bir bitkinin kendi kendini döllemesi.

- **Satış ve Pazarlama:** Seçilmiş olan çeşitler çiftçi ve bayi gibi müşterilere sunulur ve müşterilerin talepleri doğrultusunda tahmini satış miktarı belirlenir. Yapılan tahmine göre ticari tohum üretimi gerçekleştirilir ve üretimi gerçekleştirilen tohumlar satışa sunulur.

(104) Tohum ıslah faaliyetlerinin temel amacı, pazardaki son tüketici, sanayici ve üretici gibi müşterilerin ihtiyaçlarına ve taleplerine uygun yeni ticari ürün geliştirilmesidir. Islah programı, her tohum üretim firması tarafından yapılmamaktadır. Zira tohum ıslahı türe bağlı olarak altı ila 15 yıllık bir süreci kapsarken, tohum ıslah işlemi sonucunda pazarın taleplerini karşılama yeteneğine sahip yeni bir çeşidin ortaya çıkacağının garantisi bulunmamaktadır.

1.2.2.3. Türkiye’de Tohum Tescil ile Sertifikasyon Süreci

- (105) Tohumculuk sektöründe verimli ve kaliteli yeni çeşitlerin katkısı önem arz etmektedir. Türkiye’de yurt içinde ve yurt dışında geliştirilen çeşitlerin kayıt altına alınması çalışmaları 1963 yılında 308 sayılı Tohumculuk Kanunu ve ilgili yönetmelikler vasıtasıyla başlamıştır⁶⁶. 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu uyarınca bitkisel ve tarımsal özellikleri belirlenerek sadece kayıt altına alınan çeşitlere ait tohumlukların üretimine ve ticaretine izin verilmektedir. Yurt içinde üretilen ve üretim izni verilen çeşitlerden, tohumluk sınıflarına göre yetiştirilen ve üretilen tohumluklar, sertifikasyon işlemine tabi tutulmaktadır.
- (106) Sertifikalı tohum, tohumun ekiminden hasadına kadar tarlada ve hasattan sonra laboratuvarında fiziksel, genetik ve biyolojik değerleri kontrol edilerek belgelendirilen tohumluktur. Bu belge (sertifika) tohumun hangi çeşide ait olduğu, çimlenme kabiliyeti, safiyeti (başka tohum, yabancı madde veya yabancı ot olup olmadığı), hastalıklardan arı olup olmadığı gibi üretim için önemli kriterleri göstermektedir. Başka bir deyişle sertifika, tohumluğun kimlik kartıdır⁶⁷. Tohumlara sertifika verme yetkisi T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğüne bağlı bir kurum olan Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü (TTSMM)’ndedir.
- (107) Çeşidi ıslah eden ya da geliştiren araştırma kuruluşları (kamu, özel veya üniversite), gerçek kişiler ve yetki belgesine sahip tohum üreticisi kuruluşlar tescil için başvuruda bulunabilirler. Bu özelliklere sahip kuruluşlar; tarla bitkileri türlerinde, yurt içinde ya da yurt dışında geliştirilmiş çeşitleri, yurt dışında ıslah edilmiş ancak yurt dışında tescil edilmemiş çeşitleri, yurt dışında ıslah edilip yine yurt dışında kayıt altına alınmış çeşitleri tescil edilmesi amacıyla başvuru yapabilirler. Başvuru öncesinde çeşit sahibi kuruluşlar, çeşit adayının gelişme tabiatına uygun, eş zamanlı olarak en az iki lokasyonda bir yetiştirme sezonu veya tek lokasyonda iki yetiştirme sezonu deneme sistemi kurmaktadır. Bu denemelerin değerlendirildiği bir rapor ve gerekli belgelerin yer aldığı başvuru dosyası ile TTSMM’ye başvuruda bulunulur. Buna göre kayıt başvuruları, yazlık ekimler için; ocak ve şubat, kışlık ekimler için; temmuz ve ağustos ayları olarak belirlenmiştir. Sebze türlerinde başvurular şubat, mayıs ve ekim ayları olarak belirlenmiştir. Üretim izinleri için başvurular ise, tescil başvuruları için geçerli olan ayların ilk haftası olarak bildirilmiştir⁶⁸.
- (108) Tescil denemeleri kurulan çeşitler için TTSMM tarafından belirlenen şekilde dosya hazırlanır (görsel ve yazılı belgeler içeren dosya) ve dosya TTSMM’ye gönderilir ve uygun görülmesi durumunda çeşit üretim için izni hakkı kazanılır. Bu süreç içerisinde tohumluk ithalatı ve satış faaliyetleri yapılabilir. TTSMM’nin yapacağı tescil denemeleri sonrası çeşit

⁶⁶ BAĞCI A. ve YILMAZ K. (2016), Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü Dergisi, “Türkiye Tohumculuk Sektöründeki Gelişmeler ile Bu Gelişmelerin Sertifikalı Tohumluk Kullanımına ve Verimine Muhtemel Etkileri”, s.3

⁶⁷ TURKTOB, Kavramlar ve Verilerle Tohumculuk Sektörü (2023), s.12

⁶⁸ TTSMM 2023 Faaliyet Raporu, s.10

beyan edilen özellikleri gösterdiği TTSM tarafından onaylanan çeşit tescil almış olur. Bu süreç yaklaşık olarak iki-üç yıl sürmektedir.

- (109) 2025 yılı Ocak ayı itibarıyla tarla bitkilerinde 3.839, sebzelerde 4.121, meyve asmalarda 1.677 çeşit olmak üzere toplam 9.637 tescilli çeşit sayısına ulaşılmıştır. Bu bağlamda üretimi en çok gerçekleştirilen tohum türü sebze tohumudur. Üretim izinli çeşit sayılarına bakıldığında ise 2025 yılı Ocak ayı itibarıyla tarla bitkilerinde 669, sebzelerde 761, meyve ve asmada 16 adet olmak üzere toplam 1.446 üretim izinli çeşit bulunmaktadır⁶⁹. Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği verilerine göre sebze tohumculuğu alanında faaliyet gösteren şirket sayısı 324'e ulaşmıştır. Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü verilerine göre ise ülkemizde sebze tohum üretiminde 2002-2022 döneminde yılda ortalama 2276 tonluk bir üretim artışı olmuştur.
- (110) Sertifikalı tohumlar daha çok buğday, arpa, fasulye gibi açık tozlanan (hibrit olmayan standart çeşitler) türlerde kullanılmaktadır. Hibrit sebze çeşitleri ise her yıl ana-baba melezlemesi sonucu elde edildiği için üreticiler tohumları her yıl yeniden satın almak zorundadır. Bu nedenle sertifikalı tohumluk belgesine ihtiyaç duyulmamaktadır. Hibrit tohumlukların tarla ve tohumluk kontrolleri hem üretim aşamasında hem de tohum paketlemesi sonrasında T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından düzenli olarak yapılmaktadır.

1.2.2.4. Türkiye'de Tohum Satış Süreci

- (111) Tohum satış süreci bir çeşidin ilk denemesinin yapılmasından itibaren yaklaşık üç-dört yıl sonra başlamaktadır. Bu geçen üç-dört yıl sürede anılan çeşidin farklı tarihlerde ve bölgelerde denemeleri yapılmaktadır. Son yıl büyük alanlara diktirilerek bölgedeki üreticilere, bayilere, tüccar ve komisyonculara gösterilmek suretiyle çeşidin tanıtım çalışması yürütülmektedir. Satış aşamasına gelen tohumlar için pazarlama faaliyetleri ürünün pazarda tanıtımına yönelik tarla günleri, fuar katılımları, ürün görsellerinin (broşür, afiş, dijital katalog vb.) satış kanallarına (zirai ilaç bayileri, fidelikler, distribütörler vb.) verilmesi süreci ile başlamaktadır.
- (112) Tohum üretim firmaları ürünlerinin satışını distribütör, fidelik, sanayici ve bayi kanalı ile gerçekleştirebilmektedir. Türkiye'de tohum satışının gerçekleştirilebildiği kanallar hakkında detaylı bilgiye aşağıda yer verilmektedir.
- **Distribütör:** Genellikle tohum üretici firmaların doğrudan ticari ilişkisinin bulunmadığı müşteri gruplarına, diğer satış kanallarına ve/veya üreticilere tohum satışını gerçekleştirmektedirler.
 - **Bayi:** Tohum üretici firmalar ile imzaladıkları sözleşmeler doğrultusunda bu firmaların ürünlerinin pazardaki diğer satış kanallarına ve/veya doğrudan üreticilere satışını gerçekleştirerek tohumları nihai tüketicilere ulaştırmaktadırlar. Bayiler ağırlıklı olarak üreticilere satış yapmaktadır. Bayiler, bahse konu satışları bitki türüne göre tohum veya fide olarak gerçekleştirebilmektedir. Buna ek olarak kimi zaman üreticilerin bayilerden tohum satın alıp kendilerine ait fide şirketlerinde fide üretimi yaptırabildiği de bilinmektedir. Bayiler tohumun, gübre gibi tarımsal girdilerin ve fidelerin üreticilere satışında etkin rol oynamaktadır.
 - **Fidelik:** Sebze tohumlarında üreticiler, bitki türüne göre arazilerine doğrudan tohum ekmek yerine fide dikimi yapabilmektedirler. Fidelikler, tohum üreticilerinin pazara sunduğu tohumları fide olarak çiftçilere ve diğer üreticilere ulaştırmakla

⁶⁹ TURKTOB, Tohumculuk Sektör Raporu (2025), s.24

işigal eden firmalardır. Fidelikler, tohumları fideye dönüştürdükten sonra pazardaki diğer satış kanallarına ve/veya çiftçilere satış yapmaktadır.

- **Sanayici:** Ağırlıklı olarak endüstriyel hibrit türlerinin alımını ve satımını gerçekleştirmektedir. Bu firmalar, sanayi domatesi, turşuluk hıyar, ıspanak, pırasa ve bezelye gibi endüstriyel mahsullerin tohumlarının pazardaki diğer kanallara ve/veya üreticilere satışını gerçekleştirmektedir.
- **Komisyoncu:** Ürünlerin üreticilerden alımından son tüketiciye ulaştırılmasına kadar olan süreçte, diğer paydaşlara dağıtımını ve satımını gerçekleştirmektedir. Bu doğrultuda, komisyoncular, Antalya, Mersin, Muğla gibi çoğunlukla örtü altı⁷⁰ ve “açık alan” sebze olarak tanımlanabilecek ürünlerin satın alımında ve sonrasında bu ürünlerin iç piyasaya veya yurt dışına satışında görev almaktadır. Komisyoncular genel olarak sebze hallerinde faaliyette göstermekte olup sektörün ihracat pazarı ve iç piyasa bakımından son tüketici nezdindeki tüm eğilimlere, ihtiyaçlara ve talebe hâkimdirler. Özetle komisyoncular, üretilen ürünlerin gerek yurt içi gerek yurt dışı kanallara iletilmesinde etkin rol oynamaktadırlar. Komisyoncular, üreticilerin ürettiği sebzeleri ve meyveleri yurt içi (market, tüccar vb.) ve/veya yurt dışı (ihracatçı) pazarlara yönelik faaliyet gösteren firmaların ihtiyaçlarına göre ürün tedariklerini sağlayarak satılan ürünlerin üzerinden komisyon elde ederler.
- **Elekçi:** Endüstriyel hıyar çeşitleri (kornişon) başta olmak üzere, sanayiciler tarafından talep edilen ürün tipi doğrultusunda üreticilerden ürün temin edip, sanayicilerin talepleri doğrultusunda ürünleri belli boylara ayırıştırıp sınıflandırarak sanayicilere ilgili ürünlerin satışını gerçekleştirmektedirler. Piyasada faaliyet gösteren elekçilerin büyük çoğunluğu aynı zamanda komisyoncudur.
- Satışa sunulan tohumların fiyatlarının ise piyasada rekabet halinde olunan benzer çeşitlerin fiyatları, çeşide olan talep ve çeşidin piyasada göstermiş olduğu performans göz önünde bulundurularak belirlenmektedir. Tohumculuk sektöründe bir tohumun yıl içindeki ortalama fiyatı, gelecek yıl belirlenecek fiyat için önemli bir emare teşkil etmekte bu nedenle teşebbüsler rakiplerinin fiyat listelerini elde etmeye çalışmaktadırlar. Aynı zamanda tohum üretim maliyeti, mevcut çeşidin piyasadaki rakip çeşitlere göre avantajları ya da dezavantajları, piyasa koşulları, ikame ürünlerin fiyatları da göz önüne alınmaktadır. Kimi türlerin fiyatları ise çeşidin sahip olduğu hastalık dayanımı, meyvenin kalitesi, pazara uygunluk vb. kriterler doğrultusunda farklılık arz etmektedir.
- Piyasada faaliyet gösteren yabancı menşeli firmalar ise fiyat belirlerken şirketin bağlı olduğu uluslararası grup şirketleri tarafından her bir ürün türüne ilişkin masrafları (üretim ve AR-GE masrafları), lojistik ve katma değeri dikkate almaktadır. Bu itibarla yayımlanan liste fiyatları, ithalat maliyetine ve piyasa koşullarındaki dönemsel değişimlere (global fiyatlardaki dalgalanmalar, Türkiye'deki kur değişimleri vb. ekonomik unsurlar) göre güncellenmektedir.
- **Arazi ve Alt Yapı:** Uygun tarımsal arazi edinmek, seralar ve sulama sistemleri ve depolama tesisleri gibi gerekli alt yapıyı kurmak gerekmektedir. Nitekim anılan hususlar başlangıç yatırımlarının önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

⁷⁰ Sebze yetiştiriciliğinde, cam veya plastik örtülerden yararlanarak yapılan yetiştiriciliğe örtü altı yetiştiricilik denir. <https://ankara.tarimorman.gov.tr/Belgeler/liftet/%F6rt%FCaltiyetistirciligi.pdf>, Erişim Tarihi: 08.10.2025

- **Tohum Üretimi ve AR-GE:** Rekabetçi tohum çeşitleri üretmek için kaliteli tohumlara ve araştırma geliştirme çalışmalarına yatırım yapılması tohum sektörü bakımından kritik öneme sahiptir. Yeni tohumlar geliştirmek ve mevcut çeşitleri iyileştirmek için yüksek teknolojiye ekipman, laboratuvarlar ve nitelikli personel gerekmektedir.
- **Personel:** Kalifiye personel gereksinimi önemli maliyet kalemlerinden biridir. Tohum üretim firmalarında tarım mühendisleri, biyologlar ve genetik uzmanları gibi alanında uzman kişiler istihdam edilmektedir.
- **Sertifikasyon ve Mevzuata Uyum:** Türkiye’de tohum üretimi ve ticareti yapmak için gerekli sertifikaların alınması gerekmektedir.
- **İşletme Maliyetleri:** İş gücü, enerji ile tesislerin ve ekipmanın sürekli bakımını içeren maliyetleri kapsamaktadır.
- **Pazarlama:** Yeni bir firma olarak pazarın dikkatini çekmek için güçlü bir pazarlama stratejisi ve dağıtım ağı kurulması gerekmektedir.
- Tüm bunların yanı sıra pazarda faaliyet gösteren firmaların da sürdürülebilir tarım uygulamalarına ve akıllı tarım teknolojilerine yatırım yapmaları gerekmektedir. Yeni çeşitlerin ıslahında yüksek girdi maliyetleri ve yüksek teknoloji gerekmektedir. Bu yüksek maliyetler, sektörde inovasyonun sınırlı kalmasına neden olmaktadır.

I.2.2.5. Türkiye’de Tohum Pazarının Kurumsal Organizasyonu⁷¹

- (113) 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu ile bitkisel üretimde verimi ve kaliteyi yükseltmek, tohumluklara kalite güvencesi sağlamak, tohumluk üretimi ve ticareti ile ilgili düzenlemeleri yapmak ve tohumculuk sektörünün yeniden yapılandırılması ve geliştirilmesi için gerekli olan düzenlemeleri gerçekleştirmek amacıyla birlikler oluşturulmuş ve anılan Kanun’un 17. maddesi uyarınca tohumculuk faaliyetinde bulunan gerçek ve tüzel kişilerin, faaliyet alanlarına göre ilgili alt birliklere üye olmaları zorunlu tutulmuştur.
- (114) Alt birlikler, tohumculuk sektörünün geliştirilmesi ve sektörde faaliyet gösteren gerçek veya tüzel kişiler arasında mesleki dayanışma sağlayarak mesleki faaliyetleri kolaylaştırmak, tohumculuk faaliyetinde bulunanların ekonomik ve sosyal haklarını korunmasını sağlamak ve mevzuatla verilen görevleri yerine getirmek amacıyla; bitki ıslahçıları fidan üreticileri, süs bitkileri üreticileri, tohum dağıtıcıları, tohum sanayicileri ve üreticileri ile tohum yetiştiricileri tarafından kurulan, tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır. Alt birlikler; üyelerinden gelen sorunları değerlendirip, analiz edip çözüm önerileri geliştirerek bunları ilgili mercilere sunarlar ve bu surette düzeltici ve önleyici faaliyetlerin başlamasını sağlayıp sorunun büyümeden çözümüne büyük katkı sağlarlar.

I.2.3. İlgili Pazar

I.2.3.1. İlgili Ürün Pazarı

- (115) İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz (İlgili Pazar Kılavuzu)’da ifade edildiği üzere ilgili ürün pazarı, belirli bir ürün ile tüketici gözünde fiyatı, kullanım amaçları ve nitelikleri bakımından benzer olan ürünlerden oluşmakta ve ürün özellikleri, fiyatları ve kullanım amaçları bakımından tüketici tarafından ikame edilebilir sayılan bütün ürünleri kapsamaktadır. İlgili ürün pazarının tespitinde dikkate alınan temel kriter talep ikamesi

⁷¹ TURKTOB (2025), Tohumculuk Sektör Raporu, s.27

olmakla birlikte, talep ikamesine eş değer etkisinin olduğu durumlarda, talep ikamesinin yanında arz ikamesi de hesaba katılabilmektedir.

- (116) Dosya konusu başvuru hibrit endüstriyel kornişon tohumu pazarı ve hibrit sebze ve meyve tohumları pazarında faaliyet gösteren bazı teşebbüslerin fiyat anlaşması ve rekabete hassas bilgi değişimi yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiasına yöneliktir.
- (117) Dosya kapsamında ilgili ürün pazarının belirlenmesi bakımından iki temel husus ortaya çıkmaktadır. Bunlardan ilkinin, ilgili ürün pazarının “*sebze ve meyve tohum satışı pazarı*” olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği oluşturmaktadır. Bu bakımdan Kurulun 24.10.2000 tarihli ve 00-41/450-245 sayılı *Syngenta* kararında⁷² tarla bitkisi tohumları ile sebze tohumlarının ikame ilişkisine yönelik yer verilen değerlendirmeler yol gösterici olmaktadır. İlgili kararda;

- Tarımsal ürünlerin yetiştirilmesinde kullanılan tohumların, tarla bitkisi tohumları ve sebze tohumları olmak üzere ikiye ayrıldığı,
- Farklı tarla bitkileri tohumları arasında hem arz hem de talep yönünden ikame edilebilirliğin düşük olduğu,
- Bu nedenle tarla bitkileri için farklı ilgili ürün pazarlarının tanımlanması gerektiği ve
- Sebze tohumlarının ise talep yönlü ikame edilebilirliğinin düşük olmasına karşın sebzelerin yetiştirilme şartlarının ve ortamlarının birbirlerine benzer özelliklere sahip olması ve herhangi bir sebze üretiminden diğerinin üretimine geçmenin kolay olması nedenleriyle arz yönünden ikame esnekliğinin yüksek olduğu

ifade edilerek sebzelerin üretime yönelik tohumlukların tamamının tek bir ilgili ürün pazarı oluşturduğu kabul edilmiştir.

- (118) Bununla birlikte, De Ruiter Seeds'in Monsanto Company tarafından devralınma işleminin incelendiği 05.06.2008 tarihli ve 08-37/490-172 sayılı Kurul kararında;
- Bir sebze veya meyve tohumunun bir diğer sebze ya da meyve tohumuyla ikamesinin mümkün olmadığı,
 - Farklı çeşit sebze veya meyve tohumlarının farklı ilgili ürün pazarlarını oluşturacağı,
 - Sebze tohumları bakımından her bir sebze/meyve için tohumların serada ya da tarlada üretime uygun oluşuna bağlı olarak da ilgili ürün pazarının alt pazarlara ayrılmasının mümkün olduğu
 - ifade edilerek hıyar tohumu, tatlı biber tohumu, acı biber tohumu, işlenmiş domates tohumu, kavun tohumu ve patlıcan tohumu için ayrı ayrı ilgili ürün pazarları tanımlanmıştır.
- (119) İlgili ürün pazarının tanımlanması bakımından değerlendirilmesi gereken ikinci husus ise pazarın “hibrit sebze ve meyve tohumu satışı pazarı” olarak tanımlanıp tanımlanamayacağı ve bu pazarın alt kırılımlarının olup olmadığıdır.
- (120) Monsanto Company'nin Bayer Aktiengesellschaft tarafından devralınması işleminin incelendiği 08.05.2018 tarihli ve 18-14/261-126 sayılı Kurul kararında;

⁷² İlgili karar, Novartis AG'nin tohumculuk ve bitki koruma ürünleri ile AstraZeneca PLC'nin bitki koruma faaliyetlerinin, yeni kurulacak Syngenta AG bünyesinde birleştirilmesine izin verilmesi talebine ilişkindir.

- Sebze tohumlarının kullanım alanları ve niteliği itibarıyla standart ve hibrit (melez) olmak üzere iki temel sınıftan oluştuğu ve
- Hibrit (melez) ve standart tohumların gerek arz gerekse talep koşulları bakımından önemli farklılıklar içerdiği ve bu nedenle bu tohumların ayrı pazarlar olarak ele alınmasının uygun olacağı

ifade edilerek ilgili ürün pazarı fasulye tohumu, marul tohumu, soğan tohumu, kavun, tohumu, havuç tohumu, ıspanak tohumu, hibrit biber tohumu, hibrit sanayi tipi domates tohumu, hibrit sofralık domates tohumu, hibrit karpuz tohumu, hibrit kabak tohumu, hibrit kabak tohumu, hibrit salatalık tohumu ve bezelye tohumu olarak belirlenmiştir.

- (121) Yukarıda yer verilen Kurul kararları incelendiğinde Kurulun ilk kararlarında ilgili ürün pazarının sebze tohumları olarak ele alındığı, sonraki Kurul kararlarında ise alt kırılımlara inilerek ilgili ürün pazarı tanımının ürün özelinde yapıldığı görülmektedir.
- (122) Sebze ve meyve tohumları, kullanım alanları ve niteliği itibarıyla standart ve hibrit (F1) olmak üzere iki temel sınıftan oluşmaktadır. Açıkta tozlanan olarak da adlandırılabilen standart tohumlar kendi kendine tozlanan (*self-pollination*) ve yabancı tozlanan (*crosspollination*) tohumları kapsamaktadır. Hibrit tohumlar ise AR-GE çalışmaları kapsamında farklı genetik özelliklere sahip iki veya daha fazla sayıdaki ebeveynin veya melezlerin kontrollü koşullarda hibritlenmesi sonucu ortaya çıkmaktadır. Standart ve hibrit tohumlar temel olarak, kalite, verimlilik ve hastalıklara dayanma nitelikleri yönüyle birbirlerinden ayrılmakta ve bu özelliklerinden dolayı ticari üretimde yetiştiriciler tarafından büyük ölçüde hibrit tohumlar tercih edilmektedir. Bu genel çerçeve itibarıyla hibrit ve standart tohumların gerek arz gerekse talep koşulları bakımından önemli farklılıklar içerdikleri anlaşılmakta ve bu yönüyle ayrı pazarlar olarak ele alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.
- (123) Buna ek olarak bazı hibrit tohum türlerinin sofralık ve endüstriyel olmak üzere farklı iki türünün olduğu da bilinmektedir. Arz bakımından, hibrit tohumlar ile endüstriyel hibrit tohumlar arasında ıslah sürecinde farklılık olmamakla birlikte endüstriyel türlerin dikim ve hasat yöntemleri farklılık gösterebilmektedir. Domates, kornişon başta olmak üzere çeşitli tohum türleri sanayide girdi olarak kullanılması nedeniyle sanayiciler tarafından talep edilmektedir. Sanayicilerin taleplerin sürekliliği nedeniyle çiftçilerle sanayiciler arasında bu tür tohumların üretiminde sözleşmeli üretim modeli kullanılmaktadır. Bu kapsamda arz ve talep bakımından hibrit tohum ile hibrit endüstriyel tohumların ayrıştığı ve farklı ilgili ürün pazarı olarak tanımlanabileceği değerlendirilmektedir.
- (124) Bununla birlikte, İlgili Pazar Kılavuzu'nun 20. paragrafında yer alan "*İnceleme konusu işlem gerek ürün gerekse de coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyor ya da alternatif tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu oluyorsa pazar tanımı yapılmayabilir*" ifadesi yer almaktadır. Mevcut dosya bakımından tarafların faaliyetleri ve elde edilen belgelerin içerikleri bir arada değerlendirildiğinde dosya konusu eylemlerinin herhangi bir sebze ve meyve tohum türü ve bu türün tek bir alt sınıfı ile sınırlı olmadığı görülmektedir. Nitekim deliller incelendiğinde çalışanların şirketleri tarafından üretimi ve/veya satışı gerçekleştirilen sebze ve meyve tohum türleri bakımından herhangi bir ayırım yapılmaksızın stok, vade ve fiyat listeleri gibi hususların rakip teşebbüsler ile doğrudan paylaşıldığı görülmektedir. Tüm bu hususlar İlgili Pazar Kılavuzu'nun 20. paragrafı ile birlikte değerlendirilerek dosya kapsamında ulaşılan sonucu değiştirmeyeceği için herhangi bir ilgili ürün pazarı tanımlaması yapılmamıştır.

I.2.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (125) Coğrafi pazar, teşebbüslerin mal ve hizmetlerinin arz ve talebi konusunda faaliyet gösterdikleri, rekabet koşullarının yeterli derecede homojen ve özellikle rekabet koşulları komşu bölgelerden hissedilir derecede farklı olduğu için bu bölgelerden kolayca ayrılabilen bölgelerdir. Soruşturma taraflarından üretim/tedarik seviyesinde faaliyet gösteren teşebbüsler ise Türkiye'nin hemen her bölgesindeki müşterilere ürün tedariki gerçekleştirmektedir.
- (126) Dosyada yer alan bilgiler ve sektöre yönelik geçmiş tarihli Kurul kararları doğrultusunda, ilgili coğrafi pazarın, dosya açısından ilgili ürün pazarlarında ülkenin herhangi bir bölgesindeki rekabet koşullarının diğer bölgelerden farklılık göstermemesi nedeniyle "Türkiye" olarak belirleneceği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte İlgili Pazar Kılavuzu'nun 20. paragrafı doğrultusunda, dosya kapsamında ulaşılan sonucu değiştirmeyeceği için herhangi bir ilgili coğrafi pazar tanımlaması yapılmamıştır.

I.2.4. Dosya Kapsamında Elde Edilen Belgeler

- (127) Dosya kapsamında elde edilen belgeler doğrultusunda, NUNHEMS ve (.....) hakkında hibrit endüstriyel kornişon tohumu pazarında fiyat tespit etmek suretiyle, hibrit sebze ve meyve tohumları pazarında faaliyet gösteren ve NUNHEMS ile (.....)'ın da içinde bulunduğu 16 teşebbüs hakkında ise rekabete hassas bilgi değişimi gerçekleştirmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin tespiti amacıyla soruşturma yürütülmüştür. Dosya kapsamında hakkında soruşturma yürütülen 16 teşebbüsten BAYER, HAZERA, HM CLAUSE, MULTİ TOHUM, NUNHEMS, (.....), RITO, SAKATA, SEMILLAS FITO, SYNGENTA, VILMORIN MIKADO, YÜKSEL TOHUM olmak üzere 12'si ile uzlaşmıştır.
- (128) Öte yandan, NUNHEMS'e 01.08.2024 tarihli ve 24-32/753-MP sayılı Kurul kararı ile fiyat tespiti ihlaline ilişkin olarak tam bağışıklık tanınmıştır. Ayrıca fiyat tespiti ihlalinin diğer tarafı olan (.....) ile de soruşturma süreci uzlaşma ile sonlanmıştır. Bununla birlikte, aktif işbirliğinin soruşturmanın tamamlanmasından sonra Kurulun vereceği nihai karara kadarki sürecin devam ettiği dikkate alındığından, NUNHEMS bakımından fiyat tespitine ilişkin belgelere yer verilmesinde fayda görülmüştür.
- (129) Bilgi değişimi ihlali bakımından ise soruşturma süreci devam eden ANTALYA TARIM, GAUTIER, METGEN ve TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN hakkında elde edilen belgelere aşağıda yer verilmektedir. Bu kapsamda soruşturma süreci devam eden taraflarla ilgili olarak dosya kapsamında elde edilen belgeler fiyat tespitine ve bilgi değişimine ilişkin belgeler olmak üzere iki ayrı başlık altında sunulmaktadır.

I.2.4.1. Fiyat Tespitine İlişkin Belgeler

- (130) **Delil NUN/1:** NUNHEMS Bölge Satış Müdürü (.....) (V.A.) ile (.....)Global Kornişon Ürün Koordinatörü (.....) (E.B.) arasında geçen 06.03.2019 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

06.03.2019 (13.35):	Tukaş ⁷³ a 160 + kdv yolladım bu arada
06.03.2019 (13.35):	Teklif
06.03.2019 (13.35):	Aramızda

⁷³ Tukaş Gıda San. ve Tic. AŞ (TUKAŞ)'yi ifade etmektedir.

- (131) **Delil NUN/7:** NUNHEMS Bölge Satış Müdürü (.....) (V.A.) ile (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü (.....) (E.B.) arasında geçen 13.04.2020 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

13.04.2020 (21.47):	Müsaitmisin?
13.04.2020 (23.09):	İyi kardesim senden nbr
13.04.2020 (23.10):	Eh işte, afyondan sıkıntı geldi de fiyatlarla alakalı Sana da geldimi diye soracaktım
13.04.2020 (23.10):	Nasıl bi sıkıntı ?
13.04.2020 (23.10):	(.....) ⁷⁴ Sound ⁷⁵ ve vertina ⁷⁶ ları 190 dan çiftçiye veriyormuş diye
13.04.2020 (23.11):	Sana da geldimi bilgi
13.04.2020 (23.12):	(.....)sound damı aldı?
13.04.2020 (23.11):	He ya almıştı bizim distribütör den ama yüksek fiyattan vermişim biraz 180 den
13.04.2020 (23.12):	Valla bugün konustum Afyonlularla (.....) ⁷⁷ - (.....) ⁷⁸ ve (.....) ile Hiçbiri bişi demedi
13.04.2020 (23.12):	Hmmm, (.....) ⁷⁹ abilerden geldi bana bilgi
13.04.2020 (23.13):	(.....)ya daha tohum dün verdim. Ne ara fiyat vermeye başlamış.
13.04.2020 (23.14):	Ara bi sor istersen (.....)yu Pazarı bozma diye
13.04.2020 (23.15):	Distribütör verirken de uyarmıştı En az 210-220 den satılacak diye
13.04.2020 (23.15):	Benden (.....) ⁸⁰ abi 1 paket vertina bile almadı o yüzden bişi demez bana
13.04.2020 (23.15):	Ama uymaz demiştim ben vermeyin dedim ama
13.04.2020 (23.16):	Yarın konusayım bi kaçtan satıyon diye sorayım
13.04.2020 (23.17):	En az 200 den veriyom diyecek Ben bizimkilere 220 den aşağıya verecekse iade alın dedim
13.04.2020 (23.18):	Nasıl alcaklar? Adam vermek istemezse
13.04.2020 (23.18):	Bidaha mal alamaz bizden

- (132) **Delil NUN/12:** NUNHEMS Bölge Satış Müdürü (.....) (V.A.) ile (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü (.....) (E.B.) arasında geçen 17.03.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

⁷⁴(.....)'nın Afyonkarahisar ve çevresinde faaliyet gösteren kornişon tohumu komisyoncularından biri olduğu belirtilmiştir.

⁷⁵ Bahsi geçen tohum (.....)'ın turşuluk hıyar tohumudur.

⁷⁶ Bahsi geçen tohum NUNHEMS'in turşuluk hıyar tohumudur.

⁷⁷(.....)'ın Afyonkarahisar ve çevresinde faaliyet gösteren kornişon tohumu komisyoncularından biri olduğu belirtilmiştir.

⁷⁸ Bahsi geçen kişinin Afyonkarahisar ve çevresinde faaliyet gösteren kornişon komisyoncularından biri olduğu belirtilmiştir.

⁷⁹(.....)'ın Afyonkarahisar ve çevresinde faaliyet gösteren kornişon tohumu komisyoncularından biri olduğu belirtilmiştir.

⁸⁰Bahsi geçen kişinin Afyon bölgesinde faaliyet gösteren en büyük kornişon tohumu komisyoncularından biri olan (.....) olduğunun tespit edildiği belirtilmiştir.

17.03.2021 (09.32):	Günaydın müdür nasılsın? Sen (.....) ⁸¹ e mal veriyor musun? Bizden fiyat istedi peşin ve Vadeli. Ne diyeyim?
17.03.2021 (09.32):	Veriyorum ama pesin
17.03.2021 (09.33):	Ya da bazen Lidya ⁸² üzerinden alıyor
17.03.2021 (09.33):	Ben hep Lidya üzerinden verdim ama bu sene çok mal almayacak gibi Kaçtan teklif edelim
17.03.2021 (09.33):	Bana 2 ay önce sordu sonra devamı gelmedi
17.03.2021 (09.34):	Büyük ihtimal sallayacağım ama çok sıkıştırırsa vermemezlik olmaz
17.03.2021 (09.34):	Yeni fiyat vermedim daha bu sezon Seni aradıysa beni de arar Sen bence yine. Pesin 210-215 devam et
17.03.2021 (09.35):	Bu adam daha çok sizden o yüzden yanlış fiyat vererek seni zor durumda bırakmak istemediğim için soruyorum 220 derim 215 son derim ozaman
17.03.2021 (09.35):	Yüksek vermen iyş olur
17.03.2021 (09.36):	210 sadece (.....) ⁸³ e verdim oda zorla oldu ama sezonda acısını çıkarcam

- (133) **Delil NUN/14:** NUNHEMS Bölge Satış Müdürü (.....) (V.A.) ile (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü (.....) (E.B.) arasında geçen 25.03.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

25.03.2021 (14.18):	Selam mudur sizin liste de kornişonlar kaç tl Kdv hariç?
25.03.2021 (14.22):	265+KDV
25.03.2021 (14.23):	Benle ne işin var hala ya
25.03.2021 (14.24):	Senle değil kanka Bejo ⁸⁴ ya da sordum Bi rapor hazırlıyorum Onun için lazım oldu Bu arada bende tohum bitti
25.03.2021 (14.24):	Vay (...) ⁸⁵ Getircen mi
25.03.2021 (14.25):	Hüzlük için planladığım gelecek sadece (sana söylediğim rakam içindeydi) 5000 tane
25.03.2021 (14.25):	İyi bari
25.03.2021 (14.26):	(.....) ⁸⁶ 3-4 bin peşin isyedi (.....) ⁸⁷ abi ona benim fiyatları göstermiş

⁸¹ Bahsi geçen kişinin bilgilerine ulaşılamadığı, ancak kişinin Manisa Salihli bölgesinde faaliyet gösteren bir komisyoncu olduğunun değerlendirildiği belirtilmiştir.

⁸² Bahsi geçen firmanın kornişon turşusu üretimi gerçekleştiren bir fabrika olduğu belirtilmiştir.

⁸³ Bahsi geçen kişinin bilgilerine ulaşılamadığı, ancak kişinin Manisa Salihli bölgesinde faaliyet gösteren bir komisyoncu olduğunun değerlendirildiği belirtilmiştir.

⁸⁴ Sebze tohumu satışı alanında faaliyet gösteren METGEN, BEJO'nun Türkiye distribütörü olarak faaliyet göstermektedir. Bun nedenle söz konusu yazışmalarda kullanılan BEJO ifadesi METGEN yerine kullanılmaktadır.

⁸⁵ Argo ifade kullanılmıştır.

⁸⁶ (.....)'nın Afyonkarahisar ve çevresinde faaliyet gösteren kornişon tohumu komisyoncularından biri olduğu belirtilmiştir.

⁸⁷ Bahsi geçen kişinin bilgilerine ulaşılamadığı belirtilmiştir.

	(.....) da ısrarla o fiyattan isteyince hiç vermeme kararı aldım
25.03.2021 (14.26):	Süpersin
25.03.2021 (14.25):	Tukaş peşin fiyat teklifini de iptal ettim. Sadece vadeli fiyat kaldı onlarda Ama aramızda bak
25.03.2021 (14.26):	Sen vermezsin ama egemen ⁸⁸ i de tut
25.03.2021 (14.27):	Zaten egemen ile beraber verdik kararı Onlar benden habersiz 1 pk deneme bile vermezler kanka Tan tarım ⁸⁹ (.....) ⁹⁰ abi gibi değiller
25.03.2021 (14.27):	Yok (...) ⁹¹ ayıp ediyon ben bu piyasaya hiç güvenmiyom kanka. Oyuzden hersey aramızda
25.03.2021 (14.28):	(.....) bizden tohum almicak Hatta deveci de egemen e 220 tl teklif var, sen revize et yoksa ordan alim demiş
25.03.2021 (14.29):	Bende hemen 2500 pk i geri al abi dedim Bigğn iade alacaklar eğer deveci ⁹² blöf çekmediyse
25.03.2021 (14.30):	Biz deveciye 240 dan vermiştik
25.03.2021 (14.31):	Vay be Piyasa ya bak Abi herkes enteresan fiyatlar söylüyor Anlamadım bu işi
25.03.2021 (14.31):	200 e sound ⁹³ var müdür
25.03.2021 (14.32):	190 a da buldum

- (134) **Delil RZW/10:** (.....) Global Kornışon Ürün Koordinatörü (.....) (E.B.) ile (.....) Global Kornışon Ürün Koordinatörü'nün telefonunda "(.....)" (İ.T.)⁹⁴ olarak kayıtlı olan kişi arasında geçen 10.04.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

E.B. 10.04.2021 (11.53):	
--------------------------	--

⁸⁸ Bahsi geçen ifade Egemen Gübre Tar. San. ve Tic Ltd. Şti. (EGEMEN GÜBRE)'nin kısaltması olarak kullanılmaktadır.

⁸⁹ Bahsi geçen ifade Tan Tarım Ziraat İlaçları San. ve Tic. AŞ (TAN TARIM)'nin kısaltması olarak kullanılmaktadır.

⁹⁰ İlgili kişinin TAN TARIM yetkilisi olduğunun değerlendirildiği belirtilmiştir.

⁹¹ Argo ifade kullanılmıştır.

⁹² Bahsi geçen kişinin komisyoncu olarak faaliyet gösteren bir teşebbüs olduğu değerlendirilmektedir.

⁹³ Bahsi geçen tohum (.....)'ın turşuluk hıyar tohumudur.

⁹⁴ Bahsi geçen kişinin tohum alım satımı yapan bir komisyoncu olduğu değerlendirilmektedir.

	<i>Müdürüm selam ben diğerleri ile de görüştüm o sizler kesinlikle o fiyat konusunda geri adım atmayın 270 tl eden devam edin biz Tohumcular olarak bir araya gelerek bir çözüm üzerinde görüşme yapıyoruz en kısa sürede bilgilendirme yapacağım (.....)⁹⁵ ve Eleğçileri için geçerli olmak üzere bize ait olan toplumlarda oluşabilecek hiçbir sorunda müdahale etmeyeceğimizi ve mesuliyet kabul etmeyeceğimizi ilan edeceğim bu tip durumlarda da özellikle beni arayarak hoparlöre açabilirim</i>
E.B. 10.04.2021 (11.54):	<i>Nunhems ve Bejo , (.....)⁹⁶ ya direk mal verdiler ama ben doğrudan ve dolaylı olarak yani (.....) aracılığıyla da kesinlikle tohum verdirtmedim ve vermeyeceğim Zaten sizleri vurmak dolayısıyla bizleri vurmak için, bu şekilde de çiftçilere şirin görünerek tekrar piyasaya girmeye çalışıyor önemli olan sizler fiyatı geri çekmeyin. Elinde fazla tohum yok sadece mide bulandırmak için yapıyor her yerden tohum alabilmek için benim müşterilerimi arıyor ama onlara da rica ettim verdirtmiyorum</i>

- (135) **Delil NUN/21:** NUNHEMS Bölge Satış Müdürü (.....) (V.A.) ile (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü (.....) (E.B.) arasında geçen 08.12.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

E.B. 08.12.2021 (21.20):	[NUNHEMS'in 07.12.2021 tarihli fiyat listesi paylaşılmıştır.]
E.B. 08.12.2021 (21.21):	<i>Kıskandın mı müdür ben zam yapınca sende yaptırtmışsın 447 ye 453</i>
V.A. 08.12.2021 (21.29):	<i>Dedim sana</i>
E.B. 08.12.2021 (21.30):	<i>6 tl üstte kalmışsın müdür Şaka bi yana Nolacak bu işler böyle?</i>
V.A. 08.12.2021 (21.30):	<i>Mecburen oldu</i>
V.A. 08.12.2021 (21.31):	<i>Dolar kuru coştı</i>
E.B. 08.12.2021 (21.32):	<i>Biz nasıl bi fiyat vercez piyasaya müdür? Geçen sene 210-230 arası satıldı Bu sene 430-460 bandında ancak verebilcez böyle giderse Çiftçilere kaç para yazacaklar</i>
V.A. 08.12.2021 (21.32):	<i>Ben hala sen ara listeden satarsın diye düşünüyorum</i>
E.B. 08.12.2021 (21.33):	<i>Yok müdür Bi ara oturalım</i>

- (136) **Delil NUN/22:** NUNHEMS Bölge Satış Müdürü (.....) (V.A.) ile (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü (.....) (E.B.) arasında geçen 20.12.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

E.B. 20.12.2021 (11.08):	<i>İyi haftalar müdür Siz bugün %30 daha mı zam yaptınız?</i>
V.A. 20.12.2021 (11.09):	<i>Selam müdür Bana gelmedi ama Yapacaklar %30 mu olur bilmiyorum ama</i>

⁹⁵(.....)'nın Afyonkarahisar ve çevresinde faaliyet gösteren kornişon tohumu komisyoncularından biri olduğu belirtilmiştir.

⁹⁶(.....)'nın Afyonkarahisar ve çevresinde faaliyet gösteren kornişon tohumu komisyoncularından biri olduğu belirtilmiştir.

E.B. 20.12.2021 (11.09):	Antalya dan bana %30 diye bilgi geldi
E.B. 20.12.2021 (11.10):	Bize de gelecek gene zam Zam zam zam Napcaz böyle müdür Çiftçi 600-650 den aşağı tohum alamaz bu sene
V.A. 20.12.2021 (11.10):	Valla zor bi yıl Hadi sattık nası toplucaz
E.B. 20.12.2021 (11.11):	İşin o kısmına gelemedik şuanda kafa olarak Ben daha satış noktasındayım
V.A. 20.12.2021 (11.11):	Doğru Sizinkiler ne düşünüyö zammı ?

- (137) **Delil NUN/26:** NUNHEMS Bölge Satış Müdürü (.....) (V.A.) ile (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü (.....) (E.B.) arasında geçen 10.03.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

E.B. 10.03.2022 (13.16):	Selam müdür 50-100 pk ⁹⁷ alan bayiye temmuz vade 377 tl fiyat vermişsiniz
V.A. 10.03.2022 (13.31):	Selam kardesim. Kimmiş ?
E.B. 10.03.2022 (13.31):	Tan ⁹⁸ Büyük tüccarlara da 350
V.A. 10.03.2022 (13.32):	Verilmedi hiç kimseye hatta ben 380-400 arası dedim bi iki büyük tüccara
V.A. 10.03.2022 (13.33):	Bayii kimmiş
E.B. 10.03.2022 (13.33):	Kirazda müdür
V.A. 10.03.2022 (13.34):	Sana bunu komisyoncu mu söylüyor
V.A. 10.03.2022 (14.15):	???
E.B. 10.03.2022 (14.37):	Yok müdür Bizim toptancı satış yapmaya gitmiş o 400 peşin 430 vadeli fiyat vermiş Napiyon sen demiş bayi.. Ondan aldı rakamları ama deşifre etme dedi bayiye Bana komisyoncudan 350 tl fiyat geldi ama
V.A. 10.03.2022 (14.42):	Kimseye net bişi söylemedim müdür. Sana soyledim. 380-400 soyledim ama. Millet ihtiyacı olan rakamı soyluyo. Siz bana güvenin dedim başka bişi dediğim yok. Olsa söylerim. Oyle bi fiyat veremez Tan bayiye. Özellikle ben bakarım.

- (138) **Delil NUN/27:** NUNHEMS Bölge Satış Müdürü (.....) (V.A.) ile (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü (.....) (E.B.) arasında geçen 14.03.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

E.B. 14.03.2022 (09.32):	İyi haftalar müdürüm Her sene olduğu gibi maalesef sadece Euro ⁹⁹ ya peşin fiyat geçmemiz lazım Benden her sene peşin alıyor (tan ¹⁰⁰ dan buyana)
E.B. 14.03.2022 (09.33):	Trink 32-+kdv geçeceğim Uyarmı sana da
V.A. 14.03.2022 (09.33):	Sen yap ben yapamıyorum

⁹⁷ Söz konusu ifade ile "paket" kastedilmektedir.

⁹⁸ Bahsi geçen ifadenin Tan Tarım Zir. İlaç. San. Ve Tic. AŞ'nin kısaltması olarak kullanıldığı değerlendirilmektedir.

⁹⁹ Bahsi geçen teşebbüsün komisyoncu olarak faaliyet gösterdiği belirtilmiştir

¹⁰⁰ Bahsi geçen teşebbüsün NUNHEMS'in ana kornişon tohumu distribütörü olduğu belirtilmiştir.

E.B. 14.03.2022 (09.33):	Geçen senenin %80 üzeri
--------------------------	-------------------------

- (139) **Delil NUN/28:** NUNHEMS Bölge Satış Müdürü (.....) (V.A.) ile (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü (.....) (E.B.) arasında geçen 18.03.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

E.B. 18.03.2022 (18.45):	Müdür selam (.....) ¹⁰¹ eşme-Manisa gibi yerlerde elekçileri arayarak 380 den tohum verebileceğini söylüyomuş diye istihbarat geliyor bana Bilgin olsun müdür
V.A. 18.03.2022 (18.47):	Daha tohum bile yok elinde ya Yine mi başlamış
E.B. 18.03.2022 (18.49):	He yaaa Acele etmeyin diyormuş
V.A. 18.03.2022 (18.50):	Kim elekçi ? İsim var mı ?
E.B. 18.03.2022 (18.59):	Aramızda kalsın müdür ama
E.B. 18.03.2022 (19.00):	Bana (.....) ¹⁰² söyledi (.....) ¹⁰³ ın oğlu Fiyat sordu 420 tl dedim... (.....) ¹⁰⁴ benden çok alıyor, o yüzden sana bi ayar yaparım dedim... Net rakam sordu 400 e kadar çekerim dedim
E.B. 18.03.2022 (19.01):	Ozaman söyledi (.....) ¹⁰⁵ benim babayı da aramış, eşme de sağlam elekçileri falan aramış
V.A. 18.03.2022 (19.02):	Hm anladım O paraya tohum nasıl buluyor ya.
V.A. 18.03.2022 (19.03):	Benim fiyat verdiklerimde kaçak mı var acaba
E.B. 18.03.2022 (19.05):	Lidya ya verdin mi?
E.B. 18.03.2022 (19.06):	(.....) ¹⁰⁶ abi aradı az önce Bana verebileceğin en dibin dibi fiyat ver dedi Çalışım abi dedim
V.A. 18.03.2022 (19.19):	Hayır vermedim Beni aramadı

- (140) **Delil NUN/29:** NUNHEMS Bölge Satış Müdürü (.....) (V.A.) ile (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü (.....) (E.B.) arasında geçen 20.04.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

¹⁰¹(.....)'nın Afyonkarahisar ve çevresinde faaliyet gösteren kornişon tohumu komisyoncularından biri olduğu belirtilmiştir.

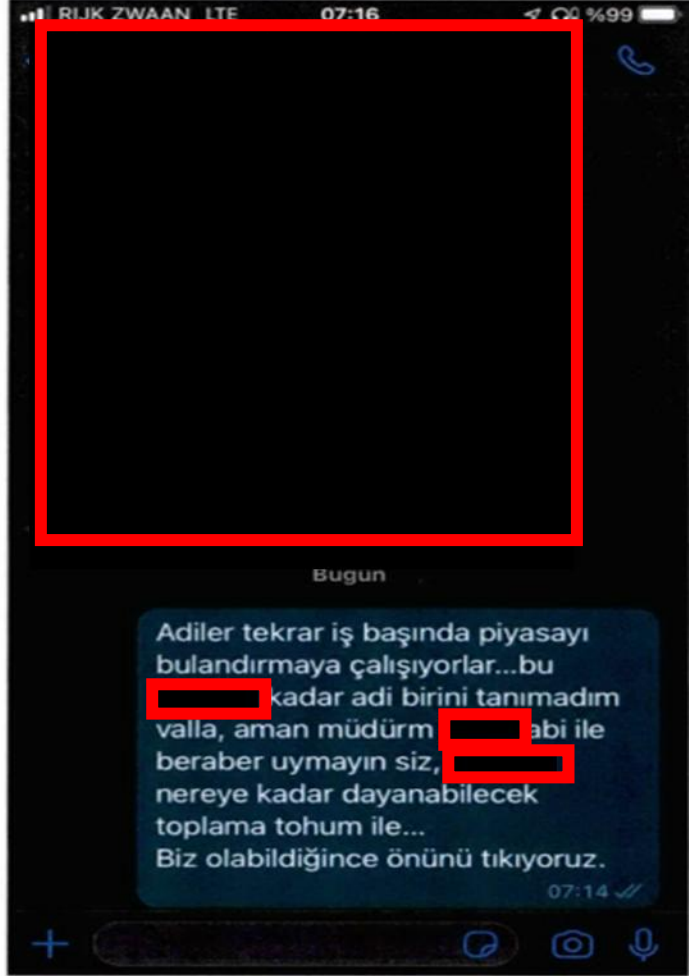
¹⁰² Bahsi geçen kişinin bilgilerine bu aşamada ulaşılamamıştır.

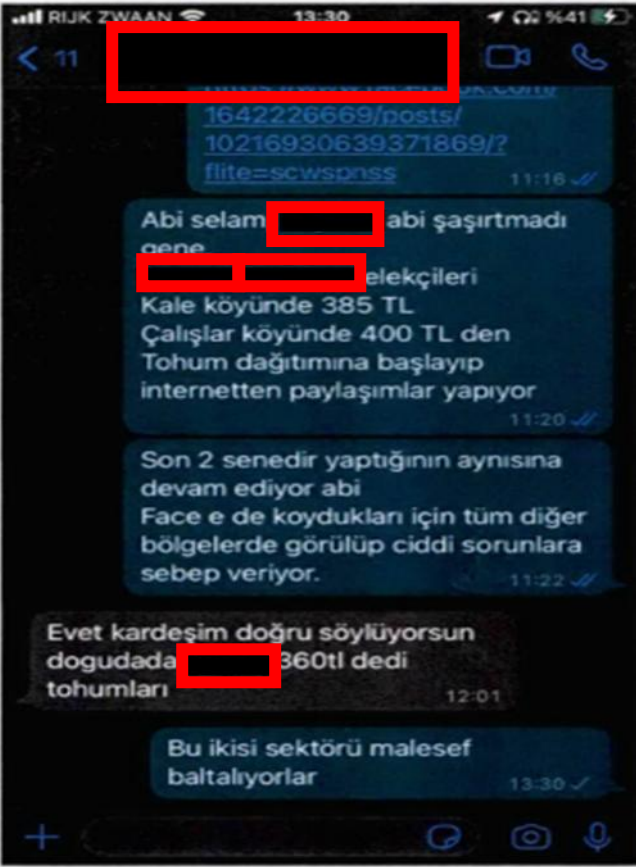
¹⁰³ Bahsi geçen kişinin bilgilerine bu aşamada ulaşılamamıştır.

¹⁰⁴ Bahsi geçen kişinin bilgilerine bu aşamada ulaşılamamıştır. .

¹⁰⁵(.....)'nın Afyonkarahisar ve çevresinde faaliyet gösteren kornişon tohumu komisyoncularından biri olduğu belirtilmiştir.

¹⁰⁶ Bahsi geçen kişinin bilgilerine bu aşamada ulaşılamamıştır.

E.B. 20.04.2022 (07.21):	
V.A. 20.04.2022 (08.53):	<i>Gunaydin kardesim. Evet gönderdiler banada dün. Gerçekten olacak iş değil ya. Zaten fotoğraf gecen yılki foto , elinde tohum olduğunu zannetmiyorum çok fazla. Ortam bulansın diye yapıyor besbelli.</i>
V.A. 20.04.2022 (08.53):	<i>Bende toplantıya giriyom şimdi online , çıkınxa konuşuruz.</i>

E.B. 20.04.2022 (13.30):	
V.A. 20.04.2022 (13.33):	Cok guzel konusmussun. Bende yarın tukas akhisar fabrikaya gitmeyi planlıyorum. (.....) ¹⁰⁷ abi ile konusmaya
E.B. 20.04.2022 (13.39):	Bu iki (...) ¹⁰⁸ sadece pislik yapmak için sizi bizi bejoyu kullnarak basamak yapıyorlar Ben afyonluları örgütledim (.....) ¹⁰⁹ -(.....) ¹¹⁰ -(.....) ¹¹¹ - ve diğerleri (.....) ¹¹² a savaşı açıyoruz
E.B. 20.04.2022 (13.46):	müdür toplantıdan çıkınca arım seni

(141) **Delil NUN/30:** NUNHEMS Bölge Satış Müdürü (.....) (V.A.) ile (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü (.....) (E.B.) arasında geçen 04.05.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

¹⁰⁷Bahsi geçen kişinin TUKAŞ çalışanı olduğu belirtilmiştir.

¹⁰⁸Argo ifade kullanılmıştır.

¹⁰⁹Bahsi geçen kişinin Afyonkarahisar ve çevresinde faaliyet gösteren kornişon tohumu komisyoncularından biri olan (.....) olduğunun tespit edildiği belirtilmiştir.

¹¹⁰Bahsi geçen kişinin Afyonkarahisar ve çevresinde faaliyet gösteren kornişon tohumu komisyoncularından biri olan (.....) olduğunun tespit edildiği belirtilmiştir.

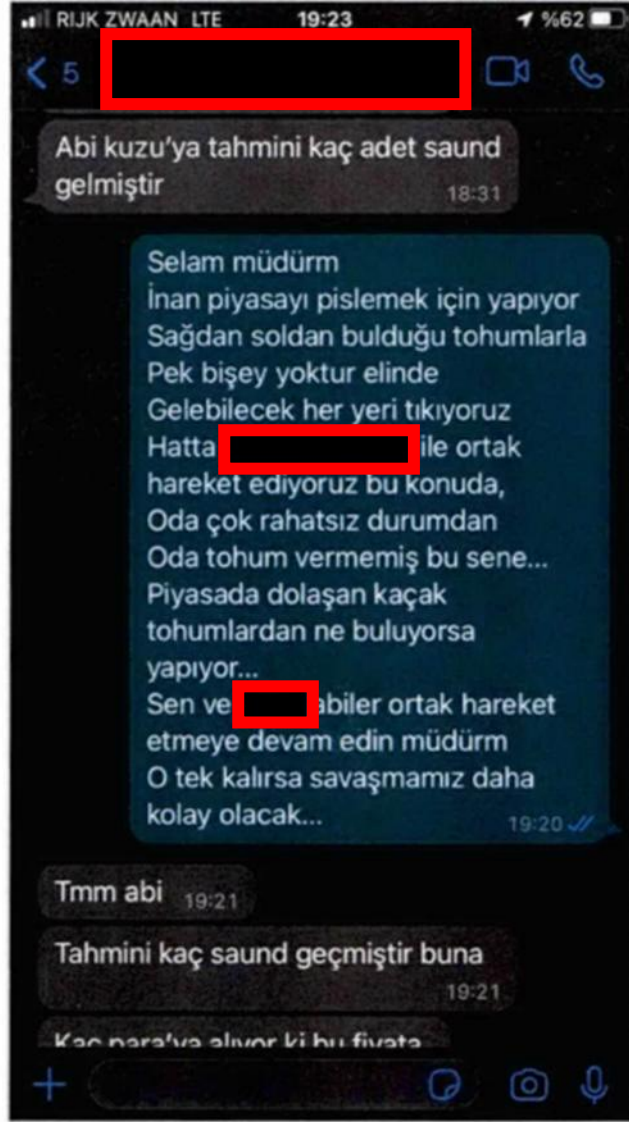
¹¹¹Bahsi geçen kişinin Afyonkarahisar ve çevresinde faaliyet gösteren kornişon tohumu komisyoncularından (.....) olduğunun tespit edildiği belirtilmiştir.

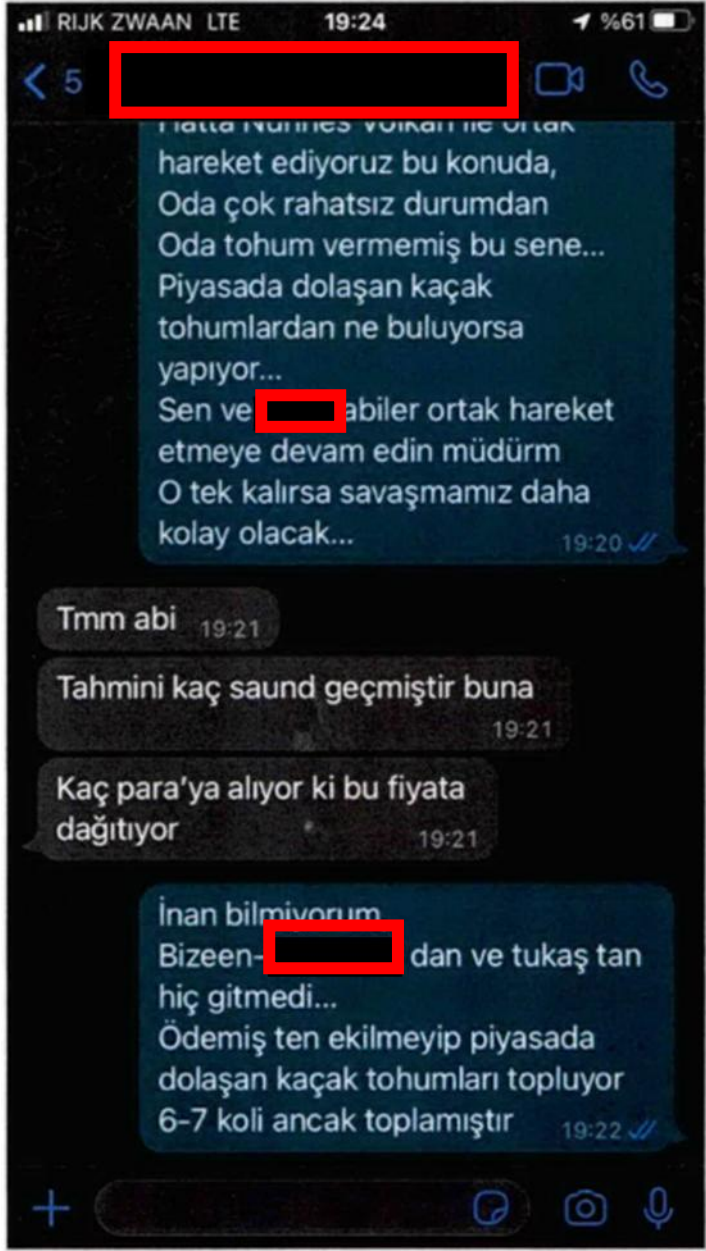
¹¹²(.....)'nın Afyonkarahisar ve çevresinde faaliyet gösteren kornişon tohumu komisyoncularından biri olduğu belirtilmiştir.

E.B. 04.05.2022 (19.23):

E.B. 04.05.2022 (19.24):

	
V.A. 04.05.2022 (19.38):	Bu adam çok kötü iş yaptı yine bu sene ya Yemin ediyorum artık bıktırdı Sanada iyi bayramlar kardesim
V.A. 04.05.2022 (19.40):	Bende platina yok bunda çıkıyo
E.B. 04.05.2022 (20.05):	Sende (.....) ¹¹³ ve (.....) ¹¹⁴ a bastır müdür de 450 nin altına inmesinler
V.A. 04.05.2022 (20.11):	Aynen kardesim. Tek ağızdan devam edelim. Benden tohum istiyor hala ama yok dedim. Bu sekilde devam edersek problem büyümek bencede Ben herseferinde konusuyorum

¹¹³Bahsi geçen kişinin Afyonkarahisar ve çevresinde faaliyet gösteren kornişon tohumu komisyoncularından biri olan (.....) olduğunun tespit edildiği belirtilmiştir.

¹¹⁴Bahsi geçen kişinin Afyonkarahisar ve çevresinde faaliyet gösteren kornişon tohumu komisyoncularından biri olan (.....) olduğunun tespit edildiği belirtilmiştir.

- (142) **Delil NUN/32:** NUNHEMS Bölge Satış Müdürü (.....) (V.A.) ile (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü (.....) (E.B.) arasında geçen 18.06.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

E.B. 18.06.2022 (22.19):	
E.B. 18.06.2022 (22.20):	Swlam müdür İyi haftasonları... Bi euro kalmıştı bu işi yapmayan onlarda yaptı sonunda... Ben bu işten iyice soğudum yeminle
V.A. 18.06.2022 (22.44):	Bunj görmemiştım Gerçekten garip Piyasa bozmayız biz diyorlardı
E.B. 18.06.2022 (22.53):	Seneye tövbe , kimseye tolerans yok... tek fiyat satacağım Alan alsın almayan almasın hiç umrumda değil valla
V.A. 18.06.2022 (23.13):	Konuşmak laZım , ayıp etti
E.B. 18.06.2022 (23.26):	Beni arayan arayana hafta sonumu mahvetti yeminle Daha afyon u hazmedemededen şimdi de bu
V.A. 18.06.2022 (23.33):	İş (.....) değil sadece Boyle yapcagını pesin verilmirdin Ee bunlar ödemişede o fiyata veriyor Demek
E.B. 18.06.2022 (23.34):	Seneye izle bak napcam
V.A. 18.06.2022 (23.35):	Benim bu sene kimseye güvenim kalmadı
E.B. 18.06.2022 (23.35):	Al benden de okadar

- (143) **Delil NUN/39:** NUNHEMS Bölge Satış Müdürü (.....) (V.A.) ile (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü (.....) (E.B.) arasında geçen 02.04.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

E.B. 02.04.2023 (13.28):	Men euro ya teklif attım
--------------------------	--------------------------

	Haber verim dedim sana (.....) ¹¹⁵ abi itiraz etti hemen tabi
V.A. 02.04.2023 (13.57):	Neyine itiraz ediyor ?

- (144) **Delil NUN/40:** NUNHEMS Bölge Satış Müdürü (.....) (V.A.) ile (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü (.....) (E.B.) arasında geçen 18.04.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

V.A. 18.04.2023 (09.26):	Egemen fiyatta gevşememiştir dimi ?
E.B. 18.04.2023 (09.27):	Yok müdür ben onlara 600 TL'nin altına inmeyin, dip fiyatımız 600 diye söyledim
V.A. 18.04.2023 (09.27):	İyi ben ona 2*3 saat sonra donerim o zaman
E.B. 18.04.2023 (09.29):	Seneye düşmek istersen 590 580'e kadar çekebilirsin eğer çok sıkışacak olursan Ben geçen Mey'de son teklifimi sundum ona 610 artı kdv %3 mf
E.B. 18.04.2023 (09.31):	Sen eğer olacaktı midür seneye değil
V.A. 18.04.2023 (09.31):	Ben attım ona mail onun için arıyor. 605 dahil Ondan arıyordur
V.A. 18.04.2023 (09.32):	Bidaha bidaha yapmam guncelleme
E.B. 18.04.2023 (09.32):	Benim (.....)m ¹¹⁶ daha güçlü (.....) ¹¹⁷ abi var şu amda istiyorsan benim altıma inebilirsin bir miktar
V.A. 18.04.2023 (09.32):	Hos değil (.....) ¹¹⁸ abi varsa o tohum 580 gitmistir
V.A. 18.04.2023 (09.33):	Neyse ben dicem durum bu Yapcak bisi yok
E.B. 18.04.2023 (09.44):	Yok müdür, 600 den aşağı inmeyin beni de ezmeyin dedim Onlar sıfır numara mal teklif ederek verdiler tohumu ama aramızda kalsın
V.A. 18.04.2023 (09.45):	Tamam

I.2.4.2. Bilgi Değişimine İlişkin Belgeler

I.2.4.2.1. ANTALYA TARIM Hakkında Elde Edilen Belgeler¹¹⁹

- (145) **Delil ANT/1:** ANTALYA TARIM Pazarlama Sorumlusu (.....) (K.H.) ve ANTALYA TARIM Ürün Geliştirme Müdürü (.....) (M.E.) arasında gerçekleşen 13.11.2020 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.E. 13.11.2020 (22.37):	177-4350 ad. 194-21480 ad. 196-6600 ad.
K.H. 13.11.2020 (22.37):	Sağol abi Abi ya sana birde şey sorsam Kıl sivri ile kılçık sivri ne kadar vardır pazarda ab Abi
M.E. 13.11.2020 (22.38):	Bu sene degisti rakamlar

¹¹⁵ Bahsi geçen kişinin Euro Gıda San. ve Tic. AŞ (EURO GIDA) Tarım Operasyonları Müdürü (.....) olduğunun tespit edildiği belirtilmiştir.

¹¹⁶ Komisyoncu olarak faaliyet gösteren (.....)'nın kastedildiği anlaşılmaktadır.

¹¹⁷ Bahsi geçen kişinin bilgilerine bu aşamada ulaşamamıştır.

¹¹⁸ Bahsi geçen kişinin bilgilerine bu aşamada ulaşamamıştır.

¹¹⁹ Yazışmalarda yer alan ifadeler, belgelerin aslına sadık kalmak amacıyla herhangi bir düzeltme yapılmaksızın aynı şekliyle alınmıştır.

	<i>Flinta¹²⁰ tipi azaldi diyorlar 1.-1.5 m arasindaysi Usluda¹²¹ o civarda olmasi lazim ama bu sene cok Net rakamlari fideliklerden almalisin yanilmayalim</i>
K.H. 13.11.2020 (22.39):	<i>Sakata (.....)la konuştum 1100-1200 arası kıl vardır 600 civarı da uslu vardır diyo abi Kendisi öyle yapmış pazarı</i>
M.E. 13.11.2020 (22.41):	<i>Uslu donume daha fazla dikiliyor sanki Acelesi yoksa yarın bi sorustur</i>
K.H. 13.11.2020 (22.42):	<i>Tamam abi Teşekkür ederim İyi akşamlar</i>
M.E. 13.11.2020 (22.46):	<i>İyi aksamlar</i>

- (146) **Delil ANT/2:** ANTALYA TARIM Kumluca Satış Temsilcisi (.....) (K.H.), ANTALYA TARIM Pazarlama Sorumlusu (.....)¹²² (R.K.) ve ANTALYA TARIM yetkililerinin yer aldığı “*Satış pazarlama sadece*” isimli WhatsApp grubunda gerçekleştirilen 29.12.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

R.K. 29.12.2021 (15.38):	[SYNGENTA'nın 03.01.2022 tarihli fiyat listesi paylaşılmıştır] [SYNGENTA'nın 01.01.2022 tarihli açık saha ürünleri fiyat listesi paylaşılmıştır]
--------------------------	---

- (147) **Delil RZW/17:** (.....) Kumluca ve Demre Bölgesi Satış ve Pazarlama Sorumlusu (.....) (R.Ç.) ile ANTALYA TARIM Kumluca Satış Temsilcisi (.....) (K.H.) arasında geçen 05.02.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

K.H. 05.02.2022 (20.09):	<i>Gardaşımmm Hayırlı akşamlar Şu gardaşına dolma miktarlarını bi söyleyebilcen mi 😊😊</i>
R.Ç. 02.05.2022 (20.22):	
K.H. 05.02.2022 (20.26):	<i>Eyvallah gardaşım sağolasın</i>
R.Ç. 02.05.2022 (20.26):	<i>Hayırlı akşamlar gardaşım</i>

¹²⁰ Bahsi geçen tohum NUNHEMS'in biber tohumudur.

¹²¹ Bahsi geçen tohum Tofida Tarım İnşaat Tur. Hayv. Tic. San. Ltd. Şti.'nin biber tohumudur.

¹²² (.....)'in 2023 yılının Aralık ayında ANTALYA TARIM'dan ayrıldığı “İşten Ayrılış Belgesi” ile tespit edilmiştir.

	<i>Kolay gelsin</i>
K.H. 05.02.2022 (20.27):	<i>Allah razı olsun gardaşım hayırlı akşamlar</i>
K.H. 05.02.2022 (20.35):	<i>Gardaşım kumluca demre 4600 pl lik pazar mı var</i>
R.Ç. 02.05.2022 (20.39):	<i>5000 pk gardaşım</i>
R.Ç. 02.05.2022 (20.40):	<i>Stoklar hesaba katılmadan alınan</i>
K.H. 05.02.2022 (20.40):	<i>Demre kısmı 2 milyonluk kısım</i>
K.H. 05.02.2022 (20.41):	<i>Kumlucada en soldaki ile en sağdaki demi gardaşım</i>
R.Ç. 02.05.2022 (20.41):	<i>[alıntılındı]: (Kumlucada en soldaki ile en sağdaki demi gardaşım) Aynen gardaşım</i>
K.H. 05.02.2022 (20.41):	<i>Tamam gardaşım benim tekrardan çok sağol hayırlı akşamlar</i>
R.Ç. 02.05.2022 (20.41):	<i>Hayırlı akşamlar gardaşım</i>

- (148) **Delil RZW/19: (.....)** Kumluca ve Demre Bölgesi Satış ve Pazarlama Sorumlusu **(.....)** (R.Ç.) ile ANTALYA TARIM Kumluca Satış Temsilcisi **(.....)** (K.H.) arasında geçen 28.02.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

K.H. 28.02.2022 (21.56):	<i>Beaufort¹²³ 1000 lik 6000 tl vadeli satış Yaman¹²⁴-1720 tl Odin¹²⁵-1750 tl Olca¹²⁶-1650 tl At-7041¹²⁷ 2500 lük 1380 ltl</i>
K.H. 28.02.2022 (21.57):	<i>Biz liste olarak çıkarıyoz gardaşım peşin fiyatı için %8 iskonto yapıyoz Hazıranda ki fiyatlarımız bunlar</i>
R.Ç. 28.02.2022 (21.57):	<i>Agr¹²⁸ yi sen mi satıyorsun kanka</i>
K.H. 28.02.2022 (21.58):	<i>Yok kanka onu rito satıyo</i>
R.Ç. 28.02.2022 (21.58):	<i>Tamam kanka Çok sağol Allah razı olsun</i>
K.H. 28.02.2022 (21.58):	<i>Rica ederim gardaşım Ne demek Eski fiyatları nediğin gardaşım sen</i>
R.Ç. 28.02.2022 (21.58):	<i>3 ay önce istemişlerdi Baya sıkıştırdılar 😄</i>
R.Ç. 28.02.2022 (21.59):	<i>Şimdi topluyorum gardaşım</i>
K.H. 28.02.2022 (21.59):	<i>Gardaşım sende baya geciktirmiştin 😄</i>
R.Ç. 28.02.2022 (21.59):	<i>😄</i>
K.H. 28.02.2022 (21.59):	<i>Kolay gelsin gardaşım sene</i>
R.Ç. 28.02.2022 (21.59):	<i>Acelemiz yok kanka Çok sağol gardaşım hayırlı akşamlar</i>
K.H. 28.02.2022 (21.59):	<i>Hayırlı akşamlar gardaşım benim</i>
R.Ç. 28.02.2022 (22.01):	<i>Gardaşım berceste¹²⁹ atlamışız</i>
K.H. 28.02.2022 (22.01):	<i>950 gardaşcazım</i>

¹²³ Bahsi geçen tohum BAYER'in patlıcan anacıdır.

¹²⁴ Bahsi geçen tohum ANTALYA TARIM'in biber tohumudur.

¹²⁵ Bahsi geçen tohum ANTALYA TARIM'in biber tohumudur.

¹²⁶ Bahsi geçen tohum ANTALYA TARIM'in biber tohumudur.

¹²⁷ Bahsi geçen tohum ANTALYA TARIM'in patlıcan tohumudur.

¹²⁸ Bahsi geçen tohumu üreten teşebbüs bu aşamada tespit edilememiştir.

¹²⁹ Bahsi geçen tohum ANTALYA TARIM'in patlıcan tohumudur.

R.Ç. 28.02.2022 (22.02):	Eyvallah kanka
--------------------------	----------------

- (149) **Delil VLM/6:** 08.12.2022 ve 01.02.2023 tarihleri arasında VILMORIN MIKADO Teknik Satış Uzmanı (.....) (C.S.) ile ANTALYA TARIM Satış Müdürü (.....) (Ö.Ö.) arasında geçen WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

C.S. 08.12.2022 (12.45):	[.....]'ın 02.12.2022 tarihli fiyat listesi iletilmiştir]
Ö.Ö. 08.12.2022 (12.46):	Sizin var mı la
C.S. 08.12.2022 (12.46):	Yok daha değil
Ö.Ö. 08.12.2022 (12.46):	[NUNHEMS'in 01.12.2022 tarihli fiyat listesi iletilmiştir] [.....]'ın 02.12.2022 tarihli fiyat listesi iletilmiştir] [SEMILLAS FITO'nun 2022 Aralık tarihli Style Kampanyası iletilmiştir] [NUNHEMS'in 01.12.2022 tarihli fiyat listesi iletilmiştir]
Ö.Ö. 23.12.2022 (11.42):	[HAZERA'nın 01.11.2022-21.01.2023 tarihleri arasında geçerli olan fiyat listesi iletilmiştir] [SEMILLAS FITO'nun 2022 Aralık fiyat listesi iletilmiştir]
C.S. 26.12.2022 (12.09):	Woyn faselis kaç para oldu
Ö.Ö. 26.12.2022 (12.09):	2.600
C.S. 02.01.2023 (10.43):	[SEMILLAS FITO'nun 2023 Ocak fiyat listesi iletilmiştir]
C.S. 01.02.2023 (18.52):	Listeyi atsana bana sizin [SEMINIS'in 01.02.2023 tarihli fiyat listesi iletilmiştir]
Ö.Ö. 01.02.2023 (19.08):	[ANTALYA TARIM'ın 2023 Ocak fiyat listesi iletilmiştir]

- (150) **Delil VLM/7:** 23.02.2023 ve 14.03.2023 tarihleri arasında VILMORIN MIKADO Teknik Satış Uzmanı (.....) (C.S.) ile ANTALYA TARIM Satış Müdürü (.....) (Ö.Ö.) arasında geçen WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

C.S. 23.02.2023 (14.45):	Woyn Kumlucaya ne kadar canlı sattın Çarli Birde ortalama fiyat Hem yaman ¹³⁰ hemde ırmak ¹³¹ Acil cevap Yaylaya ne kadar ırmak sattın Hadi layn
Ö.Ö. 23.02.2023 (15.02):	Yayla 500 ırmak 4.400 TL
C.S. 23.02.2023 (15.03):	Serik de ırmak ne kadar sattın Kumlucaya da ne kadar sattın
Ö.Ö. 23.02.2023 (15.03):	(.....)
C.S. 23.02.2023 (15.04):	(...)
Ö.Ö. 23.02.2023 (15.04):	2.500 Antalya 500 kumlucaya 4.500 Mersin
C.S. 23.02.2023 (15.05):	Serik 1000 paket varmidir

¹³⁰ Bahsi geçen tohum ANTALYA TARIM'ın biber tohumudur.

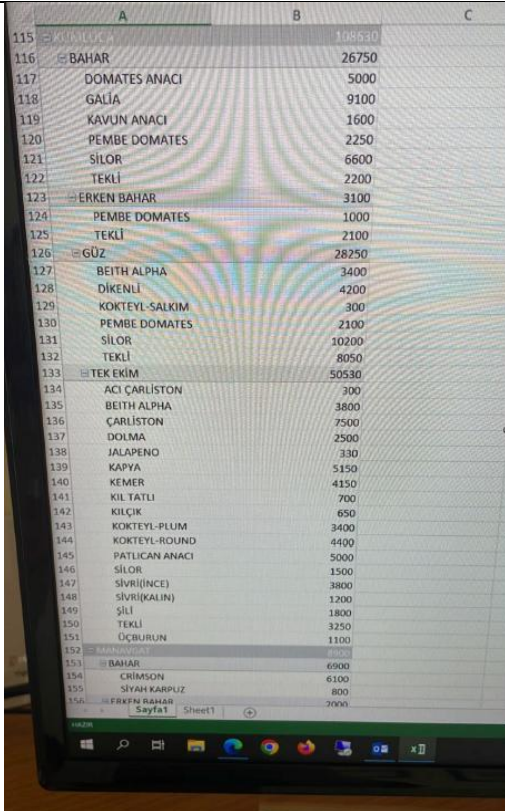
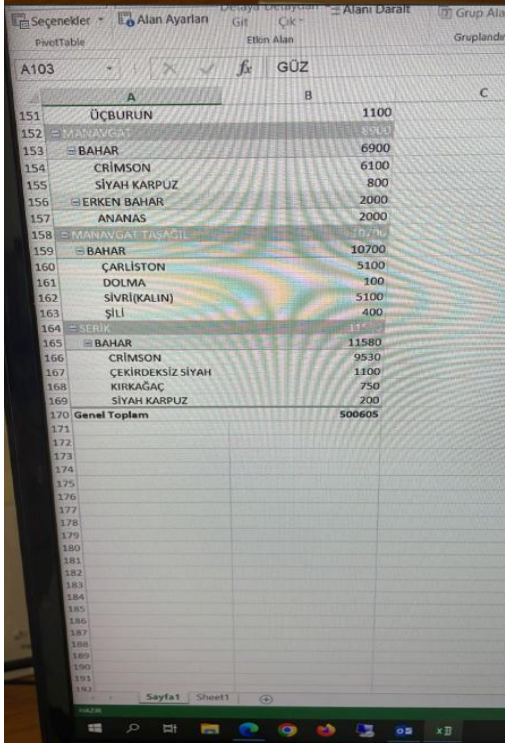
¹³¹ Bahsi geçen tohum ANTALYA TARIM'ın biber tohumudur.

Ö.Ö. 02.03.2023 (11.19):

Proje Tablosu		
Dikim Sezonu		
Seçenekler	Alan Ayarları	Detaylar
Proje Tablosu	Alan Ayarları	Detaylar
A103	GÜZ	
A	B	C
4	Dikim Şekli	(Birden Çok Öğe)
5	Bölge	(Birden Çok Öğe)
6		
7	Satış Etiketleri	Toplam Satış Miktarı(Paket)
8	ANNA	
9	ERKEN BAHAR	33900
10	BEITH ALPHA	22400
11	KÖY TİPİ	600
12	PEMBE DOMATES	1000
13	TEKLİ	9900
14	ERKEN GÜZ	16090
15	BEITH ALPHA	3710
16	TEKLİ	12380
17	GEÇ GÜZ	9100
18	BEITH ALPHA	9100
19	GÜZ	2410
20	KEMER	110
21	TEKLİ	2300
22	TEK EKİM	1200
23	BEITH ALPHA	1200
24	ANNA	44895
25	ERKEN BAHAR	4250
26	DOMATES ANACI	700
27	KIRKGAÇ	205
28	KOKTEYL-PLUM	2640
29	PEMBE DOMATES	20400
30	SİLOR	13800
31	TEKLİ	1500
32	YUMURTA DOMATES	13000
33	ERKEN BAHAR	2500
34	DOMATES ANACI	10500
35	SARP	10100
36	ERKEN GÜZ	10100
37	TEKLİ	2050
38	GEÇ GÜZ	5250
39	DOMATES ANACI	1800
40	TEKLİ	43220
41	GÜZ	200
42	ÇARLİSTON	3500
43	KOKTEYL-PLUM	1250
44	PEMBE DOMATES	13000
45	SİLİNDİRİK	5800
46	SİLOR	500
47	SİVRİ(İNCE)	18970
48	TEKLİ	52650
49	TEK EKİM	900
50	CALIFORNIA- SARI	9900
51	CALIFORNIA-KIRMIZI	850
52	ÇARLİSTON	1600
53	DOLMA	3350
54	KAPYA	2150
55	KEMER	1000
56	KİLÇİK	8000
57	KOKTEYL-PLUM	6000
58	PATLICAN ANACI	900
59	SİVRİ(İNCE)	600
60	SİVRİ(KALIN)	17400
61	TEKLİ	27380
62	DEMİR	600
63	GEÇ GÜZ	600
64	TEKLİ	27080
65	TEK EKİM	50
66	ACI ÇARLİSTON	70
67	CALIFORNIA- SARI	330
68	CALIFORNIA-KIRMIZI	280
69	ÇARLİSTON	2000
70	DOLMA	6500
71	KAPYA	350
72	KOKTEYL-PLUM	300
73	KOKTEYL-SALKIM	1000
74	MACAR ÇARLİ	2700
75	MACAR DOLMA	10700
76	SALKIM	100
77	SİVRİ(İNCE)	1000
78	SİVRİ(KALIN)	1000
79	SİLİ	700
80	ÜÇBURUN	
81		

Proje Tablosu		
Dikim Sezonu		
Seçenekler	Alan Ayarları	Detaylar
Proje Tablosu	Alan Ayarları	Detaylar
A103	GÜZ	
A	B	C
40	TEKLİ	1800
41	GÜZ	43220
42	ÇARLİSTON	200
43	KOKTEYL-PLUM	3500
44	PEMBE DOMATES	1250
45	SİLİNDİRİK	13000
46	SİLOR	5800
47	SİVRİ(İNCE)	500
48	TEKLİ	18970
49	TEK EKİM	52650
50	CALIFORNIA- SARI	900
51	CALIFORNIA-KIRMIZI	9900
52	ÇARLİSTON	850
53	DOLMA	1600
54	KAPYA	3350
55	KEMER	2150
56	KİLÇİK	1000
57	KOKTEYL-PLUM	8000
58	PATLICAN ANACI	6000
59	SİVRİ(İNCE)	900
60	SİVRİ(KALIN)	600
61	TEKLİ	17400
62	DEMİR	27380
63	GEÇ GÜZ	600
64	TEKLİ	600
65	TEK EKİM	27080
66	ACI ÇARLİSTON	50
67	CALIFORNIA- SARI	70
68	CALIFORNIA-KIRMIZI	330
69	ÇARLİSTON	280
70	DOLMA	2000
71	KAPYA	6500
72	KOKTEYL-PLUM	350
73	KOKTEYL-SALKIM	300
74	MACAR ÇARLİ	1000
75	MACAR DOLMA	2700
76	SALKIM	10700
77	SİVRİ(İNCE)	100
78	SİVRİ(KALIN)	1000
79	SİLİ	1000
80	ÜÇBURUN	700
81		

80	ÜÇBURUN	700
81	YAYLA	61610
82	YAYLA	61610
83	ÇARLISTON	3200
84	DOLMA	1900
85	DOMATES ANACI	20000
86	KOKTEYL-PLUM	1700
87	PEMBE DOMATES	1650
88	SAKIZ	1800
89	SİLOR	13260
90	SİVRİ(İNCE)	900
91	SİVRİ(KALIN)	2050
92	TEKLİ	15150
93	BAHAR	7300
94	BAHAR	7300
95	PEMBE DOMATES	2500
96	SİLOR	4800
97	ERKEN BAHAR	2350
98	BEITH ALPHA	1900
99	TEKLİ	450
100	GEÇ GÜZ	1200
101	DİKENLİ	500
102	KEMER	700
103	GÜZ	10590
104	DİKENLİ	9500
105	KEMER	990
106	TEK EKİM	6400
107	BEITH ALPHA	400
108	DİKENLİ	6000
109	KARADİNGE	10000
110	BAHAR	6000
111	KAPYA	6000
112	ERKEN GÜZ	4850
113	PEMBE DOMATES	450
114	TEKLİ	4000
115	BAHAR	10000
116	BAHAR	26750
117	DOMATES ANACI	5000
118	GALIA	9100
119	KAYUN ANACI	1600
120	PEMBE DOMATES	2250

	 	
Ö.Ö. 10.03.2023 (14.23):	[İletildi]:(Demre Kalın 4,5 milyon pazar 2,5 milyon tekin 450 bin Beyonce 250bin Bafra 250 bin varol 800 bin tanaz 250 bin assia Demre ince	

	500bin pazar 200 bin pailin 170 bin fortune 25 bin pusula Dolma¹³² 4 milyon pazar Asg 2,5 milyon Benino 450 bin Doddo 550 bin Kasırga 300 bin Naomi 200 bin Kapy¹³³ 4,5 milyon pazar Zaruri 1,7 milyon 549 1,2 milyon İdolisa 700 bin Savonara 200 bin Bellisa 400 bin Kıl biber¹³⁴ 3,5 milyon Pazar Özen 1 milyon Uslu 1,5 milyon Takıl 600 bin Kırmızı blok¹³⁵ 12,5 milyon pazar Elegant 4 milyon Sobek 6 milyon Koray 500 bin Uzman 1 milyon Sarı blok¹³⁶ 1,5 milyon Pazar Di caprio 1,1 milyon Fabio 50 bin Güray 200 bin Çarşiston¹³⁷ Pazar 5,5 milyon İrmal 2,5 milyon Bingö 1,5 milyon Kanyon 500 bin Önder 200 bin Üçburj¹³⁸ 1,5 milyon pazar Üçburj 700 bin Dilek 300 bin Kibar 200 bin Düşüş 200 bin
--	---

¹³² Aşağıda yer alan tohumlar, çeşitli teşebbüslere ait dolma biber tohumlarıdır.

¹³³ Aşağıda yer alan tohumlar, çeşitli teşebbüslere ait kapy biber tohumlarıdır.

¹³⁴ Aşağıda yer alan tohumlar, çeşitli teşebbüslere ait sivri biber tohumlarıdır.

¹³⁵ Aşağıda yer alan tohumlar, çeşitli teşebbüslere ait kırmızı dolma biber tohumlarıdır.

¹³⁶ Aşağıda yer alan tohumlar, çeşitli teşebbüslere ait sarı dolma biber tohumlarıdır.

¹³⁷ Aşağıda yer alan tohumlar, çeşitli teşebbüslere ait çarliston biber tohumlarıdır.

¹³⁸ Aşağıda yer alan tohumlar, çeşitli teşebbüslere ait biber tohumlarıdır.

	<i>Şili</i>¹³⁹ 1 milyon pazar Hyfae 125 bin Kızıl 650 bin Tnt 150 bin <i>Patlıcan</i>¹⁴⁰ 5 milyon pazar Coraica 950 bin Alparslan 2,7 milyon Berceste 530 bin Doyran karası 650 bin Güzlük¹⁴¹ 40 milyon pazar Corvette 6 milyon Veyron 23 milyon Demiröz 6 milyon Keyla 1 milyon Miras 400 bin Nazal 400 bin Masko 200 bin Domates kışlık 12 milyon pazar Adel 4,5 milyon Bestona 4,5 milyon Çiğdem 1,4 milyon Erken Bahar 18 milyon pazar Forester 1 milyon Roenza 400 bin Uyum 8 milyon Seyran 3,5 milyon Admin 4 milyon Newton 600 bin Madalyon 400 bin Süper mini güz 10 milyon pazar 40 2,8 milyon Şimşek 1,8 milyon Mars 77 1,7 milyon Fırtına 2,7 milyon [İletildi]:(Antalya merkez ve Serik abi) [İletildi]:(Konaklı güzlük domates 10 milyon Veyron 3 milyon Barida 2,5 milyon Özkan 700 bin Yakamoz 1,4milyon Ateş 800 bin Corvette 400 bin Danilo 300 bin Welflex 800 bin 7806 300 bin
--	---

¹³⁹ Aşağıda yer alan tohumlar, çeşitli teşebbüslere ait şili biber tohumlarıdır.

¹⁴⁰ Aşağıda yer alan tohumlar, çeşitli teşebbüslere ait patlıcan tohumlarıdır.

¹⁴¹ Aşağıda yer alan tohumlar, çeşitli teşebbüslere ait patlıcan tohumlarıdır.

	Casa 200 bin) <i>[İletildi]:(Güzlük hıyar¹⁴²</i> 2milyon Julystar 1,100 bin Eser 300 bin Denge 300 bin Hiar 300 bin Potenza 100 bin) <i>[İletildi]:(Gecgüz hıyar</i> 4,5 milyon Princestar 2,5 milyon Cemre 1.5 milyon Talisya 250 bin Efsane 150 bin) <i>[İletildi]:(Erken bahar hıyar</i> 14milyon Cemre 5 milyon Sv6608 4.5 milyon Tenedos 1,2 milyon Delüx 1 milyon Life score 750 bin Melen 800 bin) <i>[İletildi]:(Tek sezon hıyar</i> 12 milyon Ps 64 8 milyon Kirvem 2 milyon Eglipse 500 bin Zirve 300 bin) <i>[İletildi]:(Erken bahar domates¹⁴³</i> 7 milyon Seyran 5 milyon Roenza 1,1 milyon) <i>[İletildi]:(Admin 400 bin)</i> <i>[İletildi]:(Hızır 200 bin)</i> <i>[İletildi]:(Dikenli hıyar</i> Geçgüz Sv9608 2milyon Beazel 900 bin Kaktüs 800 bin Otantik 2 milyon Qlife 300 bin Karamamba 500 bin Nikara 750 bin) <i>[İletildi]:(Tek sezon dikenli</i> 4 milyon Botanik 2.250 milyon Beazel 700 bin Kaktüs 650 bin Alanora 150 bin Q life 150 bin) <i>[İletildi]:(Pembe domates¹⁴⁴</i>
--	---

¹⁴² Aşağıda yer alan tohumlar, çeşitli teşebbüslere ait hıyar tohumlarıdır.

¹⁴³ Aşağıda yer alan tohumlar, çeşitli teşebbüslere ait domates tohumlarıdır.

¹⁴⁴ Aşağıda yer alan tohumlar, çeşitli teşebbüslere ait domates tohumlarıdır.

	2 milyon Gülpembe 1.5 milyon Mamston 300 bin Sazak 100 bin) [İletildi]:(Köy domatesi 750 bin Güz 250 bin Maemagno 150 bin Alaturka 100 bin Bahar 500 bin Alaturka 300 bin Dumas 150 bin Afiyet 25 bin Maremagno 25 bin) [İletildi]:(Patlıcan¹⁴⁵ 1 milyon Doyran karası 300 bin Alparslan 400 bin Yakut 200 bin Sicilya 100 bin) [İletildi]:(Topak patlıcan 1,1milyon Amadeo 1.1 milyon) [İletildi]:(Dikaenli geçgüz 5.5 milyon Bunu ekleyi unuttum abi)
C.S. 14.03.2023 (14.19):	[Batı Akdeniz Pazar Çalışması (2022-23) isimli Excel dosyası paylaşılmıştır]

¹⁴⁵ Aşağıda yer alan tohumlar, çeşitli teşebbüslere ait patlıcan tohumlarıdır.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
	BÖLGE	ÜNİ	SEGMENT	SEZON	DİKİM ARALIĞI	PAZAR BÜYÜKLÜĞÜ (Kİ)	PAZAR BÜYÜKLÜĞÜ (Ha)	LİSER GAST 1	SATIS MİKTARI (Kİ)
1	Kumluca	Ar	Sivri	Sezonluk	1-30 Eylül	8.000	400	Pusul	3.500
2	Serik	Biber	Sivri	Güzluk	1-30 Ağustos	3.500	175	Tekin	2.000
3	Serik	Biber	Sivri	Açık Alan	1-30 Nisan	2.500	50	Kalemist	1.750
4	Kumluca	Biber	Carliston	Sezonluk	1-30 Eylül	8.000	400	Karayan	5.500
5	Serik	Biber	Carliston	Güzluk	1 Ağustos-10 Eylül	2.900	100	İrmak	800
6	Serik	Biber	Carliston	Açık Alan	1-30 Nisan	5.000	100	Bingo	3.000
7	Kumluca	Biber	Ürümün	Sezonluk	1-30 Eylül	1.750	88	Uğur	1.000
8	Serik	Biber	Ürümün	Güzluk	1-30 Ağustos	1.500	75	Dilek	1.000
9	Kumluca	Biber	K1 Start	Sezonluk	1-30 Eylül	1.000	50	Filina	1.000
10	Kumluca	Biber	Doima	Sezonluk	1-30 Eylül	1.750	88	Dodd	1.750
11	Deniz	Biber	Doima	Sezonluk	1-30 Eylül	1.750	88	Dodd	1.750
12	Serik	Biber	Doima	Güzluk	1-30 Ağustos	4.000	200	Dodd	3.000
13	Kumluca	Biber	Kayya	Sezonluk	10 Ağustos-10 Eylül	5.000	250	Bellisa	4.500
14	Deniz	Biber	Kayya	Sezonluk	10 Ağustos-10 Eylül	6.000	300	Bellisa	5.250
15	Karadag/Kay	Biber	Kayya	Bahar	15 Mart-15 Nisan	1.500	75	Diyar	1.500
16	Karadag/Kay	Biber	Kayya	Yazlık	15 Haziran-15 Temmuz	6.500	325	Diyar	6.000
17	Serik	Biber	Kayya	Güzluk	1-30 Ağustos	2.500	125	Bellisa	2.000
18	Kumluca	Biber	Sili	Sezonluk	10 Ağustos-10 Eylül	2.500	125	Negro	1.000
19	Deniz	Biber	Sili	Sezonluk	10 Ağustos-10 Eylül	1.800	90	Hyfex	750
20	Serik	Biber	Sili	Güzluk	1-30 Ağustos	1.000	50	Tan	500
21	Kumluca	Biber	Jelcone	Sezonluk	1-30 Eylül	750	38	Jalimex	400
22	Deniz	Biber	Macar Doima	Sezonluk	1-30 Eylül	2.000	100	Saruhan	1.650
23	Deniz	Biber	Macar Çarlı	Sezonluk	1-30 Eylül	850	43	Briot	600
24	Aksu	Biber	K. Kaliforniya	Sezonluk	1-30 Ağustos	13.000	650	Sobek	400
25	Deniz	Biber	K. Kaliforniya	Sezonluk	1-30 Eylül	500	25	Sobek	400
26	Aksu	Biber	S. Kaliforniya	Sezonluk	1-30 Ağustos	1.500	75	Dicagno	1.400
27	Elmalı	Biber	K. Kaliforniya	Yazlık	1-30 Nisan	1.000	50	Sobek	800
28	Gölnar	Biber	K. Kaliforniya	Yazlık	1-30 Nisan	1.000	50	Sobek	800
29	Elmalı	Biber	Sivri	Yazlık	1-30 Nisan	1.500	75	Varel	1.000
30	Elmalı	Biber	Carliston	Yazlık	1-30 Nisan	1.500	75	Sakir	1.000
31	Elmalı	Biber	Carliston	Açık Alan	1-30 Mayıs	2.000	50	Vuelat	1.000
32	Elmalı	Biber	Doima	Yazlık	1-30 Nisan	750	38	Rambo	500
33	Elmalı	Biber	Doima	Açık Alan	1-30 Mayıs	3.000	75	Ergenekon	1.500
34	Karadag/Kay	Domates	Kirmiz Tane	Güzluk	1-25 Temmuz	5.000	160	Corvette	4.000
35	Kumluca	Domates	Kirmiz Tane	Güzluk	1 Ağustos-5 Eylül	10.000	243	Yeyen	9.000
36	Fethiye	Domates	Kirmiz Tane	Güzluk	1-25 Ağustos	36.500	500	Corvette	11.000
37	Ortaca	Domates	Kirmiz Tane	Güzluk	1-15 Ağustos	7.500	250	Corvette	6.500
38	Antalya	Domates	Kirmiz Tane	Güzluk	1-15 Ağustos	10.000	333	Corvette	7.000
39	Antalya	Domates	Kirmiz Tane	Güzluk	15 Ağustos-5 Eylül	8.000	267	Yeyen	3.500
40	Serik	Domates	Kirmiz Tane	Güzluk	15 Ağustos-5 Eylül	4.000	133	Cayan	2.000
41	Alanya	Domates	Kirmiz Tane	Güzluk	1-15 Ağustos	13.000	433	Corvette	5.000
42	Kınık	Domates	Kirmiz Tane	Sezonluk	1-30 Eylül	10.000		Kızılkaya	3.500
43	Kınık	Domates	Kirmiz Tane	Sezonluk	1-30 Eylül	3.500		Toray	2.500
44	Kumluca	Domates	Kirmiz Tane	Sezonluk	5 Eylül-15 Ekim	9.000		Kızılkaya	3.000
45	Aksu	Domates	Kirmiz Tane	Sezonluk	5 Eylül-15 Ekim	5.000	200	Bostona	3.000
46	Serik	Domates	Kirmiz Tane	Sezonluk	5 Eylül-15 Ekim	3.000	120	Kızılkaya	1.500
47	Fethiye	Domates	Kirmiz Tane	Sezonluk	15 Ekim-30 Kasım	3.000		Seyran	2.500
48	Kumluca	Domates	Kirmiz Tane	Bahar	15 Ekim-30 Kasım	2.000		Newton	1.250
49	Kumluca	Domates	Kirmiz Tane	Bahar	1 Aralık-30 Mart	5.000		Alberny	1.500
50	Fethiye	Domates	Kirmiz Tane	Bahar	1 Aralık-30 Mart	7.500		Seyran	6.000
51	Ortaca	Domates	Kirmiz Tane	Bahar	1-30 Aralık	5.000		Seyran	4.500
52	Antalya	Domates	Kirmiz Tane	Bahar	15 Ekim-30 Ocak	14.000	467	Uygun	9.000
53	Antalya	Domates	Kirmiz Tane	Bahar	1 Ocak-15 Mart	8.000	267	Kratos	2.000
54	Alanya	Domates	Kirmiz Tane	Bahar	1-15 Aralık	13.000	433	Seyran	11.000
55	Kumluca	Domates	Pembe	Güzluk	20 Ağustos-5 Eylül	4.500	140	Gülizar	3.000
56	Kumluca	Domates	Pembe	Sezonluk	10-30 Ekim	2.000	133	Dopnik	500
57	Kumluca	Domates	Pembe	Bahar	20 Aralık-30 Mart	6.000		Dopnik	1.500
58	Antalya	Domates	Pembe	Bahar	1 Kasım-1 Mart	2.000	67		
59	Gazipaşa	Domates	Pembe	Bahar	1 Aralık-3 Mart	2.500	83	Gülömbé	1.500
60	Deniz	Domates	Salkım	Sezonluk	1-30 Eylül	11.500	767	Redguard	11.000
61	Kınık	Domates	Salkım	Sezonluk	1-30 Eylül	14.000		Redguard	12.000
62	Kumluca	Domates	Yazlık Kinkir	Sezonluk	15 Ağustos-15 Eylül	8.000	400	Elke	7.500
63	Kumluca	Domates	Qual	Sezonluk	15 Ağustos-15 Eylül	4.000	267	Enay	1.500
64	Deniz	Domates	Qual	Sezonluk	1-30 Eylül	1.000	67	Varty	750
65	Serik	Domates	Qual	Güzluk	1-30 Eylül	2.000		Varty	2.000
66	Antalya	Domates	Qual	Güzluk	1-30 Ağustos	15.000	500	Akay	8.000
67	Elmalı	Domates	Qual	Yazlık	1 Nisan-10 Mayıs	5.000	333	Akay	2.000
68	Kumluca	Domates	Yumurtla	Sezonluk	1-30 Eylül	1.000	50	Bambus	800
69	Antalya	Domates	Yumurtla	Sezonluk	1-30 Ağustos	1.000	67	Flis	800
70	Elmalı	Domates	Kirmiz Tane	Yazlık	1 Nisan-10 Mayıs	18.000	1.600	Toray	11.000
71	Gölnar	Domates	Kirmiz Tane	Yazlık	10 Nisan-10 Mayıs	10.000	667	Toray	2.000
72	Sığirci	Domates	Kirmiz Tane	Yazlık	15 Mart-15 Nisan	6.000	400	Tobesir	3.500
73	Burdur/Sparta	Domates	Kirmiz Tane	Yazlık	15 Mart-15 Nisan	6.000	400	Toray	4.000
74	Elmalı	Domates	Pembe	Yazlık	10 Nisan-10 Mayıs	3.000	200	Sibirat	1.500
75	Sığirci	Domates	Pembe	Yazlık	10 Nisan-10 Mayıs	2.500	167	Kumar	750
76	Kumluca	Domates	Asi Anaco	Sezonluk	1 Eylül-1 Mart	25.000	1.667	Enbajador	
77	Deniz	Domates	Asi Anaco	Sezonluk	1-30 Eylül	25.000	1.600	Empower	
78	Kınık	Domates	Asi Anaco	Sezonluk	1-30 Eylül	40.000	1.667	Empower	
79	Fethiye	Domates	Asi Anaco	Sezonluk	1 Ekim-1 Mart	10.000	667		
80	Elmalı	Domates	Asi Anaco	Yazlık	1 Nisan-10 Mayıs	25.000	1.667	Armstrong	
81	Sığirci	Domates	Asi Anaco	Yazlık	1 Nisan-10 Mayıs	15.000	1.000	Armstrong	
82	Gölnar	Domates	Asi Anaco	Yazlık	1 Nisan-10 Mayıs	8.000	533	Armstrong	
83	Burdur/Sparta	Domates	Asi Anaco	Yazlık	1 Nisan-10 Mayıs	8.000	533	Armstrong	
84	Kumluca	Hayat	Bir Alpha	Güzluk	1-30 Eylül	2.500	83	Princeton	750
85	Fethiye	Hayat	Bir Alpha	Güzluk	15-30 Temmuz	5.000	17	Falconetti	450
86	Alanya/Gazipaşa	Hayat	Bir Alpha	Güzluk	20 Ağustos-25 Eylül	14.000	467	Siv608	5.000
87	Kumluca/Deniz	Hayat	Bir Alpha	Sezonluk	10-30 Ekim	2.500	83	Princeton	750
88	Alanya/Gazipaşa	Hayat	Bir Alpha	Sezonluk	10-30 Ekim	2.500	83	Princeton	750
89	Fethiye	Hayat	Bir Alpha	Bahar	15 Aralık-30 Ocak	1.750	42	Güzide	750
90	Alanya	Hayat	Bir Alpha	Bahar	1 Aralık-5 Ocak	12.000	400	Siv608	4.000
91	Kumluca	Hayat	Silur	Güzluk	15 Eylül-15 Ekim	5.500	183	PTK40	2.000
92	Aksu	Hayat	Silur	Güzluk	5-30 Eylül	5.000	167	PTK40	3.000
93	Kumluca	Hayat	Silur	Bahar	1-25 Şubat	4.000	133	Ayda	1.500
94	Aksu	Hayat	Silur	Bahar	15 Aralık-1 Şubat	10.000	333	PTK40	5.000
95	Gazipaşa	Hayat	Silur	Bahar	1-30 Ocak	2.000	67	PTK40	1.500
96	Elmalı	Hayat	Silur	Ekim	5 Nisan-20 Nisan	5.000	167	Kir	3.000
97	Alanya	Hayat	Silur	Gök	15 Haziran-15 Temmuz	8.000	400	Kir	5.000
98	Kumluca	Hayat	Dikendi	Güzluk	20 Eylül-20 Ekim	8.000	90	Kir	5.000
99	Gazipaşa	Hayat	Dikendi	Güzluk	5-20 Eylül	3.000	100	Mozah	1.750
100	Gazipaşa	Hayat	Dikendi	Sezonluk	20 Eylül-20 Ekim	2.000	233	Bostana	5.000
101	Kumluca	Patlican	Kemer	Sezonluk	1-30 Eylül	8.000	400	Realtte	1.850
102	Fethiye	Patlican	Kemer	Sezonluk	20 Ağustos-10 Eylül	500	83	Sicilia	400
103	Antalya	Patlican	Kemer	Sezonluk	20 Ağustos-10 Eylül	3.500	233	Sicilia	1.500
104	Alanya/Gazipaşa	Patlican	Kemer	Sezonluk	15 Eylül-15 Ekim	4.500	200	Sicilia	2.000
105	Kumluca	Patlican	Taşer	Sezonluk	1-30 Eylül	500	33	Kizil	150
106	Kumluca	Patlican	Asi Anaco	Sezonluk	1-30 Eylül	5.850		Howk	6.095
107	Fethiye	Patlican	Asi Anaco	Sezonluk	20 Ağustos-10 Eylül	8.850		Howk	7.455
108	Antalya	Patlican	Asi Anaco	Sezonluk	20 Ağustos-10 Eylül	4.550		Howk	3.185
109	Alanya/Gazipaşa	Patlican	Asi Anaco	Sezonluk	15 Eylül-15 Ekim	5.850		Howk	6.095
110	Kumluca	Patlican	Kemer	Sezonluk	1-30 Eylül	1.000		Howk	450
111	Serik	Patlican	Kemer	Açık Alan/Doiz	1 Temmuz-15 Ağustos	2.500	125	A317	2.000
112	Serik	Patlican	Kemer	Açık Alan/Bahar	1 Nisan-30 Nisan	1.500	75	A317	1.000

	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P
	PAZAR ÜYÜKÜLÜĞ (ÜNE)	LİDER ÇEŞİT 1	SATIŞ MİKTARI (Kİ)	FİYAT (TL)	LİDER ÇEŞİT 2	SATIŞ MİKTARI (Kİ)	FİYAT (TL)	LİDER ÇEŞİT 3	SATIŞ MİKTARI (Kİ)	FİYAT (TL)
1										
2	400	Pusulula	3.500	3.000	Varol	3.500	2.500			
3	171	Tekin	2.000	700	Tamir	750	750			
4	50	Makinet	1.250	600	Tekin	500	700			
5	400	Kanyon	5.500	1.800	Zupkon	550	1.500	Yaman	500	1.300
6	100	İrmak	800	1.300	Kanyon	750	1.800	Bingo	400	700
7	100	Bingo	3.000	700	Oyuncubozan	1.500	700			
8	88	Ürkiye	1.000	2.000	Buket	500				
9	75	Dilek	1.000	1.000	Üçünüm	250	1.500			
10	50	Filinta	1.000	2.750						
11	88	Daddio	1.750	3.000						
12	88	Daddio	1.750	3.000						
13	400	Daddio	3.000	3.000	Aug407	500	1.500			
14	250	Belissa	4.500	2.750						
15	300	Belissa	5.250	2.750	İdolisa	500	2.750			
16	75	Dayar	1.500	3.900						
17	325	Dayar	6.000	3.900						
18	125	Belissa	2.000	2.750						
19	125	Hızo	1.000	3.000	Hyfaa	750	2.500	Efebey	500	2.500
20	50	Hyfaa	750	2.500	Efebey	250	2.500			
21	50	Tnt	600	2.600	Kırl	300	1.500			
22	38	Jalomek	400	5.000	Enan	350	4.500			
23	100	Sarıhan	1.850	4.250	Marciano	350	4.750			
24	43	Brak	600	2.200	Hadi	200				
25	450	Soluk	5.000	5.000	Elegant	3.000	2.800	Uzman	2.500	2.200
26	25	Sobek	400							
27	75	Dicaprio	1.400	3.500						
28	50	Sobek	800	3.000						
29	40	Sobek	800	3.000						
30	75	Varol	1.500	2.500						
31	75	Zupkon	750	1.500	Sahin	500	1.500	A3055	250	1.350
32	50	Vuslat	1.000	400	Yalçın	500	400			
33	38	Bamboo	500	1.100						
34	75	Ergenekon	1.500	450	Hazmi	1.000	500			
35	167	Corvette	4.000	1.100	Bıgmek	500				
36	333	Veyron	1.750	1.100	Corvette	1.000	1.100	Lavinya	1.000	1.800
37	550	Corvette	11.000	1.100	Danilo	3.500	1.200	Casa	1.000	1.000
38	250	Corvette	6.500	1.100						
39	333	Corvette	2.000	1.100						
40	267	Veyron	3.500	1.100	Özkan	2.500	1.000	Koyla	1.000	750
41	133	Özkan	2.000	1.000	Veyron	1.000	1.100	Demirtaz	500	1.000
42	433	Corvette	5.000	1.100	Barida	3.000	1.000	Veyron	2.500	1.100
43		Kutkaya	3.500	1.500	Taykan	3.000	1.200	Alıyarak	1.000	1.200
44		Toray	2.500	2.200	Aliberty	500	2.200			
45		Kutkaya	3.000	1.500	Modelyon	2.000	1.300	Hızım	1.500	1.750
46	200	Bestona	3.000	1.500	Kutkaya	1.000	1.500	Adel	500	1.200
47	120	Kutkaya	1.500	1.500	Hım	1.000	1.500			
48		Seyran	2.500	1.750	Madalyon	250	1.500			
49		Nevron	1.250		Seyran	500	1.750			
50		Aliberty	1.500	2.000	Toray	500	2.750			
51		Seyran	6.000	1.750	Android	1.000	1.800			
52		Seyran	4.500	1.750						
53	467	Uzun	9.000	1.600	Admin	4.000	1.500			
54	267	Kıratos	2.000	2.000	Aliberty	1.500	2.200	Kuzantam	1.000	1.100
55	433	Seyran	11.000	1.750	Bazusa	1.000	2.000			
56	140	Gülizar	3.000	2.600						
57	133	Dagink	500	1.750	Gusto	500	2.000			
58		Dagink	1.500	1.750	Shiribaz	1.500	3.000	Gusto	1.000	2.000
59	67									
60	83	Gülpembe	1.500	1.500						
61	767	Redguard	11.000	2.600						
62		Redguard	12.000	2.600	Kenscy	750		* İbrahim	1.000	2.000
63										
64										
65										
66										
67										
68										
69										
70										
71										
72										
73										
74										
75										
76										
77										
78										
79										
80										
81										
82										
83										
84										
85										
86										
87										
88										
89										
90										
91										
92										
93										
94										
95										
96										
97										
98										
99										
100										
101										
102										
103										
104										
105										
106										
107										
108										
109										
110										
111										
112										
113										
114										
115										
116										
117										
118										
119										
120										
121										
122										
123										
124										
125										

- (151) **Delil VLM/8:** 30.05.2023 ve 04.12.2023 tarihleri arasında VILMORIN MIKADO Teknik Satış Uzmanı (.....) (C.S.) ile ANTALYA TARIM Satış Müdürü (.....) (Ö.Ö.) arasında geçen WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

C.S. 30.05.2023 (10.45):	[VILMORIN MIKADO'nun 2023 Haziran fiyat listesi iletilmiştir]
Ö.Ö. 30.05.2023 (10.46):	[ANTALYA TARIM'ın 2023 yılı fiyat listesi iletilmiştir]
C.S. 06.11.2023 (15.00):	Woy Fiyat listesi var mı firmaların
Ö.Ö. 06.11.2023 (15.02):	[FİTO'nun 2023 Haziran fiyat listesi iletilmiştir] [MULTİ'nin 2023 Haziran fiyat listesi iletilmiştir]
C.S. 06.11.2023 (15.05):	İskontolar hakkında bilgin var mı
Ö.Ö. 08.11.2023 (09.36):	[SEMINIS'in 09.10.2023 tarihli fiyat listesi paylaşılmıştır]
Ö.Ö. 01.12.2023 (12.58):	[ANTALYA TARIM'ın 2023 Nisan fiyat listesi paylaşılmıştır]
C.S. 04.12.2023 (11.39):	[VILMORIN MIKADO'nun 2023 yılı fiyat listesi paylaşılmıştır]

- (152) **Delil HZR/29:** HAZERA Ülke Satış Müdürü (.....) (Ç.Y.) ile ANTALYA TARIM Ege Bölgesi Satış Yetkilisi (.....) (B.D.) arasında geçen 05.09.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

B.D. 05.09.2023 (14.44):	(.....) abi 😊 Marmara bölgesindeki Oturak domates pazarı ve lider cesitler
B.D. 05.09.2023 (14.45):	Sanayi domates pazarı Patlıcan pazarı Kavun karpuz pazarı Toplam Pazar yani abi
Ç.Y. 05.09.2023 (15.50):	Eskişehir oturak: Doğu ¹⁴⁶ (genetika) ¹⁴⁷ :10 milyon Kamenta ¹⁴⁸ (hazera) :3 milyon M.kemalpaşa : 1 mio Çanakkale:5 mio Kamenta 5 mio svd 8033 ¹⁴⁹ (seminis) Sanayi domates toplam Pazar 500 mio nunhems lider Taylor,0287 ¹⁵⁰ vs Patlıcan Orhangazi ,gönen toplam 4 mio pazar anamur ¹⁵¹ ve A117 ¹⁵² karpuz Osmaneli 5 mio (sturtburst ¹⁵³ ,depar ¹⁵⁴) karacabey 5 mio (sturburst) kavun bilmiyorum

¹⁴⁶ Bahsi geçen tohum domates tohumudur.

¹⁴⁷ Genetika Tohum Tarım Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (GENETİKA)'nın kısaltmasıdır.

¹⁴⁸ Bahsi geçen tohum HAZERA'nın domates tohumudur.

¹⁴⁹ Bahsi geçen tohum BAYER'in domates tohumudur.

¹⁵⁰ Bahsi geçen tohumlar GENETİKA'nın domates tohumudur.

¹⁵¹ Bahsi geçen tohum (.....)'in patlıcan tohumudur.

¹⁵² Bahsi geçen tohum VILMORIN MIKADO'nun patlıcan tohumudur.

¹⁵³ Bahsi geçen tohum BAYER'in karpuz tohumudur.

¹⁵⁴ Bahsi geçen tohum GENETİKA'nın karpuz tohumudur.

B.D. 05.09.2023 (15.53):	Abi süpersin 🙌
B.D. 05.09.2023 (15.54):	Kahve icelim hep bursa da soğukta ictim bir de antalya da icelim 🙌

- (153) **Delil ANT/3:** ANTALYA TARIM Antalya Merkez Satış Temsilcisi (.....) (U.K.) ile HM CLAUSE Antalya Teknik Satış Temsilcisi (.....) (C.D.) arasında geçen 14.11.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde bir Excel dosyasına ait aşağıdaki ekran görüntüsü yer almaktadır:

U.K. 14.11.2023 (12.49):	

- (154) **Delil RZW/44:** (.....) Kumluca ve Demre Bölgesi Satış ve Pazarlama Sorumlusu (.....) (R.Ç.) ile ANTALYA TARIM Kumluca Satış Temsilcisi (.....) (K.H.) arasında geçen 12.01.2024 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

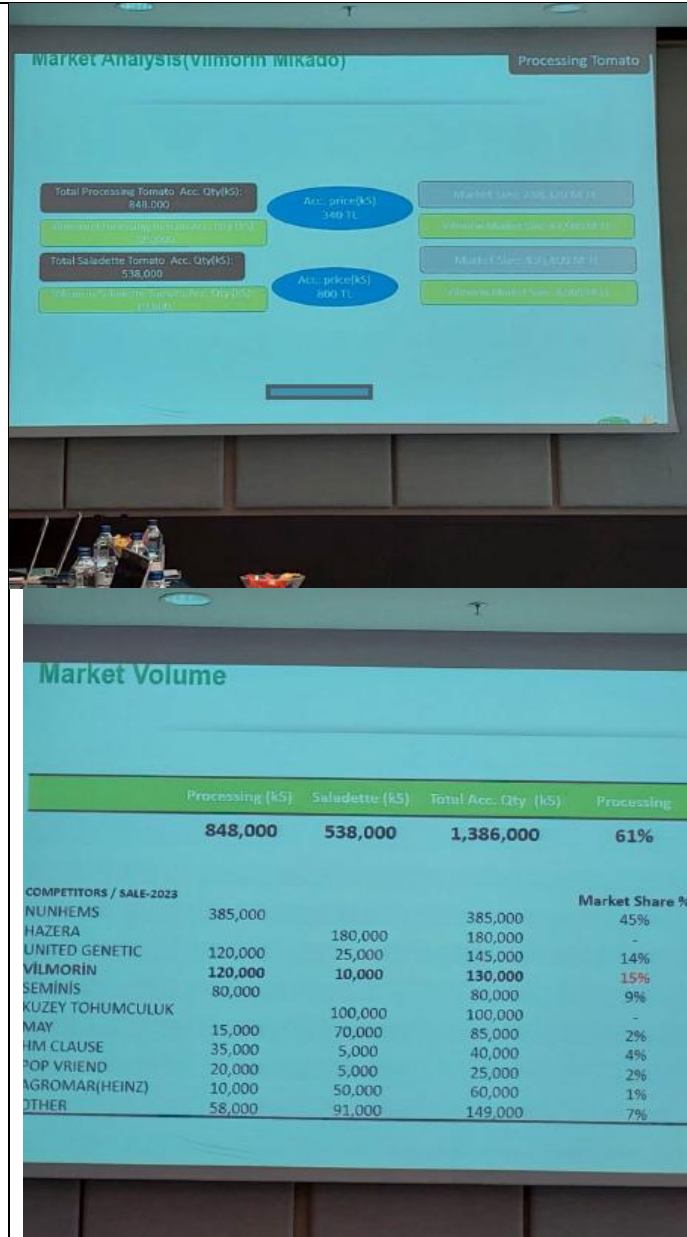
R.Ç. 12.01.2024 (15.47):	[Farklı firmalara ait tohum türlerinin isimlerini, bu tohumların ekim dönemlerini, ekim yapılan bölgeleri ve ekim miktarlarını içeren Excel dosyası paylaşılmıştır.]
--------------------------	--

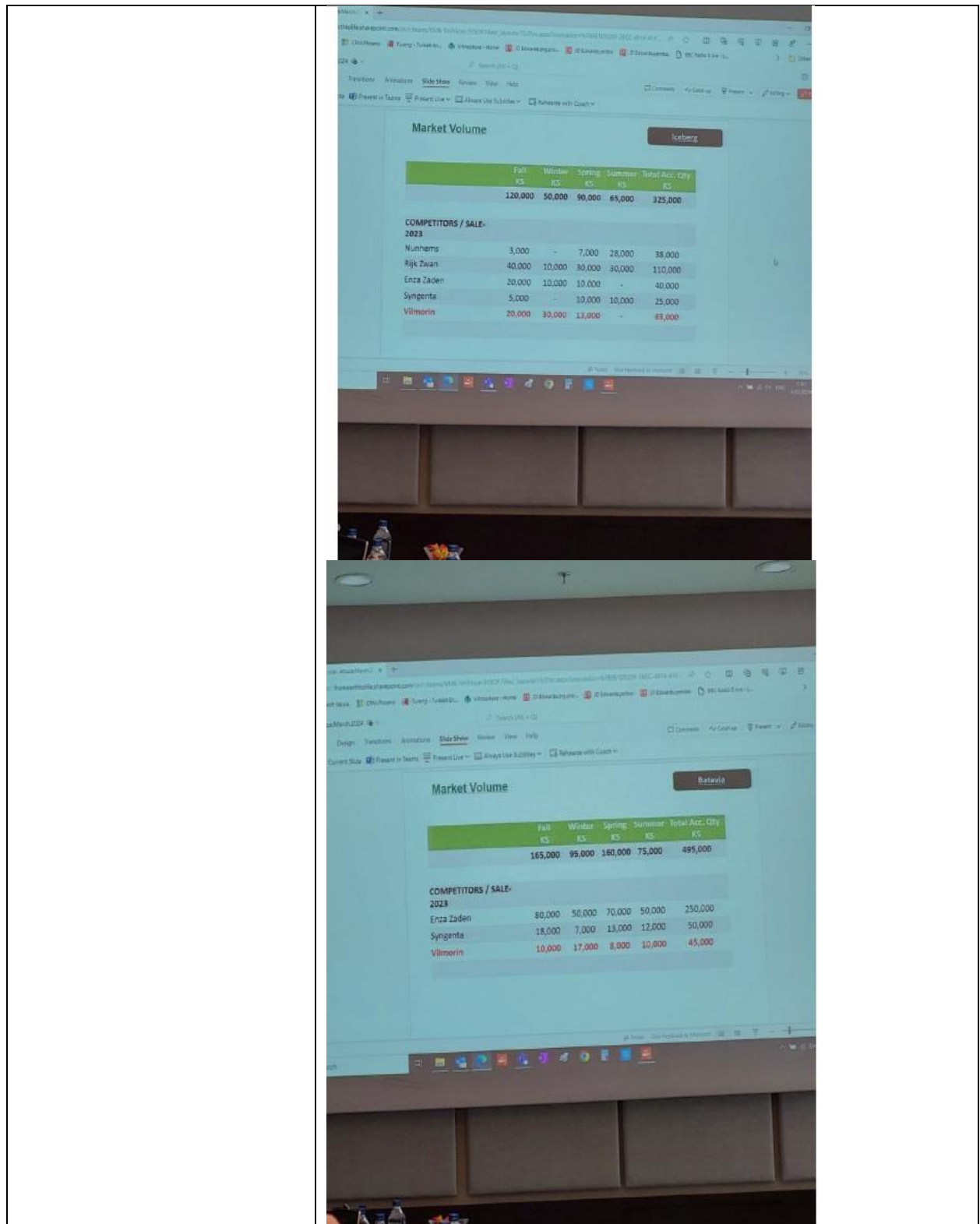
- (155) **Delil SYN/48:** SYNGENTA Kumluca Bölge Satış Temsilcisi (.....) (G.T.) ile ANTALYA TARIM Kumluca Satış Temsilcisi (.....) (K.H.) arasında geçen 09.02.2024 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

G.T. 09.02.2024 (09.56):	Selam Güz zamanındaki listenizi gönderebilir misin bana?
K.H. 09.02.2024 (09.59):	Selam abi
G.T. 09.02.2024 (10.00):	[ANTALYA TARIM'ın 2023 Mart fiyat listesi paylaşılmıştır.]

- (156) **Delil VLM/10:** 22.03.2024 tarihinde VILMORIN MIKADO Teknik Satış Uzmanı (.....) (C.S.) ile ANTALYA TARIM Satış Müdürü (.....) (Ö.Ö.) arasında geçen WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

C.S. 22.03.2024 (09.38):

	Fall KŞ	Winter KŞ	Spring KŞ	Summer KŞ	Total Acc. Qty KŞ
	110,000	80,000	90,000	60,000	350,000

COMPETITORS / SALE-2023

Nunhems	10,000	30,000	20,000	50,000	110,000
Syngenta	60,000	40,000	50,000	5,000	155,000
Rijk Zwaan	15,000	3,000	5,000	3,000	26,000

Market Volume

	Processing (kŞ)	Saladette (kŞ)	Total Acc. Qty (kŞ)	Process
	848,000	538,000	1,386,000	61%

COMPETITORS / SALE-2023

NUNHEMS	385,000		385,000	45%
HAZERA		180,000	180,000	-
UNITED GENETIC	120,000	25,000	145,000	14%
VILMORIN	120,000	10,000	130,000	15%
SEMINIS	80,000		80,000	9%
KUZEY TOHUMCULUK		100,000	100,000	-
MAY	15,000	70,000	85,000	2%
HM CLAUSE	35,000	5,000	40,000	4%
POP VRIEND	20,000	5,000	25,000	2%
AGROMAR(HEINZ)	10,000	50,000	60,000	1%
OTHER	58,000	91,000	149,000	7%

(157) **Delil VLM/11:** 07.05.2024 ve 08.07.2024 tarihleri arasında VILMORIN MIKADO Teknik Satış Uzmanı (.....) (C.S.) ile ANTALYA TARIM Satış Müdürü (.....) (Ö.Ö.) arasında geçen WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

C.S. 07.05.2024 (12.58):	[MULTİ TOHUM'un 01.05.2024 tarihli fiyat listesi paylaşılmıştır] [HAZERA'nın 01.05.2024 tarihli fiyat listesi paylaşılmıştır]
Ö.Ö. 07.05.2024 (12.58):	Thx
Ö.Ö. 16.05.2024 (10.12):	[NUNHEMS'in fiyat listesi paylaşılmıştır]
C.S. 16.05.2024 (12.18):	Teşekkür ediyorum
C.S. 24.05.2024 (10.50):	Güzlük pazar

	[güz2023.xlsx isimli Excel dosyası paylaşılmıştır]	
		
Ö.Ö. 24.05.2024 (10.54):		
C.S. 11.06.2024 (19.28):	[VILMORIN MIKADO'nun 2024 Haziran fiyat listesi paylaşılmıştır]	
Ö.Ö. 11.06.2024 (19.28):	Dün geldi	
Ö.Ö. 02.07.2024 (08.48):	[SEMINIS'in 01.07.2024 tarihli fiyat listesi paylaşılmıştır]	
C.S. 08.07.2024 (09.54):		
	Bilgi bilgidir	

- (158) **Delil MLT/19:** MULTİ TOHUM Endirekt Satış Sorumlusu (.....) (A.D.) ve ANTALYA TARIM Pazarlama Sorumlusu (.....) (R.K.) arasında geçen 17.05.2024 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

A.D. 17.05.2024 (15.49):	[SAKATA'nın Nisan kampanyasının fiyat listesi paylaşılmıştır.]
A.D. 17.05.2024 (15.50):	[HAZERA'nın 01.05.2024 tarihli fiyat listesi paylaşılmıştır.] [Çok kez iletildi]: [SYNGENTA'nın Örtü Altı Sebze fiyat listesi paylaşılmıştır.]

- (159) **Delil RZW/58:** (.....) Kumluca ve Demre Bölgesi Satış ve Pazarlama Sorumlusu (.....) (R.Ç.) ile ANTALYA TARIM Kumluca Satış Temsilcisi (.....) (K.H.) arasında geçen 30.06.2024 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

R.Ç. 30.06.2024 (21.42):	[Farklı firmalara ait tohum türlerinin isimlerini, bu tohumların ekim dönemlerini, ekim yapılan bölgeleri ve ekim miktarlarını içeren Excel dosyası paylaşılmıştır.]
K.H. 30.06.2024 (21.44):	Sağol gardaşımmmm 🙌🙌

I.2.4.2.2. GAUTIER Hakkında Elde Edilen Belgeler¹⁵⁵

- (160) **Delil GTR/1:** GAUTIER'de gerçekleştirilen yerinde incelemede elde edilen ve GAUTIER Ülke Müdürü (.....) (A.Ş.) ile (.....) Satış Müdürü (.....) (B.S.) arasında geçen 20.02.2020 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

B.S. 20.02.2020 (19.29):	Abi selamlar Son sene ciro bilgileri: Nun ¹⁵⁶ 116M TL RZ ¹⁵⁷ 98M TL Sem ¹⁵⁸ 84M TL Syn ¹⁵⁹ 75M TL Vil ¹⁶⁰ 44M TL Cla ¹⁶¹ 40M TL (...)
A.Ş. 20.02.2020 (19.32):	Çok teşekkür ederim 🙌🙌🙌
B.S. 20.02.2020 (19.33):	Rica ederim abi 🙌🙌

- (161) **Delil GTR/2:** GAUTIER'de gerçekleştirilen yerinde incelemede elde edilen ve GAUTIER Ülke Müdürü (.....) (A.Ş.) ile SAKATA Genel Müdürü (.....) (A.E.) arasında geçen 08.05.2020 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

A.E. 08.05.2020 (17.27):	[SAKATA'nın Nisan 2020 tarihinde geçerli olan fiyat listesi paylaşılmıştır.]
A.Ş. 08.05.2020 (17.59):	🙌🙌🙌

- (162) **Delil GTR/3:** GAUTIER'de gerçekleştirilen yerinde incelemede elde edilen ve GAUTIER Ülke Müdürü (.....) (A.Ş.) ile SYNGENTA Müşteri Deneyimi Uzmanı (.....) (A.G.) arasında 15.05.2020 ve 10.06.2020 tarihlerinde gerçekleşen WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

¹⁵⁵ Yazışmalarda yer alan ifadeler, belgelerin aslına sadık kalmak amacıyla herhangi bir düzeltme yapılmaksızın aynı şekliyle alınmıştır.

¹⁵⁶ "Nun" ifadesi ile kastedilenin NUNHEMS olduğu kanaatine varılmıştır.

¹⁵⁷ "RZ" ifadesi ile kastedilenin (.....) olduğu kanaatine varılmıştır.

¹⁵⁸ "Sem" ifadesi ile kastedilenin BAYER (SEMINIS) olduğu kanaatine varılmıştır.

¹⁵⁹ "Syn" ifadesi ile kastedilenin SYNGENTA olduğu kanaatine varılmıştır.

¹⁶⁰ "Vil" ifadesi ile kastedilenin VILMORIN MIKADO olduğu kanaatine varılmıştır.

¹⁶¹ "Cla" ifadesi ile kastedilenin HM CLAUSE olduğu kanaatine varılmıştır.

A.G. 15.05.2020 (13.50):	[MULTİ TOHUM'a ve SAKATA'ya ait yürürlük tarihine erişilemeyen fiyat listeleri paylaşılmıştır.]
A.G. 15.05.2020 (13.50):	[“7 Mayıs-6 Haziran 2...” isimli içeriğine erişilemeyen bir fiyat listesi paylaşılmıştır.]
A.G. 10.06.2020 (09.52):	[“2021 Güz..” ve “AT” isimli içeriğine ve yürürlük tarihine erişilemeyen fiyat listeleri paylaşılmıştır.]

- (163) **Delil GTR/4:** GAUTIER'de gerçekleştirilen yerinde incelemede elde edilen ve GAUTIER Ülke Müdürü (.....) (A.Ş.) ile SYNGENTA Müşteri Deneyimi Uzmanı (.....) (A.G.) arasında 30.12.2020-16.02.2021 tarih aralığında gerçekleşen WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

A.G. 30.12.2020 (11.13):	[SYNGENTA'ya ait “Syngenta 2021 Kamp...” isimli içeriğine ve yürürlük tarihine erişilemeyen bir fiyat listesi paylaşılmıştır.]
A.Ş. 30.12.2020 (11.14):	
A.G. 02.01.2021 (09.56):	[SYNGENTA'nın 01.06.2021-31.08.2021 tarihleri arasında gerçekleşecek “Güz Sera Sebze Kampanyası”na ilişkin fiyat listesi paylaşılmıştır.]
A.G. 16.02.2021 (11.11):	[SYNGENTA'ya ait “Syngenta 2021 Kamp...” ve “Syngenta...” isimli içeriğine ve yürürlük tarihine erişilemeyen fiyat listeleri paylaşılmıştır.]

- (164) **Delil GTR/5:** GAUTIER'de gerçekleştirilen yerinde incelemede elde edilen ve GAUTIER Ülke Müdürü (.....) (A.Ş.) ile (.....) Satış Müdürü (.....) (B.S.) arasında geçen 16.02.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

B.S. 16.02.2021 (11.19):	[Ocak 2021 Price List...” isimli içeriğine erişilemeyen bir fiyat listesi paylaşılmıştır.]
B.S. 16.02.2021 (11.20):	<i>Abi ekte bulabilirsin</i>
A.Ş. 16.02.2021 (11.48):	

- (165) **Delil HZR/20:** HAZERA Antalya-İzmir Bölge Satış Temsilcisi (.....) (S.T.) ile GAUTIER Teknik Elemanı (.....) (Ç.Ç.)¹⁶² arasında geçen 12.12.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

Ç.Ç. 12.12.2022 (14.57):	<i>Kolay gelsin nasılsın (.....) ben hazera satış sendemi?</i>
S.T. 12.12.2022 (16.07):	<i>Baskan merhaba Satışa ben bakıyorum Sağol iyiyim sen nasılsın Ne var ne yok</i>
Ç.Ç. 12.12.2022 (16.08):	<i>İyiyim teşekkürler Ben de Antalya çalışıyorum Ben seni rahatsız etmemin sebebi güncel fiyat listen çıktı ise gönderilmişin Pembe domateslerle ilgili bir rapor hazırlıyorum eklemem gerek şimdiden çok teşekkür</i>
S.T. 12.12.2022 (16.09):	<i>[01.11.2022-31.01.2023 tarihleri arasında geçerli olan HAZERA fiyat listesi paylaşılmıştır.] Kolay gelsin 🙌🙌</i>

¹⁶² BAYER tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusunda hâlihazırda bayi olarak faaliyet gösteren Fedakar Tarım bünyesinde çalıştığı belirtilmiştir. Söz konusu husus GAUTIER'de yapılan yerinde incelemede teşebbüs yetkilisine sorulmuş olup (.....)'ın 2024 yılının Haziran ayında GAUTIER'den ayrıldığı “İşten Ayrılış Belgesi” ile tespit edilmiştir.

- (166) **Delil GTR/6:** GAUTIER’de gerçekleştirilen yerinde incelemede elde edilen ve GAUTIER Ülke Müdürü (.....) (A.Ş.) ile (.....) Satış Müdürü (.....) (B.S.) arasında geçen 14.08.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

B.S. 14.08.2023 (17.04):	[“2 Ağustos 2023 Fiya...” isimli içeriğine erişilemeyen bir fiyat listesi paylaşılmıştır.]
A.Ş. 14.08.2023 (17.04):	

- (167) **Delil MLT/13:** MULTİ TOHUM’da gerçekleştirilen yerinde incelemede elde edilen ve MULTİ TOHUM Genel Müdürü (.....) (M.Ü.) ile MULTİ TOHUM Ürün Geliştirme Müdürü (.....) (M.E.) arasında geçen 13.09.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.Ü. 13.09.2023 (15.28):	<i>[İletildi]: Güzlük domates denemelerinde (çoklu çeşit, tartımsız) üreticiye ne seviyelerde ödeme yapmaktasınız Multi Tarım olarak? Piyasadan aldığım bir bilgiye göre 100 TL veya biraz üzerinde bir ödeme yaptığınızı duydum. diğer firmalar 40-50 arasında bir ödeme yapıyormuş. Gautier den (.....) sordu Domatese ne kadar hangi sezon lar için ödeme anlastik ve onumuzdeki sezon anlasabiliriz</i>
M.E. 13.09.2023 (15.35):	<i>Biz dönüm bazında anlaşma yapıyoruz Kislik 80.000 Eg 50.000 eb içinde aynı fiyat diye pazarlık yaptık. Gg için erdem abi ile konuşmadık 35.40 civari olur Acik tarla 30.000 Yaz sera kokteyl 70.000 Dekara 2000 adet deneme fide diktiğimizi hesap edersek 1 bitki ücreti= toplam ücret/2.000 1 bitki 15 ile 40 tl arasında sezona göre değişiyor Piyasada 1 dekar için hesap edersek nunhems syngenta gibi firmalar domates için kışlıklarda 150 ile 200 bin arasında Guzlukte 100 ile 150 bin arasında para ödüyor</i>

- (168) **Delil RZW/64:** 19.11.2024-21.11.2024 tarihleri arasında (.....)’da, NUNHEMS’te, MULTİ TOHUM’da, RITO’da ve SYNGENTA’da gerçekleştirilen yerinde incelemeler kapsamında (.....) Kumluca ve Demre Bölgesi Satış ve Pazarlama Sorumlusu (.....) (R.Ç.) tarafından kurulmuş olan ve katılımcıları arasında BAYER Kumluca Bölge Satış Temsilcisi (.....) (A.Z.), Cosmos Tarım Tic. AŞ¹⁶³ Genel Müdürü (.....) (K.T.)¹⁶⁴, (.....) Ziraat Mühendisi (.....) (M.B.)¹⁶⁵, YÜKSEL TOHUM Satış Temsilcisi (.....) (M.Ç.), GAUTIER Teknik Elemanı (.....) (Ç.Ç.)¹⁶⁶, SAKATA Satış Temsilcisi (.....) (O.A.), NUNHEMS Satış Uzmanı (.....) (A.O.), MULTİ TOHUM Satış Bölge Sorumlusu (.....) (A.K.), RITO Batı Antalya Satış Pazarlama Sorumlusu (.....) ile SYNGENTA Kumluca Bölge Satış Temsilcisi (.....) (G.T.)’ın yer aldığı “Tohum Kumluca” isimli bir WhatsApp grubunun yazışmaları elde edilmiştir. Bu kapsamda

¹⁶³ Bayi olarak faaliyet göstermektedir.

¹⁶⁴ (.....) tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusunda hâlihazırda bayi olarak faaliyet gösterdiği belirtilmiştir.

¹⁶⁵ (.....) tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusunda hâlihazırda bayi olarak faaliyet gösterdiği belirtilmiştir.

¹⁶⁶ BAYER tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusunda hâlihazırda bayi olarak faaliyet gösteren Fedakar Tarım bünyesinde çalıştığı belirtilmiştir. Söz konusu husus GAUTIER’de yapılan yerinde incelemede teşebbüs yetkilisine sorulmuş olup (.....)’ın 2024 yılının Haziran ayında GAUTIER’den ayrıldığı “İşten Ayrılış Belgesi” ile tespit edilmiştir.

“Tohum Kumluca” isimli WhatsApp grubunda yer alan yazışmalara aşağıda yer verilmektedir¹⁶⁷ :

R.Ç. 25.03.2024 (16.52):	[GAUTIER Teknik Elemanı (.....) WhatsApp grubuna eklenmiştir.]
G.T. 25.03.2024 (16.52):	(.....) selam
G.T. 25.03.2024 (16.53):	[Çok kez iletildi]: [01.03.2024 tarihine ilişkin AG Tohum bayi fiyat listesi paylaşılmıştır.]
Ç.Ç. ¹⁶⁸ 25.03.2024 (16.52):	Slm abi
G.T. 23.05.2024 (12.14):	[İletildi]: [16.05.2024-30.05.2024 tarihleri arasında geçerli olan SYNGENTA fiyat listesi paylaşılmıştır.]
A.O. 23.05.2024 (12.15):	👏👏👏

I.2.4.2.3. METGEN Hakkında Elde Edilen Belgeler¹⁶⁹

- (169) **Delil RZW/12:** (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü (.....) (E.B.) ile METGEN İzmir Bölge Ziraat Mühendisi (.....) (İ.A.) arasında geçen 28.05.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

İ.A. 28.05.2021 (12.24):	Müdürüm nasılsın Bana fiyat listesi gönderimisin
İ.A. 28.05.2021 (12.25):	Fiyatlara bi bakayım Çok düşük fiyatlara tohum satanlar varmış piyasada Seminis, Syngenta En pahalı benmişim
İ.A. 28.05.2021 (12.26):	Senin nasıl bakayım
E.B. 28.05.2021 (12.29):	Atım hemen müdür
İ.A. 28.05.2021 (12.29):	Çok sağol dostum Fikir olsun diye istiyorum, kimseye yollamayacağım
İ.A. 28.05.2021 (12.30):	Bizde sezon bitmek üzere zaten. Yüzde 70 ini sattım Yüzde 30 kaldı satılacak
İ.A. 28.05.2021 (12.31):	7.5 milyon kışlık cirosu yaptım, 3 daha olur. Yeter.
İ.A. 28.05.2021 (14.33):	Liste gönderecektin

- (170) **Delil RZW/27:** (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü (.....) (E.B.) ile METGEN İzmir Bölge Ziraat Mühendisi (.....) (İ.A.) arasında geçen 30.09.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

E.B. 30.09.2022 (17.00):	Hayırlı cumalar müdürüm nasılsın? Sana ufak bir işim düştü ya,
E.B. 30.09.2022 (17.01):	Yıllık tango ¹⁷⁰ kereviz satışınız kaç adet müdürüm sorma ayıp özel değilse
İ.A. 30.09.2022 (17.01):	Sağolasın dostum, sen nasılsın
E.B. 30.09.2022 (17.01):	[Alıntılandı]:(Sağolasın dostum, sen nasılsın) Çok sağ ol müdürüm ben de iyiyim bol bol yurtdışı işleri işte
İ.A. 30.09.2022 (17.01):	Sabah (.....) ¹⁷¹ aradı ona da söyledim

¹⁶⁷ Söz konusu WhatsApp grubundaki yazışmalar daha geniş bir zaman aralığını kapsamakla birlikte, GAUTIER Teknik Elemanı (.....)'ın 2024 yılı Haziran ayında görevinden ayrılmasının ardından gerçekleştirilen yazışmalara yer verilmemiştir.

¹⁶⁸ 25.03.2024 tarihinde “Tohum Kumluca” isimli WhatsApp grubuna katılmıştır.

¹⁶⁹ Yazışmalarda yer alan ifadeler, belgelerin aslına sadık kalmak amacıyla herhangi bir düzeltme yapılmaksızın aynı şekliyle alınmıştır.

¹⁷⁰ Bahsi geçen tohum METGEN (BEJO)'in kereviz tohumudur.

¹⁷¹ Bahsi geçen kişinin (.....) Ürün Geliştirme Uzmanı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

	20 pk Ege bölgesi için Balena ¹⁷² da sordu Oda 6.000 pk
E.B. 30.09.2022 (17.01):	Elsan ¹⁷³ satıyor nu Tango
İ.A. 30.09.2022 (17.02):	Satıyor ama kaç pk bilmiyorum En fazla 100-150 arasındır
E.B. 30.09.2022 (17.02):	(.....) bana yazmış az önce deelsan ne kadar satıyordur diye belki sen bilirsin diye seni aradım, (.....)'ın sana sorduğundan haberim yoktu
İ.A. 30.09.2022 (17.02):	Alabaş ¹⁷⁴ ondan bin kat iyi
İ.A. 30.09.2022 (17.03):	Sap kereviz çok satılan birşey değil

I.2.4.2.4. TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN Hakkında Elde Edilen Belgeler¹⁷⁵

- (171) **Delil NUN/13:** NUNHEMS Pazar Geliştirme Uzmanı (.....) (D.E.) ile TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN Tarım Mühendisi (.....) (M.T.)¹⁷⁶ arasında geçen 19.03.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.T. 19.03.2021 (11.19):	Abi Ege için olan AG ¹⁷⁷ verisi vardı onu attım tümünden sen marula bakarsın ordan
D.E. 19.03.2021 (11.27):	Çok teşekkür ederim biraderim Sağol
M.T. 19.03.2021 (12.06):	Nedemek, görüşürüz

- (172) **Delil NUN/15:** NUNHEMS Pazar Geliştirme Uzmanı (.....) (D.E.) ile TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN Tarım Mühendisi (.....) (M.T.) arasında geçen 27.03.2021 ve 28.03.2021 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

D.E. 27.03.2021 (13.43):	(.....) selam Ege bölge iceberg ve Yedikule ¹⁷⁸ datası var mı
M.T. 28.03.2021 (13.32):	Yok o bende ya (.....) daha hakimdir iceberg pazarına
D.E. 28.03.2021 (13.32):	Tamam kardeşim bi sorarım Sağolasın

- (173) **Delil ADR/2:** TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN Ege ve Marmara Bölgesi Satış Yöneticisi (.....) (E.K.) ile SEMILLAS FITO Ege Bölgesi Tarım Mühendisi (.....)¹⁷⁹ (T.E.) arasında geçen 25.09.2024 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

E.K. 25.09.2024 (19.01):	Selam merhaba Numara sende vardır herhalde Ne yapıyorsun nasılsın Güncel fiyat listesini varsa gönderebilir misin. Sıkıntı olmıcağ ise
T.E. 25.09.2024 (19.39):	İyi şükür bi yaramazlık yok

¹⁷² Bahsi geçen tohum METGEN (BEJO)'in kereviz tohumudur.

¹⁷³ Bahsi geçen ifadenin El-San Tarım ve Turizm Ticaret Limited Şirketi'nin kısaltması olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

¹⁷⁴ Bahsi geçen tohum METGEN (BEJO)'in kereviz tohumudur.

¹⁷⁵ Yazışmalarda yer alan ifadeler, belgelerin aslına sadık kalmak amacıyla herhangi bir düzeltme yapılmaksızın aynı şekliyle alınmıştır.

¹⁷⁶ Bahsi geçen kişinin AG TOHUM'un eski bir çalışanı olduğu tespit edilmiştir.

¹⁷⁷ AG TOHUM kastedilmektedir.

¹⁷⁸ Bahsi geçen iceberg ve Yedikule tohumları, marul cinslerine ait tohumlardır.

¹⁷⁹ Söz konusu delil aynı zamanda yazışmanın diğer tarafı olan SEMILLAS FITO Ege Bölgesi Tarım Mühendisi (.....)'den de elde edilmiştir.

	Atıyorum hemen Ama bizim bir kere daha güncellenecek
T.E. 25.09.2024 (19.43):	[SEMILLAS FITO'nun 2024 Haziran fiyat listesi paylaşılmıştır]

- (174) **Delil ADR/3:** TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN Ege ve Marmara Bölgesi Satış Yöneticisi (.....) (E.K.), TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN Genel Müdürü (.....) (Ç.K.) ve TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN yetkililerinin yer aldığı bir WhatsApp¹⁸⁰ grubundaki 25.09.2024 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

E.K. 25.09.2024 (20.47):	[SEMILLAS FITO'nun 2024 Haziran fiyat listesi paylaşılmıştır] Fito fiyat güncellemesi yapacak
--------------------------	--

I.3. DEĞERLENDİRME

I.3.1. 4054 Sayılı Kanun'un 4. Maddesine İlişkin Teorik Çerçeve

- (175) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrası, *"Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır."* hükmünü haizdir. Görüldüğü üzere, rekabetin sınırlandırılması amaçlı veya bu etkiyi doğuran ya da doğurabilecek olan anlaşmalar, eylemler ve kararlar 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında yasaklanmıştır.

- (176) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde;

"Bu Kanunun amacı rekabetin korunması olduğuna göre, rekabeti engelleyici, kısıtlayıcı veya bozucu teşebbüsler arası anlaşma ve uygulamaların yasaklanması gerekir. Maddenin amacı bakımından anlaşma, hukuki şekil şartlarına uymasa bile tarafların kendilerini bağlı hissettikleri her türlü uzlaşma ya da uyuşma anlamında kullanılmıştır. Anlaşmanın yazılı veya sözlü olmasının önemi yoktur."

ifadeleriyle Türk rekabet hukukunda "anlaşma" kavramının borçlar hukukundaki "sözleşme" kavramından daha geniş bir kavram olduğuna dikkat çekilmekte ve bağlayıcı olma, yazılı şekil, yükümlülüklerin ifa edilmemesi halinde uygulanacak yaptırımın düzenlenmesi yahut yürürlük koşulları gibi herhangi bir şekil şartı aranmamaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında bir anlaşmanın varlığı için teşebbüsler arasında bir irade uyuşmasının bulunması yeterlidir.

- (177) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal tespitinde bulunabilmek için, amaç ve etki unsurlarından birinin ortaya konulması yeterlidir. Dolayısıyla rekabeti kısıtlama amacı taşıyan anlaşmaların varlığı halinde ihlalin gerçekleşmesi için bu anlaşmanın uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi veya bu etkilerin ispatı aranmamaktadır.
- (178) Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinde kartel; fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylemler olarak tanımlanmaktadır. Fiyat tespitini, arz kısıtlamasını, bölge, pazar veya müşteri paylaşımını konu alan ve kartel olarak nitelendirilen anlaşma/uyumlu eylemler, doğaları gereği rekabeti sınırlayıcı olmaları nedeniyle etkilerine bakılmaksızın rekabet ihlali teşkil etmekte, varlıklarının ispatı rekabet hukuku müdahalesi için yeterli olmaktadır.

¹⁸⁰ Söz konusu WhatsApp grubunun TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN'in satış ve pazarlama faaliyetlerine yönelik olarak kurulduğu değerlendirilmektedir.

- (179) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin uygulanması bakımından önem arz eden bir diğer husus, ihlalin rekabeti sınırlayıcı bir irade uyuşmasının gösterilmesi suretiyle ispatlanması olup, bu uyuşmanın anlaşma veya uyumlu eylem niteliğinde olması ulaşılan sonuç bakımından önem arz etmemektedir. Bu çerçevede ihlali karşılamak üzere anlaşma ve uyumlu eylem kavramları birlikte kullanılabileceği gibi genel olarak uzlaşma kavramının kullanılabildiği görülmektedir¹⁸¹.
- (180) Yukarıda yer verilen çerçeve dâhilinde, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin salt piyasada oluşan sonuca değil teşebbüslerin bu sonucun oluşmasına neden olan sürece dâhil olmalarına müdahaleyi öngördüğü ifade edilebilecektir. Dolayısıyla, bu kapsamdaki eylemler için rekabet otoritesi müdahalesi, teşebbüslerin kararlarının bağımsız karar alma mekanizmaları sonucunda değil, ancak rakip teşebbüslerle koordinasyon sonucunda şekillenmesi halinde, yani teşebbüslerin anlaşma/uyumlu eylem taraf olmaları halinde söz konusu olmaktadır. Bu çerçevede rekabet hukukunun mevcut yasal çerçeve dâhilinde anlaşma/uyumlu eylem kavramını işlevsel kılmada "iletişim" unsuruna dayandığı görülmektedir.
- (181) İletişimin anlaşma/uyumlu eylemi ortaya koymadaki kritik önemi, piyasada rekabeti tetikleyen temel dinamiğin, teşebbüsler arasında birbirlerinin ne şekilde davranacağına ilişkin yaşanan belirsizlik olduğu kabulüne dayanmaktadır. Nitekim 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan hükmün temel amacı, her bir teşebbüsün kendi ticari politikalarını ve piyasadaki faaliyetlerini tek başına, başka bir deyişle bağımsız olarak belirlemesini sağlamaktır.
- (182) Dolayısıyla rakipler arasında paylaşılan bilginin teşebbüslerin gelecekteki davranışlarına yönelik belirsizliği azaltması durumunda teşebbüslerin davranışlarının bağımsız değil koordineli olacağı değerlendirilmekte ve bu nitelikteki davranışların da 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edeceği sonucuna ulaşılabilmektedir¹⁸². Bu doğrultuda rakip teşebbüsler arasında gerçekleşen bilgi değişimi 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir sonraki başlıkta detaylı bir şekilde ele alınacaktır.
- (183) Rekabet hukukunda bilgi değişimi, aynı pazarda faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüsün tek yanlı yahut karşılıklı olarak rekabetçi kararlarına etki eden her türlü ticari bilgilerini paylaşmaları olarak tanımlanabilmektedir. Bilgi değişimi, rakipler arasındaki uzlaşmanın bozulup bozulmadığının saptanmasını kolaylaştırdığı için kolaylaştırıcı eylem olarak değerlendirilebileceği gibi, bizatihi kendisi rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşma olarak da değerlendirilebilmektedir¹⁸³.
- (184) Bilgi değişimi; geçmiş veya cari üretim ve satış miktarlarına, fiyatlara, talebe ve maliyetlere, müşterilere, kapasitelere, yatırımlara ve AR-GE çalışmalarına ya da sahip olunan teknoloji ve benzerlerine ilişkin doğrulanabilir nitelikteki verilerin ve bilgilerin paylaşımını içerebildiği

¹⁸¹ 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı Kurul kararı s. 26-27; 14.01.2016 tarihli ve 16-02/44-14 sayılı Kurul kararı para. 154; Ankara 2. İdare Mahkemesinin 21.12.2015 tarihli, E.2014/1373, K.2015/2145 sayılı ve 19.04.2016 tarihli, E. 2014/1339, K. 2016/1187 sayılı kararları; Danıştay 13. Dairesinin 16.12.2015 tarihli, E.2015/4548, K.2015/4616 sayılı kararı

¹⁸² 07.03.2011 tarihli ve 11-13/243-78 sayılı Kurul kararı, s. 91; 14.01.2016 tarihli ve 16-02/44-14 sayılı Kurul kararı para. 162, 177; 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı Kurul kararı s. 43

¹⁸³ Bkz. Rekabet Terimleri Sözlüğü, Gözden Geçirilmiş Altıncı Baskı, "Bilgi Değişimi", <https://www.rekabet.gov.tr/tr/Sayfa/Yayinlar/rekabet-terimleri-sozlugu/terimler-listesi?icerik=408437ac-097c-4da2-9da6-9bf66c24929f>, Erişim Tarihi: 23.04.2024

gibi; firmaların gelecekte uygulamayı planladıkları fiyatlara, miktarlara, yeni ürünlere ya da kapasite değişikliklerine yönelik beyanı da kapsamaktadır¹⁸⁴.

- (185) Türk rekabet hukukunda Yatay İşbirliği Anlaşmaları Kılavuzu (Yatay Kılavuz), bilgi değişimi teorisi bakımından kapsamlı bir rehber niteliğindedir. Yatay Kılavuz'a göre teşebbüsler arasında bilgi değişimi rakipler arasında doğrudan veya meslek kuruluşları gibi teşebbüs birlikleri, pazar araştırma kuruluşları ve benzeri üçüncü taraflar veya teşebbüslerin tedarikçi ya da dağıtım ağı yoluyla dolaylı olarak gerçekleştirilmektedir¹⁸⁵.
- (186) Bilgi değişimi konusunda AB rekabet hukuku uygulaması bakımından önem teşkil eden *T-Mobile* kararında¹⁸⁶ Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD), taraflar arasındaki belirsizliği giderecek tek bir bilgi değişiminin dahi, teşebbüslerin davranışlarını uyumlaştırmalarını sağlayacağını ve rekabet ihlali oluşturabileceğini belirtmiştir.
- (187) Bu noktada rekabet ihlaline konu olan bilgi değişiminin tespitinde, paylaşılan bilginin niteliği önem kazanmaktadır. Değişime konu olan bilgi, geçmiş tarihli fiyata ya da fiyatla ilişkili indirim-kampanya gibi unsurlara ilişkin olabileceği gibi, güncel ya da geleceğe ilişkin de olabilmektedir. Geleceğe ilişkin fiyatın ve fiyatla ilişkili bilgilerin paylaşılması, rekabet hukuku literatüründe Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma (ABİDA)'nın 101. maddesi bağlamında "*amacı itibarıyla rekabeti kısıtlayıcı*" nitelikte kabul edilmekte ve yasaklanmaktadır¹⁸⁷. Dolayısıyla geleceğe ilişkin fiyat bilgisi paylaşımının tek başına rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşma teşkil etmesi ya da bu anlaşmanın bir unsurunu oluşturması mümkündür.
- (188) Aynı şekilde, güncel fiyat bilgileri, yakın tarihli satış rakamları, satış hedefleri ve stok gibi bilgilerin sistematik şekilde paylaşılması rekabet ihlali riskini önemli ölçüde artırmakta, bireysel üretim ve satış miktarlarının paylaşılma sıklığı arttıkça, pazar giderek şeffaflaşmakta ve rekabetin doğası gereği olması gereken belirsizlik ortadan kalkmaktadır. Rakip teşebbüsler arasındaki bilgi paylaşımının etkileri, paylaşıma katılan teşebbüslerin faaliyet gösterdiği pazarın yoğunlaşmış olması ya da ilgili teşebbüslerin pazarın önemli bir bölümünü teşkil etmesi durumunda daha çok belirginleşmektedir¹⁸⁸.
- (189) Bilgi paylaşımının rekabeti kısıtladığı en tipik senaryo ise, teşebbüslerin, rakiplerin pazar stratejileri hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamasıdır. Bilgi değişiminin rekabet üzerindeki etkisi; pazarın yoğunlaşma derecesi, şeffaflığı, istikrarı, karmaşıklığı ve pazardaki teşebbüslerin benzerliği (simetri) gibi pazarın yapısına ilişkin unsurlara ve ilgili pazarı rakipler arası koordinasyona elverişli hale getirebilmesi nedeniyle paylaşılan bilginin niteliğine bağlıdır¹⁸⁹.
- (190) Bunun yanı sıra, Yatay Kılavuz'a göre rakipler arasında bilgi değişimi, fiyat veya miktar tespiti amacını taşıyan bir anlaşma niteliği taşıdığından kartel olarak kabul edilerek cezalandırılmaktadır. Kimi bilgi değişimleri ise kartel taraflarına, üzerinde uzlaştıkları kurallara uyulup uyulmadığını takip edebilme imkânı sağlayabilmekte, dolayısıyla kartelin

¹⁸⁴ PİŞMAF, Ş. (2012), "İktisadi ve Hukuki Açıdan Teşebbüsler Bilgi Değişimi", Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi, No: 115, Ankara, s.6

¹⁸⁵ Yatay Kılavuz, para. 40

¹⁸⁶ C-8/08, *T-Mobile Netherlands* (2009) ECR I 4529

¹⁸⁷ WHISH, R. ve D. BAILEY (2012), *Competition Law*, Oxford University Press, New York, s.122; Guidelines on the applicability of Article 101 of the Treaty on the Functioning of the European Union to horizontal co-operation agreements, OJ [2011] C 11/1, para.74

¹⁸⁸ OECD (2011), Policy Roundtables, Information Exchanges between Competitors under Competition Law

¹⁸⁹ Yatay Kılavuz, para. 43

sürekliliğini/işleyişini kolaylaştırmaktadır. Bu bakımdan anılan bilgi değişimleri de kartelin bir parçası olarak kabul görmektedir¹⁹⁰.

- (191) Normal şartlar altında teşebbüslerin, rakiplerinin mevcut ya da beklenen davranışlarına göre basiretli bir biçimde kendilerini uyarlaması ihlal olarak değerlendirilmemektedir. Ancak rakipler arasında, pazardaki olağan koşullardan farklı rekabet koşulları yaratma amacına veya etkisine sahip olan doğrudan ya da dolaylı her türlü iletişim ihlal olarak değerlendirilmekte ve yasaklanmaktadır. Yatay Kılavuz'da teşebbüsün, kendi uyguladığı veya uygulamayı düşündüğü politikayı rakibine açıklaması ihlal sonucunu oluşturan durumlara örnek olarak sayılmaktadır. Bu noktada, yapılan bilgi değişimi, rekabete duyarlı bilgilerin değişimi ile pazardaki belirsizliği azaltıyor ve rekabeti kısıtlayıcı işbirliğini kolaylaştırıyorsa, 4. madde kapsamında rekabet ihlali teşkil edebilecektir¹⁹¹.
- (192) Yatay Kılavuz'da, teşebbüsün posta, e-posta, telefon görüşmeleri, toplantılar gibi vasıtalarla rekabete duyarlı bilgilerini, bunları açıkça veya zımnen kabul eden rakiplerine tek taraflı olarak açıklaması ile çok sayıda teşebbüsün, amaçları ve planları hakkında birbirlerini bilgilendirmesi arasında fark bulunmadığı belirtilmektedir. Nitekim rakibinden rekabete duyarlı bilgiyi alan teşebbüsün böyle bir bilgiyi almak istemediğine dair net karşılık vermemesi durumunda, teşebbüsün bu bilgiyi kabul ettiği ve pazardaki davranışlarını buna göre değiştirdiği varsayılmaktadır¹⁹².
- (193) Yatay Kılavuz'da rekabete duyarlı bilgi değişiminin pazardaki şeffaflığı yapay olarak artırarak teşebbüsler arasında rekabetçi davranışların koordinasyonunu kolaylaştırması suretiyle iş birlikçi sonuç doğurabileceği vurgulanmaktadır¹⁹³. Bilgi değişiminin rekabeti azaltıcı risklerinden biri, pazardaki belirsizliklere ilişkin olarak teşebbüslerin ortak ve uyumlu beklentilere sahip olmasıdır. Böyle bir senaryoda, teşebbüsler arasında açık bir anlaşma olmasına gerek olmaması önem taşımaktadır. Gelecekteki davranışlara yönelik bilgi değişiminin ise bu tür bir anlayış birliğini sağlayacak en tipik bilgi değişimi örneği olduğu belirtilmektedir¹⁹⁴.
- (194) Öte yandan, rakipler arasındaki iletişime ilişkin katı yaklaşımın bir yansıması olarak, rekabeti kısıtlama amacıyla yapılan her türlü bilgi değişimlerinde Yatay Kılavuz'a göre amaç unsuru bakımından bilgi değişiminin meydana geldiği hukuki ve iktisadi çerçeve irdelenmelidir. Bu kapsamda hangi bilgilerin doğası gereği rekabeti kısıtladığı değerlendirilirken, geleceğe ilişkin bilgi değişimine özel önem atfedilmekte, bu tür gelecek planlarına ilişkin bilgi paylaşımının amaç yönünden rekabeti kısıtlama ihtimalinin, mevcut verilerin değişimine göre daha yüksek olduğuna değinilmektedir. Bu noktada, Yatay Kılavuz'da yer verilen ve olağan koşullar altında kartel olarak değerlendirileceği ifade edilen bilgi değişimi kümesi, "*rakiplerin, gelecekte uygulamayı planladıkları fiyat, üretim ya da satış miktarı gibi rekabete duyarlı bilgiler*"den oluşmaktadır. Ayrıca Yatay Kılavuz'da bu tür bilgi değişimlerinin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan muafiyet koşullarını sağlama ihtimalinin çok düşük olduğu vurgulanmaktadır¹⁹⁵.
- (195) Yatay Kılavuz'da "*pazarda belirsizliği azaltan stratejik veriler*"in değiştirilmesi, Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilen bilgi değişimine örnek olarak sayılmaktadır. Yatay Kılavuz'a göre pazarın şeffaflık düzeyindeki değişimin

¹⁹⁰ Yatay Kılavuz, para. 44

¹⁹¹ Yatay Kılavuz, para. 45

¹⁹² Yatay Kılavuz, para. 46

¹⁹³ Yatay Kılavuz, para. 49

¹⁹⁴ Yatay Kılavuz, para. 50

¹⁹⁵ Yatay Kılavuz, para. 56 ve 57

değerlendirilmesinde dikkat edilmesi gereken kilit nokta, teşebbüslerin mevcut bilgiyi, rakiplerinin davranışlarını öngörmek için ne ölçüde kullanabileceğinin belirlenmesidir.

- (196) Bu doğrultuda fiyatlar, miktarlar, müşteriler, maliyetler, cirolar, satışlar, alımlar, kapasite, ürün nitelikleri, pazarlama planları, riskler, yatırımlar, teknolojiler ve AR-GE programları rekabete duyarlı veri olarak kabul edilmektedir. Bunlar arasında stratejik niteliği en yüksek iki bilgi grubu fiyata ve miktara ilişkin bilgiler olarak ele alınmaktadır. Ancak, verilerin stratejik açıdan öneminin, bilgi değişiminin sıklığı ve pazarı kapsama derecesi ile verilerin toplulaştırılmış olup olmadığı ve güncelliği gibi faktörlere de bağlı olduğu vurgulanmaktadır. Dolayısıyla bilgi değişimi; ne kadar sık, pazarın ne kadarını kapsıyor, ne ölçüde toplulaştırılmış ve güncel ise, stratejik olarak o derece önemli olmaktadır¹⁹⁶.
- (197) Bir diğer kriter ise bilginin kamuya açık olup olmamasıdır. Yatay Kılavuz'da "*bilgiye erişim maliyetleri bakımından bütün rakipler ve müşterilerce aynı derecede erişilebilir olan bilgiler*" gerçek anlamda kamuya açık bilgi olarak tanımlanmaktadır. Tanımından da anlaşılacağı üzere rakipler pazardan kolaylıkla toplayabilecekleri verileri değiştirmeyi tercih etmemekte, bir başka deyişle rakipler arasında gerçek anlamda kamuya açık bilgilerin değişimine pratikte pek rastlanmamaktadır. Öte yandan bir bilginin pazardan, örneğin müşterilerden edinilme imkânının bulunması, bu bilginin rakipler için kolay erişilebilir bir pazar verisi olduğu anlamına gelmemektedir¹⁹⁷.
- (198) Kurulun 2017 tarihli *Kurumsal Krediler* kararında¹⁹⁸, başta fiyat ve üretim miktarları olmak üzere, incelenen pazarın niteliklerine göre, paylaşılmalari hâlinde pazarın temel rekabet parametrelerini şeffaflaştıran, teşebbüslerin birbirlerinin hamlelerine ilişkin sahip oldukları belirsizlikleri ortadan kaldıran; maliyet, satış verileri, kapasite kullanım oranları ve stok durumları ile bunlara benzer niteliklere sahip tüm bilgiler rekabet açısından üst düzeyde hassas bilgiler olarak kabul edilmiştir.
- (199) ABAD'ın 2024 tarihli kredi kuruluşları arasındaki bilgi değişimine yönelik aldığı kararda¹⁹⁹, gelecekteki fiyatlara veya bu fiyatları belirleyen faktörlerden bazalarına ilişkin herhangi bir bilgi alışverişinin, özellikle de beraberinde getirdiği rekabete zarar verme riski ışığında, özünde rekabete aykırı kabul edildiği, ancak stratejik bilgi kavramının daha geniş olduğu, bu anlamda stratejik bilginin teşebbüsler tarafından henüz bilinmeyen ve söz konusu mal veya hizmetlerin niteliği nedeniyle, piyasanın fiili işleyiş koşulları ve söz konusu piyasadaki rekabetin kurulduğu bir veya daha fazla parametrenin yapısı bakımından diğer teşebbüslerin gelecekteki davranışları konusundaki belirsizliğini azaltması muhtemel olan her türlü veriyi içerdiği belirtilmektedir. Buna ilaveten, değişime konu bilginin, ilgili pazardaki bilgi değişiminde bulunan tarafların davranışlarını değiştirme niyetlerine değil, mevcut veya geçmiş olaylara ilişkin olması durumunda, söz konusu bilgi, özellikle söz konusu mal veya hizmetlerin niteliği, pazarın fiili işleyiş koşulları, maliyet yapısı veya bilgi değişimine katılanların üretim ve yönetim yöntemleri nedeniyle, söz konusu tarafın, bilgi değişiminde bulunan diğer teşebbüslerin gelecekteki davranışlarını veya pazardaki olası bir stratejik hamleye tepkilerini yeterli kesinlikle çıkarabilmesi halinde, yine de stratejik olarak kabul edilmesi gerektiği ifade edilmektedir²⁰⁰.
- (200) Ayrıca aynı kararda ABAD tarafından bir bilgi değişiminde, paylaşılan bilginin, makul ölçüde aktif ve ekonomik olarak rasyonel olan teşebbüsleri, söz konusu pazardaki

¹⁹⁶ Yatay Kılavuz, para. 67-74

¹⁹⁷ Yatay Kılavuz, para. 71-74

¹⁹⁸ 28.11.2017 tarihli ve 17-39/636-276 sayılı Kurul kararı

¹⁹⁹ C-298/22, Banco BPN/BIC Português SA and Others v Autoridade da Concorrência, ECLI:EU:C:2024:638

²⁰⁰ C-298/22, Banco BPN/BIC Português SA and Others v Autoridade da Concorrência, ECLI:EU:C:2024:638

rekabetin dayandığı parametrelerden biriyle ilgili olarak, söz konusu değişimin pazardaki belirsizliği ortadan kaldırmasını mümkün kıldığı durumlarda, aynı davranış biçimini zımnen izlemeye yönlendirebileceğinin tespit edilmesine bile gerek olmadığı belirtilmekte ve bu amaçla, paylaşılan bilginin öncelikle gizli, ikinci olarak da stratejik olmasının yeterli olduğu ifade edilmektedir. Bu noktada “gizli bilgi” ifadesinden, ilgili pazarda faaliyet gösteren herhangi bir teşebbüs tarafından hâlihazırda bilinmeyen bilginin anlaşılması gerektiği; “stratejik bilgi”nin ise, bazı durumlarda, bir bilgi değişimindeki teşebbüslerin hâlihazırda bildiği diğer bilgilerle birleştirildiğinde, söz konusu pazardaki rekabetin kurulduğu bir veya daha fazla parametrenin ne olduğu konusunda bu teşebbüslerden bazılarının uygulamayı amaçladığı stratejiyi ortaya çıkarabilecek bilgi olarak anlaşılması gerektiği belirtilmektedir.

- (201) Tüm bu bilgiler ışığında geleceğe dönük stratejik bilgi değişimi vakalarında rekabeti ihlal etme amacının varlığının şüphe taşımadığı, geçmişe dönük verilerle birlikte güncel zaman diliminde gerçekleşen dinamik veri paylaşımının ise geleceğe yönelik olarak rakipler arasında koordinasyona yol açabileceği, ayrıca özellikle pazarda rekabetin dayandığı parametrelerden biriyle ilgili olarak gerçekleştirilen ve rakiplerin gelecekteki davranışlarına ilişkin belirsizlikleri ortadan kaldırabilecek nitelikte olan bilgi paylaşımlarının rekabete aykırı olarak değerlendirilmesi gerektiği ifade edilebilecektir.

1.3.2. Dosya Kapsamında Elde Edilen Belgelerin Değerlendirilmesi

1.3.2.1. Fiyat Tespitine İlişkin Belgelerin Değerlendirilmesi

- (202) **Delil NUN/1**'de yer alan 06.03.2019 tarihli yazışmada, (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından bir müşteriye verilmiş olan fiyat teklifi hakkında NUNHEMS Bölge Satış Müdürü'nün bilgilendirildiği görülmektedir. NUNHEMS'in yapmış olduğu aktif işbirliği başvurusunda, NUNHEMS Bölge Satış Müdürü ile bu konuda görüşme yapıldığı, NUNHEMS Bölge Satış Müdürü tarafından, NUNHEMS'in bu fiyat teklifini baz fiyat olarak değerlendirmesi ve bu teklife paralel bir teklif vermesi için söz konusu bilginin (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından kendisiyle paylaşıldığı belirtilmiştir. Buna ek olarak aktif işbirliği başvurusunda yazışmanın gerçekleştiği Mart ayının kornişon tohum fiyatlarının belirlendiği dönem olduğu ifade edilmiştir. Kornişon tohumunun fiyatının oluştuğu bu dönemde (.....)'ın rakibi ile kendi teklifini paylaşmasının olası bir fiyat anlaşmasının uygulanmasını kolaylaştıracağı değerlendirilmektedir.
- (203) Delil NUN/7'de yer alan 13.04.2020 tarihli yazışmada, (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından Afyonkarahisar ve çevresinde (.....) isimli bir komisyoncu tarafından gerçekleştirilen düşük fiyatlı satışlara ilişkin NUNHEMS Bölge Satış Müdürü'ne şikâyetle bulunulduğu görülmektedir. Yazışmanın devamında ise (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından kullanılan “*Ara bi sor istersen (.....)yu Pazarı bozma diye*”, “*Distribütör verirken de uyarmıştı En az 210-220 den satılacak diye*”, “*Ben bizimkilere 220 den aşağıya verecekse iade alın dedim*” ve “*Bidaha mal alamaz bizden*” ifadeleri ile NUNHEMS Bölge Satış Müdürü tarafından kullanılan “*Yarın konusayım bi kaçtan satıyon diye sorayım*” ifadesinden NUNHEMS'in ve (.....)'ın kornişon tohumuna ilişkin olarak distribütörlerin ve komisyoncuların pazardaki fiyatlama stratejilerine yönelik iletişim içerisinde oldukları görülmektedir. İlaveten bu iletişimin aynı zamanda (.....) ile NUNHEMS arasında belirlenen fiyat stratejisini takip etmeye yönelik ortak önlem alma motivasyonunu da ortaya koyduğu değerlendirilmektedir.
- (204) Delil NUN/12'de yer alan 17.03.2021 tarihli yazışmada, (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından “*Günaydın müdür nasılsın? Sen (.....) e mal veriyor musun? Bizden fiyat istedi peşin ve Vadeli. Ne diyeyim?*” ifadeleri kullanılarak (.....) ismiyle hitap edilen komisyoncuya ürüne ilişkin fiyat teklifi vermek için NUNHEMS Bölge Satış Müdürü ile iletişime geçtiği görülmektedir. Yazışmanın devamında NUNHEMS Bölge Satış Müdürü

tarafından kullanılan, “*Sen bence yine. Pesin 210-215 devam et*” ve “*Yüksek vermen iyş olur*” ifadeleri ile (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından kullanılan, “*Bu adam daha çok sizden o yüzden yanlış fiyat vererek seni zor durumda bırakmak istemediğim için soruyorum 220 derim 215 son derim ozaman*” ve “*210 sadece (.....) e verdim oda zorla oldu ama sezonda acısını çıkarcam*” ifadelerinden kornişon tohumu satış fiyatlarına yönelik olarak NUNHEMS’in ve (.....)’ın iletişim içerisinde oldukları görülmektedir.

- (205) Delil NUN/14’te yer alan 25.03.2021 tarihli yazışmada, (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından kullanılan “*Bu arada bende tohum bitti*”, “*Hüzlük için planladığım gelecek sadece (sana söylediğim rakam içindeydi) 5000 tane*” ifadelerinden, (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü ile NUNHEMS Bölge Satış Müdürü arasında güncel ve geleceğe yönelik stok bilgisinin iletişime konu edildiği anlaşılmaktadır. Yazışmanın devamında yer alan “*Tukaş peşin fiyat teklifini de iptal ettim. Sadece vadeli fiyat kaldı onlarda Ama aramızda bak*” ifadeleri ile NUNHEMS Bölge Satış Müdürü tarafından kullanılan “*Sen vermezsın ama egemeni de tut*” ifadesinden ise NUNHEMS’in ve (.....)’ın stok miktarlarına ek olarak fiyatlara ve tahsilat yöntemlerine ilişkin bilgi paylaşımlarında da bulundukları ve söz konusu iki teşebbüsün birlikte belirlemiş oldukları fiyat seviyesinde sapma yaşanmaması için yeniden satıcıların fiyatlarını da takip ettikleri anlaşılmaktadır.
- (206) Delil RZW/10’da yer alan 10.04.2021 tarihli yazışmada, (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından tohum fiyatını içeren bir sosyal medya paylaşımının bir komisyoncu ile paylaşılması akabinde kullanılan “*biz Tohumcular olarak bir araya gelerek bir çözüm üzerinde görüşme yapıyoruz en kısa sürede bilgilendirme yapacağım*” ifadelerinden, NUNHEMS’in ve (.....)’ın iletişim içerisinde olduklarını gösteren Delil NUN/12 ile birlikte değerlendirildiğinde, (.....) ile NUNHEMS arasında uzlaşının devam ettiği değerlendirilmektedir.
- (207) Delil NUN/21’de yer alan 08.12.2021 tarihli yazışmadan, (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından NUNHEMS’e ait zamlı yeni fiyat listesinin, NUNHEMS Bölge Satış Müdürü ile paylaşıldığı görülmektedir. Yazışmanın devamında NUNHEMS Bölge Satış Müdürü tarafından kullanılan “*Dedim sana*” ifadesinden NUNHEMS Bölge Satış Müdürü’nün söz konusu fiyat artışından (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü’nü önceden haberdar ettiği anlaşılmaktadır. Yazışmanın devamında (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından kullanılan “*Biz nasıl bi fiyat vercez piyasaya müdür? Geçen sene210-230 arası satıldı Bu sene 430-460 bandında ancak verebilcez böyle giderse Çiftçilere kaç yazacaklar*” ve “*Bi ara oturalım*” ifadelerinden yazışma tarafları arasında 2022 yılına ait fiyatların konuşulduğu ve ayrıca yine fiyatlara ilişkin görüşme yapmak için (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından bir buluşma teklif edildiği anlaşılmaktadır.
- (208) Delil NUN/22’de yer alan ve NUNHEMS Bölge Satış Müdürü ile (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü arasında gerçekleşen 20.12.2021 tarihli yazışmadan, NUNHEMS ve (.....) arasında fiyat artış oranlarının görüşüldüğü anlaşılmaktadır. (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından kullanılan “*Siz bugün %30 daha mı zam yaptınız?*”, “*Antalya dan bana %30 diye bilgi geldi*” ve “*Bize de gelecek gene zam*” ifadeleri ile NUNHEMS Bölge Satış Müdürü tarafından kullanılan “*Yapcaklar, %30 mu olur bilmiyom ama*” ve “*Sizinkiler ne düşünüyö zammı ?*” ifadelerinden yazışma tarafı NUNHEMS ve (.....) çalışanlarının kornişon tohumu fiyatlarında yapılmasını öngördükleri fiyat artışlarını birbirleri ile paylaştıkları görülmektedir. Delil NUN/21 ve Delil NUN/22’de yer alan yazışmalar birlikte değerlendirildiğinde, NUNHEMS ile (.....) arasında fiyat artış oranlarına ilişkin bilgi paylaşımında bulunulduğu görülmektedir. Bu durumun, teşebbüslerin bağımsız karar alma süreçlerini zayıflatarak aralarında koordinasyon etkisi yaratabileceği değerlendirilmektedir.

Nitekim Delil NUN/1, 7, 12, 14, 21 ve Delil NUN/22’de yer alan yazışmalar incelendiğinde, NUNHEMS ile (.....)’ın hibrit endüstriyel kornişon tohumu pazarında fiyat tespitine yönelik iletişimde bulunduğu anlaşılmakta olup bu çerçevede teşebbüsler arasında gerçekleştirilen bilgi değişimlerinin hibrit endüstriyel kornişon tohumları pazarında fiyat tespitine yönelik olarak yapıldığı değerlendirilmektedir.

- (209) Delil NUN/26’da yer alan 10.03.2022 tarihli yazışmadan, (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından, NUNHEMS’in bir bayiye ve tüccara vermiş olduğunu duyduğu kornişon tohumu fiyatını sorguladığı ve bunun üzerine bayi ve toptancı ile çeşitli görüşmeler gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. NUNHEMS Bölge Satış Müdürü tarafından kullanılan *“Kimseye net bişi söylemedim müdür. Sana soyledim. 380-400 soyledim ama. Millet ihtiyacı olan rakamı soyluyo. Siz bana güvenin dedim başka bişi dediğim yok. Olsa söylerim. Oyle bi fiyat veremez Tan bayiye. Özellikle ben bakarım.”* ifadelerinden, fiyatlama stratejilerine ilişkin olarak NUNHEMS ile (.....)’ın karşılıklı iletişim içerisinde oldukları anlaşılmaktadır. Nitekim NUNHEMS tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusunda, başvurunun hazırlanması sürecinde NUNHEMS Bölge Satış Müdürü ile yapılan görüşmeden hareketle, söz konusu sorgulamanın iki teşebbüsün, üzerinde önceden mutabık kaldıkları satış fiyatından bir sapma olup olmadığının kontrol edilmesi adına yapıldığı belirtilmektedir. Bu bilgilerden hareketle, NUNHEMS ile (.....)’ın ilgili ürün fiyatlarına yönelik iletişimde olduğu görülmektedir.
- (210) Delil NUN/27’de yer alan 14.03.2022 tarihli yazışmadan, (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından bir müşteriye verilecek olan fiyat teklifinin NUNHEMS Bölge Satış Müdürü’ne gönderildiği ve NUNHEMS Bölge Satış Müdürü’nden bu fiyat teklifine ilişkin olarak onay beklendiği görülmektedir. Bununla birlikte, NUNHEMS’in aktif işbirliği başvurusunda, söz konusu bilginin NUNHEMS’in bu fiyat teklifini baz fiyat olarak değerlendirmesi ve bu teklife paralel bir teklif vermesi için NUNHEMS ile paylaşıldığı, ayrıca taraflar arasında kornişon tohumunu mümkün olduğu ölçüde peşin satmamaya yönelik bir uzlaşma olduğu, bu nedenle (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü’nün fiyat teklifi için NUNHEMS’in onayını beklediği belirtilmiştir.
- (211) Aktif işbirliği başvurusunda NUNHEMS tarafından peşin satışların tedarikçi açısından finansal anlamda avantajları olduğu, ancak bazı yeniden satıcıların önemli miktarda tohumu peşin ödeme ile satın alarak kornişon tohumunu vadeli olarak temin eden yeniden satıcıların sunamayacağı kadar düşük fiyatlarla pazara arz edebildiği, bu durumda kornişon tohumunu vadeli olarak satan teşebbüslerin fiyatlar üzerindeki kontrollerini kaybetme ihtimalinin bulunduğu, anılan nedenlerle teşebbüslerin peşin satmama motivasyonu içerisinde oldukları belirtilmiştir.
- (212) Delil NUN/28’de, NUNHEMS Bölge Satış Müdürü ile (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü arasında gerçekleşen 18.03.2022 tarihli yazışmadan, NUNHEMS’in ve (.....)’ın, Afyonkarahisar ve çevresinde (.....) isimli komisyoncu tarafından yapılan düşük fiyatlı satışlardan memnun olmadıkları görülmektedir. Yazışmanın devamında (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından kullanılan *“Lidya ya verdin mi?”* ile NUNHEMS Bölge Satış Müdürü tarafından kullanılan *“Benim fiyat verdiklerimde kaçak mı var acaba”* ifadelerinden ise (.....)’nın düşük fiyatla sattığı tohumu hangi sağlayıcıdan tedarik ettiğinin bulunmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır. Söz konusu delil, diğer deliller ile birlikte değerlendirildiğinde (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü’nün sorularının ardında yatan temel sebebin, düşük fiyat vererek piyasayı bozduğu ifade edilen yeniden satıcılara karşı NUNHEMS ile ortak bir strateji belirlemek olduğu söylenebilecektir.
- (213) Delil NUN/29’da bulunan 20.04.2022 tarihli yazışmaların, Delil NUN/28’de yer alan yazışmanın devamı niteliğinde olduğu görülmektedir. Söz konusu yazışmadan, (.....)

Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından, Afyonkarahisar ve çevresinde faaliyet gösteren komisyonculardan biri olan (.....) ve TUKAŞ²⁰¹ çalışanı (.....) ile olan yazışmalarının ekran görüntülerinin NUNHEMS Bölge Satış Müdürü ile paylaşıldığı anlaşılmaktadır. İlgili yazışmaların içeriğinde ise (.....)'ın ve (.....)'ın (.....) ve (.....) isimli komisyoncular ile diğer bazı komisyoncuların uygulamış olduğu düşük fiyatlara ilişkin rahatsızlıklarını dile getirdikleri görülmektedir.

- (214) Delil NUN/30'da bulunan 04.05.2022 tarihli yazışmaların, Delil NUN/28'de ve Delil NUN/29'da yer alan yazışmaları tamamlayıcı nitelikte olduğu değerlendirilmektedir. Zira söz konusu yazışmadan, (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü'nün NUNHEMS Bölge Satış Müdürü'ne iki farklı elekçinin tohum fiyatlarını içeren Facebook paylaşımlarını ve (.....)'ın (.....)'nın uygulamış olduğu fiyat politikasına ilişkin yaptığı şikâyetleri içeren WhatsApp yazışmasının ekran görüntüsünü gönderdiği görülmektedir. Mevzubahis yazışmanın devamında NUNHEMS Bölge Satış Müdürü tarafından kullanılan *"Aynen kardesim. Tek ağızdan devam edelim. Benden tohum istiyor hala ama yok dedim. Bu sekilde devam edersek problem büyümek bencede Ben herseferinde konuşuyorum"* ifadelerinden NUNHEMS'in ve (.....)'ın düşük fiyat uygulayan yeniden satıcılara karşı ortak strateji belirleyerek birlikte hareket ettikleri anlaşılmaktadır.
- (215) Delil NUN/32'de yer alan 18.06.2022 tarihli yazışmadan, (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından EURO GIDA'nın tohum fiyatlarını içeren Facebook gönderisinin ekran görüntüsünün NUNHEMS Bölge Satış Müdürü ile paylaşıldığı görülmektedir. Yazışmanın devamında (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından kullanılan *"Bi euro kalmıştı bu işi yapmayan onlarda yaptı sonunda..."*, *"Seneye tövbe , kimseye tölerans yok... tek fiyat satacağım, Alan alsın almayan almasın hiç umrumda değil valla"* ve *"Seneye izle bak napcam"* ve NUNHEMS Bölge Satış Müdürü tarafından kullanılan *"İş (.....) değil sadece, Boyle yapacağını pesin verilmiydin"* ifadelerinden NUNHEMS'in ve (.....)'ın bayi fiyatlarındaki indirimlere karşı iletişim içerisinde oldukları ve alt pazardaki oyuncular tarafından düşük fiyatla satış yapılmasına karşı ortak bir strateji belirlemeye çalıştıkları anlaşılmaktadır. Ayrıca ilgili delilin, önceki delillerde de gündeme gelen peşin satışlara ilişkin olarak tarafların bakış açısını yansıtmaya açısından önemli olduğu değerlendirilmektedir.
- (216) Delil NUN/39'da yer alan 02.04.2023 tarihli yazışmada (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından kullanılan *"Men euro ya teklif attım Haber verim dedim sana (.....)²⁰² abi itiraz etti hemen tabi"* ifadelerinden, (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü'nün, (.....)'ın EURO GIDA'ya teklif verdiğine ilişkin olarak NUNHEMS Bölge Satış Müdürü'nü bilgilendirdiği görülmektedir. Söz konusu yazışma Delil NUN/32 ile birlikte değerlendirildiğinde, yazışmada yer alan ifadeler, NUNHEMS'in ve (.....)'ın piyasayı bozduğu düşünülen yeniden satıcılara fiyat teklif ederken birlikte hareket ettiklerini göstermektedir. Buna ek olarak Delil NUN/32'de gelecek yıl yaptırım uygulanacağı ima edilen teşebbüs olan EURO GIDA'nın Delil NUN/39'a konu teklife tepki gösterdiği ve bu durumun önceki yıl planlanan yaptırımların uygulanması sonucu ortaya çıktığı değerlendirilmektedir.
- (217) Delil NUN/40'ta yer alan 18.04.2023 tarihli yazışmada (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü tarafından kullanılan *"Egemen²⁰³ fiyatta gevşememiştir dimi?" "Seneye düşmek istersen 590 580'e kadar çekebilirsin eğer çok sıkışacak olursan Ben geçen Mey'de son teklifimi sundum ona 610 artı kdv %3 m"*, *"Sen eğer olacaktı midür seneye*

²⁰¹ Tukaş Gıda San. ve Tic. AŞ (TUKAŞ)'yi ifade etmektedir.

²⁰² Bahsi geçen kişinin EURO GIDA Tarım Operasyonları Müdürü (.....) olduğunun tespit edildiği belirtilmiştir.

²⁰³ (.....)'ın ana distribütörü EGEMEN GÜBRE olduğu belirtilmiştir.

değil” ve “Benim (.....) m²⁰⁴ daha güçlü (.....) ²⁰⁵ abi var şu anda istiyorsan benim altıma inebilirsin bir miktar” ifadelerinden, NUNHEMS’in ve (.....)’ın fiyat tekliflerini hazırlarken iletişim içerisinde oldukları ve piyasadaki fiyatların anlaştıkları fiyat seviyesinden sapmaması için adı geçen iki teşebbüsün birlikte hareket ettikleri değerlendirilmektedir. İlgili delil kapsamında değinilmesi gereken bir diğer husus ise, kornişon tohumu fiyatlarına ilişkin yapılan bu görüşmenin 2019 (Delil NUN/1), 2020 (Delil NUN/7), 2021 (Delil NUN/12 ve Delil NUN/14), 2022 (Delil NUN/26, 27, 28, 29 ve Delil NUN/30) yıllarının Mart ve/veya Nisan aylarında olduğu gibi 2023 yılının Nisan ayında (Delil NUN/40) gerçekleşmiş olduğudur. Aktif işbirliği başvurusunda bu durumun nedeni olarak, kornişon tohumu satışlarının kornişon üretiminin bu tarih aralığında gerçekleştirilmesinden kaynaklı olarak mart ve nisan aylarında yoğunlaşması gösterilmiştir.

- (218) Yukarıda yer verilen deliller doğrultusunda, NUNHEMS’in ve (.....)’ın 06.03.2019 ile 18.04.2023 tarihleri arasında hibrit endüstriyel kornişon tohumlarına ait fiyatların ve satış koşullarının ortaklaşa tespit edilmesi yoluyla 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettikleri değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, hatırlanacağı üzere, 01.07.2025 tarihli ve 2024-2-057-BN/34 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 03.07.2025 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 25-24/601-M sayılı kararı ile NUNHEMS’e tanınan tam bağışıklığın hibrit sebze ve meyve tohumu pazarında gerçekleştirilen bilgi değişimi ihlali bakımından geri alınmasına karar verilirken, hibrit endüstriyel kornişon tohumu pazarında gerçekleştirilen fiyat tespiti ihlali bakımından ise tam bağışıklığının devam etmesine karar verilmiştir. Öte yandan soruşturma fiyat tespiti ihlalinin diğer tarafı olan (.....) bakımından Kurulun 15.05.2025 tarihli ve 25-19/458-216 sayılı kararı ile uzlaşma ile sonlanmıştır. NUNHEMS’in tam bağışıklıktan faydalanması ve (.....)’ın soruşturma sürecinin uzlaşma ile sonuçlanması doğrultusunda, fiyat tespiti iddiası bakımından idari para cezası öngörülen soruşturma tarafı bulunmamaktadır.

I.3.2.2. Bilgi Değişimine İlişkin Belgelerin Değerlendirilmesi

I.3.2.2.1. ANTALYA TARIM Hakkında Elde Edilen Belgelerin Değerlendirilmesi

- (219) Delil ANT/1’de yer alan 13.11.2020 tarihli ANTALYA TARIM iç yazışmasında pazardaki sivri biber tohumu miktarının sorulmasının akabinde kullanılan “Sakata (.....) la konuştum 1100-1200 arası kıl vardır 600 civarı da uslu vardır diyo abi” ile “Acelesi yoksa yarin bi sorustur” ifadelerinin ANTALYA TARIM’ın başta SAKATA olmak üzere rakipleriyle pazarın büyüklüğüne ilişkin iletişim içerisinde olduğunu göstermektedir.
- (220) Delil ANT/2’de yer alan 29.12.2021 tarihli iç yazışmadan ANTALYA TARIM çalışanı tarafından SYNGENTA’ya ait geleceğe yönelik 01.01.2022 ve 03.01.2022 tarihli fiyat listelerinin paylaşıldığı görülmektedir. Her ne kadar söz konusu fiyat listelerinin nasıl temin edildiğine ilişkin bir bilgi elde edilememiş olsa da rakiplerin arasındaki iletişimin sıklığı göz önüne alındığında ilgili delilin pazarın şeffaflaşan yapısını ortaya koyması açısından önemlidir.
- (221) RZW/17’de yer alan 05.02.2022 tarihli yazışmada, ANTALYA TARIM Kumluca Satış Temsilcisi tarafından (.....) Kumluca ve Demre Bölgesi Satış ve Pazarlama Sorumlusu’ndan dolmalık biber tohumu satış miktarlarının talep edildiği görülmektedir. Yazışmanın devamında (.....) çalışanı tarafından (.....)’a ait çeşitli dolmalık biber tohumlarının satış miktarlarının yer aldığı bir Excel dosyasına ait ekran görüntüsü ve çeşitli bilgiler ANTALYA TARIM Kumluca Satış Temsilcisi ile paylaşılmaktadır. Söz konusu

²⁰⁴ Bahsi geçen kişinin komisyoncu olarak faaliyet gösteren (.....) olduğu anlaşılmaktadır.

²⁰⁵ Bahsi geçen kişinin bilgilerine ulaşılamadığı belirtilmiştir.

yazışmalarda ANTALYA TARIM ile rakibi konumundaki (.....)'ın iletişimine konu olan bilgilerin teşebbüsün kendi pazar verilerini içerdiği görülmektedir.

(222) Delil RZW/19'da yer alan 28.02.2022 tarihli yazışmalarda, ANTALYA TARIM Kumluca Satış Temsilcisi tarafından ANTALYA TARIM'ın biber ve patlıcan tohumlarının 2021 yılı Haziran ayındaki satış fiyatları ile iskonto bilgilerinin (.....) Kumluca ve Demre Bölgesi Satış ve Pazarlama Sorumlusu ile paylaşıldığı görülmektedir. Yazışmaların devamında (.....) çalışanının güncel olmayan verileri hangi gerekçeyle istediğine yönelik sorusuna istinaden ANTALYA TARIM Kumluca Satış Temsilcisi tarafından kullanılan "3 ay önce istemişlerdi (...) Şimdi topluyorum" ifadelerinden, geçmiş yıl verilerinin rakip teşebbüslerden toplandığı ve muhtemelen yönetime raporlandığı değerlendirilmektedir.

(223) Delil VLM/6'da yer alan VILMORIN MIKADO ile ANTALYA TARIM arasında geçen,

- 08.12.2022 tarihli yazışmalarda, (.....)'a ait 02.12.2022 tarihli fiyat listesinin; NUNHEMS'e ait 01.12.2022 tarihli fiyat listesinin (iki defa), SEMILLAS FITO'nun 2022 Aralık tarihli kampanyasının,
- 23.12.2022 tarihli yazışmalarda HAZERA'ya ait 01.11.2022-21.01.2023 tarihleri arasında geçerli olacak fiyat listesinin ve yine SEMILLAS FITO'ya ait 2022 Aralık fiyat listesinin,
- 02.01.2023 tarihli yazışmada SEMILLAS FITO'nun 2023 Ocak fiyat listesinin,
- 01.02.2023 tarihli yazışmalarda ise BAYER'in 01.02.2023 tarihli fiyat listesinin ve ANTALYA TARIM'ın 2023 Ocak fiyat listesinin

paylaşımına konu olduğu görülmektedir. Benzer şekilde Delil VLM/8'de yer alan VILMORIN MIKADO ile ANTALYA TARIM arasında geçen;

- 30.05.2023 tarihli yazışmada, VILMORIN MIKADO'nun 2023 yılı Haziran ayına ait fiyat listesinin ve ANTALYA TARIM'ın 2023 yılı fiyat listesinin,
- 06.11.2023 tarihli yazışmada SEMILLAS FITO'nun ve MULTİ TOHUM'un 2023 yılı Haziran ayı fiyat listesinin,
- 08.11.2023 tarihli yazışmada BAYER'in 09.10.2023 tarihli fiyat listesinin,
- 01.12.2023 tarihli yazışmada ANTALYA TARIM'ın 2023 yılı Nisan ayı fiyat listesinin,
- 04.12.2023 tarihli yazışmada ise VILMORIN MIKADO'nun 2023 yılı fiyat listesinin

paylaşıldığı görülmektedir. İlgili delillerde yer alan yazışmalar, VILMORIN MIKADO ile ANTALYA TARIM arasında rakiplere ait fiyat listelerinin farklı tarihlerde paylaşımına konu edildiğini göstermektedir.

(224) VILMORIN MIKADO ile ANTALYA TARIM arasında pazara ilişkin çeşitli verilerin de paylaşıldığı Delil VLM/7, Delil VLM/10 ve Delil VLM/11'den görülmektedir. Söz konusu delillerde çok sayıda tohum türüne ve çeşidine ilişkin Antalya ilçeleri kırılımında paket bazında toplam satış miktarı bilgisi, VILMORIN MIKADO'nun şirket içi çalışması olduğu kanaatine varılan pazar analizi, rakip teşebbüslere ait sonbahar, kış, ilkbahar ve yaz sezonları olmak üzere marul tohumu çeşitlerinin 2023 yılı satış miktarları gibi bilgileri paylaşılmıştır. Bahsi geçen delillerde yer verilen bilgilerin rekabete duyarlı bilgiler olduğu değerlendirilmektedir.

(225) Delil HZR/29'da yer alan 05.09.2023 tarihli yazışmada ANTALYA TARIM Ege Bölgesi Satış Yetkilisi'nin Marmara Bölgesi bakımından sanayi domatesi, patlıcan, kavun ve karpuz tohumlarının toplam pazar büyüklüğünü sorması üzerine, HAZERA Ülke Satış Müdürü

kavun dışındaki tohum türleri için pazar büyüklüğünü içeren bilgileri ANTALYA TARIM Ege Bölgesi Satış Yetkilisi ile paylaşmaktadır.

- (226) Delil ANT/3'ten 14.11.2023 tarihinde yapılan yazışmadan ANTALYA TARIM Antalya Merkez Satış Temsilcisi'nin, HM CLAUSE Antalya Teknik Satış Temsilcisi ile çeşitli teşebbüslere ait bazı tohum türlerinin 2022 yılı stok miktarlarını paylaştığı görülmektedir. Benzer şekilde (.....) Kumluca ve Demre Bölgesi Satış ve Pazarlama Sorumlusu tarafından farklı firmalara ait tohum türlerinin isimlerini, bu tohumların ekim dönemlerini, ekim yapılan bölgeleri ve ekim miktarlarını içeren bir Excel dosyasının Delil RZW/44'te ve Delil RZW/58'de ANTALYA TARIM Kumluca Satış Temsilcisi ile paylaşıldığı görülmektedir. Tohum türleri ve ekim dönemleri gibi bilgiler, arz ve talep dengesi üzerinde doğrudan etkili olup teşebbüslerin üretim ve satış stratejilerinin belirlenmesinde önemli bir rol oynadığından söz konusu bilgiler rekabete hassas bilgi niteliğindedir. Dolayısıyla anılan bilgilerin paylaşımının teşebbüsler arasında üretim planlaması bakımından rekabetçi belirsizliğin azalmasına neden olduğu değerlendirilmektedir.
- (227) Delil SYN/48'de yer alan 09.02.2024 tarihli yazışmada SYNGENTA Kumluca Bölge Satış Temsilcisi (.....) tarafından ANTALYA TARIM Kumluca Satış Temsilcisi (.....)'ndan ANTALYA TARIM'ın güz fiyat listesinin talep edildiği ve ANTALYA TARIM Kumluca Satış Temsilcisi (.....)'nun ANTALYA TARIM'ın 2023 Mart fiyat listesini paylaştığı görülmektedir. Delil MLT/19'da görüldüğü üzere, yazışma tarafı olan ANTALYA TARIM ve MULTİ TOHUM'un SAKATA, HAZERA ve SYNGENTA'nın fiyat listelerinin paylaşımına konu edildiği anlaşılmaktadır. Yazışma taraflarının kendileri dışındaki teşebbüslere ilişkin iletişim içerisinde olmasının pazardaki şeffaflığın boyutunu göstermesi açısından önemlidir.
- (228) Yukarıda yer verilen deliller bütüncül bir şekilde ele alındığında ANTALYA TARIM'ın; HAZERA, HM CLAUSE, MULTİ TOHUM, (.....), SAKATA, SYNGENTA ve VILMORIN MIKADO ile rekabete duyarlı bilgi değişimi gerçekleştirmek yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği değerlendirilmektedir.

1.3.2.2.2. GAUTIER Hakkında Elde Edilen Belgelerin Değerlendirilmesi

- (229) Delil GTR/1'de yer alan 20.02.2020 tarihli yazışmada, (.....) Satış Müdürü tarafından BAYER'in, HM CLAUSE'un, NUNHEMS'in, (.....)'ın, SYNGENTA'nın ve VILMORIN MIKADO'nun 2019 yılına ait ciro bilgileri GAUTIER Ülke Müdürü ile paylaşılmaktadır. Söz konusu verilerin, anılan teşebbüslerin hibrit sebze ve meyve tohumu pazarındaki payının hesaplanmasında kullanılmak üzere paylaşımına konu edildiği değerlendirilmektedir. Zira delilde, yazışma tarafları dışında olan ve halka açık olmayan rakip teşebbüslerin ciro bilgisinin paylaşıldığı görülmektedir. Bu bağlamda GAUTIER ile (.....) arasında rekabete hassas bilgi değişiminin bulunduğu değerlendirilmektedir.
- (230) Delil GTR/2'de yer alan 08.05.2020 tarihli yazışmada SAKATA Genel Müdürü (.....) tarafından SAKATA'nın güncel fiyat listesi GAUTIER Ülke Müdürü (.....) ile paylaşılmaktadır. Delil GTR/3'te yer alan yazışmada SYNGENTA Müşteri Deneyimi Uzmanı (.....) tarafından 15.05.2020 tarihinde MULTİ TOHUM'un ve SAKATA'nın fiyat listeleri ile içeriğine erişilemeyen "7 Mayıs-6 Haziran 2..." isimli PDF dosyasının GAUTIER Ülke Müdürü (.....) ile paylaşıldığı görülmektedir. Her ne kadar yerinde inceleme sırasında söz konusu dosyanın içeriğine erişilememiş olsa da diğer teşebbüslerden talep edilen bilgiler vesilesiyle ilgili dosyaya ulaşılmış ve inceleme sonucunda dosyanın (.....)'ın fiyat listelerinin görselleri ile birebir uyduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda yazışmaya konu dosyanın (.....)'ın güncel fiyat listesi olduğu değerlendirilmektedir.
- (231) Delil GTR/3'te yer alan yazışmalarda SYNGENTA Müşteri Deneyimi Uzmanı (.....) tarafından 10.06.2020 tarihinde içeriğine erişilemeyen "2021 Güz..." ve "AT" isimli iki adet

fiyat listesinin GAUTIER Ülke Müdürü (.....) ile paylaşıldığı görülmektedir. Her ne kadar “AT” isimli PDF dosyasının içeriğine yerinde incelemede erişilememiş olsa da diğer teşebbüslerden talep edilen bilgiler vesilesiyle ilgili dosyaya ulaşılmış ve inceleme sonucunda dosyanın ANTALYA TARIM isimli teşebbüsün fiyat listelerinin görselleri ile birebir uyduğu anlaşılmış ve yazışmaya konu dosyanın ANTALYA TARIM’ın fiyat listesi olduğu tespit edilmiştir. İçeriğine erişilemeyen “2021 Güz...” isimli diğer PDF dosyasının ise hangi teşebbüse ait olduğu tespit edilememiş olmakla birlikte, dosya isminde 2021 yılına atıf yapılması nedeniyle dosyanın yazışma tarihine nazaran ileri tarihli bir fiyat listesi olduğu değerlendirilmektedir.

- (232) Delil GTR/4’te yer alan yazışmalarda 30.12.2020 tarihinde, SYNGENTA Müşteri Deneyimi Uzmanı (.....) tarafından SYNGENTA’nın fiyat listesinin, 02.01.2021 tarihinde SYNGENTA’nın 01.06.2021-31.08.2021 tarihleri arasında gerçekleştireceği “Güz Sera Sebze Kampanyası”na ilişkin ileri tarihli fiyat listesinin ve 16.02.2021 tarihinde ise SYNGENTA’nın fiyat listelerinin GAUTIER Ülke Müdürü (.....) ile paylaşıldığı görülmektedir.
- (233) Delil GTR/5’te yer alan 16.02.2021 tarihli yazışmada (.....) Satış Müdürü (.....) tarafından “Ocak 2021 Price List...” isimli içeriğine erişilemeyen bir fiyat listesi GAUTIER Ülke Müdürü (.....) ile “Abi ekte bulabilirsiniz” ifadesi ile gönderilmiştir. Söz konusu ifade, 16.02.2021 tarihli yazışma öncesinde ilgili fiyat listesinin GAUTIER Ülke Müdürü tarafından (.....) Satış Müdürü’nden talep edilmiş olabileceği şüphesini doğurmaktadır. İlaveten her ne kadar yerinde incelemede söz konusu dosyanın içeriğine erişilememiş olsa da diğer teşebbüslerden talep edilen bilgiler vesilesiyle ilgili dosyaya ulaşılmış ve inceleme sonucunda dosyanın (.....) isimli teşebbüsün fiyat listelerinin görselleri ile birebir uyduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda (.....) Satış Müdürü tarafından GAUTIER Ülke Müdürü’ne gönderilen PDF dosyasının (.....)’ın güncel fiyat listesi olduğu değerlendirilmektedir.
- (234) Delil HZR/20’de yer alan 12.12.2022 tarihli yazışmada, GAUTIER Teknik Elemanı’nın talebi üzerine HAZERA Antalya-İzmir Bölge Satış Temsilcisi tarafından HAZERA’nın 01.11.2022-31.01.2023 tarihli güncel fiyat listesi paylaşılmaktadır.
- (235) Delil GTR/6’da yer alan 14.08.2023 tarihli yazışmada (.....) Satış Müdürü (.....) tarafından “2 Ağustos 2023 Fiya...” isimli içeriğine erişilemeyen bir fiyat listesinin GAUTIER Ülke Müdürü (.....) ile paylaşıldığı görülmektedir. Her ne kadar yerinde incelemede söz konusu dosyanın içeriğine erişilememiş olsa da diğer teşebbüslerden talep edilen bilgiler vesilesiyle ilgili dosyaya ulaşılmış ve inceleme sonucunda dosyanın (.....) isimli teşebbüsün fiyat listelerinin görselleri ile birebir uyduğu anlaşılmıştır. Bu kapsamda yazışmaya konu PDF dosyasının (.....)’ın güncel fiyat listesi olduğu değerlendirilmektedir.
- (236) Yukarıda yer verilen Delil GTR/2, GTR/3, GTR/4, GTR/5 ve Delil GTR/6 bir arada değerlendirildiğinde, GAUTIER’in rakipleri ile güncel ve geleceğe yönelik olarak çeşitli fiyat listelerinin yer aldığı iletişime taraf olduğu görülmektedir.
- (237) Delil MLT/13’te yer alan 13.09.2023 tarihli iç yazışmada MULTİ TOHUM Genel Müdürü tarafından, GAUTIER Ülke Müdürü (.....) tarafından gönderilen ve güzlük domates denemelerinde MULTİ TOHUM’un üreticiye yaptığı ödeme miktarının sorulduğu bir mesajın MULTİ TOHUM Ürün Geliştirme Müdürü’ne iletilmesi anlaşılmaktadır. Söz konusu mesajın “Gautier den (.....) sordu” ifadesi ile iletilmiş olmasına karşın mesajın MULTİ TOHUM Ürün Geliştirme Müdürü tarafından detaylı biçimde cevaplandırıldığı, ayrıca NUNHEMS ve SYNGENTA gibi diğer rakip firmaların güzlük domates tohumu için üreticiye ödedikleri tutara ilişkin bilginin de bu yanıtta paylaşıldığı görülmektedir.

- (238) Delil RZW/64'te katılımcıları arasında (.....), BAYER, Cosmos Tarım Ticaret AŞ²⁰⁶, YÜKSEL TOHUM, GAUTIER, SAKATA, NUNHEMS, MULTİ TOHUM, RITO ve SYNGENTA çalışanlarının yer aldığı “*Tohum Kumluca*” isimli bir WhatsApp grubu yer almaktadır. Yerinde incelemede elde edilen belgelerden GAUTIER çalışanının “*Tohum Kumluca*” isimli WhatsApp grubuna 25.03.2024 tarihinde dâhil olduğu anlaşılmaktadır. GAUTIER’de yapılan yerinde incelemede grup katılımcısı GAUTIER Teknik Elemanı (.....)’ın 2024 yılının Haziran ayında GAUTIER’den ayrıldığı “İşten Ayrılış Belgesi” ile tespit edilmiştir. GAUTIER Teknik Elemanı (.....)’ın gruba katılma tarihi ile işten ayrılması arasında geçen süre olan 25.03.2024-23.05.2024 tarihleri arasında ilgili WhatsApp grubunda AG TOHUM’un ve SYNGENTA’nın güncel fiyat listesinin paylaşıldığı yazışmalar tespit edilmiştir. Bu nedenle GAUTIER’in “*Tohum Kumluca*” isimli WhatsApp grubunda söz konusu zaman diliminde gerçekleşen yazışmalardan sorumlu olduğu değerlendirilmektedir.
- (239) Yukarıda yer verilen rakipler ile münferit yazışmaları ve “*Tohum Kumluca*” isimli WhatsApp grubunda yer alan yazışmaları içeren deliller bütüncül bir şekilde ele alındığında GAUTIER’in; BAYER, MULTİ TOHUM, NUNHEMS, (.....), RITO, SAKATA, SYNGENTA, YÜKSEL TOHUM ile rekabete duyarlı bilgi değişimi gerçekleştirmek yoluyla 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettiği değerlendirilmektedir.

3.2.2.3. METGEN Hakkında Elde Edilen Belgelerin Değerlendirilmesi

- (240) Delil RZW/12’de yer alan 28.05.2021 tarihli yazışmalardan, METGEN İzmir Bölge Ziraat Mühendisi’nin en yüksek fiyattan tohum satan teşebbüsün kendisi olduğunu duyduğu ve bu durumu teyit etmek amacıyla mevcut fiyat listesini incelemek için (.....)’dan hâlihazırda yürürlükte olan fiyat listesini talep ettiği görülmektedir. İlgili delilde METGEN İzmir Bölge Ziraat Mühendisi tarafından kullanılan “*Fikir olsun diye istiyorum*” ifadelerinden de anlaşılacağı üzere, rakipler arasında fiyatların doğrudan bu şekilde iletişime konu olması, teşebbüslerin davranışlarını uyumlaştırmalarına imkân tanımakta ve rekabet endişesi oluşturmaktadır. Ayrıca yazışmanın devamında METGEN tarafından kullanılan “*Yüzde 70 ini sattım Yüzde 30 kaldı satılacak*” ve “*7.5 milyon kışlık cirosu yaptım, 3 daha olur.*” ifadelerinden mevcut ciro ve gelecekte planlanan satış tutarı hakkında (.....)’a bilgi verildiği anlaşılmaktadır.
- (241) Buna ek olarak Delil RZW/27’de yer alan 30.09.2021 tarihli yazışmalarda, (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü (.....) tarafından METGEN İzmir Bölge Ziraat Mühendisi’nden METGEN’e ait kereviz tohumu türü olan *Tango*’nun yıllık satış miktarı bilgisi talep edilmektedir. Söz konusu talebe istinaden METGEN İzmir Bölge Ziraat Mühendisi tarafından her bir tohum türü özelinde paket bazında satış verilerinin (.....) Global Kornişon Ürün Koordinatörü ile paylaşıldığı görülmektedir. Ayrıca söz konusu delilde METGEN İzmir Bölge Ziraat Mühendisi tarafından kullanılan “*Sabah (.....)²⁰⁷ aradı ona da söyledim*” ifadelerinden METGEN ile (.....) arasındaki bilgi değişiminin başka bir kişi üzerinden de gerçekleştirilmiş olduğu anlaşılmaktadır.
- (242) Dosya kapsamında Delil RZW/12 ve Delil RZW/27 olmak üzere METGEN hakkında iki adet bulgu elde edilmiştir. İspat gücü yüksek bir doğrudan delil tek başına, bir ihlali ve taraflarını ispat için yeterli bulunmaktadır. METGEN hakkında iki delil elde edilmiş olup söz konusu iki delilde de doğrudan rakip teşebbüsler ile iletişim kurulduğu ve hem fiyata hem de pazar büyüklüğüne ilişkin bilgi değişimi gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu anlamda ilgili delillerin

²⁰⁶ Bayi olarak faaliyet göstermektedir.

²⁰⁷ Bahsi geçen kişinin (.....) Ürün Geliştirme Uzmanı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

METGEN'in rekabete hassas nitelikte bilgi değişimi gerçekleştirdiğini ortaya koyduğu değerlendirilmektedir.

- (243) Bu çerçevede, yukarıda yer verilen deliller bütüncül bir şekilde ele alındığında METGEN'in (.....) ile rekabete duyarlı bilgi değişimi gerçekleştirmek yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği değerlendirilmektedir.

I.3.2.2.4. TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN Hakkında Elde Edilen Belgelerin Değerlendirilmesi

- (244) Delil NUN/13'te yer alan 19.03.2021 tarihli yazışmalardan, aktif iş birliği başvurusunda AG TOHUM'un eski çalışanı olduğu belirtilen TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN Tarım Mühendisi tarafından, AG TOHUM'un Ege bölgesi satış bilgilerinin NUNHEMS Pazar Geliştirme Uzmanı ile paylaşıldığı anlaşılmaktadır. Buna ek olarak aktif işbirliği başvurusunda sunulan Delil NUN/15'te TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN ile NUNHEMS'in pazar verilerine ilişkin iletişimde olduğu görülmektedir. Söz konusu iki delilin konusunu oluşturan marul tohumu türünde TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN'in faaliyeti bulunmamakta olup yazışmada TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN çalışanının önceki çalıştığı teşebbüs olan AG TOHUM'un verisini paylaştığı anlaşılmaktadır. Delil NUN/15'te ise NUNHEMS tarafından talep edilen bilgilere ilişkin TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN tarafından herhangi bir paylaşımın yapılmadığı görülmektedir. Bu kapsamda TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN'in söz konusu iki delilden kaynaklanan bir sorumluluğunun bulunmadığı değerlendirilmektedir.
- (245) Delil ADR/2'de yer alan 25.09.2024 tarihli yazışmalardan TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN Ege ve Marmara Bölgesi Satış Yöneticisi'nin, SEMILLAS FITO Ege Bölgesi Tarım Mühendisi ile iletişime geçerek güncel fiyat listesini talep etmesinin üzerine SEMILLAS FITO Ege Bölgesi Tarım Mühendisi'nin 2024 yılı Haziran ayına ilişkin fiyat listesini bir kere daha güncelleme yapılacağı bilgisiyile birlikte paylaştığı görülmektedir. Delil ADR/3'te ise TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN Ege ve Marmara Bölgesi Satış Yöneticisi'nin SEMILLAS FITO'dan edindiği söz konusu fiyat listesini aynı gün TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN Genel Müdürü'ne ilettiği anlaşılmaktadır. Söz konusu iki delil bir arada ele alındığında TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN çalışanının SEMILLAS FITO ile iletişim kurarak SEMILLAS FITO'nun geleceğe yönelik fiyatlandırma politikasına ilişkin edindiği bilgiyi yöneticisine iletmış olmasının pazardaki şeffaflığı artırdığı değerlendirilmektedir.
- (246) Yukarıda yer verilen deliller bütüncül bir şekilde ele alındığında TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN'in, SEMILLAS FITO ile rekabete duyarlı bilgi değişimi gerçekleştirmek yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği değerlendirilmektedir.

I.3.2.2.5. Bilgi Değişimine İlişkin Belgelerin Genel Değerlendirmesi

- (247) Dosya kapsamında elde edilen bilgiler ve belgeler doğrultusunda hakkında soruşturma yürütülen teşebbüsler arasındaki iletişimlerin; güncel veya geleceğe ilişkin tohum fiyatları, geçmiş veya mevcut satış verileri, stok seviyeleri, pazara yönelik genel gelişmeler ve pazar stratejileri ile ilgili bilgileri içerdiği anlaşılmaktadır.
- (248) Ayrıca bazı delillerde yeni fiyat listeleriyle yapılacak fiyat artışları bilgisinin rakip ile doğrudan paylaşıldığı veya rakip teşebbüslerden fiyat listelerinin yenilenip yenilenmediğine ilişkin bilginin talep edildiği veya yenilenen fiyat listelerinin doğrudan paylaşımına konu edildiği görülmektedir. Bu iletişimlerde teşebbüslerin rakiplerinin yeni fiyat listelerine erişmeleriyle birlikte, bu listeleri diğer rakiplerle de paylaşmış oldukları, dolayısıyla fiyat listelerinin veya güncel fiyat seviyelerinin bilgi değişimine konu olmasının, piyasada yaygın bir uygulama olduğu anlaşılmaktadır.

- (249) Her teşebbüsün rekabet parametrelerine ilişkin politikalarını rakiplerinden bağımsız olarak belirlemesi beklenmektedir. Bu nedenle bir bilgi değişiminin, rasyonel olan teşebbüslerin ilgili pazardaki rekabetin kurulduğu parametrelerden biriyle ilgili olarak aynı davranış biçimini zımnen izlemelerine yol açabilecek nitelikteki bilgilerle ilgili olması halinde, doğası gereği normal rekabetin düzgün işleyişine zararlı özelliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.
- (250) Bir piyasanın normal koşullar altında işleyebilmesi için, yalnızca söz konusu piyasadaki teşebbüslerin benimsemeyi düşündükleri politikayı bağımsız olarak belirlemeleri değil, aynı zamanda ve daha genel olarak, söz konusu piyasadaki diğer katılımcıların gelecekteki davranışları konusunda da belirsizlik hissetmeleri gerekmektedir.
- (251) Dolayısıyla bu tür geleceğe ilişkin fiyatlama stratejisinin paylaşılmasının, şirketlerin bağımsız karar almalarını engellediği ve bu tür paylaşımların piyasadaki şeffaflığı azaltarak rakiplerin fiyatlarının birbirine yakınsamasına ve şirketlerin koordineli davranışlar göstermesine sebebiyet verdiği değerlendirilmektedir.
- (252) Hâlihazırda yürürlükte olan fiyat listelerinin rakip teşebbüsler arasında doğrudan paylaşılması ise geleceğe ilişkin fiyat bilgilerini içermese dahi, rekabete hassas bilgi değişimini içermektedir. Bu nedenle bilgi değişiminin düzenli ve sık bir şekilde yapıldığı dikkate alındığında, bilgi değişiminin diğer katılımcıların gelecekteki davranışlarını veya pazardaki olası bir stratejik hamleye tepkilerini yeterli kesinlikle çıkarabilmelerine olanak tanıdığı ve pazarı şeffaflaştırdığı ve geleceğe ilişkin belirsizliği azalttığı değerlendirilmektedir.
- (253) Bilgi paylaşımına sıklıkla konu olduğu görülen başka bir unsurun ise tohum satış ve stok miktarlarına bağlı olarak hesaplanan pazar büyüklüğü verileri olduğu görülmektedir. Dosya kapsamında elde edilen belgeler doğrultusunda, tohumculuk sektöründe önem arz eden pazar büyüklüğüne ilişkin söz konusu verilerin rakip teşebbüsler arasında özellikle satış bilgilerinin düzenli olarak paylaşılmasıyla hesaplanmaya çalışıldığı anlaşılmıştır.
- (254) Pazar büyüklüğüne ilişkin bu tür bilgilerin paylaşımının ıslah sürecine doğrudan yansımaları bulunmaktadır. Şöyle ki tohum ıslah sürecine başlamadan önce hangi ürün üzerinde çalışılacağına belirlenmesi gerekmekte, bu süreçte üretici, tüketici ve satıcıların beklentileri dikkate alınmakta, dolayısıyla ıslah çalışmalarına başlamadan önce etkili bir pazar araştırmasının yapılması gerekmektedir. Teşebbüslerin pazar araştırması yapmak yerine doğrudan birbirleriyle iletişim kurarak edindikleri bireysel satış verilerini toplulaştırdıkları ve kendi aralarında paylaştıkları bir yapıda rekabetçi sorunlar doğmaktadır.
- (255) Dosya kapsamında satış bilgilerinin rakipler arasında detaylı ve sık bir şekilde değiştirildiği görülmekte, bu uygulamaların teşebbüslerin pazardaki davranışlarını rakiplerinden tamamen bağımsız olarak belirlemelerini engellediği değerlendirilmektedir. Ayrıca teşebbüsler arasında değişime konu olan ve pazar büyüklüğü ile ilgili bilgi sunan verilerin, bilgi değişimine taraf olmayan teşebbüsler bakımından aynı kolaylıkla erişilebilir olmaması sebebiyle, bilgi değişimine taraf olmayan teşebbüsler bakımından dezavantajlı bir durumun ortaya çıktığı anlaşılmaktadır.
- (256) Nitekim aktif işbirliği başvurusu kapsamında BAYER tarafından pazar büyüklüğüne ilişkin bu tür verilerin sahadan bayiler, fidelikler veya üreticiler aracılığıyla elde edilmesinin çok zahmetli olduğu ve en az iki üç aylık ziyaret süreci gerektirdiği belirtilmiştir. Benzer şekilde aktif işbirliği başvurusu kapsamında NUNHEMS tarafından da tohumculuk sektöründe pazara ilişkin tahminlerin yapılmasını sağlayacak verilere erişim maliyetinin yüksek olduğu, bu anlamda rakip teşebbüsler arasında bilgi paylaşımına konu edilen pazar büyüklüğü

verisinin kolay erişilebilir bir pazar verisi olmadığı ifade edilmiştir. Dolayısıyla, rakipler arasında rekabete hassas verilerin değişiminin meydana getirdiği şeffaflaşmaya ilaveten, rakiplerin kendi aralarında paylaşımına konu ettikleri verilere, bilgi değişiminin tarafı olmayan teşebbüslerin erişim maliyetinin yüksek olduğu anlaşılmakta ve bu tür bilgi değişimlerinin bilgi değişiminin tarafı olmayan teşebbüsler bakımından dezavantajlı bir durumun doğmasına sebebiyet verdiği değerlendirilmektedir.

- (257) Bahsedilen nedenlerle, pazar büyüklüğüne ilişkin tahminlerin ve bu bağlamda yapılan analizlerin dosya konusu pazar bakımından stratejik nitelik taşıdığı, bu bilgilerin rakipler arasında değişime konu olmasının ise bahsedilen rekabetçi sorunları doğurduğu sonucuna ulaşılmaktadır.
- (258) Netice itibarıyla, dosya kapsamında elde edilen belgeler doğrultusunda ANTALYA TARIM, GAUTIER, METGEN ve TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN tarafından i) rakip fiyatlarını, satış stratejilerini, fiyat listelerini içeren ve ii) piyasa verilerinin paylaşılmasına/toplulaştırılmasına hizmet eden diğer verileri paylaşmak suretiyle rekabete hassas bilgi değişimi gerçekleştirildiği değerlendirilmektedir.

I.3.4. Tarafların Savunmaları

I.3.4.1. ANTALYA TARIM Tarafından Yapılan Savunmalar ve Değerlendirilmesi

- (259) ANTALYA TARIM tarafından yapılan savunmada teşebbüsün faaliyetlerinin hibrit tohum üretimi, fide yetiştirilmesi, kesme çiçek işletmeciliği alanında yoğunlaştığı, dolayısıyla pazarın tohum satışı tarafında faaliyetinin oldukça sınırlı olduğu, teşebbüsün alımlarının yaptığı satışlardan daha fazla olduğu dolayısıyla olası bir ihlalin kendileri açısından rasyonel olmayacağı ifade edilmektedir. Bunun yanı sıra pazarın düşük yoğunluklu yapısı sebebiyle, teşebbüsler arası koordinasyonun sürdürülebilir olamayacağı ileri sürülmektedir. Bunun yanı sıra pazar gücünün pazarın arz tarafında değil talep tarafında olması nedeniyle de sürdürülebilir bir rekabete aykırı anlaşmanın mümkün olamayacağı ileri sürülmektedir.
- (260) Öte yandan pazarın işleyişinden dolayı fiyatların gizli veya stratejik rekabetçi bir bilgi olarak değerlendirilemeyeceği, geleceğe yönelik fiyat listelerinin ise fiyatların yayınlanmasından ancak birkaç gün önce duyurulması nedeniyle geleceğe yönelik bilgi paylaşımının da mümkün olamayacağı ileri sürülmektedir. Bunun yanı sıra yapılan indirimler ve vadeli satış nedeniyle gerçekleşen fiyatların çoğunlukla liste fiyatından farklılaştığı bu nedenle liste fiyatı üzerinden bir anlaşmanın mümkün olamayacağı öne sürülmektedir. Nitekim pazarda rekabetin ana unsuru fiyatların değil kalite, verim ve hastalığa karşı dayanıklılık üzerinden gerçekleştiği ifade edilmektedir.
- (261) Diğer taraftan Kurul'un eylemin ihlal olduğu değerlendirmesinde bulunması halinde, teşebbüsün, nihai tüketiciye daha düşük fiyatlardan satış yapmasını, Antalya'da tarım sektörünün önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kalkmamasını ve iddia konusu bilgi değişiminin verimlilik artışları ve tüketici yararını sağlamak için gerekli ve rekabeti gereğinden fazla sınırlandırmayan bir eylem olduğunu dikkate alarak muafiyetten faydalanmaları yönünde karar alması talep edilmektedir. Buna karşın eyleme muafiyet tanınmaması halinde ise ANTALYA TARIM'ın fide faaliyeti kaynaklı cirosunun toplam cironun %(.....) olması nedeniyle cezanın takdirinde, ANTALYA TARIM'ın tohum pazarındaki cirosunun düşüklüğünü hafifletici unsur olarak değerlendirmesi talep edilmektedir.

I.3.4.2. GAUTIER Tarafından Yapılan Savunmalar ve Değerlendirilmesi

- (262) Soruşturma tarafı GAUTIER savunmasında özetle rakip teşebbüslerden gelen bilgilerin teşebbüsün herhangi bir stratejik karar aşamasında kullanılmadığı, yönetimin çalışanlar tarafından yapılan yazışmalardan habersiz olduğu, toplantılara katılan veya WhatsApp yoluyla rakip teşebbüs çalışanları ile iletişime geçen çalışanların yetki ve konum itibarıyla Gautier Grubu'nun politika, talimat veya stratejisini yansıtamayacakları ileri sürülmektedir.
- (263) Öte yandan yukarıda ileri sürülen savunmanın kabul görmemesi halinde takdir edilebilecek bir para cezası değerlendirmesinde teşebbüsün iş birliğine açık yaklaşımının ve pazardaki eylemlerinde rekabeti kısıtlama yönünde herhangi bir kasıt bulunmadığının, bunun yanı sıra teşebbüsün tohum pazarında faaliyetinin olmadığına, dolayısıyla muhtemelen bir eylemin pazar üzerinde herhangi bir rekabeti kısıtlayıcı etkisinin olmayacağına da verilecek kararda dikkate alınması talep edilmektedir.

I.3.4.3. METGEN Tarafından Yapılan Savunmalar ve Değerlendirilmesi

- (264) Soruşturma tarafı METGEN savunmasında özetle, teşebbüsten elde edilen belgelerin karar yetkisi olmayan teşebbüs çalışanları tarafından yapılan yazışmalardan ibaret olduğu, dolayısıyla bahse konu yazışmaların teşebbüs aleyhinde kullanılamayacağı; söz konusu yazışma içeriklerinin METGEN'in ürünü ne kadara alıp sattığı bilgisinden ibaret olduğu ve fiyat ve miktar bilgisi paylaşımının yapılmadığı, buna ilave olarak başka şirket çalışanı tarafından METGEN'e fiyat listesi gönderilmediği ileri sürülmektedir. Savunmada ayrıca WhatsApp yazışmaları sonrasında, teşebbüsün fiyat politikasında bir değişiklik olmadığı ileri sürülmektedir.
- (265) Teşebbüs savunmasında ayrıca stratejik bilgi paylaşımlarının kendilerini zarara uğratacağını, dolayısıyla, kendileri açısından rasyonel bir davranış olamayacağını ifade etmektedir. Bunun yanı sıra teşebbüs tarafından rekabet hukuku konusunda hassas olduğu, bu alanda eğitimler vererek çalışan farkındalığını artırmaya çalıştıkları ifade edilmektedir.

I.3.4.4. TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN Tarafından Yapılan Savunmalar ve Değerlendirilmesi

- (266) TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN tarafından yapılan savunmada, teşebbüs tarafından rakip şirketlere herhangi bir bilgi aktarımının yapılmadığı, dolayısıyla ihlalden sorumlu tutulamayacakları ileri sürülmektedir. Bunun yanında teşebbüsün tasfiye halinde olması ve pazar payının son derece düşük olması nedeniyle, ihlale katıldıkları kabul edilse dahi söz konusu ihlalin pazarda etkisinin olamayacağı ileri sürülerek, 2021/3 sayılı Tebliğ kapsamındaki talepleri yinelenmektedir.
- (267) Öte yandan teşebbüs hakkında takdir edilebilecek bir ceza hususunda teşebbüsün tasfiye halinde olduğunun dikkate alınması ve bu kapsamda teşebbüsün 2025 yılı cirosunun esas alınması talep edilmektedir.

I.3.5. Genel Değerlendirme

- (268) Soruşturmanın konusunu hibrit endüstriyel kornişon tohumu pazarında NUNHEMS ve (.....) hakkında fiyat tespit etmek; hibrit sebze ve meyve tohumları pazarında faaliyet gösteren ve NUNHEMS ile (.....)'ın da içinde bulunduğu 16 teşebbüs hakkında ise rekabete hassas bilgi değişimi gerçekleştirmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddiası oluşturmaktadır.
- (269) Bu kapsamda öncelikle tohumculuk sektörüne ilişkin bilgi verilmiş olup Türkiye'de genel itibarıyla standart tohum, hibrit tohum ve sertifikalı tohum olmak üzere üç kategoride tohum

üretimi gerçekleştirildiğinden, soruşturma tarafı teşebbüslerin ise hibrit meyve ve sebze üretiminde faaliyet gösterdiğinden bahsedilmiştir. Hibrit meyve ve sebze faaliyetinde insan eliyle iki saf hat (anne ve baba) arasında yapılan ve iki hattan da belirli istenen özelliklere sahip bir soy yapısı oluşturulduğu, bu şekilde herhangi bir bitki türünde istenilen özellikleri elde etmek ve verimli ve kaliteli üretimi sağlamak için insan eliyle uygulanan melezleme yöntemi ile tohumun genetik yapısının değiştirilmesinin ıslah çalışmaları ile mümkün olduğu ifade edilerek bu anlamda ıslah çalışmalarının tohumculuk sektöründe büyük önem arz ettiği ifade edilmiştir.

- (270) Dosya kapsamında İlgili Pazar Kılavuzu ve Kurul kararları doğrultusunda, sebze tohumlarında alt kırılımlara inilerek ilgili ürün pazarı tanımının ürün özelinde yapılabileceği belirtilmişse de değerlendirmeleri ve ulaşılan sonucu etkilemeyeceğinden herhangi bir ilgili ürün pazarının tanımlamasına gerek görülmemiştir. Öte yandan ilgili coğrafi pazarın, dosya açısından ilgili ürün pazarlarında ülkenin herhangi bir bölgesindeki rekabet koşullarının diğer bölgelerden farklılık göstermemesi nedeniyle “Türkiye” olarak belirleneceği değerlendirilmiş olsa da benzer şekilde, dosya kapsamında ulaşılan sonucu değiştirmeyeceği için herhangi bir ilgili coğrafi pazar tanımlaması yapılmamıştır.
- (271) Soruşturma tarafı teşebbüslerde yapılan yerinde incelemelerde ve NUNHEMS ile BAYER tarafından gerçekleştirilen aktif işbirliği başvurularında 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin ihlali anlamına gelebilecek davranışlara işaret eden bilgiler ve belgeler elde edilmiştir. Söz konusu belgeler; fiyat tespitine ve bilgi değişimine ilişkin belgeler olmak üzere iki ayrı başlık altında ele alınmıştır.
- (272) Bu çerçevede ilk olarak NUNHEMS ve (.....) arasındaki söz konusu fiyat tespitine işaret eden deliller bütüncül bir şekilde değerlendirildiğinde, Delil NUN/1, NUN/7, NUN/12, NUN/14, RZW/10, NUN/21, NUN/22, NUN/26-30, NUN/32, NUN/39 ve NUN/40’ta (.....)’ın ve NUNHEMS’in yeniden satıcıların birbirlerinden farklılaşan uygulamalarını ve satış koşullarını yeknesaklaştırmak amacıyla sürekli olarak iletişim içerisinde oldukları anlaşılmıştır. Söz konusu belgelerde yeniden satıcıların peşin ödemelerinin kabul edilmediği ve bu sayede diğer rakiplerinden maliyet bakımından avantajlı hale gelen yeniden satıcıların daha uygun fiyatlarla satış yapmasının engellenmeye çalışıldığı (örneğin Delil NUN/14, Delil NUN/30); ikinci olarak ise bu şekilde daha uygun fiyatlarla satış yapan yeniden satıcıların tedarik kanallarının kısıtlandığı (örneğin Delil NUN/30) dikkat çekmektedir. Bu kapsamda; NUNHEMS’in ve (.....)’ın kornişon tohumlarının satış fiyatlarının ve fiyata ilişkin bahsi geçen diğer koşulların ortaklaşa tespit edilmesi yoluyla 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettikleri değerlendirilmiştir.
- (273) Öte yandan, NUNHEMS’e 01.08.2024 tarihli ve 24-32/753-MP sayılı Kurul kararı ile fiyat tespiti ihlaline ilişkin olarak tam bağışıklık tanınmıştır. Kurulun 15.05.2025 tarihli ve 25-19/458-216 sayılı kararı doğrultusunda (.....) bakımından ise soruşturma süreci uzlaşma ile sonlanmıştır. İşbu dosya kapsamında NUNHEMS ve (.....) haricinde fiyat tespit ettiği değerlendirilen başka bir soruşturma tarafı bulunmamaktadır.
- (274) İkinci olarak rekabete hassas bilgi değişiminin varlığına işaret eden belgeler ele alındığında; tohum sektöründe faaliyet gösteren ANTALYA TARIM, BAYER, GAUTIER, HAZERA, HM CLAUSE, METGEN, MULTİ TOHUM, NUNHEMS, (.....), RITO, SAKATA, SEMILLAS FITO, SYNGENTA, TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN, VILMORİN MIKADO ile YÜKSEL TOHUM’un genel olarak birbirleriyle iletişimde oldukları görülmüştür.
- (275) Bununla birlikte, Kurulun 03.07.2025 ve 25-24/601-M sayılı kararı ile Aktif İşbirliği Yönetmeliği’nin 4. maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde NUNHEMS’e tanınan tam bağışıklığın hibrit sebze ve meyve tohumu pazarında gerçekleştirilen bilgi değişimi ihlali

bakımından geri alınmasına karar verilmiştir²⁰⁸. İlgili karar doğrultusunda, NUNHEMS'in hibrit sebze ve meyve tohumları pazarında gerçekleştirdiği rekabete hassas bilgi değişimi ihlali bakımından olağan soruşturma süreci yürütülmüş olup süreç içerisinde NUNHEMS tarafından uzlaşma talebinde bulunulmuş ve Kurulun 06.11.2025 tarihli ve 25-33/988-572 sayılı kararı ile NUNHEMS'in soruşturma süreci hibrit meyve ve sebze tohumları pazarında gerçekleştirmiş olduğu bilgi değişimi ihlali bakımından uzlaşma ile sonlandırılmıştır.

- (276) Ayrıca Kurulun 09.05.2025 tarihli ve 25-18/416-192 sayılı kararı ile MULTİ TOHUM ile, 25-18/416-192 sayılı kararı ile SEMILLAS FITO ile, 25-18/417-193 sayılı kararı ile YÜKSEL TOHUM ile, Kurulun 15.05.2025 tarihli ve 25-19/452-214 sayılı kararı ile BAYER ile, 25-19/452-214 sayılı kararı ile (.....) ile, Kurulun 22.05.2025 sayılı ve 25-20/492-330 sayılı kararı ile SYNGENTA ile, 25-20/481-226 sayılı karar ile SAKATA ile, 25-20/480-225 sayılı karar ile RITO ile, 07.08.2025 tarihli ve 25-29/684-413 sayılı kararı ile HAZERA ile, 25-29/685-414 sayılı kararı ile HM CLAUSE ile ve 25-29/686-415 sayılı kararı ile VILMORIN MIKADO ile uzlaşmıştır.
- (277) Genel itibarıyla soruşturma tarafı teşebbüslerin i) rakip fiyatlarını, satış stratejilerini, fiyat listelerini içeren ve ii) piyasa verilerinin paylaşılması/toplulaştırılmasına hizmet eden diğer verileri içeren rekabete duyarlı bilgi değişimi gerçekleştirmek yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri değerlendirilmiştir. Dosya kapsamında yapılan tüm tespitler doğrultusunda, 16 teşebbüs hakkında soruşturma yürütülmüş ve BAYER, HAZERA, HM CLAUSE, MULTİ TOHUM, NUNHEMS, (.....), RITO, SAKATA, SEMILLAS FITO, SYNGENTA, VILMORIN MIKADO ve YÜKSEL TOHUM olmak üzere 12 teşebbüs bakımından soruşturma süreci uzlaşma ile sonuçlanmıştır.
- (278) ANTALYA TARIM, GAUITER, METGEN ve TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN tarafından gerçekleştirilen ve dosya kapsamında tespiti ve değerlendirmesi yapılan davranışların da hakkında soruşturma süreci yürütülmüş diğer teşebbüslerle benzer olduğu görülmektedir. Söz konusu dört teşebbüsün de i) rakip fiyatlarını, satış stratejilerini, fiyat listelerini içeren ve ii) piyasa verilerinin paylaşılmasına/toplulaştırılmasına hizmet eden diğer verileri içeren rekabete duyarlı bilgi değişimi gerçekleştirmek yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu çerçevede haklarında ihlal isnadında bulunulan ANTALYA TARIM, GAUTIER, METGEN ve TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN ile ilgili olarak Ceza Yönetmeliği kapsamında yapılan değerlendirmelere aşağıda yer verilmektedir.

I.3.6. 4054 sayılı Kanun'un 5. Maddesi Kapsamında Değerlendirme

- (279) Yatay işbirliği niteliğinde olan teşebbüsler arası anlaşmalar, teşebbüs birliği kararları ve uyumlu eylemlerin, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi ve 5. maddesi çerçevesinde değerlendirilmesinde dikkate alınacak ilkeleri belirleyen Yatay Kılavuz'a göre, mevcut ya da potansiyel rakipler arasında yapılan bir anlaşma söz konusu ise, işbirliği "yatay" bir niteliğe sahiptir.
- (280) Yatay Kılavuz'a göre, Kanun'un 4. ve 5. maddeleri çerçevesinde yapılan değerlendirme iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşama, teşebbüsler arası anlaşmanın 4. madde kapsamında, rekabeti bozucu bir amacının veya rekabeti kısıtlamaya dönük fiili ya da potansiyel bir etkisinin bulunup bulunmadığının değerlendirilmesidir. Anlaşmanın 4. madde kapsamında

²⁰⁸ Kurulun 03.07.2025 ve 25-24/601-M sayılı kararı ile Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 4. maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde NUNHEMS'e tanınan tam bağımsızlık, anılan yönetmeliğin "Koşullar ve usul" başlıklı 6. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "c) Görevli birim tarafından kartelin ortaya çıkarılmasını zorlaştıracağı gerekçesiyle aksi belirtilmedikçe başvuru konusu kartele taraf olunmaya son verilir." koşulunun yerine getirilmemesi nedeniyle hibrit sebze ve meyve tohumu pazarında gerçekleştirilen bilgi değişimi ihlali bakımından geri alınmasına karar verilmiştir.

rekabeti kısıtlayıcı olduğunun tespit edilmesi halinde ikinci aşamaya geçilmekte ve bu aşamada anlaşma sonucunda ortaya çıkacak rekabetçi faydalar ve rekabeti kısıtlayıcı etkiler dikkate alınarak 5. madde çerçevesinde muafiyet değerlendirilmesi yapılmaktadır.

- (281) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olan bir anlaşma, ancak ve ancak 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki koşulların tümünün sağlanması halinde 4. maddenin uygulanmasından muaf tutulabilmektedir. Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasında muafiyet koşulları şu şekilde sayılmıştır:
- *Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,*
 - *Tüketicinin bundan yarar sağlaması,*
 - *İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,*
 - *Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması."*
- (282) Dosya kapsamında elde edilen belgelerden soruşturma tarafı teşebbüslerin doğrudan rakip ile iletişim kurarak güncel veya geleceğe yönelik fiyat listeleri ile geçmiş veya mevcut satış verileri, stok miktarı gibi rekabete hassas bilgileri paylaştığı görülmektedir.
- (283) Yatay Kılavuz'da rakiplerin, gelecekte uygulamayı planladıkları fiyat, üretim ya da satış miktarı gibi rekabete duyarlı bilgileri aralarında değişmesinin, 5. maddede sayılan muafiyet koşullarını taşıma ihtimalinin çok düşük olduğu belirtilmektedir²⁰⁹. Bu doğrultuda sebze tohumu pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler arasında paylaşıma konu edilen geleceğe yönelik fiyat listeleri ile üretim miktarlarına ilişkin bilgi değişimlerinin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan muafiyet koşullarını sağlama ihtimalinin çok düşük olduğu değerlendirilmektedir.
- (284) Öte yandan pazar büyüklüğünün hesaplanmasına işaret eden bilgi değişimlerinin, teşebbüsler tarafından verilerin doğruluğuyla ilişkili riskleri bertaraf etmek amacıyla yapıldığı anlaşılmıştır. Ancak söz konusu verilerin doğruluğu her ne kadar tarafların faaliyetleri açısından önemli olsa da elde edilme yönteminin rekabetçi yapıya zarar verdiği değerlendirilmektedir. Nitekim, tohumculuk sektöründe faaliyet gösteren rakip teşebbüslerin doğrudan birbirleriyle iletişim kurarak edindikleri satış verilerini toplulaştırmaları ve kendi aralarında paylaşımları hem teşebbüslerin pazar davranışlarını rakiplerine bağlı olarak belirlemelerine hem de bilgi değişiminin tarafı olmayan teşebbüslerin aynı bilgiye erişim maliyetinin oldukça yüksek olması sebebiyle bu teşebbüsler bakımından dezavantajlı bir durumun doğmasına sebebiyet vermektedir.
- (285) Bireysel muafiyet değerlendirmesinde aranan ilk şart, malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanmasıdır. Genel olarak, üretim ve dağıtım maliyetlerinin düşürülmesi, kalitenin artırılması, malın arzında devamlılığın sağlanması, yeni piyasalara girişin kolaylaştırılması ve yeni ürünlerin ya da üretim tekniklerinin bulunması hallerinde bu şartın varlığı kabul edilmekle birlikte, muafiyete konu uygulama ile iddia edilen etkinlikler arasındaki illiyet bağının doğrudan olması gerekmektedir.
- (286) Dosya kapsamında inceleme konusu olan bilgi paylaşımlarının malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanmasından ziyade rakip teşebbüslerin faaliyetleri için bilgileri birbirinden temin etme amacı taşıdığı değerlendirilmektedir. Ayrıca dosya kapsamında

²⁰⁹ Yatay Kılavuz, para. 57

elde edilen tüm deliller bir arada ele alındığında, sadece pazar verilerinin paylaşımı konu olmadığı, pazarda faaliyet gösteren teşebbüsler arasında fiyat, satış stratejisi, vade gibi diğer rekabete hassas bilgilerin de paylaşıldığı görülmektedir. Bu doğrultuda bahse konu eylemler, bireysel muafiyet değerlendirmesindeki ilk koşulu karşılamamaktadır.

- (287) Elde edilen ekonomik iyileşme ve gelişmelerden tüketicilerin de yararlanabilmesi, bir anlaşmanın bireysel muafiyetten faydalanabilmesinin ikinci koşuludur. Tüketicinin elde edeceği fayda, ilgili ürünün/hizmetin fiyatının düşmesi, kalitesinin veya çeşitliliğinin artması, satış sonrası etkin hizmet, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşabilmesi, bu ürünün dağıtımında veya hizmetin sunulmasında elde edilen iyileşmenin tüketiciye yansması şeklinde olabilir. Dosya kapsamında elde edilen belgelerden rakip teşebbüsler arasında pazar verisi, güncel veya geleceğe yönelik fiyat listeleri, satış verileri, satış stratejisi, stok bilgisi, vade gibi rekabete hassas bilgilerin paylaşımı konu olduğu görülmektedir. Fiyat rekabetinin piyasalarda etkinliği ve dolayısıyla iktisadi refahın artırılmasını sağlayan temel unsur olduğu göz önüne alındığında, fiyat rekabetinin ortadan kalkmasının tüketici refahını önemli ölçüde olumsuz etkileyeceği açıktır. Ayrıca dosya konusu eylemlerin birden fazla tohum türüne ilişkin olduğu, söz konusu eylemlerin ise sektörde faaliyet gösteren çok sayıda teşebbüs tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. Bahsedilen sebeplerle bireysel muafiyetin ikinci ve üçüncü koşulunun sağlanmadığı değerlendirilmektedir.
- (288) Diğer taraftan ilgili bendin aradığı ekonomik ve teknik gelişmelerin elde edilmesinin tek yolunun soruşturma konusu eylemler olmadığı, ancak dosya kapsamında elde edilen bilgilerden ve belgelerden, bu yöntemin kolay olması nedeniyle teşebbüslerce tercih edildiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla söz konusu verilerin toplanmasının her ne kadar tarafların üretim faaliyetlerine ve ıslah çalışmalarına olumlu bir katkısı bulunsa da, bu katkının stratejik nitelikteki bilgilerin paylaşılması yoluyla rekabetçi yapıya verilen zararı ortadan kaldıracak nitelikte olmadığı değerlendirilmektedir. Bu kapsamda bahse konu eylemlerin *“Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlandırılması.”* koşulunu da sağlamadığı değerlendirilmektedir. Netice itibarıyla soruşturma konusu rekabeti kısıtlayıcı bilgi değişiminin, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulamayacağı değerlendirilmektedir.
- (289) Buna ek olarak, tarafların sebze tohumlarına ilişkin verileri “rekabet hukukuna uygun” şekilde edinmelerinin rekabetçi açıdan endişe doğuran iletişimleri ortadan kaldıracığı değerlendirilmektedir. Bunu sağlamak adına T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı ile sebze tohumu verilerinin kamuoyuna açıklanmasına yönelik olarak yapılan çalışmanın detaylarına aşağıda *“Sebze Tohumu Verilerinin Kamuoyuna Açıklanmasına İlişkin Değerlendirme”* başlığında yer verilmektedir.

1.3.7. İdari Para Cezasına İlişkin Değerlendirme

- (290) 4054 sayılı Kanun’un 16. maddesinin üçüncü fıkrasında *“Bu Kanun’un 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir.”* hükmüne yer verilmiştir.
- (291) 4054 sayılı Kanun’a dayanarak çıkarılan 15.02.2009 tarihli ve 27142 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik (Mülga Ceza Yönetmeliği), 27.12.2024 tarihli ve 32765 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (Yeni Ceza Yönetmeliği)’in yürürlüğe girmesi ile mülga olmuştur.

- (292) Geriye yürümezlik ilkesi, hukuk kurallarının zaman bakımından uygulanmasıyla ilgili temel bir ilke olup gerek içtihadta gerekse öğretide kabul edilmiştir. Kural olarak düzenleyici işlemler, yürürlüğe girdiği andan başlayarak hukuki etkilerini doğurur ve yürürlük tarihinden sonraki olaylara uygulanır. Diğer yandan, kabahatlerde, zaman bakımından uygulamanın düzenlendiği 5326 sayılı Kanun'un 5. maddesinde 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun zaman bakımından uygulamaya ilişkin hükümlerinin kabahatler bakımından da uygulanacağı, ancak, kabahatler karşılığında öngörülen idari yaptırımlara ilişkin kararların yerine getirilmesi bakımından derhal uygulama kuralının geçerli olduğu kuralı yer almıştır.
- (293) 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 7. maddesinde zaman bakımından uygulamaya ilişkin temel olarak bir suçun işlendiği tarihte yürürlükte bulunmayan bir kanunun faile uygulanmayacağı, suçun işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanun ile sonradan yürürlüğe giren kanunların hükümleri farklı ise, failin lehine olan kanunun uygulanacağı ve infaz olunacağı hüküm altına alınmıştır.
- (294) Bu çerçevede dosya kapsamında teşebbüslere yönelik idari para cezasının takdiri bakımından her iki yönetmelik açısından değerlendirmelere yer verilecek olup idari para cezasının takdirinde teşebbüslerin lehine olan yönetmelik uygulanacaktır.
- (295) Mülga Ceza Yönetmeliği'nin ve Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 1. maddesinde Yönetmeliğin amacı; *"4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 4 üncü ve 6 ncı maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunan teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyeleri ile bunların yönetici ve çalışanlarına, aynı Kanunun 16 ncı maddesi gereğince verilecek para cezasının tespitine ilişkin usul ve esasları düzenlemek"* şeklinde belirlenmiştir.
- (296) Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde para cezası belirlenirken öncelikle temel para cezasının hesaplanacağı, ardından ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurların göz önünde bulundurulacağı belirtilmektedir. Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinde temel para cezası düzenlenmektedir. Buna göre temel para cezası hesaplanırken ihlalde bulunan teşebbüslerin yıllık gayri safi gelirlerinin karteller için %2'si ile %4'ü, diğer ihlaller için %0,5'i ile %3'ü arasında bir oran esas alınacaktır. Aynı maddenin ikinci fıkrası uyarınca ise, temel para cezası belirlenirken ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin piyasadaki gücü, ihlal neticesinde gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi hususlar dikkate alınmaktadır.
- (297) Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasında ise ilk fıkraya göre belirlenen para cezası miktarının bir ila beş yıl arasında süren ihlallerde yarısı oranında, beş yıldan uzun süren ihlallerde ise bir katı oranında artırılacağı düzenlenmiştir.
- (298) Son olarak, Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesinde ağırlaştırıcı unsurlar; 7. maddesinde ise hafifletici unsurlar sayılmaktadır. Belirlenen temel para cezası üzerinden öncelikle varsa ağırlaştırıcı unsurlar uygulanarak ceza artırılabilenmekte; ardından hafifletici unsurların varlığı hâlinde cezada indirim yapılabilenmektedir.
- (299) Mülga Ceza Yönetmeliği'nin *"Ağırlaştırıcı unsurlar"* başlıklı 6. maddesinde ihlalin tekerrürü, soruşturma kararının tebliğinden sonra karteğe devam edilmesi, taahhütlere uyulmaması, incelemeye yardımcı olunmaması ve diğer teşebbüslerin ihlale zorlanması durumlarında idari para cezasının artırılabilenliği düzenlenmiştir.
- (300) Mülga Ceza Yönetmeliği'nin *"Hafifletici unsurlar"* başlığı altında temel para cezası oranı belirlendikten sonra para cezasında indirime sebep olabilecek unsurlar tahdidi olmamak üzere sıralanmaktadır. Bu kapsamda Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesinin birinci fıkrasında; i) yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi haricinde incelemeye yardımcı olunması, ii) ihlalde kamu otoritelerinin teşvikinin veya diğer teşebbüslerin zorlamasının

bulunması, iii) zarar görenlere gönüllü olarak tazminat ödenmesi iv) diğer ihlallere son verilmesi ve v) ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının çok düşük olması gibi hallerin ispatlanması durumunda temel para cezasında dörtte bir ile beşte üç arasında bir indirimle gidilebileceği düzenlenmiştir.

- (301) Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 4. maddesinde idari para cezası belirlenirken öncelikle temel ceza oranının hesaplanacağı; ardından ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurlar göz önünde bulundurularak temel ceza oranının artırılmasının ve/veya cezadan indirim yapılmasının söz konusu olacağı düzenlenmektedir.
- (302) Yeni Ceza Yönetmeliği'nin "*İdari Para Cezasının Belirlenmesine İlişkin İlkeler*" başlıklı 4. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca teşebbüsün en yakın mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirinin yüzde onuna kadar bir oran esas alınarak idari para cezasının başlatılabileceği düzenlenmektedir.
- (303) Yeni Ceza Yönetmeliği'nin temel ceza oranını düzenleyen 5. maddesinin birinci fıkrasında; "*Temel ceza oranı, başlangıç ceza oranına, koşulları bulunuyorsa, ihlalin süresi nedeniyle artırım yapılarak tespit edilir.*" hükmü yer alırken ikinci fıkrasında ise "*Başlangıç ceza oranı, özellikle, ihlal dolayısıyla gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı ile ihlalin niteliğinin açık ve/veya ağır olup olmadığı gözetilmek suretiyle belirlenir.*" hükmü yer almaktadır. Anılan maddenin üçüncü fıkrasında ise ihlalin süresinin temel para cezasının tespitinde ne şekilde dikkate alınacağı öngörülmektedir. Belirtilen hükme göre temel para cezasının miktarı; bir yıldan uzun iki yıldan kısa süren ihlallerde beşte biri oranında, iki yıldan uzun üç yıldan kısa süren ihlallerde beşte ikisi oranında, üç yıldan uzun dört yıldan kısa süren ihlallerde beşte üçü oranında, dört yıldan uzun beş yıldan kısa süren ihlallerde beşte dördü oranında ve beş yıldan uzun süren ihlallerde ise bir katı oranında artırılmaktadır.
- (304) Son olarak, Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesinde ağırlaştırıcı unsurlar; 7. maddesinde ise hafifletici unsurlar sayılmaktadır. Belirlenen temel para cezası üzerinden öncelikle varsa ağırlaştırıcı unsurlar uygulanarak ceza artırılabilen; ardından hafifletici unsurların varlığı hâlinde cezada indirim yapılabilir.
- (305) Yeni Ceza Yönetmeliği'nin "*Ağırlaştırıcı unsurlar*" başlıklı 6. maddesinin ikinci fıkrası "*Soruşturma kararının tebliğinden sonra ihlale devam edilmesi, ihlalde belirleyici etkinin bulunması, Uzlaşma Yönetmeliğinin 12 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan gizlilik yükümlülüğünün ihlal edilmesi halinde temel ceza oranı bir katına kadar artırılabilir.*" hükmünü haizdir.
- (306) Yeni Ceza Yönetmeliği'nin "*Hafifletici unsurlar*" başlığı altında temel para cezası oranı belirlendikten sonra para cezasında indirimle sebep olabilecek unsurlar tahdidi olmamak üzere sıralanmaktadır. Bu kapsamda Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesinin birinci fıkrasında; a) Yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi haricinde, yerinde incelemenin daha kısa sürede tamamlanmasını veya daha etkin şekilde gerçekleştirilmesini sağlayan fiziksel ve/veya teknik imkânların sunulması suretiyle ya da yerinde inceleme esnasında inceleme konusuyla bağlantılı olan ilave bilgi veya belgelerin incelenen tarafça kendiliğinden sunulması suretiyle yerinde incelemeye yardımcı olunması, b) İhlalde diğer teşebbüslerin zorlamasının bulunması, c) İhlale katılımın sınırlı olması, ç) İhlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının düşük olması ve d) İdari para cezasına esas alınan yıllık gayri safi gelirler içinde yurt dışı satış gelirlerinin bulunması gibi hallerin ispatlanması durumunda temel para cezasında bir indirimle gidilebileceği düzenlenmiştir.

- (307) Bu çerçevede soruşturma taraflarına ilişkin hem Mülga Ceza Yönetmeli hem de Yeni Ceza Yönetmeliği kapsamında yapılan değerlendirmelere aşağıda başlıklar halinde yer verilmektedir.

I.3.7.1. ANTALYA TARIM'a Yönelik İdari Para Cezası Değerlendirmesi

I.3.7.1.1. Mülga Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

- (308) Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinde temel para cezası düzenlenmektedir. Buna göre temel para cezası hesaplanırken ihlalde bulunan teşebbüslerin yıllık gayri safi gelirlerinin karteller için %2'si ile %4'ü, diğer ihlaller için %0,5'i ile %3'ü arasında bir oran esas alınacaktır. Temel para cezası belirlenirken ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin piyasadaki gücü, ihlal neticesinde gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi hususlar dikkate alınmaktadır.
- (309) ANTALYA TARIM bakımından dosya kapsamındaki deliller ANTALYA TARIM'ın rakibi konumunda bulunan HAZERA, HM CLAUSE, MULTİ TOHUM, (.....), SAKATA, SYNGENTA ve VILMORIN MIKADO ile rekabete hassas bilgi değişimi gerçekleştirdiğini göstermektedir. Bu bağlamda dosya kapsamında ANTALYA TARIM'ın tespit edilen eylemleri, Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 3. maddesi çerçevesinde diğer ihlal niteliğindedir. Dolayısıyla Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca temel para cezasının hesaplanmasında teşebbüsün Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirinin %0,5'i ile %3'ü arasında bir oranın esas alınması gerektiği değerlendirilmektedir.
- (310) ANTALYA TARIM bakımından ihlale ilişkin ilk belgenin 13.11.2020 tarihli Delil ANT/1 ve son belgenin 30.06.2024 tarihli Delil RZW/58 olması sebebiyle ihlalin süresinin bir yıldan uzun beş yıldan kısa olduğu değerlendirildiğinden belirlenen temel para cezasının Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca yarısı oranında artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
- (311) Diğer taraftan ANTALYA TARIM bakımından Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi çerçevesinde değerlendirilebilecek nitelikte ağırlaştırıcı unsurun, 7. maddesi çerçevesinde ise hafifletici unsurun bulunmadığı değerlendirilmektedir.
- (312) Bu çerçevede temel para cezası %(.....) olarak belirlenmiş, süre nedeniyle %50 artırım yapılmış ve %(.....) nihai ceza oranına ulaşılmıştır.

I.3.7.1.2. Yeni Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

- (313) Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinde temel para cezasının özellikle, ihlal dolayısıyla gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı ile ihlalin niteliğinin açık ve/veya ağır olup olmadığı gözetilmek suretiyle belirleneceği düzenlenmektedir. Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 4. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca temel para cezasının hesaplanmasında ANTALYA TARIM'ın Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirinin yüzde onuna kadar bir oran esas alınabilecektir.
- (314) Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasında ise başlangıç ceza oranının;
- Bir yıldan uzun, iki yıldan kısa süren ihlallerde beşte biri oranında,
 - İki yıldan uzun, üç yıldan kısa süren ihlallerde beşte ikisi oranında,
 - Üç yıldan uzun, dört yıldan kısa süren ihlallerde beşte üçü oranında,
 - Dört yıldan uzun, beş yıldan kısa süren ihlallerde beşte dördü oranında,
 - Beş yıldan uzun süren ihlallerde bir katı oranında
- artırılacağı düzenlenmektedir.

- (315) Bu kapsamda, ANTALYA TARIM bakımından ihlale ilişkin ilk belgenin 13.11.2020 tarihli Delil ANT/1 ve son belgenin 30.06.2024 tarihli Delil RZW/58 olması sebebiyle ihlalin süresinin üç yıldan uzun dört yıldan kısa olduğu değerlendirildiğinden belirlenen temel para cezasının Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendi uyarınca beşte üçü oranında artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
- (316) ANTALYA TARIM bakımından Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi çerçevesinde değerlendirilebilecek nitelikte ağırlaştırıcı unsurun bulunmadığı değerlendirilmektedir. Ayrıca idari para cezasına esas alınan yıllık gayri safi gelirler içinde yurt dışı satış gelirlerinin bulunması Yeni Ceza Yönetmeliği'nin "*Hafifletici Unsurlar*" başlıklı 7. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre indirim sebepleri arasında düzenlenmiştir. Bu nedenle ihracat gelirlerinin varlığı Yeni Ceza Yönetmeliği'ne göre hafifletici sebep olarak değerlendirilebilecektir.
- (317) Yeni Ceza Yönetmeliği kapsamında yapılan değerlendirme sonucunda %(.....) olarak uygun görülen başlangıç ceza oranına süre nedeniyle %(.....) artırımından sonra, ihracat nedeniyle ise %(.....) hafifletici neden indirim uygulanması kanaatine varılmış ve %(.....) nihai ceza oranına ulaşılmıştır. Dolayısıyla Mülga Yönetmelik kapsamında belirlenen %(.....) oranı teşebbüs lehinedir.

1.3.7.2. GAUTIER'e Yönelik İdari Para Cezası Değerlendirmesi

1.3.7.2.1. Mülga Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

- (318) Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinde temel para cezası düzenlenmektedir. Buna göre temel para cezası hesaplanırken ihlalde bulunan teşebbüslerin yıllık gayri safi gelirlerinin karteller için %2'si ile %4'ü, diğer ihlaller için %0,5'i ile %3'ü arasında bir oran esas alınacaktır. Temel para cezası belirlenirken ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin piyasadaki gücü, ihlal neticesinde gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi hususlar dikkate alınmaktadır.
- (319) GAUTIER bakımından dosya kapsamındaki deliller GAUTIER'in rakibi konumunda bulunan BAYER, HAZERA, MULTİ TOHUM, NUNHEMS, (.....), RITO, SAKATA, SYNGENTA ve YÜKSEL TOHUM ile rekabete hassas bilgi değişimi gerçekleştirdiğini göstermektedir. Bu bağlamda dosya kapsamında GAUTIER'in tespit edilen eylemleri, Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 3. maddesi çerçevesinde diğer ihlal niteliğindedir. Dolayısıyla Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca temel para cezasının hesaplanmasında teşebbüsün Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirinin²¹⁰ %0,5'i ile %3'ü arasında bir oranın esas alınması gerektiği değerlendirilmektedir.
- (320) GAUTIER bakımından ihlale ilişkin ilk belgenin 20.02.2020 tarihli Delil GTR/1 ve son belgenin 23.05.2024 tarihli Delil RZW/64 olması sebebiyle ihlalin süresinin bir yıldan uzun beş yıldan kısa olduğu değerlendirildiğinden belirlenen temel para cezasının Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca yarısı oranında artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
- (321) Diğer taraftan ihlale katılan teşebbüs bakımından Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi çerçevesinde değerlendirilebilecek nitelikte ağırlaştırıcı unsurun bulunmadığı değerlendirilse de 7. maddesi çerçevesinde ise hafifletici unsurun indirimi uygulanabileceği kanaatine varılmıştır.

²¹⁰ GAUTIER'in 2024 yılında yurt dışı satışı bulunmamaktadır.

- (322) Bu çerçevede %(.....) başlangıç ceza oranına süre nedeniyle %(.....) artırım yapılmış, ardından %(.....) hafifletici neden indirimi uygulanarak %(.....) ceza oranına ulaşılmıştır.

I.3.7.2.2. Yeni Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

- (323) Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinde temel para cezasının özellikle, ihlal dolayısıyla gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı ile ihlalin niteliğinin açık ve/veya ağır olup olmadığı gözetilmek suretiyle belirleneceği düzenlenmektedir. Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 4. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca temel para cezasının hesaplanmasında GAUTIER'in Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirin yüzde onuna kadar bir oran esas alınabilecektir.
- (324) Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasında ise başlangıç ceza oranının;
- Bir yıldan uzun, iki yıldan kısa süren ihlallerde beşte biri oranında,
 - İki yıldan uzun, üç yıldan kısa süren ihlallerde beşte ikisi oranında,
 - Üç yıldan uzun, dört yıldan kısa süren ihlallerde beşte üçü oranında,
 - Dört yıldan uzun, beş yıldan kısa süren ihlallerde beşte dördü oranında,
 - Beş yıldan uzun süren ihlallerde bir katı oranında

artırılacağı düzenlenmektedir.

- (325) Bu kapsamda, GAUTIER bakımından ihlale ilişkin ilk belgenin 20.02.2020 tarihli Delil GTR/1 ve son belgenin 23.05.2024 tarihli Delil RZW/64 olması sebebiyle ihlalin süresinin dört yıldan uzun beş yıldan kısa olduğu değerlendirildiğinden belirlenen temel para cezasının Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (ç) bendi uyarınca beşte dördü oranında artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
- (326) Ayrıca idari para cezasına esas alınan yıllık gayri safi gelirler içinde yurt dışı satış gelirlerinin bulunması Yeni Ceza Yönetmeliği'nin "*Hafifletici Unsurlar*" başlıklı 7. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre indirim sebepleri arasında düzenlenmiştir. GAUTIER'in 2024 yılına ait net satışları (.....) TL olup ihracat geliri bulunmamaktadır.
- (327) Bununla birlikte GAUTIER bakımından Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi çerçevesinde değerlendirilebilecek nitelikte ağırlaştırıcı unsurun, 7. maddesi çerçevesinde ise hafifletici unsurun bulunmadığı değerlendirilmektedir.
- (328) Yeni Ceza Yönetmeliği kapsamında yapılan değerlendirme sonucunda %(.....) olarak uygun görülen başlangıç ceza oranına süre nedeniyle %(.....) artırımın ardından %(.....) hafifletici neden indirimi uygulanması kanaatine varılmış ve %(.....) nihai ceza oranına ulaşılmıştır. Dolayısıyla Mülga Yönetmelik kapsamında belirlenen %(.....) ceza oranı teşebbüs lehinedir.

I.3.7.3. METGEN'e Yönelik İdari Para Cezası Değerlendirmesi

I.3.7.3.1. Mülga Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

- (329) Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinde temel para cezası düzenlenmektedir. Buna göre temel para cezası hesaplanırken ihlalde bulunan teşebbüslerin yıllık gayri safi gelirlerinin karteller için %2'si ile %4'ü, diğer ihlaller için %0,5'i ile %3'ü arasında bir oran esas alınacaktır. Temel para cezası belirlenirken ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin piyasadaki gücü, ihlal neticesinde gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi hususlar dikkate alınmaktadır.
- (330) METGEN bakımından dosya kapsamındaki deliller METGEN'in rakibi konumunda bulunan (.....) ile rekabete hassas bilgi değişimi gerçekleştirdiğini göstermektedir. Bu bağlamda dosya kapsamında METGEN'in tespit edilen eylemleri, Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 3.

maddesi çerçevesinde diğer ihlal niteliğindedir. Dolayısıyla Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca temel para cezasının hesaplanmasında teşebbüsün Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirinin %0,5'i ile %3'ü arasında bir oranın esas alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

- (331) METGEN bakımından ihlale ilişkin ilk belgenin 28.05.2021 tarihli Delil RZW/12 ve son belgenin 30.09.2022 tarihli Delil RZW/27 olması sebebiyle ihlalin süresinin bir yıldan uzun beş yıldan kısa olduğu değerlendirildiğinden belirlenen temel para cezasının Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca yarısı oranında artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
- (332) Diğer taraftan ihlale katılan teşebbüs bakımından Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi çerçevesinde değerlendirilebilecek nitelikte ağırlaştırıcı unsurun bulunmadığı değerlendirilmektedir.
- (333) Bununla birlikte METGEN hakkında dosya kapsamında elde edilen belgelerin iki adet olması ve söz konusu belgelerin yalnızca (.....) ile bilgi değişimi gerçekleştirmesi nedeniyle METGEN bakımından ihlale katılımın sınırlı olduğu ve bu sebeple Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesinde tahdidi olarak sayılmayan diğer unsurlar kapsamında bu hususun hafifletici unsur olarak kabul edilebileceği değerlendirilmektedir.
- (334) Bu çerçevede %(.....) başlangıç ceza oranına süre nedeniyle %(.....) artırım yapılmış, ardından %(.....) hafifletici neden indirimi uygulanarak %(.....) ceza oranına ulaşılmıştır.

1.3.7.3.2. Yeni Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

- (335) Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinde temel para cezasının özellikle, ihlal dolayısıyla gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı ile ihlalin niteliğinin açık ve/veya ağır olup olmadığı gözetilmek suretiyle belirleneceği düzenlenmektedir. Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 4. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca temel para cezasının hesaplanmasında METGEN'in Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirinin yüzde onuna kadar bir oran esas alınabilecektir.
- (336) Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasında ise başlangıç ceza oranının;
- Bir yıldan uzun, iki yıldan kısa süren ihlallerde beşte biri oranında,
 - İki yıldan uzun, üç yıldan kısa süren ihlallerde beşte ikisi oranında,
 - Üç yıldan uzun, dört yıldan kısa süren ihlallerde beşte üçü oranında,
 - Dört yıldan uzun, beş yıldan kısa süren ihlallerde beşte dördü oranında,
 - Beş yıldan uzun süren ihlallerde bir katı oranında

artırılacağı düzenlenmektedir.

- (337) Bu kapsamda, METGEN bakımından ihlale ilişkin ilk belgenin 28.05.2021 tarihli Delil RZW/12 ve son belgenin 30.09.2022 tarihli Delil RZW/27 olması sebebiyle ihlalin süresinin bir yıldan uzun iki yıldan kısa olduğu değerlendirildiğinden belirlenen temel para cezasının Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca beşte biri oranında artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
- (338) Ayrıca idari para cezasına esas alınan yıllık gayri safi gelirler içinde yurt dışı satış gelirlerinin bulunması Yeni Ceza Yönetmeliği'nin "*Hafifletici Unsurlar*" başlıklı 7. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre indirim sebepleri arasında düzenlenmiştir. METGEN'in 2024 yılına ait net satışları (.....) TL olup ihracat geliri bulunmamaktadır.
- (339) Bununla birlikte METGEN bakımından Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi çerçevesinde değerlendirilebilecek nitelikte ağırlaştırıcı unsurun bulunmadığı değerlendirilmektedir.

- (340) Diğer taraftan METGEN hakkında dosya kapsamında elde edilen belgelerin iki adet olması ve söz konusu belgelerin yalnızca (.....) ile bilgi değişimi gerçekleştirmesi nedeniyle ihlale katılımının METGEN bakımından sınırlı olduğu ve bu sebeple Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesinin (c) fıkrası kapsamında bu hususun hafifletici unsur olarak kabul edilebilecektir.
- (341) Yeni Ceza Yönetmeliği kapsamında yapılan değerlendirme sonucunda %(.....) olarak uygun görülen başlangıç ceza oranına süre nedeniyle %(.....) artırımın ardından %(.....) hafifletici neden indirimi uygulanması kanaatine varılmış ve %(.....) nihai ceza oranına ulaşılmıştır. Dolayısıyla yeni Yönetmelik kapsamında belirlenen %(.....) ceza oranı teşebbüs lehinedir.

I.3.7.4. NUNHEMS'e Yönelik İdari Para Cezası Değerlendirmesi

- (342) NUNHEMS'in hibrit endüstriyel kornişon tohumu pazarında faaliyet gösteren (.....) ile birlikte fiyat tespiti yapmak suretiyle kartel oluşturarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği, bununla birlikte NUNHEMS tarafından gerçekleştirilmiş olan aktif işbirliği başvurusu kapsamında 01.08.2024 tarihli ve 24-32/753-MP sayılı karar ile NUNHEMS'e tam bağışıklık tanınmış olması sebebiyle NUNHEMS hakkında idari para cezası uygulanmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

I.3.7.5. TASFIYE HALİNDE AD ROSSEN'e Yönelik İdari Para Cezası Değerlendirmesi

I.3.7.5.1. Mülga Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

- (343) Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinde temel para cezası düzenlenmektedir. Buna göre temel para cezası hesaplanırken ihlalde bulunan teşebbüslerin yıllık gayri safi gelirlerinin karteller için %2'si ile %4'ü, diğer ihlaller için %0,5'i ile %3'ü arasında bir oran esas alınacaktır. Temel para cezası belirlenirken ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin piyasadaki gücü, ihlal neticesinde gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı gibi hususlar dikkate alınmaktadır.
- (344) TASFIYE HALİNDE AD ROSSEN bakımından dosya kapsamındaki deliller TASFIYE HALİNDE AD ROSSEN'in rakibi konumunda bulunan SEMILLAS FITO ile rekabete hassas bilgi değişimi gerçekleştirdiğini göstermektedir. Bu bağlamda dosya kapsamında TASFIYE HALİNDE AD ROSSEN'in tespit edilen eylemleri, Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 3. maddesi çerçevesinde diğer ihlal niteliğindedir. Dolayısıyla Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca temel para cezasının hesaplanmasında teşebbüsün Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirinin %0,5'i ile %3'ü arasında bir oranın esas alınması gerektiği değerlendirilmektedir.
- (345) Yukarıda yer verildiği üzere Kurulun, yurt içi ve yurt dışı satışlar ayırımına gitmeksizin net satışlar kalemi üzerinden temel para cezasına esas ciroyu belirlediği kararları olduğu gibi yurt dışı satışların net satışlardan mahsup edilerek temel para cezasına esas ciroyu tespit ettiği kararları da mevcuttur.
- (346) TASFIYE HALİNDE AD ROSSEN'in 2024 yılına ait net satışları (.....) TL, yurt dışı satışları ise (.....) TL'dir. Buna göre TASFIYE HALİNDE AD ROSSEN'in 2024 yılında ihracat geliri, net satışlarının %(.....)'ünü oluşturmaktadır.
- (347) TASFIYE HALİNDE AD ROSSEN bakımından ihlale ilişkin her iki belgenin²¹¹ de 25.09.2024 tarihli (Delil ADR/2 ve Delil ADR/3) olması sebebiyle ihlalin süresinin bir yıldan kısa olduğu değerlendirilmektedir. Dolayısıyla Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca, TASFIYE HALİNDE AD ROSSEN için belirlenen

²¹¹ İhlal tespitinde Delil NUN/13 ve Delil NUN/15 esas alınmamıştır.

temel para cezası miktarının artırılmasını gerektiren bir unsurun bulunmadığı değerlendirilmektedir.

- (348) Bununla birlikte TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN bakımından ihlale katılımın sınırlı olduğu ve bu sebeple Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesinde tahdidi olarak sayılmayan diğer unsurlar kapsamında bu hususun hafifletici unsur olarak kabul edilebilecektir.
- (349) Bu çerçevede %(.....) başlangıç ceza oranında süre nedeniyle artırıma gidilmemiş, ardından %(.....) hafifletici neden indirimi uygulanarak %(.....) ceza oranına ulaşılmıştır.

I.3.7.5.2. Yeni Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

- (350) Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinde temel para cezasının özellikle, ihlal dolayısıyla gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı ile ihlalin niteliğinin açık ve/veya ağır olup olmadığı gözetilmek suretiyle belirleneceği düzenlenmektedir. Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 4. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca temel para cezasının hesaplanmasında TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN'in Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirinin yüzde onuna kadar bir oran esas alınabilecektir.
- (351) Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasında ise başlangıç ceza oranının;
- Bir yıldan uzun, iki yıldan kısa süren ihlallerde beşte biri oranında,
 - İki yıldan uzun, üç yıldan kısa süren ihlallerde beşte ikisi oranında,
 - Üç yıldan uzun, dört yıldan kısa süren ihlallerde beşte üçü oranında,
 - Dört yıldan uzun, beş yıldan kısa süren ihlallerde beşte dördü oranında,
 - Beş yıldan uzun süren ihlallerde bir katı oranında

artırılacağı düzenlenmektedir.

- (352) TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN bakımından ihlale ilişkin her iki belgenin²¹² de 25.09.2024 tarihli (Delil ADR/2 ve Delil ADR/3) olması sebebiyle ihlalin süresinin bir yıldan kısa olduğu değerlendirilmektedir. Dolayısıyla Yeni Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN için belirlenen temel para cezası miktarının artırılmasını gerektiren bir unsurun bulunmadığı değerlendirilmektedir.
- (353) Ayrıca idari para cezasına esas alınan yıllık gayri safi gelirler içinde yurt dışı satış gelirlerinin bulunması Yeni Ceza Yönetmeliği'nin "*Hafifletici Unsurlar*" başlıklı 7. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre indirim sebepleri arasında düzenlenmiştir. Bu nedenle Yeni Ceza Yönetmeliği'ne göre hafifletici sebep olarak değerlendirilebilecektir. Diğer taraftan, TASFİYE HALİNDE AD ROSSEN bakımından ihlale katılımın sınırlı olduğu ve bu sebeple Mülga Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesinde tahdidi olarak sayılmayan diğer unsurlar kapsamında bu hususun hafifletici unsur olarak kabul edilebilecektir.
- (354) Yeni Ceza Yönetmeliği kapsamında yapılan değerlendirme sonucunda %(.....) olarak uygun görülen başlangıç ceza oranına süre nedeniyle artırım yapılmamış olup, %(.....) hafifletici neden indirimi uygulanması kanaatine varılmış ve %(.....) nihai ceza oranına ulaşılmıştır. Dolayısıyla yeni Yönetmelik kapsamında belirlenen %(.....) ceza oranı teşebbüs lehinedir.

3.6. Sebze Tohumu Verilerinin Kamuoyuna Açıklanmasına İlişkin Değerlendirme

- (355) Dosya kapsamında elde edilen bilgiler ve belgeler birlikte ele alındığında, teşebbüsler arasında yalnızca tohum fiyatlarına ilişkin bilgilerin değil, aynı zamanda geçmiş veya mevcut satış verileri ile stok durumu gibi detaylı bilgilerin de paylaşıldığı tespit edilmiştir.

²¹² İhlal tespitinde Delil NUN/13 ve Delil NUN/15 esas alınmamıştır.

Pazar büyüklüğünün hesaplanmasına yardımcı olan geçmiş veya mevcut satış verileri ile stok durumuna ilişkin bilgi değişimlerinin, teşebbüsler tarafından pazara ilişkin net tahminler yapabilmek ve bu doğrultuda üretim ve ıslah süreçlerini daha doğru planlayabilmek amacıyla gerçekleştirildiği anlaşılmıştır. Gerekeçeli kararın ilgili bölümünde de yer verildiği üzere, pazar tahminlerinin hatalı yapılması durumunda teşebbüslerin yıllarca üzerine çalıştıkları ıslah süreci olumsuz etkilenmekte ve tohumların pazar beklentisini karşılama yeteneği azalmaktadır. Yeni bir tohum çeşidinin pazara sunulması için gereken süreç ve olası batık maliyetler göz önünde bulundurulduğunda, teşebbüslerin gerçekleştirdikleri pazar tahminlerine güvenebilmelerinin tohumculuk sektöründe büyük önem arz ettiği açık bir şekilde görülmektedir.

- (356) Dosya kapsamında elde edilen bilgilerden, tohumculuk sektöründe önem arz eden pazar büyüklüğü verilerinin rakip teşebbüsler arasında hem kendi hem de diğer rakiplerin rekabet açısından stratejik nitelikteki üretim/satış bilgilerinin düzenli olarak paylaşılmasıyla hesaplanmaya çalışıldığı anlaşılmıştır. Rakip teşebbüslerin doğrudan birbirleriyle iletişim kurarak edindikleri bireysel üretim/satış verilerini toplulaştırdıkları ve kendi aralarında paylaştıkları böyle bir yapıda iki rekabetçi sorun öne çıkmaktadır. Birincisi, rakipler arasındaki bu tür bilgi paylaşımlarının pazardaki belirsizliği ortadan kaldırması ve rakip teşebbüslere ait stratejik bilgileri edinen teşebbüslerin, pazar davranışlarını rakiplerine bağlı olarak belirlemeye başlamalarıdır. Dolayısıyla üretim/satış bilgilerinin rakipler arasında bu şekilde detaylı ve sık bir şekilde değiştirilmesi, rakipler arası koordinasyona sebebiyet vermektedir.
- (357) İkincisi ise, rakiplerin kendi aralarında paylaşımına konu ettikleri verilere, bilgi değişiminin tarafı olmayan teşebbüslerin erişim maliyetinin yüksek olduğu anlaşılmakta ve bu tür bilgi değişimlerinin bilgi değişiminin tarafı olmayan teşebbüsler bakımından dezavantajlı bir durumun doğmasına sebebiyet verdiği değerlendirilmektedir.
- (358) Öte yandan her ne kadar dosya kapsamında incelenen eylemlerin rekabet ihlali olduğu sonucuna ulaşılmış olsa da “pazar büyüklüğü bilgisinin” teşebbüslerin üretim planlamalarını sağlaması açısından önemli bir yerinin bulunduğu hatırlatılmalıdır. Pazar büyüklüğü bilgisi, tohum firmasının bir sonraki satış sezonunda hangi tohum çeşitlerine ne kadar talep olacağını tahmin etmesine ve buna göre doğru üretim planlamaları yapmalarına olanak tanımaktadır. Yeterli üretimin yapılmadığı durumda pazar talebinin karşılanamaması; gereğinden fazla yapıldığı durumda ise stok maliyetlerinin artması söz konusu olabilecektir. İyi koşullarda bekletilmeyen tohumun çimlenme kabiliyeti azaldığından ve bunun bir sonucu olarak ticari değeri kaybolduğundan, stokta tutulan tohumların özel iklimlendirme odalarında optimum koşullarda saklanması gerekmektedir. Bu nedenle özellikle tohum üretimi ve satışı faaliyetinde stok yönetiminin kritik olduğu değerlendirilmektedir. Tohumun ticari değerinin yok olmasının ise sadece tohum üreticilerini değil sektörde faaliyet gösteren çiftçiden nihai tüketiciye kadar tedarik zincirinin her halkasını olumsuz olarak etkileme potansiyeli bulunmaktadır.
- (359) Dolayısıyla, tohumculuk sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin pazar büyüklüğü verilerini elde etmelerinin olumlu bir etkisi doğacak ise, bunun rekabeti kısıtlamayan bir yöntem ile sağlanıyor olması gerekmektedir. Özellikle tarım sektöründe, bu tarz pazar büyüklüğünü gösteren verilerin toplanması ve yayımlanması uygulamalarının en başta üretim planlamasına katkı sağladığı için pazara olumlu katkı sunduğu düşünülmekte ve rekabet hukukuna uygun yöntemlerle söz konusu verilerin toplandığı, toplulaştırıldığı ve yayımlandığı uygulamalar dünya genelinde de kabul görmektedir.

- (360) Örneğin, 01.10.2019 tarihinde Avrupa Komisyonu (Komisyon), tarım-gıda tedarik zincirinde piyasa şeffaflığını artırmaya yönelik yeni düzenleyici tedbirleri kabul etmiştir²¹³. Bu tedbirler, bilgi asimetrisini azaltmayı ve piyasa etkinliğini artırmayı amaçlamakta; üretici-tüketici fiyatları yanında tedarik zincirinin ara aşamalarına ilişkin bilgilerin görünürlüğünü de genişletmektedir. Et, yumurta, süt, meyve-sebze, tarla bitkileri, şeker ve zeytinyağı sektörlerini kapsayan düzenleme uyarınca, her Avrupa Birliği üyesi ülke fiyat, üretim, ihracat ve ithalat miktarları gibi piyasa verilerini aylık ve yıllık olarak toplamakta, Komisyona iletmekte; bilgiler Komisyonun tarım-gıda veri portalı ve Avrupa Birliği pazar gözlemevleri üzerinden erişime sunulmaktadır. Piyasa gelişmelerine ilişkin bilgilere kolay ve zamanında erişimin, özel kaynaklara erişimi bulunmayan küçük ölçekli işletmeler için özellikle fayda sağlaması beklenmektedir.
- (361) Ülkemizde ise hâlihazırda T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı tohumculuk sektörüyle ilgili sektör paydaşlarının faydalanması amacıyla geçmiş tarihli ve toplulaştırılmış bazı üretim verilerini kamuya açık bir şekilde paylaşmaktadır. Ancak bu veriler sebze tohumları bakımından sadece “Sebze” başlığı altında olup herhangi bir tür ayrımında sunulmamaktadır. Benzer şekilde, Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği (TSÜAB) da her yılın sonunda sektör raporları yayımlayarak o yıl içindeki faaliyetlere ilişkin bilgi sunmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ise düzenli olarak “*Bitkisel Üretim İstatistikleri*” başlığı altında sebze üretim verilerini ton bazında kamuya açıklamaktadır. Ancak bu verilerin sektörün ihtiyacını karşılayacak alt kırılımlarda olmadığı belirtilmektedir. Ayrıca bazı tarımsal içerikli dergilerde geçmiş yıllara ait verilere ulaşmak mümkün olmakla birlikte, bu verilerin de güncelliği tartışmalıdır.
- (362) Görüldüğü üzere T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, TSÜAB, TÜİK ve çeşitli aktörler tarafından tohumculuk sektörüyle ilgili olarak birtakım üretim bilgileri sektör paydaşlarının faydalanması amacıyla yayımlanmakta ve sektöre ilişkin genel bir bilgi akışı sağlanmaya çalışılmakta ancak bu akışın sağlıklı ve güncel veri ihtiyacının karşılanması bakımından yetersiz kaldığı anlaşılmaktadır.
- (363) Bu noktada, Komisyon uygulamasına benzer bir uygulamanın ülkemizde hayata geçirilmesinin tohumculuk sektörüyle ilgili sağlıklı ve güncel veri akışı ihtiyacını giderebileceği değerlendirilmektedir. Bu düşünceden hareketle, sektörde faaliyet gösteren tohum üreticilerinden, sebze tohumları pazarında önceki yıllara ait toplam üretim, ithalat ve ihracat miktarlarına ilişkin verilerin anonim hale getirilerek teşebbüslerin erişimine sunulmasının, teşebbüslerin faaliyetleri üzerinde nasıl bir etki doğuracağına yönelik değerlendirmelerini içeren bilgi talep edilmiştir.
- (364) Teşebbüsler, söz konusu verilerin toplulaştırılmış bir şekilde kamuoyuyla paylaşılmasının hem mevcut aktörlerin hem de pazara giriş yapmak isteyen yeni teşebbüslerin sağlıklı ve rasyonel değerlendirmeler yapabilmesi bakımından yararlı olacağını belirtmiştir. Bu tür verilerin kapasite fazlasının veya eksikliğinin öngörülmesine imkân tanıyarak yatırımların daha optimal şekilde yönlendirilmesini sağlayacağı, sektörel şeffaflığı artırarak rekabetçi bir ortamın tesisine katkıda bulunacağı vurgulanmıştır. Ayrıca, şeffaf veri paylaşımının yalnızca büyük oyunculara değil, küçük üreticilere ve yeni girişimcilere de pazar hakkında doğru bilgi sağlayarak bilgi asimetrisini azaltacağı, AR-GE ve ürün geliştirme çalışmalarına yön vereceği ve sektörel gelişimi hızlandıracağı belirtilmiştir.
- (365) Bununla birlikte, anonim verilerin kullanımının hukuken uygun çerçevede belirlenmesi ve düzenli aralıklarla güncellenmesi gerektiği, bu sayede verilerin daha işlevsel hale geleceği

²¹³ Bkz. https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/agri-food-supply-chain/market-transparency_en?utm, Erişim Tarihi: 03.10.2025

ifade edilmiştir. Sağlıklı ve güncel verilere ulaşmanın üretim ve ithalat planlamalarında kritik öneme sahip olduğu, ürün bazında ayrıştırılmış ve anonimleştirilmiş verilerin üçüncü taraflarca yayımlanmasının pazar payı hesaplamalarını kolaylaştıracağı ve verimliliği artırabileceği belirtilmiştir. Ayrıca anonimleştirilmiş verilerin, tüketici tercihlerini doğru analiz etme imkânı tanıyacağı, uluslararası teşebbüslerin Türkiye'ye yönelik uzun vadeli yatırım kararlarını destekleyebileceği ve sektörde rekabetçi bir yapının oluşmasına katkı sağlayacağı değerlendirilmiştir. Dolayısıyla daha düşük ve öngörülebilir tohum üretim maliyetlerinin pazara olumlu katkı sağlayacağı ve tüm paydaşların faaliyetlerini olumlu yönde etkileyeceği ifade edilmiştir.

- (366) Öte yandan, bazı teşebbüsler ise bu tür bir veri paylaşımının yalnızca teşebbüslerin pazar paylarının öğrenilmesine hizmet edeceğini, faaliyetler üzerinde gerçek bir etkisinin olmayacağını ifade etmiştir. Ayrıca verilerin anonim olarak tüm sektöre açılmasının, Türkiye'nin tohumculuk ve gıda güvenliği bakımından zafiyet yaratabileceği, teşebbüsler üzerinde olumsuz stratejilere yol açabileceği ve şirket birleşmeleri ile satın alma süreçlerinde danışmanlık firmalarına kolay erişim sağlayabileceği yönünde çekinceler de dile getirilmiştir. Bu çerçevede daha güvenli ve verimli olması bakımından TSÜAB koordinasyonunda düzenli anketlerle güncellenen bir veri tabanı oluşturulması önerilmiştir.
- (367) Bazı teşebbüsler tarafından ise toplam üretim miktarına ilişkin verilerin anonim hale getirilerek teşebbüslerin erişimine sunulmasının pazar payı hakkında bilgi sağlamayabileceği, zira birçok çeşidin ithal edilmesi nedeniyle bu verilerin pazar payı bakımından tek başına yeterli bir gösterge olmayacağı belirtilmiştir.
- (368) Yukarıda yer verildiği üzere bilgi talep edilen teşebbüslerin neredeyse tamamı tarafından, sebze tohumları pazarında önceki yıllara ait toplam üretim, ithalat ve ihracat miktarlarına ilişkin verilerin anonim hale getirilerek kamuya açık bir şekilde sunulması yönündeki uygulamanın ticari faaliyetlerine oldukça faydalı olacağı belirtilmiştir. Olumsuz görüş ileten teşebbüslerin endişesinin ise, teşebbüs verilerinin bireysel yayımlanacağı yönündeki yanlış anlaşılardan kaynaklanmış olabileceği değerlendirilmektedir. Nitekim sektör genelinde toplanan verilerin, herhangi bir teşebbüsün bireysel verilerinin tespitine imkân vermeyecek şekilde toplulaştırılarak yayımlanması öngörülmektedir. Bu verilerin herhangi bir teşebbüse ait ticari veya stratejik nitelikte bilgi bir yana, teşebbüs özelinde herhangi bir bilgi edinilmesinin mümkün olmayacağı şekilde kamuoyuyla paylaşılmasının söz konusu endişeyi bertaraf edeceği değerlendirilmektedir.
- (369) Diğer taraftan kamuya açılacak verilerde rekabetçi endişelerin doğmaması adına ilgili verilerin içeriği, niteliği, hangi kurum tarafından nasıl toplanacağı ve yayımlanacağı hususları oldukça önem arz etmektedir. Yatay Kılavuz'da yer alan ifadelerden stratejik bilginin i) toplulaştırılmış, ii) geçmişe yönelik ve iii) üçüncü taraflarca işleniyor olması durumunda rekabeti sınırlayıcı stratejik bilgi olma niteliğini kaybedeceği anlaşılmaktadır²¹⁴.
- (370) Bu doğrultuda hangi verilerin, nasıl toplanabileceği hususlarıyla ilgili olarak T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı ve sektör paydaşlarıyla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve verisi yayımlanabilecek tohum türlerinin domates, hıyar, marul, biber, kavun, karpuz, havuç, patlıcan, kabak, lahanası, soğan, brokoli, ıspanak, karnabahar, bezelye, fasulye ve tatlı mısır ve bunların alt kırılımları olabileceği konusunda mutabık kalınmıştır. Ayrıca verilerin toplanması, toplulaştırılması ve yayımlanması süreçlerinin tümünün T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yürütülmesinin uygun olacağı değerlendirilmiştir.
- (371) Bu doğrultuda öncelikle teşebbüslerin üretim, ithalat ve ihracat miktarına ilişkin verilerinin, herhangi bir firmanın bireysel verisinin belirlenmesine imkân tanımayacak şekilde

²¹⁴ Yatay Kılavuz, para 67-74.

toplulaştırılmasının gerektiği ifade edilmelidir. Böylelikle, yayımlanan toplu verilerden herhangi bir teşebbüsün kendi pazar payı dışında bir çıkarımda bulunması mümkün olmayacaktır. Üstelik bu tür bireysel firma verilerinin toplanmasının ve toplulaştırılmasının bağımsız üçüncü taraflar eliyle yürütülmesinin, taraflar arasında rekabete aykırı bir anlaşma yapılması ihtimalini oldukça düşürdüğü kabul edilmektedir. Zira veriler anonimleştirilince, rakiplerin davranışlarını gözlemleme imkânı da firma sayısının yüksekliğine bağlı olarak azalacaktır. Herhangi bir teşebbüsün bireysel verilerinin tespitini yeterince güçleştirecek şekilde toplulaştırılmış verilerin değişiminin rekabeti kısıtlayıcı etkilere yol açma olasılığı, teşebbüs bazındaki verilerin değişimine kıyasla çok daha düşüktür. Özetle, pazardaki tüm oyuncuların toplam pazar büyüklüğü bilgisine eriştiği, paylaşılan bilgilerin ticari sır olmaktan çıkıp kamuya mal olacak bir bilgi niteliği taşıdığı, verilerin bireysel yerine toplulaştırılmış olduğu, geleceğe yönelik olmayıp geçmiş verilere dayandığı bir senaryoda, rekabeti bozucu etkilerin gündeme gelmeyeceği kabul edilmektedir.

- (372) Kurul ve Komisyon “toplulaştırılmış veri” olarak, dar oligopol olmayan pazarlarda beş katılımcının üzerinde gerçekleşecek bilgi paylaşımını kabul etmektedir²¹⁵. Federal Ticaret Komisyonu (FTC)’nin rakipler arası iş birliklerine yönelik rehberine bakıldığında da en az beş katılımcının verisi olduğu ve hiçbir teşebbüsün verisinin toplam veri içerisindeki ağırlığının %25’in üzerinde olmadığı halde verilerin “toplulaştırılmış veri” olacağı ifade edilmektedir²¹⁶.
- (373) Bu noktada, verisi kamuya açılacak tohum türleri bakımından hangi sayıda üreticinin verisinin kullanılacağı ve herhangi bir üreticinin toplam veri içindeki ağırlığının ne olduğu hususları önem arz etmektedir. Dolayısıyla, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığının sektör oyuncularından topladığı verilerin en az beş katılımcıyı içermediği ve herhangi bir katılımcının verisinin toplam veri içerisinde %25’ten fazla ağırlığa sahip olduğu durumlarda bu bilgiyi paylaşmaması gerekmektedir. Aksi durumda kamuya açılan bilginin, rekabeti kısıtlayıcı etkilere neden olma ihtimali bulunmaktadır.
- (374) Ayrıca yayımlanan verilerin tohum üreticilerinin son üç yılı içerecek şekilde yılda iki kere olmak ve haziran ile aralık aylarında yayımlanmak üzere 6 aylık üretim ihracat ve ithalat verilerinden oluşmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir. Böylelikle yayımlanan bilgiler, en az 12 aylık geçmiş döneme ilişkin olacaktır. Tohum üreticilerinin geçmişe yönelik üretim, ihracat ve ithalat verilerin toplanması, toplulaştırılması ve yayımlanması süreçlerinin tümünün T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yürütülmesini içeren uygulamayla ilgili olarak anılan Bakanlık tarafından da olumlu görüş belirtilmiştir.
- (375) Bu anlamda planlanan uygulama ile kamuya açılacak bilgilerin toplulaştırılmış ve geçmişe yönelik üretim, ihracat ve ithalat verilerini içermesi ve bağımsız bir taraf olan T.C. Tarım ve Orman Bakanlığınca işleniyor olması dolayısıyla bu bilgilerin kamuya açılmasının rekabeti sınırlayıcı etkilerinin bulunmayacağı değerlendirilmiştir. Netice itibarıyla, teşebbüslerin görüşleri ve sektörel bazdaki değerlendirmeler bir arada değerlendirildiğinde, herhangi bir teşebbüs özelinde olmayan, toplulaştırılmış ve geçmiş bazlı üretim, ithalat ve ihracat verilerinin üçüncü bir taraf olarak T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı marifetiyle toplulaştırılıp anonim hale getirilerek düzenli olarak teşebbüslerin erişimine sunulmasının, sektörde üretim ve yatırım stratejilerinin sağlıklı biçimde yönlendirilmesine katkı sağlayacağı ve rekabetçi bir piyasa yapısının desteklenmesine hizmet edeceği değerlendirilmiş olup

²¹⁵ Bkz. 20.08.2020 tarihli ve 20-38/526-234 sayılı Kurul kararı, 22.09.2022 tarihli ve 22-43/638-268 sayılı Kurul kararı.

²¹⁶ <https://www.ftc.gov/enforcement/competition-matters/2014/12/information-exchange-be-reasonable> , Erişim Tarihi: 03.11.2025

planlanan söz konusu uygulamaya ilişkin T.C. Tarım ve Orman Bakanlığına görüş bildirilmiştir.

J.SONUÇ

- I- Rekabet Kurulunun 07.11.2024 tarihli ve 24-45/1055-M sayılı, 12.12.2024 tarihli ve 24-53/1169-M kararları uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a, toplanan delillere, yazılı savunmalara, sözlü savunmaya ve incelenen dosya kapsamına göre,
- 1-
- Antalya Tarım Üretim Danışmanlık ve Pazarlama AŞ,
 - Gautier Tohum Üretim Dağıtım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.,
 - Metgen Tohumculuk Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. ve
 - Tasfiye Halinde AD Rossen Tarım Sanayi ve Ticaret AŞ
- ünvanlı teşebbüslerin hibrit sebze ve meyve tohumları pazarında rekabete duyarlı bilgi değişimi gerçekleştirmek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine,
- 2- Soruşturma konusu rekabeti kısıtlayıcı bilgi değişiminin, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulamayacağına,
- 3- Bu nedenle 4054 sayılı Rekabetin Korunması hakkında Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ile teşebbüslerin lehine olduğu değerlendirilen
- 15.02.2009 tarih ve 27142 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar İle Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca 2024 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren % (.....) oranında olmak üzere Antalya Tarım Üretim Danışmanlık ve Pazarlama AŞ'ye 44.608.467,01– TL
 - 15.02.2009 tarih ve 27142 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar İle Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (a) bendi ve 7. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 2024 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren % (.....) oranında olmak üzere Gautier Tohum Üretim Dağıtım Sanayi Ticaret Ltd. Şti'ye 736.566,84– TL
 - 27.12.2024 tarih ve 32765 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar İle Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in 5. maddesinin birinci fıkrası, ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (a) bendi ve 7. maddesi uyarınca 2024 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren % (.....) oranında olmak üzere Metgen Tohumculuk Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti'ye 3.360.943,75– TL
 - 27.12.2024 tarih ve 32765 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar İle Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in 5. maddesinin birinci fıkrası, ikinci fıkrası ve 7. maddesi uyarınca 2024 yılı gayrisafi

geliri üzerinden takdiren %(.....) oranında olmak üzere Tasfiye Halinde AD Rossen Tarım Sanayi ve Ticaret AŞ'ye 342.359,42–TL

idari para cezası verilmesine OYBİRLİĞİ ile,

II-

- 1- Nunhems Tohumculuk AŞ'nin, hibrit endüstriyel kornişon tohumu pazarında faaliyet gösteren (.....) Tarım Tic. Ltd. Şti. ile birlikte fiyat tespiti yapmak suretiyle kartel oluşturarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine,
- 2- Bu nedenle, Nunhems Tohumculuk AŞ'ye 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" hükümleri uyarınca idari para cezası verilmesi gerekmekte birlikte, teşebbüsün Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik'ten yararlanmak üzere yaptığı başvuru hakkında verilen 01.08.2024 tarihli ve 24-32/753-M sayılı Kurul kararı dikkate alınarak Nunhems Tohumculuk AŞ'ye idari para cezası uygulanmamasına OYBİRLİĞİ ile,

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere karar verilmiştir.